

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

104'üncü Birleşim 24 Haziran 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	208
II.- GELEN KÂĞITLAR	213
III.- YOKLAMALAR	246,247
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	224
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>224:228</i>
1.- İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan'ın, Türkiye'de 23 Haziran 2015 tarihinde kadınların seçme ve seçilme hakkının tam manasıyla uygulandığına ilişkin gündem dışı konuşması	224:225
2.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, EXPO 2016 Antalya organizasyonuna ilişkin gündem dışı konuşması	226:227
3.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı'nın, çiftçilerin yaşadığı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	227:228

V.- AÇIKLAMALAR

229,254,265,290,
301,305,317,344,
349,354,372,382,384

- 1.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana ili Yüreğir ilçesine söz verilen hastanenin ne zaman yapılacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 229
- 2.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 23 Haziranın demokrasi ve millî iradenin tecellisi açısından önemli bir gün olduğuna ilişkin açıklaması 229
- 3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, küresel iklim değişikliği nedeniyle zor durumda olan çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 229
- 4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, adil yargılanma hakkı ve yargıda liyakate ilişkin düzenlemelere Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nde yer verilmediğine, yapılacak olan kısmi yasal değişikliklerle adalet sisteminin hiçbir temel sorununun çözülemeyeceğine ilişkin açıklaması 230
- 5.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, pandemi sürecinde iş yerlerinin yeniden açılmasında gerekli kuralların bir an önce belirlenerek esnafın mağdur edilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması 230
- 6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda kabul edilmesiyle bir demokrasi ayıbı olan 1960 darbesinin Türk tarihinden silindiğine ve başta Adnan Menderes olmak üzere demokrasi şehitlerini rahmetle andığına ilişkin açıklaması 230:231
- 7.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, ölüm orucuna devam eden Avukat Ebru Timtik ile Avukat Aytaç Ünsal'ın ölümleri gerçekleşmeden adil yargılanma taleplerinin karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması 231
- 8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, İstanbul ilinde yaşanan sel ve su baskınlarının bir daha yaşanmaması için kalıcı tedbirlerin uygulanması gerektiğine, vatandaşların mağduriyetlerinin giderileceğine ve hayatını kaybeden Suriyeliye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 231
- 9.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Çernobil faciası sonrasında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde artan kanser ölümlerinin önüne geçebilmek amacıyla Artvinli vatandaşların onkoloji hastanesi açılmasını talep ettiğine ve 25 Haziran Kazım Koyuncu'yu ölümünün 15'inci yıl dönümünde rahmetle andığına ilişkin açıklaması 231:232

- 10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, yaşanan pandemiyle birlikte Gaziantep ilinin sorunlarının arttığına, evlerin kira ve satış bedellerinin aşırı yükselmesiyle hemşehrileri için pahalı bir kent hâline geldiğine ve yetkilileri önlem almaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 232
- 11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, siyasetlerinin 83 milyon vatandaşın kendini özgür, güvende hissetmesi ve müreffeh bir hayat sürmesi olduğuna, ülkeye kazandırılan yatırımlarla büyük ve güçlü Türkiye hedefine ulaşılmasını sağlayan başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması 232
- 12.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, imar planları yapılırken en az yüz yıllık akış ve yağış rejiminin göz önünde bulundurulmamasının, derelerin yeterince ıslah edilmemesinin ve altyapı eksikliğinin vatandaşların canına mal olduğuna ilişkin açıklaması 233
- 13.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Uşak iline yeni bir stadyum yapılabilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığının 2021 bütçesinden ödenek ayrılması gerektiğine, pandemi sürecinde elektrik ve doğal gaz faturalarını ödeyemeyenlere ek süre verilmesini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması 233
- 14.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Basın İlan Kurumu tarafından Evrensel gazetesine verilen cezanın düşünce ve ifade özgürlüğüne verilmiş en uzun ilan kesme cezası olduğuna ilişkin açıklaması 233:234
- 15.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Covid-19 küresel salgınının gıda politikalarının ve tarımda üretimin önemini ortaya koyduğuna, çiftçilerin sesine kulak verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 234
- 16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 24 Haziran 2018 seçimleriyle yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yönetimde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, yürütme, yargı ile demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar üzerine inşa edildiğine, Cumhur İttifakı'nın ve milletin eseri olduğuna, millî güvenlik, dış politika ve ekonomiyle ilgili etkin, hızlı, isabetli kararların alınmasını kolaylaştırdığına, coronavirüs salgınına karşı verilen mücadelede bir kez daha rüşünü ispat ettiğine, 2023 seçimlerine kadar geçirilecek istikrarlı dönemde birçok temel problemin aşılmasını sağlayacağına ilişkin açıklaması 234:235
- 17.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hakkâri ili Yüksekova ilçesinde açılan taciz ateşi nedeniyle yaralanan ve tüm çabalara rağmen kurtarılamayarak şehit olan Piyade Sözleşmeli Onbaşı Recep Durak'a Allah'tan rahmet dilediğine, iktidarın Avukatlık Kanunu'nu değiştirerek

çoklu baro sistemini getirmek istediğine, savunma yürütüşü başlatan baro başkanlarının başkente girişinin engellendiğine, barikatların kaldırılarak Anıtkabir'e yürüyüşün gerçekleşmesi için İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in girişimlerde bulunduğu, vatani için kanını ve uzuvlarını feda eden gazileri mağdur eden sistemin bir an önce değişmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

236:237

18.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 23 Haziran 2020 tarihli Genel Kurul görüşmelerinde Venedik Komisyonunun hazırlamış olduğu kayyum raporunu ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın ihlal edildiğini ifade etmesinin ardından Elâzığ ili Sarıcan Belediyesine kayyum atandığına, her atanan kayyumun halk iradesinin, sandık iradesinin yok sayılması anlamına geldiğine, gazetecilik yapmanın, iktidarın yaptığı yanlışları kamuoyuyla paylaşmanın suç olmadığına, gazetecilerin yargılanmasını kınadıklarına ve tutukluluklarının bir an evvel sona erdirilmesi için çağrıda bulduklarına ilişkin açıklaması

237:238

19.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda kabul edilerek darbeci zihniyetin tarih ve millet önünde mahkûm edildiğine, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçiminin ve 27'nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçiminin 2'nci yıl dönümüne, hızlı ve etkili karar alma süreçlerini ortaya koyan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bölgesel ve küresel anlamda netice elde etme imkânı sunduğuna, çoklu baro sisteminin Anayasa'ya aykırı olduğuna dair mülâhazaların doğru olmadığına ve milletin ihtiyaçlarını giderecek, mesleki dayanışmayı ortaya koyacak bir kanun teklifini Meclis gündemine getireceklerine ilişkin açıklaması

239:240

20.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

254:255

21.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

255:256

22.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

256

23.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

265:266

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	267:268
25.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	268:269
26.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması	269
27.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde beş ay yirmi dokuz gün süreyle geçici işçi pozisyonunda çalışan yangın müdahale işçilerinin mağduriyetini giderecek bir çalışmanın yapıp yapılmadığını Hazine ve Maliye Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması	290
28.- Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal'ın, 22 Haziran Urfa iline “şanlı” unvanının verilisinin 36'ncı yıl dönümü vesilesiyle başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehitleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması	301
29.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	302
30.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Balıkesir ilinde yaşanan yoğun yağış nedeniyle Sındırgı, Bigadiç, Savaştepe ve Kepsut ilçelerinde tarımsal üretim alanlarının zarar gördüğüne ve Ziraat Bankasının büyükbaş dişi hayvanların kesimini önlemek ve damızlık hayvan ithalatını azaltmak amacıyla gerçekleştirdiği projeye Balıkesir ilinin dâhil edilmediğine ilişkin açıklaması	305
31.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	317:318
32.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	318:320
33.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	320:324
34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması	324:325

35.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	344:345
36.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	346
37.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	349:350
38.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	350
39.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	350:351
40.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	351
41.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	354
42.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	355
43.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	355:356
44.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması	356
45.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kütahya Milletvekili İşhak Gazel'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	372:374
46.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	375:377

- 47.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 377:378
- 48.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 379
- 49.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 382
- 50.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 384

VI.- ÖNERİLER

241,247,257,
269,385

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

241:245,247:252,
257:265,269

- 1.- İYİ PARTİ Grubunun, Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören mağdur durumdaki öğrenciler için af çıkarılması talebinin incelenmesi amacıyla 3/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/2842) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 241:245,247
- 2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve arkadaşları tarafından, özellikle son aylarda artış gösteren şüpheli kadın cinayetleri ve kadına yönelik her türlü şiddetin araştırılması amacıyla 22/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 247:252
- 3.- CHP Grubunun, Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, Çukurova'da tarımsal üretimdeki tüm sorunların tespiti, üretime ve üreticiye destek verilmesi amacıyla 22/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 257:262

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerisi 262:265,269

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ 385

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 25 Haziran 2020 tarihli Perşembe günü ile 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde çalışılmasına karar verilen 26 Haziran 2020 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi 385

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR 253,346

1.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, İstanbul Milletvekili İffet Polat'ın HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması 253:254

2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın yaptığı açıklaması sırasında CHP Genel Başkanına ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 346:347

3.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 347:348

4.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 348:349

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 270,291,302,305,326,352, 356,379,382,384,386

A) KANUN TEKLİFLERİ 270:290,291:301,302:305, 305:316,326:344,352:354, 356:372,379:381, 382:384,384,386

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) 270:290,291:301,302:305, 305:316,326:344,352:354, 356:372,379:381, 382:384,384,386

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

387

- 1.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, hamilelerin, doğum sonrası emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personelin idari izin kapsamı dışında tutulmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/29501) 387:388
- 2.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Diyanet İşleri Başkanlığının Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/29910) 389:390
- 3.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bir siyasi parti binasına yapıldığı iddia edilen saldırılara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30194) 391:392
- 4.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa ilinde trafikte seyir halindeyken bir kişinin silahla ateş etmesi sonucu yaşamını yitiren kişiye ve olayın soruşturulma sürecine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30195) 393:394
- 5.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Türkiye'nin nükleer silah programı dâhilinde bir çalışması olup olmadığına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30196) 395:396
- 6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, narenciye üreticilerinin sorunlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30197) 397:398
- 7.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, üniversitelerde açılan kadro ilanlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30198) 399:400
- 8.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde polislerin dur ihhtarına uymayan bir kişinin gözaltına alınmasıyla ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30199) 401:402
- 9.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Odunpazarı Belediyesinin aşevi hesaplarına bloke konmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30201) 403:404

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.03'te açılarak dört oturum yaptı.

Isparta Milletvekili Recep Özel, Isparta ili gül hasadına,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Artvin ili Yusufeli ilçesinde yaşanan sorunlara,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç, ülkedeki yargı ve adalet sistemine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca, Isparta Milletvekili Recep Özel'in yaptığı gündem dışı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşma yaptı.

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, toplumun öğrenci affı, ehliyet affı, esnaf sicil affı ve adli sicil affı beklentilerine yönelik kanun tekliflerini hazırladıklarına ve destek beklediklerine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, coronavirus salgınıyla mücadelede başarıya ulaşılmasını sağlayan en büyük gücün son on sekiz yılda sağlıktan eğitime, ulaşımdan tarıma, enerjiden sanayiye kadar her alanda gerçekleştirilen yatırımlar olduğuna,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, Sivas ili Kangal ilçesi Bakırtepe mevkisinin yöre halkının kutsal ziyaretgâhı olduğuna ve yürütmeyi durdurma kararına rağmen siyanürle altın çıkarma faaliyetlerine devam edildiğine,

Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Bursa ilinde yaşanan sağanak yağışın yol açtığı sel ve su baskınları nedeniyle Kestel ilçesi Dudaklı Mahallesi'nde 1 vatandaşın, Kayacık Mahallesi'nde de 4 vatandaşın hayatını kaybettiğine ve il genelinde arama kurtarma çalışmalarının devam ettiğine,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, Mersin ili Silifke ilçesi halkının coronavirus salgını sebebiyle hayatını kaybeden Doktor Erdinç Şahin'in adının Silifke ilçesinde yapımı devam eden sağlık kompleksinde yaşatılması yönündeki talebinin karşılanması gerektiğine,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, Covid-19 salgını nedeniyle uluslararası nakliyecilerin yaşadığı mağduriyetlerin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Ticaret Bakanı tarafından çözümlenmesini talep ettiğine,

İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in İzmir iline özel bayrak ve para konusundaki ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, Çanakkale ili Yenice ilçesi ile Elâzığ ilindeki maden işçilerinin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın, Ziya Paşa'nın "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." söyleminin AK PARTİ'yle örtüştüğüne, seksen yılda yapılanların on sekiz yılda misliyle büyümesinin ancak ve ancak Recep Tayyip Erdoğan'la olduğuna,

Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal, yaşanan pandemi süreci nedeniyle mesleki sorunların zirve yaptığı bir dönemde Avukatlık Kanunu'nda baroların yapısıyla ilgili düzenlemeye,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, 23 Haziran Refah Şilebi'nin batırılmasının 79'uncu yıl dönümüne,

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, Orman Genel Müdürlüğü tarafından orman alanlarının kırk dokuz artı kırk dokuz yıllığına kiraya verilmesi uygulamasından vazgeçilmesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, iktidarın çoklu baro öngören kanun teklifini protesto etmek amacıyla savunma yürüyüşü başlatan baro başkanlarının Ankara'ya girişlerinin engellenmek istendiğine ve Gaziantep Baro Başkanı Bektaş Şarklı'nın uğradığı şiddeti kınadığına,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, 22 Haziranda Hakk'a yürüyen Alevi Bektaşî Federasyonu ve Pir Sultan Abdal Kültür Derneği eski yöneticisi Oktay Kandemir'e Allah'tan rahmet dilediğine,

Bursa Milletvekili Yüksel Özkan, Bursa ili ve ilçelerinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine ve bölgenin afet bölgesi ilan edilmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda şehit olan Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse'ye ve Bursa ilinde yaşanan sel felaketi nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, olayları yerinde müşahade etmek üzere İYİ PARTİ milletvekillerinden oluşan bir heyetin Bursa iline gönderileceğine, altyapı çalışmalarına yeteri kadar önem verilmemesinin ülkenin en büyük sorunlarından biri olduğuna, baro başkanlarının iktidarın baroların seçim sistemini değiştirme girişimine tepki olarak "Savunma Yürüyor" sloganıyla başlattığı yürüyüşün engellenmek istenmesiyle hukuk devletine yakışmayan görüntüler yaşandığına, yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığının İYİ PARTİ'nin olmazsa olmazı olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Pençe Operasyonlarında şehit olan Piyade Uzman Onbaşı Ömer Kahya ve Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse'ye, Bursa ili Kestel ilçesinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden 5 vatandaşa, Somali'nin başkenti Mogadişu'daki Türk askerî eğitim üssüne yapılan saldırıda hayatını kaybeden Somali vatandaşına Allah'tan rahmet dilediğine, terörü ve destekçilerini lanetlediklerine, 22 Haziran Amasya Genelgesi'nin 101'inci yıl dönümü vesilesiyle başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ebediyete intikal eden tüm kahramanları rahmetle andığına, 20 Haziran Dünya Mülteci Günü'ne,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Bursa ili Kestel ilçesinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden 5 yurttaşta Allah'tan rahmet dilediğine, baro başkanlarının baroların yapısının değiştirilmesine tepki olarak başlattıkları yürüyüşün engellenmesi amacıyla yapılan müdahaleyi kınadıklarına ve avukatların mücadelesini saygıyla selamladıklarına, Anayasa Mahkemesinin önceki dönem HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş hakkında hak ihlali kararı verdiğine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tahliye doğrultusunda ihlal kararı olduğuna, Venedik Komisyonu raporunun kayyum atamalarının ve belediye eş başkanlarının görevden uzaklaştırılmasının Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası demokratik sözleşmelere aykırı olduğunu tescillediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda şehit olan Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse'ye ve Bursa ili Kestel ilçesinde yaşanan sel felaketinde hayatını kaybeden 5 vatandaşa, 18, 19, 20'nci Dönem Kocaeli Milletvekili Bülent Atasayan'a Allah'tan rahmet dilediklerine, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar'ın yaptığı açıklamasındaki İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'e yönelik ifadelerini kabul etmediklerine, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören kanun teklifinin siyasi partilerin ortak önerisiyle gündeme alınmasını önemsediklerine, 24 Haziran köy enstitülerinin kurucularından İsmail Hakkı Tonguç'un 60'inci ölüm yıl dönümüne, baro başkanlarının "Savunma Yürüyor" sloganıyla başlattıkları yürüyüşün başkent girişinde engellenmesinin siyasi partilerin gayretiyle aşılabilmiş olmasının memnuniyet verici olduğuna, 24 Haziranda Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu, Hülya Kılınç, Murat Ağirel, Ferhat Çelik, Aydın Keser'in duruşmasının yapılacağı Çağlayan Adliyesinde olacaklarına ve tüm Türkiye'yi haber alma hakkına sahip çıkmaya davet ettiklerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda şehit olan Piyade Uzman Onbaşı Ertuğrul Köse'ye, Bursa ili Kestel ilçesinde yaşanan sel felaketinde hayatını kaybeden 5 vatandaşa Allah'tan rahmet dilediğine, Tokat ili Erbaa, Turhal, Pazar, Niksar ve Zile ilçelerindeki çiftçilerin dolu yağışı nedeniyle meydana gelen mağduriyetinin giderileceğine, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören kanun teklifinin siyasi partilerin ortak önerisiyle

gündeme alındığına, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, baro başkanlarının Ankara yürüyüşünün Anıtkabir'deki sürecinin de tamamlandığına, fikrî mücadeleden yana olduklarına ve hakların hukuka uygun mecrada kullanılması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, bastırılarak dağıtılan 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların her grup için en fazla 2 konuşmacı tarafından yapılabilmesine ve Genel Kurulun 23 Haziran 2020 Salı günkü birleşiminde 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, (2/2201) esas numaralı Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnameleri ile Kamu Görevinden Çıkarılan Barış Akademisyenlerinin Görevlerine İade Edilmelerine İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop ve 192 milletvekilinin 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanunun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması ve Neden Olunan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2952) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı 218) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'na verilen cezanın istinaf mahkemesi tarafından onandığına,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Semra Kaplan Kıvırcık, Manisa ili Saruhanlı ilçesi Büyükbelen Mahallesi'nde yaşanan sel felaketi nedeniyle zarar gören hemşehrilerine geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören kanun teklifinin kabul edildiği günün demokrasi tarihine bir gurur günü olarak geçmesini dilediğine,

Çanakale Milletvekili Özgür Ceylan, Çanakale ili Biga ilçesi Bozlar ve Sığırcık köylerinde yaşanan şiddetli dolu yağışı nedeniyle bölgenin afet bölgesi ilan edilerek köylünün zararlarının telafi edilmesi gerektiğine ve hemşehrilerine geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, Pençe-Kaplan Harekâtı'nda şehit olan Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesine kayıtlı Piyade Uzman Onbaşı Ömer Kahya'ya ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Meclisin halkın önceliklerini belirlemesi gerektiğine, CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'na verilen cezanın kabul edilemez olduğuna, pandemi sürecinde kadına yönelik şiddetin arttığına ve İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerinin yerine getirilmediğine,

Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu, Manisa ili Saruhanlı ilçesi Büyükbelen Mahallesi, Salihli ilçesi Durasılı, Bezirganlı, Taytan, Pazarköy, Çavlı, Kabazlı ve Çapaklı Mahallelerinde yaşanan sel felaketi nedeniyle zarar gören vatandaşlara geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

Ankara Milletvekili Servet Ünsal, pandemi nedeniyle zor durumda olan tiyatroların ayakta kalabilmesi ve tiyatro emekçilerinin mağduriyetlerinin giderilebilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığının gerekli desteği sağlanması gerektiğine,

Bursa Milletvekili Muhammet Müfit Aydın, Bursa ilinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören kanun teklifiyle başlayan birlik ve beraberliğin devamını dilediğine,

Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Balıkesir ili Altıeylül, Bigadiç, İvrindi, Savaştepe ve Sındırgı ilçelerinde sağanak yağış ve dolu nedeniyle tarım arazilerinin zarar gördüğüne, vatandaşlara geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, Balıkesir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün zarar tespitlerini tamamladığına, Bursa ilinde yaşanan sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, İstanbul ilinde meydana gelen kuvvetli yağış, rüzgâr, hortum ve yıldırım nedeniyle tüm İstanbullulara geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, hayatını kaybeden 1 kişiye Allah'tan rahmet dilediğine,

Ankara Milletvekili Mustafa Destici, Bursa ili Kestel ilçesinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, terörle mücadele operasyonlarında şehit olan askerleri rahmetle andığına, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören kanun teklifini Büyük Birlik Partisi olarak desteklediklerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin görüşülmekte olan 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, 27 Mayıs darbesinin hukuk sisteminde yarattığı tahribatın kaldırılmasını olumlu bulduğuna, 1960 tarihli 1 sayılı Kanun'un Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi'nde olmadığına ve bu teklifle yürürlükten esasen kalkmış bir anayasanın bir maddesinin yürürlükten kaldırılmış olacağına ve iadeitibarın doğru şekilde yapılması gerektiğine,

Anayasa Komisyonu Başkan Vekili Ali Özkaya, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Anayasa Komisyonu Başkan Vekili Ali Özkaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca, İstanbul ilinde meydana gelen kuvvetli yağış, rüzgâr, hortum ve yıldırımdan zarar gören vatandaşlara geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, 1 can kaybı yaşandığına ve devletin tüm kurumlarının teyakkuz hâlinde çalışmalarını sürdürdüğüne,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican'ın görüşülmekte olan 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andıcan'ın görüşülmekte olan 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Meclise yakışanın 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde İç Tüzük'ün 86'ncı maddesine göre aleyhte söz talebinde bulunulmaması olduğuna,

Anayasa Komisyonu Başkan Vekili Ali Özkaya, 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin oy birliğiyle kabul edilmesinden dolayı şükranlarını sunduğuna ve tarihî sorumluluğun yerine getirildiğine, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin görüşülmekte olan 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, 1960 tarihli 1 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmaya yönelik sarih bir düzenleme olmadığı için 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin getirildiğine ilişkin açıklamada bulundu.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 24 Haziran 2020 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 23.02'de son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU

Bursa

Kâtip Üye

Emine Sare AYDIN

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**24 Haziran 2020 Çarşamba****Milletvekili Teklifleri**

1.-Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın; Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2977) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2020)

2.-Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un; T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Üreticilere Kullanılan ve Sorunlu Hale Gelen Tarımsal Kredilerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanunda ve Tarım Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2978) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2020)

3.-Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in; 4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2979) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2020)

4.-Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın; Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2980) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2020)

5.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2981) (Adalet ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2020)

6.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2020)

7.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti ve Karadağ Arasında Karadağ Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2983) (Dışişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2020)

8.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) (İçişleri ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2020)

9.-Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin; Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) (Adalet ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

10.-Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın; 3092 Sayılı Çay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2986) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

11.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2987) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

12.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2988) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

13.-Adana Milletvekili Ayhan Barut'un; Barut ve Patlayıcı Malzemelerle Silah ve Teferruatı ve Av Malzemesinin İhisarından Çıkarılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2989) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

14.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2990) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2020)

Yazılı Soru Önergeleri

1.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, 31 Mayıs 2020 tarihinde Ankara'nın Etimesgut ilçesinde işlenen bir cinayetin nedeninin araştırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30425) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

2.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, üniversitelerin öğretim üyesi alımına yönelik verdiği ilanlarda aranan ek koşullara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30426) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

3.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, 2016 yılında şehit olan Derik Kaymakamı'nın ağabeyinin yaptığı bir sosyal medya paylaşımına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30427) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

4.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Kars Belediyesi tarafından düzenlenen dolmuş hattı ihalesi ile ilgili bazı iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30428) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

5.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Siirt Belediyesine atanan kayyumların icraatlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30429) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

6.-Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, sözleşmeli kamu personelinin atama işlemlerine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30430) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

7.-Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, 7 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde boğularak hayatını kaybeden iki kardeşe ve Dicle Nehri'ndeki boğulma vakalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30431) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

8.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, 7 Haziran 2020 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde boğularak hayatını kaybeden iki kardeşe ve Dicle Nehri'ndeki boğulma vakalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/30432) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

9.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 696 sayılı KHK kapsamında olan ve gerekli koşulları taşımalarına karşın Van Büyükşehir Belediyesinde işe alınmayan işçilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30433) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

10.-Siirt Milletvekili Sıdkı Taş'ın, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuyla ilgili bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30434) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

11.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevinde tutuklu olan bir siyasi partinin eski genel başkanının mektuplarının sansürlenmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30435) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

12.-Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, cezaevlerinde çocuklarıyla birlikte bulunan kadın mahkumlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30436) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

13.-Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, bir FETÖ firarisinin Almanya'dan iadesinin istenip istenmediğine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30437) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

14.-Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Türkiye genelinde ve Kastamonu ilinde 7242 sayılı Kanun ile tahliye edilen mahkum verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30438) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

15.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 696 sayılı KHK kapsamında olan ve gerekli koşulları taşımalarına karşın Van Büyükşehir Belediyesinde işe alınmayan işçilere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30439) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

16.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilen doktorların aldıkları sertifikaların onanmamasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30440) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

17.-Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Mersin İŞKUR İl Müdürlüğünün kiraladığı binaya ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30441) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

18.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlıkta taşeron işçi olarak hizmet vermekte olan kişilerin kadroya alınmalarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30442) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

19.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, meslek lisesi ve çıraklık okullarındaki staj döneminin emekliliğe esas alınması önerisine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30443) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

20.-Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye ilinde bulunan engelli vatandaşlara ve engellilerin istihdamına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30444) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

21.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuda çalışan personelin istihdam şekillerinin farklılaşmasının yarattığı mağduriyet ile sözleşmeli personelin kadroya alınmasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30445) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

22.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sığınma evlerinin sayısı ve kapasiteleri ile ilgili verilere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30446) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

23.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sesli kütüphanesi ve engelli vatandaşlar için destek birimi bulunan belediye sayısına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30447) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

24.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çocuk işçilere dair bazı verilere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30448) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

25.-Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, TYP kapsamında okullarda çalışan güvenlik görevlerinin sürekli işçi statüsüne geçirilmesi ve bu kişilere maddi destek verilmesi önerisine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30449) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

26.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, 2019/6 sayılı atama ilanı kapsamında Bakanlık bünyesinde çalışan sözleşmeli personel ile sosyal çalışmacı ve psikolog sayısına ve boş kadrolar için planlanan atamalara ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30450) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

27.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bakanlık bünyesinde ve bağlı kuruluşlarda görev yapan sosyal güvenlik uzmanı sayısına ve 2020 yılında açılması planlanan kadrolara ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30451) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

28.-Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, Hatay Ziraat Odaları İl Koordinasyon Kurulu kararıyla tarım işçileri için belirlenen ücret miktarına ve tarım işçilerinin çalışma koşullarının düzeltilmesine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30452) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

29.-Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, 2008 yılında toplu bir şekilde ihalesi yapılan ve TOKİ'ye devredilen Antalya'nın Finike ilçesindeki Hazine arazilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30453) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

30.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Karaburun Yarımadası'ndaki RES Projesine ve yaşanan mahkeme sürecine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30454) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

31.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Adana ilindeki hava kirliliği ile ilde bulunan ve yeni kurulması planlanan termik santrallere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30455) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

32.-Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'in, Balıkesir ilinin Ayvalık ilçesinde bir şirkete ait fabrikanın çevreye verdiği zarara ve proje bedeli ile işletme izni raporuna dair çeşitli iddialara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30456) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

33.-Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Bitlis'in merkez ilçe ve bazı mahallelerinin riskli alan ilan edilen bölgelerinde yıkılması planlanan yapılara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30457) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

34.-Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu ilinde bulunan belediyelerin İller Bankası ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na olan borçlarına karşılık 2020 yılının bazı ayları için yapılan genel bütçeden ödenecek olan paydan alınmayacak kesintiye ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30458) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

35.-Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin, Erzurum ilindeki içme suyu hakkındaki şikayetlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30459) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

36.-Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Karadeniz'deki bazı illerde dere yataklarında yer alan binalar için yapılacak kamulaştırma ve taşıma sürecine ve Karadeniz sahil yolunun menfez kapasitesinin artırılmasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30460) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

37.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Türkiye'deki biyoçeşitliliğin korunması, avlanmanın yasaklanması, sokak hayvanlarının korunması, kuraklık, çevre kirliliği ve benzer konulara dair çeşitli verilere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30461) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

38.-Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis'in bazı mahallelerinin afet riski altındaki alan olarak belirlenerek yıkımına karar verilmesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30462) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

39.-İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Hevsel Bahçeleri ile ilgili projelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30463) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

40.-Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Temsil Edilmeyen Milletler ve Halklar Örgütü üyesi olan bir kişinin ülkemize girişinin yasaklanmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30464) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

41.-Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, üç Türk denizcinin Eritre'de gözaltına alınmalarına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30465) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

42.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesi Devteyşti Mahallesi'nde vatandaşların elektrik voltajındaki değişimlerden kaynaklı zararının karşılanmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30466) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

43.-Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, 2019 ve 2020 yıllarında elektrik ve doğalgaz fatura borçlarını ödeyemeyenlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30467) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

44.-Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Samsun'un Vezirköprü ilçesinde yapılması planlanan Kunduz Milli Takımlar Kamp Eğitim Merkezi Projesi'nin akıbetine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30468) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

45.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, pandemi sürecinde hizmet vermeyen özel öğrenci yurtlarına ve yurttan kalmadıkları halde kendilerinden ücret talep edilen öğrencilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30469) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

46.-Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'de bulunan ve yapılması planlanan öğrenci yurdu sayısı ile kapasitelerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30470) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

47.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, 2007-2019 yılları arasında Milli Piyango İdaresi gelirlerinden Bakanlığa kamu payı olarak aktarılan tutara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30471) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

48.-Edirne Milletvekili Orhan akırlar'ın, okulların kapalı olduğu süreçte çalışamayan servis şoförlerinin SGK ve BAĞKUR prim ödemelerinin ertelenmesi talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30472) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

49.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, koronavirüs salgını sürecinde kamu bankaları tarafından verilen bireysel temel ihtiyaç destek kredilerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30473) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

50.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, 7143 sayılı Kanun'dan yararlanarak SGK, vergi ve trafik cezaları yapılandırılan ancak pandemi nedeniyle borçlarını ödemeyenlere yönelik bir çalışma yapılıp yapılmayacağına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30474) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

51.-Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Serik Belediyesine yönelik iddiaların araştırılmamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30475) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

52.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, Tekirdağ ilinin orlu ilçesinde vatandaşlar ile güvenlik güçleri arasında yaşanan arbedeye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30476) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

53.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Ankara ilinde dinlediği müzik nedeniyle ldrldĞu iddia edilen bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30477) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

54.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'da gözaltına alınan iki kişinin işkence grdĞu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30478) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

55.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 696 sayılı KHK kapsamında olan ve gerekli koşulları taşımalarına karşın Van Büyükşehir Belediyesinde işe alınmayan işçilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30479) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

56.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli ilinde bir siyasi partinin dört üyesinin gözaltına alınmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30480) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

57.-Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, kolluk kuvvetleri hakkındaki şiddet ve ktu muamele iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30481) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

58.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, bazı illerde kolluk kuvvetlerince vatandaşa şiddet uygulandığı iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30482) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

59.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 31 Mayıs 2020 tarihinde Ankara'nın Etimesgut ilçesinde işlenen bir cinayetin nedeninin araştırılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30483) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

60.-Balıkesir Milletvekili Fikret şahin'in, bir FETÖ firarisinin Almanya'dan iadesinin istenip istenmediğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru nergesi (7/30484) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

61.-Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın, Çorum Polis Meslek Yüksek Okulunun faaliyete geçeceği zamana ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30485) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

62.-Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, okulların kapalı olduğu süreçte çalışmayan servis şoförlerinin SGK ve BAĞKUR prim ödemelerinin ertelenmesi talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30486) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

63.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, koronavirüs salgını sürecinde Kızılay'ın salgınla mücadele kapsamındaki çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30487) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

64.-Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, nişan ve düğün salonlarının açılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30488) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

65.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, POMEM mezunlarına ve adaylarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30489) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

66.-Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya ilinin Manavgat ilçesinde yapılması planlanan golf sahalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30490) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

67.-Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan bir alanın imar değişikliğiyle golf turizmüne tahsis edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30491) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

68.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, mahkemenin yürütmeyi durdurma kararına rağmen Bakanlık bünyesinde çalışıp kadro bekleyen sanatçılarla sözleşme yapılmamasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30492) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

69.-Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Ulualan mevkiinde golf alanı ve otel yapılması için hazırlanan imar planına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30493) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

70.-Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Ulualan mevkiinde golf alanı ve otel yapılması için hazırlanan imar planına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30494) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

71.-Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Ulualan mevkiinde golf alanı ve otel yapılması için hazırlanan imar planına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30495) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

72.-Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunan Ulualan mevkiinde golf alanı ve otel yapılması için hazırlanan imar planına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30496) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

73.-Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, Mersin ili Erdemli ilçesinde tespit edilen duvar resimleri ile diğer tarihi eserlerin korunması ve bu konudaki araştırmaların artırılması adına yapılan çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30497) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

74.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bakanlık bünyesinde istihdam edilen grafik tasarımcılara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30498) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

75.-Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının sağladığı Türkiye Burslarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30499) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

76.-Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, bir video paylaşım sitesi yoluyla yayın yapanların denetlenmesine ve bunların lisans ücreti ödemelerine yönelik düzenleme önerisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30500) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

77.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin ilindeki okullaşma oranlarıyla ilgili çeşitli veriler ile okulların kontenjan ve doluluğuna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30501) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

78.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlığa bağlı okullarda İŞKUR'un TYP projesi kapsamında çalışan güvenlik görevlilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30502) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

79.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlık kadrolu olarak çalışmayan personele ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30503) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

80.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçilerin kadroya alınması önerisine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30504) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

81.-İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, koronavirüs salgını nedeniyle uygulanmaya başlanan uzaktan eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30505) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

82.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, pandemi sürecinde hizmet vermeyen özel öğrenci yurtlarına ve yurttta kalmadıkları halde kendilerinden ücret talep edilen öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30506) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

83.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, öğretmenler için zorunlu hizmet affı getirilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30507) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

84.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, taşımali eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30508) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

85.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlıkça tespit edilen üstün yetenekli öğrenciler ile bu kişilerin eğitim gördüğü okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30509) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

86.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bakanlık bünyesindeki engelli öğretmen kadrolarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30510) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

87.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, ilköğretim sınıf öğretmenliği sertifikası sahibi Bakanlık personeline ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30511) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

88.-Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, YDS ve YÖKDİL sınavlarının öne çekilerek Ağustos ayında yapılması önerisine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30512) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

89.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, toplum yararına programlar kapsamında güvenlik hizmeti vermek için istihdam edilen personele ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30513) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

90.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, PIKTES Projesi'nin bitiş tarihine ve bu proje kapsamında istihdam edilen sözleşmeli öğretmen sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30514) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

91.-Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, öğretmen kadrolarının tek tip hale getirilmesine ve engelli öğretmen kontenjanlarının artırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30515) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

92.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, koronavirüs şüphesiyle hastaneye giden bir kişiye gerekli müdahalenin yapılmadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30516) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

93.-Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Trabzon ilinde yılan ısırması sonucu yaşamını yitiren bir kişinin kaldırdığı hastanede yılan panzehirinin bulunmadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30517) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

94.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, 11 Mart tarihidен bu yana Van ilinde tespit edilen koronavirüs vakaları ile ilde alınan önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30518) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

95.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sağlıkta sterilizasyon ve dezenfekte işinde çalışanların kadroya alınmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30519) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

96.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinin Ulukışla ilçesinde bulunan devlet hastanesinin son bir yıldır aktif olarak kullanılmamasının gerekçesi ile hastanenin çeşitli branşlardaki doktor gereksinimine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30520) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

97.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, aile sağlığı merkezlerinde çalışan tıbbi sekreterlerin özlük haklarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30521) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

98.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, talasemi hastalarına ve bu hastalara koronavirüs salgını sebebiyle kamuda ve özel sektörde izin verilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30522) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

99.-Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, şehir hastanelerinin kira ve hizmet bedellerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30523) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

100.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, pandemi sürecinde Bakanlıkça Aydın ilindeki otel ve pansiyonlarda alınacak önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30524) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

101.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinin Çiftlik ilçesindeki hastanede bazı branşlarda yaşanan doktor eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30525) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

102.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çamardı ilçesinde uzman doktor görevlendirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30526) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

103.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altunhisar ilçesinde bulunan hastanenin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30527) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

104.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, pasife alınan ilaçlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30528) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

105.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, pandemi süresince çalışan hekimlere yapılan ödemelere ve konuyla ilgili bazı iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30529) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

106.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, hastane, acil klinik, araştırma merkezi ve laboratuvar gibi binaların kanalizasyon sistemlerine arıtma ve dezenfeksiyon işlemi uygulanıp uygulanmadığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30530) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

107.-Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, normalleşme sürecine girilmesi ile birlikte Şırnak ilinde koronavirüs vaka sayısının artmaması için alınan önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30531) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

108.-Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl ilinde yoğun olarak bulunan meşe ağaçlarına tırtılların zarar vermesine ve bu konuda alınabilecek önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30532) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.06.2020)

109.-Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Bozova Merkez Sulama Birliğinin yeniden faaliyete geçmesine yönelik bir işlem yapıp yapılmayacağına ve çiftçilerin maliyetlerinin azaltılması önerisine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30533) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

110.-Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Sulama Birliklerinin yaptığı fiyat artışına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30534) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.06.2020)

111.-Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Türkiye'de bulunan toplam mera ve çayır alanı miktarı ile mera kullanımının ücretlendirilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30535) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

112.-Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa ilinin Haliliye ilçesinin bir mahallesinde uzun süreli su kesintisi yapılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30536) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

113.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlık tarafından kiralanılan araçların TKDK'nın bütçesinden karşılandığı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30537) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

114.-Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Mayıs ayı içinde etkili olan doğal afetlerden dolayı zarar gören çiftçilere destekleme ödemesi yapılması ve kredi borçlarının ertelenmesi hususunda yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30538) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

115.-Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, çölyak hastalarının tükettiği ürünlerin ve üretimi yapan firmaların denetlenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30539) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

116.-Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri ilinde yaşanan zirai don sonrasında çiftçilere destek verilmesi önerisine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30540) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

117.-Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, aşırı sıcaklardan zarar gören ürünler nedeniyle narenciye üreticilerine destek verilmesi önerisine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30541) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

118.-Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, Hatay Ziraat Odaları İl Koordinasyon Kurulu kararıyla tarım işçileri için belirlenen ücret miktarına ve tarım işçilerinin çalışma koşullarının düzeltilmesi önerisine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30542) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

119.-Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, TCDD için yol bekçisi alımı yapıp yapılmayacağına ve kazaların önlenmesi amacıyla yapılacak çalışmaların akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30543) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.06.2020)

120.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, yurtdışından gelen tır şoförlerinin karantina sürelerine ve sınırda meydana gelen salgın riskine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30544) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

121.-Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli-Edirne bölünmüş yolunun ne zaman bitirileceğine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30545) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

122.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, koronavirüs salgını sürecinde mağdur olan toplu taşıma araçlarını işleten esnafa çeşitli ekonomik kolaylıklar sağlanmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30546) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.06.2020)

123.-Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Antalya-Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri Hızlı Tren Projesinin tamamlanma sürecine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30547) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2020)

24 Haziran 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 23 Haziran 2015 tarihinin Türkiye’de kadınların seçme ve seçilme hakkının tam manasıyla uygulandığı gün olması münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan’a aittir.

Buyurun Sayın Kan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan’ın, Türkiye’de 23 Haziran 2015 tarihinde kadınların seçme ve seçilme hakkının tam manasıyla uygulandığına ilişkin gündem dışı konuşması

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, bugün Hakkâri Yüksekova’da terör örgütü tarafından açılan taciz ateşi sonucu şehit olan kahraman askerimize Allah’tan rahmet; ailesine, yakınlarına sabırlar diliyorum. Yaralı olan kahramanımıza da Rabb’imden acil şifalar diliyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun.

Dün İstanbul’da, önceki gün Bursa’da yaşanan sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza ve Suriyeli kardeşimize de Allah’tan rahmet diliyorum. Ailelere başsağlığı diliyorum, geçmiş olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 23 Haziran 2015 bir pazar günüydü. 7 Haziran seçimleri sonrası Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu yeni döneme, 25’inci Dönem milletvekillerini ilk defa karşılamaya hazırlanmıştı. Yeni seçilmiş milletvekilleri ant içerek vazifeye başlamak için heyecanla beklemekteydiler ancak bu ant içme töreni öncekilerden çok farklıydı. 23 Haziran 2015, hem Türkiye Büyük Millet Meclisi hem de Türkiye Cumhuriyeti için tarihî bir gündü. Türkiye Cumhuriyeti’nde kadınlar birçok gelişmiş ülkeden daha önce 5 Aralık 1934 tarihinde, verdikleri mücadele neticesinde seçme ve seçilme hakkını elde etmişlerdi. Bu, Türkiye için büyük bir gurur kaynağıydı ancak kadınların seçme ve seçilme haklarıyla alakalı tarihî bir gerçek daha vardı ki on yıllarca ülkemiz ve milletimiz için utanç vesilesi oldu. Bu da kamu kurumlarındaki ayrımcılığın Türkiye Büyük Millet Meclisinde de başörtülü kadınlara karşı uygulanmasıydı. Bunun en çirkin örneği de 2 Mayıs 1999’da millî iradenin hiçe sayılarak burada, bu Genel Kurulda adı konmamış bir darbe yapılması, seçilmiş bir başörtülü kadın milletvekilinin “Bu kadına haddini bildirin.” cümlesiyle başlayan süreçte seçilme ve hizmet hakkının zorbaca gasbedilmesi idi; çok sinir bozucu. O karanlık günde sadece millî iradeye darbe yapılmamış, aynı zamanda ülkemizin itibarı yerle bir edilmişti.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

23 Haziran 2015 tarihî bir gündü çünkü ilk defa erkek milletvekilleriyle başı örtülü olmayan kadın milletvekilleriyle beraber başörtülü kadın milletvekilleri de Merve Kavakcı'ya ve ona oy verenlere yapılan hukuksuz, saygısız muameleden 16 yıl 1 ay 21 gün sonra, yani toplam 5.896 gün sonra, Türk kadınının seçme ve seçilme hakkını elde edişinden 81 sene sonra Meclis Genel Kurulunda ant içerek seçilme haklarını kullanabilmişlerdi. Dün 5'inci seneidevriyesini idrak etmiş olduğumuz 23 Haziran 2015 milletvekili yemin töreni hem seçme ve seçilme hakkının bütün kadınlar tarafından kullanılmaya başlandığı gün olarak hem de kadına karşı ayrımcılığın en çirkin örneklerinden birisinin millî iradeye düşen gölgesinin ortadan kalktığı gün olarak tarihe geçmiştir.

Bu vesileyle, kadınların ve gençlerin her daim önünü açabilmek için mücadele eden, millî iradeyi temsilde başörtülü kadınların da haklarını kullanmalarının önünü açan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi başta olmak üzere demokrasimize ve millî iradeye gölge düşüren başörtüsü yasağının tarihin karanlık sayfalarına gömülmesinde ve seçme ve seçilme haklarını tam anlamıyla 81 yıl sonra kullanabilmelerinde emeği geçenlere gönülden şükranlarımı sunuyorum, bugünleri gösteren Rabb'ime hamdolsun, elhamdülillah "...”(x) (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak dün, 1960 yılında Yassıada'da yapılan sözde yargılamaların hukuki dayanağını geçmişe dönük olacak şekilde ortadan kaldırarak yok hükmünde sayılmalarını sağlayacak, altmış yıllık utancı tarihe gömen kanun teklifi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAVZA KAVAKCI KAN (Devamla) – Başkanım bir dakika daha rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Tamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (Devamla) – Bu utanç verici kararı tarihin karanlık sayfalarına gömecek olan kanun teklifi Meclis Genel Kurulunda oy birliğiyle kabul edildi.

23 Haziran 2015'te ilk başörtülü milletvekili yeminiyle, 23 Haziran 2020'de, dün akşam 27 Mayıs mağdurlarını belki biraz ferahlatacak olan kanunla, darbeci zihniyetin milletimizin şahsımanevisinde açmış olduğu yaralara inşallah bir damla merhem oluruz.

Bu kanunda desteklerinden dolayı bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Bugün ayrıca 24 Haziran, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilk uygulamasının seneidevriyesi; bu vesileyle bütün çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygı ve hürmetle selamlıyorum. Aziz milletimize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim başkanım.

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, EXPO 2016 Antalya'yla ilgili söz isteyen Antalya Milletvekili Cavit Arı'ya aittir.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

2.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, EXPO 2016 Antalya organizasyonuna ilişkin gündem dışı konuşması

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; EXPO 2016, 2010 yılında başlayan bir Antalya serüveniydi. Olimpiyatlar ve Dünya Kupası ardından en büyük organizasyon olarak kabul edilen yüz altmış yıllık EXPO, tarihinde ilk kez Türkiye’de düzenlenecekti. Antalya kent dinamiklerinin yoğun çabası ve mücadelesiyle 23 Kasım 2011 tarihinde Antalya EXPO mücadelesini kazandı ve 2016 EXPO düzenlemesi Antalya’ya verildi. Tabii ki bu kazanım Türkiye’imiz ve Antalya’mız adına önemli bir kazanımdı çünkü EXPO tarihî geçmişiyle önemliydi. EXPO geçmişinde, örneğin dünyanın ilk EXPO’sunda 1851 yılında Londra’da ünlü Crystal Palace, 1889 yılında Paris’te Eyfel Kulesi, 1958’de Belçika Brüksel mimarisinin sembolü hâline gelen izotoplar; bu örnekler anlatıldığında Antalya halkı heyecanlanmıştı.

Çiçek ve çocuk temalı Botanik EXPO 2016, gençler ve çocukları hedef alan, gelecek nesiller için yeşil bir dünya anlayışıyla başlamıştı. Hedefleri ise uluslararası tanıtıma katkı sağlamak, ulusal ve uluslararası çevre problemlerini ortaya koymak ve alternatif enerji kaynaklarına dikkat çekmek, kentsel alanda yeşil yaşam alanları yaratmak, eko ve yeşil turizmi desteklemek, kente yeni altyapı kazandırmak, kentin ekonomik gücünü artırmak, tarımsal potansiyeli ve endemik zenginliğimizi dünyaya tanıtmak. Bunlar kâğıt üzerinde yazılı olan güzel hedeflerdi ancak EXPO hakkını Antalya kazandıktan sonra maalesef beklenen başarı sergilenemedi; çünkü devreye siyasi hırs girdi; çünkü devreye iktidarın “Her şeye ben hâkim olurum.” anlayışı girdi. Önce kanun lazımdı ancak tam bir yıl sonra çıkarılabildi. Kanun çıktı, bu sefer de sürecin başından itibaren katkı koyanlar devre dışı bırakıldı, yok sayıldı. İlk başta proje maliyeti 180 milyon, katılımcı olabilecek ülke sayısı 100, ziyaretçi sayısı en az 8 milyon olarak ifade edilmişti. Tabii ki böyle projelerde ilk yapmanız gerekeni yaptınız ve EXPO’yla ilgili her türlü ihale ve alım işi, Devlet İhale Kanunu’yla kamu alım hükümlerinden muaf tutuldu. Bu durum da tabii ki kafalarda soru işareti bırakmadı değil. Sonuçta o dönemki Tarım Bakanlığının açıklamasına göre 1 milyar 720 milyon TL’ye gerçekleşti yani ilk başta ifade edilen 180 milyon bedelin neredeyse 9 katı bir paraya mal edildi. Devlet İhale Kanunu’yla kamu hükümlerinden muaf tutulması bu sonuçta etkili olmuş mudur diye düşünmeden geçmek mümkün değildir.

Tüm bunlara rağmen zar zor yetiştirildi ve hatta, resmî açılıшта dahi eksikleriyle açılabilirdi. Maalesef, daha başlangıçta ölü doğum oldu. Peki, ne mi oldu? Tam bir fiyasko. Katılımcı ülke sayısı çok düşük, pek çoğumuzun adını ve yerini dahi bilmediğimiz ülkelere üste para verilerek davet yapıldığı iddiaları oldu; ancak 16 ülke katılabildi. Fuar geliri, hedeflenen 300 milyon iken 20 milyon TL olabildi, neredeyse yüzde 1’i.

Ziyaretçi sayısı da 5 milyon yabancı, 3 milyon yerli turist olarak planlanmış iken ancak 4 milyon ziyaretçi. Hemen hemen hepsi Türk ve çoğunlukla ücretsiz konser izleyicileri. EXPO hayali böylece siyasete alet edildi, beceriksizlik kurbanı oldu ve ranta teslim edildi.

Aksu ilçemiz sınırlarında 1.200 dönüm birinci derece tarım alanı kullanılamaz hâle getirildi. Bilinen şekliyle o tarihte sadece imalata harcanan 1 milyar 720 milyon yani 610 milyon dolar, bugün itibarıyla 4 milyar 200 milyon heba edilmiş oldu. Geçen yıl Tarım İl Müdürlüğü tarafından düğün yeri olarak kiralamalar yapılarak dünyanın en pahalı düğün salonu unvanını aldı. İşte, bir beceriksizliğin tipik örneği; her şeyi siyasallaştırmak gayretinin yarattığı tablo. Diğer kurum harcamalarıyla yaklaşık 5 milyar yani -eski parayla- 5 katrilyonluk bir ölü yatırım.

Şu an Antalya halkının gözü önünde duran bir enkaz vaziyetinde. Sayın yetkililer, bu alan ne olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

CAVİT ARI (Devamla) – Bu kadar yapılan millî servet heba mı olacak? Kim nasıl kullanacak belirsiz, acı manzara ortada. Hiç olmazsa bu saatten sonra daha bilimsel bir değerlendirme yapılmalı, kentın önde gelen kurumlarının da görüşü alınarak; örneğın, tarım ve teknolojinin bulunduğu bir bilişim merkezi dâhil çeşitli seçenekler araştırılıp bulunmalıdır.

Ülkemizin gelecekte gerçekleştirebileceği uluslararası organizasyonlara ışık tutması amacıyla EXPO 2016 Antalya'ya ait tüm sürecin öncesi ve sonrasıyla araştırılması, kamu zararının ortaya çıkarılması ve geleceğe yönelik bir ders alınması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisince araştırma açılmasında fayda bulunduğunu ifade etmek istiyorum. Kamu kaynaklarının doğru kullanılması adına konuyu gündeme bir kez daha taşımak istedim. Gereğini bilgilerinize sunuyorum. Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, çiftçilerin yaşadığı sorunlar hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Muharrem Varlı'ya aittir.

Buyurun Sayın Varlı. (MHP sıralarından alkışlar)

3.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı'nın, çiftçilerin yaşadığı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çiftçilerin sorunları hakkında gündem dışı söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, vatan mücadelesinde hayatını kaybeden şehitlerimize ve sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine başsağlığı diliyorum; sözlerime böylece başlamak istiyorum.

Kış aylarında tarımsal don ve mayıs ayı içerisinde yaşanan aşırı sıcaklardan ve ardından da çok ciddi bir fırtına sonrasında narenciyede yüzde 80'e varan hem çiçek hem meyve dökümü yaşandı. Bunu, sahada gezen, tespit yapan milletvekili arkadaşlarımız ve ilçe tarım müdürlükleri yetkilileri de gördüler. Umarım, Sayın Tarım Bakanı da bizi izliyordur; zaten kendisine de bu konuyu bizzat ilettik. Çiftçilerimiz, bu konuda bir an önce çözüm üretilmesini bekliyor; narenciye sektöründe üretim yapan değerli çiftçilerimiz, bir an önce bu manada sıkıntılarının giderilmesini bekliyor. Yine, o dönemde birdenbire sıcak çökünce buğday erken yetişti, erken yetişince ardından yaşanan fırtına dolayısıyla, çırpma neticesinde aşağı yukarı dönümde 100 kilogram ile 150 kilogram arasında bir ürün kaybı yaşandı. Bu da yine ilçe tarım müdürlüğü yetkililerince ve o dönem sahada gezen milletvekili arkadaşlarımız tarafından tespit edilip Sayın Bakana iletildi. Buğday üreticilerimiz de bu ürün kaybından dolayı yaşadıkları problemin, inşallah, bir an önce giderilmesini bekliyorlar.

Yine, soğan ve patates üreticileri... Geçen yıl, tüketiciyi korumak adına -aradaki depocuyu da ortadan kaldırmak adına- bir tedbir alınmıştı. İhracat kısıtlaması yapıldı. İhracat kısıtlaması neticesinde -soğan ve patates yetişince, ihracatın açılması biraz gecikince- ne yazık ki birçok çiftçimiz patatesini ve soğanını tarlada bırakmak zorunda kaldı. Bu manada, onların ÇKS kayıtları da olmadığı için çok daha ciddi mağduriyetleri var. Tarım Bakanlığı yetkilileri ve Sayın Bakana buradan duyurmak istiyorum; inşallah, bu manada bir imkân varsa, soğan ve patates üreticilerimiz de -korunması açısından- bir destek bekliyorlar.

Yine, Avrupa Kupası düşünülerek ve yaz sezonunda gelecek turistler düşünülerek çok ciddi bir karpuz ekimi yapılmıştı. Karpuzda da ne yazık ki şu anda çok ciddi bir fiyat kaybı ve zarar yaşıyor çiftçilerimiz. Dolayısıyla, bu manada, karpuz üreticilerimizin zararlarının bir an önce giderilmesi de çiftçilerimizin beklentileri arasında.

Pamuk, Türkiye'nin en önemli endüstriyel bitkisi. Daha önceki konuşmalarımın hepsinde de pamuk destek priminin en az 1,2 lira yapılması gerektiğini söylemiştim ancak üç yıldan bu yana hep 80 kuruşta devam ediliyor. Dolayısıyla, pamukta, geçen yılki ekimin en az yüzde 70 kaybıyla bu yıl yüzde 30 oranında bir ekim yapıldı. Dışarıdan çok ciddi pamuk ithal etmek zorunda kalıyoruz. Dünyanın en büyük pamuk ihracatçısı Amerika Birleşik Devletleri. Amerika Birleşik Devletleri bizim çiftçimize vermiş olduğumuz desteğin en az 3 katını veriyor. Dolayısıyla, Amerikalı çiftçi pamuk üretiyor ve dünyanın her tarafına da pamuk ihraç ediyorlar. Biz de bu manada çiftçimizi desteklersek, prim desteğini artırırsak, inanıyorum ki bizim çiftçimiz de çok ciddi bir pamuk ekip hem kendi ihtiyacımızı karşılayacak hem de dünyanın değişik ülkelerine ihracat gerçekleştirecektir.

Yine, KGF dağıtıldı, çok da güzel oldu yani sanayici, esnaf, iş adamı bu manada bir soluk aldı, nefes aldı ama bundan çiftçimiz faydalanamadı. Artı, KGF'nin faiz oranı yüzde 7,5'ken çiftçimizin Ziraat Bankasındaki yapılandırması yüzde 9. Sayın Bakana ve Tarım Bakanlığı yetkililerine de bunu buradan duyurmak istiyorum. Bu manada, bu faiz oranlarını da biraz geriye çekerlerse çiftçimize çok önemli bir katkı sağlamış olacaktır.

Yine, şu sıralarda et ve süt fiyatları çok iyi, gerçekten hayvancılık iyi gidiyor; bu manada Tarım Bakanlığı güzel işler yaptı, buradan kendilerini kutluyorum ama ithalat lobisi çalışmaya başladı "Et fiyatları yükseldi, süt fiyatları yükseldi, bir an önce dışarıdan et getirelim, süt getirelim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MUHARREM VARLI (Devamla) – Eğer dışarıdan et ve süt getirirsek, inancınız olsun, şu anda kendini toparlayan hayvancılık, et ve süt fiyatları birdenbire dip yapacaktır; bütün hayvancılar, hayvancılık yapanlar bundan zarar görecekler. Dolayısıyla üreten, insanlarımızı doyuran sektör zarar edince de hayvancılığın dışına çıkan bir insan bir daha tekrar o hayvancılığı yapmaz arkadaşlar. Gerçekten, gidin bir ahıra; o kokuyu, o yapılan işleri, o emeği bir görün yani hakikaten, süte verilen paranın ne kadar az olduğunu, ete verilen paranın ne kadar az olduğunu göreceksiniz. Ama bir ithalat lobisi var bu ülkede, sesleri o kadar yüksek çıkıyor ki ben duyuyorum şimdi televizyonlarda filan sürekli konuşuyorlar: "Et fiyatları yükseldi, süt fiyatları yükseldi." İnşallah o da dengelenecektir yakın zamanda. Biz yeter ki üretici kardeşlerimizi, üretici insanlarımızı koruyalım; bu ülkenin insanı her şeye muvaffak olacaktır.

Pandemi döneminde gördük ki evet, enerji çok önemli; evet, petrol çok önemli ama en önemli şey gıda, gıda olmazsa insan yaşayamaz.

Hepinize saygılar sunarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Sümer...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana ili Yüreğir ilçesine söz verilen hastanenin ne zaman yapılacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Başkan.

Adana'da büyük şehir hastanelerinin açılmasıyla birlikte bazı hastaneler kapatıldı, bazıları da tamamen yıkıldı. 1896 yılından beri Adanalılara hizmet eden Yüreğir Devlet Hastanesi maalesef 2013 yılında yıkıldı. Bu hastane sadece Yüreğir'e değil, Karataş ilçemize bağlı köylere de hizmet veriyordu. Kentin güneyinde yaşayan yaklaşık 450 bin kişi şu anda hastanesiz. Herkes kilometrelerce uzaktaki Şehir Hastanesine gitmek zorunda. Yıkılan hastanenin yerine 250 yataklı bir hastane açılacağı belirtildi, "Yatırım programına alındı." denildi, sonra projenin yatak sayısı 100'e düşürüldü. Defalarca bu konuyu gündeme getirdik, Adana Valiliği sık sık açıklamalar yaptı ancak hâlâ ortada bir hastane yok, temel de yok.

Sağlık Bakanlığı yetkililerine sesleniyoruz: Yaklaşık 450 bin kişi büyük bir mağduriyet yaşıyor. Bunların sesini ne zaman duyacaksınız? Söz verdiğiniz hastaneyi ne zaman yapacaksınız? Adana Şehir Hastanesi için doluluk garantisi verildiği için mi Yüreğir'e hastane yapılmıyor, Yüreğirliler cezalandırılıyor?

BAŞKAN – Sayın Şeker...

2.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 23 Haziranın demokrasi ve millî iradenin tecellisi açısından önemli bir gün olduğuna ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, dün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde tarihî bir gün yaşadık. 1950'de milletin oyuyla iktidara gelip on yıl süreyle millete hizmet eden, ülkenin ufkunu açan, ulaşım başta olmak üzere ciddi yatırımlar yapan Demokrat Partiyi ve milletin iradesini hazmedemeyen darbecilere, darbe sevicilere ve darbeden beslenenlere, bu Gazi Meclis hayatta unutamayacakları dersi verdi.

27 Mayıs 1960 darbesinde Başbakan rahmetli Adnan Menderes ve bakanlarını idam eden darbeci zihniyetin bu süreçte yaşattığı acıların, zulümlerin bir nebze de olsa giderilmesi için 218 sıra sayılı Yasa Teklifi, dün, Genel Kurulda oy birliğiyle kabul edilerek demokrasi tarihimizdeki bu kara leke silinmiş oldu. Dün, demokrasimiz ve millî iradenin tecellisi açısından son derece önemli bir gündü. Emegi geçenlere teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, küresel iklim değişikliği nedeniyle zor durumda olan çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ülkemizin neredeyse tamamında küresel iklim değişikliğiyle çiftçilerimiz zarar gördüler. Pandemi sürecinde tarımın önemini bir kez daha gördük. Bu sebeple, acil olarak, vermiş olduğumuz kanun tekliflerimizi ya destekleyin ya da yürütmeye getirsin biz destekleyelim. Ülkemizin her yerinde afet bölgesi yaparak çiftçilerimizin borçlarını yapılandıralım, borçların faizini silelim, anaparayı 5 eşit taksite bölelim. TARSİM ve tarımsal desteklerdeki engel olan ÇKS'nin yerine, TÜKAS veya AYS sistemlerini getirerek TARSİM ve desteklemelerden çiftçilerin faydalanmasını sağlayalım. Yine, elektrik ve su borçları dolayısıyla bloke edilen tarımsal desteklerdeki bu uygulamaya son verelim.

Yine, tarımsal destekleri veriyorsunuz ama bir de "stopaj, gelir vergisi" diye yeni vergi ekliyorsunuz. Destek, çiftçinin işini yürütmesi için verilendir ama vergi alınması, herhâlde iktidarın âcizliğini ortaya koymaktadır.

Bir an evvel çiftçiye destek olalım, köstek olmayalım diyorum, Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, adil yargılanma hakkı ve yargıda liyakate ilişkin düzenlemelere Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nde yer verilmediğine, yapılacak olan kısmi yasal değişikliklerle adalet sisteminin hiçbir temel sorununun çözülemeyeceğine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, Genel Kurulda ikinci yargı paketinin görüşmelerine başlayacağız. Partili Cumhurbaşkanlığının talimatıyla, yargı sisteminin vesayet altında olduğu, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının hiçe sayıldığı bir döneme şahitlik ediyoruz. Oysa yargının ve kamu yönetiminin bugün en öncelikli çözülmesi gereken sorunu olan adil yargılanma hakkı ve yargıda liyakate ilişkin düzenlemelere teklifte hiç yer verilmemiştir. Yargı paketlerinin hazırlanma gerekçesinin Avrupa Birliği mevzuatına uyum olmasına karşın, bu pakette de AB raporlarında yer alan bağımsız, tarafsız, özerk ve liyakate dayalı yargı ve adalet sistemimize ilişkin çağrı ve uyarılar maalesef, dikkate alınmamıştır. Bundan önce olduğu gibi yapılacak olan bu kısmi yasal değişikliklerle adalet sistemimizin hiçbir temel sorunu çözülemeyecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

5.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, pandemi sürecinde iş yerlerinin yeniden açılmasında gerekli kuralların bir an önce belirlenerek esnafın mağdur edilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hükûmetin pandemi sürecinde yeniden iş yerlerini açma takvimi evlere şenlik. Açılacak iş yerlerini de maalesef, sağlığa göre değil, ideolojik saplantınıza göre belirliyorsunuz. Kafeler, lokantalar, AVM'ler açık ama internet kafe ve bilgisayar oyunlarının oynandığı yerler hâlâ kapalı. Buralardaki esnaf binlerce lira kira ödüyor, çok zor durumda. Bu kapsamda ülkemizde 16 bin iş yeri var. Bunların sorununu bir an önce çözün ki bırakın kâr etmeyi en azından zararları azalsın, güçlülük de olsa ayakta kalabilsinler. Dügün salonlarını açıyorsunuz da buralar neden kapalı? Sağlık Bakanlığına buradan sesleniyoruz: İçişleri Bakanına anlatın, virüs insandan insana bulaşıyor, bilgisayardan insana değil. Futbol liglerini başlattınız ama e-spor oyunlarının oynandığı yerler kapalı. Buraları bir an önce gerekli kurallar neyse belirleyerek açın, esnafı daha fazla perişan etmeyin. Dügünlerin serbest olduğu bir yerde bilgisayar oyunları ile oynamanın neden yasak olduğunu insanlar anlamakta güçlük çekiyor. Gerekli temizlik tedbirleri alınarak buralar rahatlıkla açılır.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda kabul edilmesiyle bir demokrasi ayıbı olan 1960 darbesinin Türk tarihinden silindiğine ve başta Adnan Menderes olmak üzere demokrasi şehitlerini rahmetle andığına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün görüşerek kabul ettiğimiz kanun, bir demokrasi ayıbı olan 1960 darbesini etkileriyle beraber, Türk tarihinden tamamen silmiştir. Bilindiği üzere, 27 Mayıs'ta milletin demokratikleşme ve kalkınma çabasına darbe yapılmış, dönemin Başbakanı Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan idam edilmiştir. 1960'la başlayan, 1971-1980 ve 28 Şubatla devam eden ve 15 Temmuzda milletin yumruğuyla sonlanan demokrasi ayıbı silsilesinin hukuk

sistemimizden temizlenmesi bir demokrasi zaferidir. Millî iradeden kaynaklanmayan hiçbir iradenin yaşayamayacağını göstergesidir. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde cumhuriyet tarihimizi cumhur düşmanı, darbeci zihniyetten temizlemeye devam ediyoruz.

Başta rahmetli Menderes olmak üzere, demokrasi şehitlerine bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çepni...

7.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, ölüm orucuna devam eden Avukat Ebru Timtik ile Avukat Aytaç Ünsal'ın ölümleri gerçekleşmeden adil yargılanma taleplerinin karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Avukat Ebru Timtik yüz yetmiş dört gündür ve Avukat Aytaç Ünsal yüz kırk üç gündür ölüm orucundalar, adil yargılanma talebiyle ölüm orucundalar.

Evet, darbe mahkemeleri, savunma hakkını kısıtlayarak, delilleri toplamadan, tanıkları dinlemeden, son sözleri sorulmadan gizli tanık ifadeleriyle kararlar verdi. İlk duruşmada tahliye edilmelerine rağmen, birileri öyle istediği için, tekrar tutuklanıp onlarca yıl cezaya çarptırıldılar. Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal'ın tek talebi adil yargılanmak. Neyi bekliyorsunuz, zaman daralıyor. Avukatların talebi adalettir; meslek hayatları halkın haklarını savunmakla geçen arkadaşlarımızın talepleri, ölümleri olmadan karşılanmalıdır. Ebru ve Aytaç yaşasın!

BAŞKAN – Sayın Demir...

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, İstanbul ilinde yaşanan sel ve su baskınlarının bir daha yaşanmaması için kalıcı tedbirlerin uygulanması gerektiğine, vatandaşların mağduriyetlerinin giderileceğine ve hayatını kaybeden Suriyeliye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Son yıllarda yaşanan ani yağış, sel, dolu olayları gün geçtikçe şiddetini artırmaktadır. Biliyoruz ki bütün altyapıyı bu tür ekstrem durumlar için tasarlamak ve yeniden inşa etmek mümkün değildir. Ancak sel, taşkın öncesi ve esnasında alınabilecek tedbirlerle maddi hasarı minimize etmek mümkündür.

Meteorolojinin günlerdir yaptığı uyarılar doğrultusunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi gerekli önleyici müdahalelerde bulunabilmeliydi. İstanbul'umuzda dün yaşanan sel ve su baskınlarının bir daha yaşanmaması için kalıcı tedbirleri titizlikle uygulamalıyız. Devletimiz, Hükümetimiz, İstanbul Valiliğimiz, belediyelerimiz aracılığıyla, mağdurlarımıza, kullanılmayacak durumda olan ev eşyalarına yeniden eşya yardımı, çıkabilecekleri yeni evlerle ilgili kira desteği verilecek; mağdur olan vatandaşlarımıza sahip çıkılacaktır.

Bu arada Suriyeli misafirimize Allah'tan rahmet diliyor, tüm İstanbul'umuza tekrar geçmiş olsun diyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan...

9.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Çernobil faciası sonrasında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde artan kanser ölümlerinin önüne geçebilmek amacıyla Artvinli vatandaşların onkoloji hastanesi açılmasını talep ettiğine ve 25 Haziran Kazım Koyuncu'yu ölümünün 15'inci yıl dönümünde rahmetle andığına ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çernobil faciası neticesinde Doğu Karadeniz Bölgesi'nde her gün artan kanser vakaları nedeniyle vatandaşlarımız kanser hastalığı tanısı sebebiyle hastanelere akın etmekte ve tedavisi için çevre il ve ilçelere gitmek zorunda kalmaktadır. Kalp ve damar hastalıklarından sonra 2'nci sırada olan kanser

ölümleri Karadeniz’de hemen hemen her eve uğramış, her ailenin canını yakmıştır. Bu nedenledir ki Artvin ilindeki vatandaşlarımız özellikle de sahil şeridimizde bir onkoloji hastanesinin olmasını talep etmektedir. Karadeniz’de her geçen gün artan kanser ölümlerinin önüne geçebilmek ve bölge insanının sıklıkla yaşadığı kanser hastalığında tedaviyi sağlayabilmek adına onkoloji hastanesinin bir an önce açılması elzemdir.

Bu vesileyle, yarın, 25 Haziran 2005 tarihinde kaybettiğimiz, Karadeniz’in şair ceketli çocuğu Kazım Koyuncu’nun da 15’inci ölüm yılı dönümüdür. Bu vesileyle de Türkiye Büyük Millet Meclisinden Karadeniz’in bu sanatçısını saygıyla anıyorum, rahmetle anıyorum, tekrar bütün ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya’nın, yaşanan pandemiyle birlikte Gaziantep ilinin sorunlarının arttığına, evlerin kira ve satış bedellerinin aşırı yükselmesiyle hemşehrileri için pahalı bir kent hâline geldiğine ve yetkilileri önlem almaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, Gaziantep ilimizde sorun çok. Artan salgınla birlikte ekonomik sorunlar ve işsizlik yüzünden esnafımızın çaresizliği, insanımızın ümitsizliği had safhadadır. Kahvehaneler ve lokantalar en zor durumda olanlardan.

Ayrıca, bu sorunların yarattığı ekonomik yansımalar sonucu ev kiralalarının ve gıda fiyatlarının aşırı yükselmesi kentimize dolaylı yoldan daha büyük zararlar vermektedir. Özellikle konut kredilerinin düşmesini fırsat bilen emlak simsarlarının oluşturduğu balon fiyatlar yüzünden ev fiyatları 100-150 bin TL’lik artış göstererek gerçek fiyatlarından çok yüksek düzeylerde seyretmektedir. Öğrenciler, memurlar için pahalı olan Gaziantep, hemşehrilerimiz için de çok pahalı bir kent hâline gelmiş durumdadır. Üniversitelere gelen öğretim üyeleri kira yüzünden kentimizden kaçmak istiyor. Evlenecek olan gençler, ev almak isteyen insanlar, kendi memleketinde çalışıp bir ev sahibi olmak isteyen Gaziantep’lilerin, bırakın ev almayı, aldıkları maaşlar yüksek kiralara bile yetmiyor. Kentin yöneticilerini bu konuda gerekli önlemleri almaya davet ediyorum.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan’ın, siyasetlerinin 83 milyon vatandaşın kendini özgür, güvende hissetmesi ve müreffeh bir hayat sürmesi olduğuna, ülkeye kazandırılan yatırımlarla büyük ve güçlü Türkiye hedefine ulaşılmasını sağlayan başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bizim siyasetimiz, Türkiye’nin, 83 milyon vatandaşımızın her birinin kendini özgür, güvende, huzurlu hissetmesi, müreffeh bir hayat sürmesi siyasetidir. Ülkemizde, 2002 yılında toplam havalimanı sayımız 26 iken bu rakamı 56’ya çıkardık. Hâlen inşası süren havalimanlarımızla bu sayı daha da artacak. Terminallerimizin yolcu kapasitesini 60 milyondan 318 milyona yükselttik. Yurt dışından sadece 60 noktaya yapılan uçuşları, 290 ilaveyle 350’ye çıkarmayı da başardık. Bunlar sadece hava yolu taşımacılığında yaptıklarımızdır.

Ülkemize kazandırılan devasa yatırımlarla büyük ve güçlü Türkiye hedefine ulaşmamıza katkı sağlayan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, emeğe geçenlere teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

12.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, imar planları yapılırken en az yüz yıllık akış ve yağış rejiminin göz önünde bulundurulmamasının, derelerin yeterince ıslah edilmemesinin ve altyapı eksikliğinin vatandaşların canına mal olduğuna ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İmar planları yapılırken en az yüz yıllık akış ve yağış rejiminin göz önünde bulundurulmaması, dere yataklarına ve taşkın alanlarına uyulmaması, buralara bina yapılması, derelerin yeterince ıslah edilmemesi ve altyapı eksikliği vatandaşımızın canına mal oluyor. Bursa Kestel'de 5, İstanbul Esenyurt'ta 1 insanın hayatını kaybettiği sel felaketleri buna acı örneklerdir.

İmar planlarına esas jeolojik etütler mutlaka yapılmalı, jeolojik sakıncalı alanlara yerleşerek dere yataklarının akış rejimi değiştirilmemelidir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2019 Yılı Faaliyet Raporu'nda yer alan performans sonuçlarına göre, akarsularda ıslah ve taşkın kontrolleri inşasının sadece yüzde 34'ünün gerçekleştirilmesi kötü bir örnektir. Raporla, taşkınlardan kaynaklanan ekonomik kaybın her yıl ortalama 100 milyon dolara ulaştığı belirtilmiştir. İktidar, tasarruf önlemleri bahanesiyle DSİ gibi birçok kamu kurumunun ödeneğini kesmektedir. İsraf harcamalarına bir an önce son verip acil tedbirler alınmalıdır. Vatandaşımızın ölmemesi için dere yataklarında ve altyapıda acil tedbirler alınmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

13.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Uşak iline yeni bir stadyum yapılabilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığının 2021 bütçesinden ödenek ayrılması gerektiğine, pandemi sürecinde elektrik ve doğal gaz faturalarını ödeyemeyenlere ek süre verilmesini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uşak ilimizdeki 1 Eylül Stadyumu'nun ömrünü tamamlamış ve de Uşak'ımıza yakışmayan bir durumda olması sebebiyle yeni stadyum yapılmasıyla alakalı Spor Bakanlığına verdiğim önerenin cevabı geldi. Bakanlık, "Bütçe imkânları içerisinde değerlendirilecek." diye cevap verdi. Ben de şimdiden, 2021 yılı Spor Bakanlığı bütçesinde Uşak'a yeni bir stadyum bütçesinin oluşturulması için tüm Uşak halkı adına talepte bulunuyorum.

Diğer bir sorun ise, pandemi süresince birçok vatandaşımız çalışmadı veya yeterince maddi geliri olmadı ve elektrik, doğal gaz faturalarını ödeyemediler. Bu hafta başından itibaren birçok konutun ve birçok iş yerinin maalesef elektrik ve doğal gazları kesildi. Enerji Bakanından faturaların ödenmesi için bir ek süre daha verilmesini acilen talep ediyorum. 2020 yılında bu tip kesilme olaylarıyla karşılaşılmasını özellikle talep ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

14.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Basın İlan Kurumu tarafından Evrensel gazetesine verilen cezanın düşüncü ve ifade özgürlüğüne verilmiş en uzun ilan kesme cezası olduğuna ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Basın İlan Kurumu, Evrensel gazetesine, Ragıp Zarakolu'nun "Makus kaderden kaçış yok" başlıklı yayınlanan yazısı nedeniyle basın tarihine geçecek rekor bir ceza vermiştir. Yazı nedeniyle Evrensel gazetesine ve internet sitesine kırk beş gün süreyle resmî ilan ve reklamların kesilmesi cezası verilmiştir. Ragıp Zarakolu, 5 Mayıs 2020'de Evrensel'de yayınlanan yazısı nedeniyle, Cumhurbaşkanlığı ve AKP temsilcilerinin darbecilik iddialarına hedef olmuştur. Aslında söz konusu yazı, darbeyi savunan değil, aksine eleştiren bir yazıdır. Yazarın kendisi de daha sonra yaptığı açıklamada darbelerden mağdur olmuş birisi olduğunu ve darbeyi savunmasının mümkün olamayacağını açıklamıştır.

Düşünce ve ifade özgürlüğüne verilen kırk beş günlük ilan kesme cezası şimdiye kadar verilmiş en uzun ilan kesme cezasıdır. Evrensel gazetesine verilen bu ceza, muhalif basını susturma ve cezalandırma yöntemidir. Patronsuz özgür basın boyun eğmeyecek, susmayacak ve gerçekleri yazmaya devam edecektir.

BAŞKAN – Sayın Süllü...

15.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Covid-19 küresel salgınının gıda politikalarının ve tarımda üretimin önemini ortaya koyduğuna, çiftçilerin sesine kulak verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Kendi kendini besleyen 7 ülkeden biriyken son on sekiz yılda çiftçimiz tohum, gübre, ilaç, mazot, elektrik, sulama maliyetleriyle bırakın bizleri beslemeyi, kendini besleyemez duruma getirildi. Üstüne üstlük, önce don, kırağı, ardından dolu ve sel baskınlarıyla sadece Eskişehir’de yüz binlerce dönümdeki emeği heba oldu, bu yıl hiç gelir elde edemeyecek.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak çiftçimizin sesini duyurmaya çalışıyoruz. Ne yazık ki yürütme çiftçinin sesine kulak tıkıyor. Covid-19 küresel salgını, gıda politikalarının ve tarımda üretimin önemini açıkça ortaya koydu. Çiftçinin sesini bugün duymayacak isek ne gün duyacağız? Siyasi ve rantsal projelerle uğraşmayı bırakın, yoksa hep birlikte açlığa mahkûm olacağız.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 24 Haziran 2018 seçimleriyle yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yönetimde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, yürütme, yargı ile demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar üzerine inşa edildiğine, Cumhur İttifakı'nın ve milletin eseri olduğuna, millî güvenlik, dış politika ve ekonomiyle ilgili etkin, hızlı, isabetli kararların alınmasını kolaylaştırdığına, coronavirüs salgınına karşı verilen mücadelede bir kez daha rüştünü ispat ettiğine, 2023 seçimlerine kadar geçirilecek istikrarlı dönemde birçok temel problemin aşılmasını sağlayacağına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 24 Haziran 2018 Genel Seçimlerinin siyasi ve demokrasi tarihimizde somut ve önemli bir yeri bulunmaktadır. Aziz milletimiz, 16 Nisan 2017 Halk Oylamasıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine “Evet.” demiş, 24 Haziran 2018 Genel Seçimleriyle de bu karar teyit ve tescil edilmiştir.

24 Haziran seçimlerinde, millî irade güçlü şekilde teşekkül etmiş, yürütme erki yüzde 53 oyla iktidara gelmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki parti sayısı 11’dir ve 5 parti grup kurmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi, yüz yıllık tarihinde, yüzde 95 gibi en yüksek temsiliyete ulaşmıştır.

24 Haziran 2018 seçimleriyle yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi dört sütun üzerine inşa edilmiştir:

- 1) Yönetimde istikrar, temsilde adalet.
- 2) Güçlü yasama, güçlü yürütme, güçlü yargı.
- 3) Denge ve denetim mekanizmaları.
- 4) Demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi de yüksek temsiliyete, çoğulculuğa, uzlaşmacı bir yapıya ve kuvvetler ayrılığına sahiptir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine neden, nereden ve nasıl geldik? Bu sorulara açıklık getirmek için yaşadığımız tarihi, siyasal süreçlere ve hadiselerle bakmamız gerekmektedir. Geçen yüz on iki yıl içinde demokrasimiz ve siyasal hayatımız çok sayıda darbelerle, muhtıralarla, vesayet girişimleriyle kesintiye uğramış, yapısal sorunlar nedeniyle çıkan hükümet krizleriyle siyasal istikrar sağlanamamıştı. Eski sistemle daha fazla mesafe alamayacağımız 15 Temmuz hain FETÖ darbe girişimiyle de iyice ortaya çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Yasama, yürütme ve yargı arasındaki yetki ve sorumluluk çizgilerinin belirgin şekilde netleştirilmesi mecburiyet hâline gelmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, Cumhurbaşkanlığı'nın ve milletimizin eseridir. Cumhurbaşkanlığı, ne seçim ittifakıdır ne iktidar koalisyonudur; Cumhurbaşkanlığı, bir sistem ittifakıdır. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum ve tekrarlıyorum: Cumhurbaşkanlığı bir sistem ittifakıdır. Türkiye ve Türk milleti ortak paydasında bir ideal ve değer birlikteliği, millî mutabakat zemindir. Değerler zeminine dayalı, ilkeli, tutarlı, şeffaf, dürüst, kalıcı ve kurucu bir ittifaktır. Eski sistemde alışıktığımız seçim sonrası hükümet kurma tartışmaları, siyasal krizler, demokrasiyi tıkayan girişimler tarihe karışmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Seçimin akabinde, Cumhurbaşkanı, kabinesini süratle teşkil etmiş, ülke gündemine, temel konulara odaklanmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, millî güvenlik, dış politika ve ekonomiyle ilgili etkin, hızlı, uyumlu ve isabetli kararların alınmasını kolaylaştırmıştır. Hızlı ve etkin karar alma mekanizmasıyla, ekonomi politikaları, dönüşüm ve değişim süreci daha koordineli bir şekilde yönetilmiştir.

Türkiye, eski döneme nispetle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle dış politikada daha etkin ve belirleyici hâle gelmiştir. Türkiye, başta Mavi Vatan, Libya, Suriye ve Irak olmak üzere bölge ve dünya politikalarında belirleyici olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin güçlü yapısı, etkin ve dinamik karar alma süreci nedeniyle başta FETÖ ve PKK olmak üzere terör örgütleriyle etkin bir mücadele yürütülmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bu sistem, coronavirus salgınıyla verilen mücadelede bir kez daha rüştünü ispat etmiş, devlet millet uyumu ve iş birliğiyle kararlı adımlar atılmıştır. Bu sisteme keyfî olarak günlük siyasi dürtülerle değil bir zaruret sonunda geçilmiştir. Yapacağımız iş, bu sistemin bütün kurum ve kurallarıyla yerleşip işletilmesine çalışmaktır.

Türkiye 2023 seçimlerine kadar geçireceği istikrarlı dönemde çözüm bekleyen birçok temel problemi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle aşabilecektir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekillerimizden de biraz kısa tutmalarını rica ediyorum çünkü on beş dakika içinde bir ara vermem gerekiyor.

Sayın Dervişoğlu, buyurun.

17.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hakkâri ili Yüksekova ilçesinde açılan taciz ateşi nedeniyle yaralanan ve tüm çabalara rağmen kurtarılamayarak şehit olan Piyade Sözleşmeli Onbaşı Recep Durak'a Allah'tan rahmet dilediğine, iktidarın Avukatlık Kanunu'nu değiştirerek çoklu baro sistemini getirmek istediğine, savunma yürüyüşü başlatan baro başkanlarının başkente girişinin engellendiğine, barikatların kaldırılarak Anıtkabir'e yürüyüşün gerçekleşmesi için İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in girişimlerde bulunduğu, vatani için kanını ve uzuvlarını feda eden gazileri mağdur eden sistemin bir an önce değişmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Anladım efendim.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Dün Hakkâri Yüksekova'da keşif ve gözetleme faaliyeti esnasında, İran tarafından açılan ateş sonucunda yaralanan 2 askerimizden Piyade Sözleşmeli Onbaşı Recep Durak hastanedeki tüm çabalara rağmen kurtarılamayarak şehit olmuştur. Şehidimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Yaralı olan diğer askerlerimize de acil şifalar temenni ediyorum.

İktidar Avukatlık Kanunu'nu değiştirip büyükşehirlerdeki baroları bölerek çoklu baro sistemini getirmek istiyor. Böylece kendisine muhalif sesleri kısmayı amaçlıyor.

Bu kapsamda dün Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener Hanımefendi, yirmi yedi saat boyunca barikatlarla ve kalkanlarla durdurulan baro başkanlarını yerinde ziyaret etti ve destek verdi. Barikatın kalkması ve baro başkanlarının Anıtkabir'e yürümesi için birtakım girişimlerde bulundu. Yapılan girişimler sonucu barikatlar kalkarak baro başkanlarının Anıtkabir'e yürüyüşü gerçekleşti.

Görüldüğü üzere, baro başkanlarının Anıtkabir'e yürümesiyle dünya tersine dönmedi.

Yirmi yedi saat boyunca verilen o antidemokratik görüntüler, sadece vicdanları yaralamakla kalmadı aynı zamanda ülkemizin demokratik itibarına da zede oluşturdu.

Yabancı sermayeyi ülkeden kaçırmanın, yeni gelecek yabancı yatırımcılara da Türkiye'nin hukuk devleti olmadığı algısını oluşturacak görüntüler vermenin ekonomiye de zarar verdiğini maalesef fark edemiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 2010 referandumuyla boynuna urgan geçirdiğiniz yargı bağımsızlığını, bugün baroları da bölerek infaz etmeye kalkıyorsunuz.

Geçtiğimiz yıllarda periyodik olarak artan maliyetlere rağmen, SGK'nın 2012'den beri uyguladığı sabit fiyat tutumu nedeniyle gazilerimiz, protez ve ortezlerini temin edemeyecek hâle gelmişti. 2017 yılında, SGK, bu sorunun sözde çözümü amacıyla, gazilere, mevcut listede yer almayan veya listedeki fiyatların üstünde olan protez, ortez ihtiyaçlarını yalnızca Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaptırımları şartıyla ödeyeceğini yayınladığı tebliğle duyurdu. Hastanede oluşan yoğunluk nedeniyle gaziler, protez ve ortezlerini sekiz ila dokuz ay gibi uzun sürelerde temin edebilmeye başladılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Protezlerin kalitesi ve gazilerin istedikleri protezi komisyonun uygun görmemesi büyük bir sorun olarak durmaktadır. Vatani için kanını ve uzuvlarını feda eden gazilerimizi mağdur eden bu sistemin bir an önce değişmesi gerekmektedir. Gazilerimizin tekrar, 2017 yılı öncesinde olduğu gibi sorun yaşamadan istedikleri protezleri, evlerine en yakın fizik tedavi merkezinde yaptırılmalarının önü mutlaka açılmalıdır. Bu, topraklarımızı korurken kolunu, bacağına kaybeden gazilerimize olan bir borcumuzdur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sistemle ilgili tartışmalara zaten gün içindeki konuşmalarda döneceğim efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Oluç, buyurun.

18.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 23 Haziran 2020 tarihli Genel Kurul görüşmelerinde Venedik Komisyonunun hazırlamış olduğu kayyum raporunu ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın ihlal edildiğini ifade etmesinin ardından Elâzığ ili Sarıcan Belediyesine kayyum atandığına, her atanan kayyumun halk iradesinin, sandık iradesinin yok sayılması anlamına geldiğine, gazetecilik yapmanın, iktidarın yaptığı yanlışları kamuoyuyla paylaşmanın suç olmadığına, gazetecilerin yargılanmasını kınadıklarına ve tutukluluklarının bir an evvel sona erdirilmesi için çağrıda bulduklarına ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; dün burada Avrupa Konseyi Venedik Komisyonunun kayyum raporunu konuşmuştum hatırlarsanız. Avrupa Konseyi Venedik Komisyonunun hazırlamış olduğu bu kayyum raporunun aynı zamanda Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi sözcüleri tarafından da desteklendiğini açıklamıştım ve o 20 sayfalık raporda da Türkiye, uluslararası hukuku ve imzalamış olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nı ihlal ediyor sonucunun olduğunu anlatmıştım.

Bugün sabah Elâzığ Karakoçan ilçesine bağlı Sarıcan Belediyesine kayyum atandı, böylece 65 belediyemizden 11 belediyemiz kaldı. Yani aslında uluslararası alanda da bu kayyum atama ve belediye eş başkanlarımızı görevlerinden uzaklaştırma politikasının demokrasiyle bir alakası olmadığını herkes görüyor, biliyor ve Avrupa Konseyi de -ki Türkiye'nin üye olduğu Avrupa Konseyinden bahsediyorum- bu konudaki tutumunu çok net belli ediyor.

Şimdi, hazin bir durum; bu iktidarın durumu gerçekten çok hazin. Neden hazin diyorum? Bakın, dün burada bütün partiler olarak 27 Mayıs darbesi sonrasında yaşananları tartıştık ve o dönem mahkemelerinin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması doğrultusunda bir adım attık ama 27 Mayısın temel özelliği, esas itibarıyla halkın iradesinin yani sandık iradesinin önüne geçilmesi ve bu sandık iradesinin yok sayılmasıydı. İşte, biz konuşurken hep şunu söylüyoruz, ben tekrar söyleyeceğim: Yassıada'ya gidip Menderes olmakla, Ankara'da bulunup Kenan Evren olmakla demokrat olunmaz. Bu iktidar Ankara'ya geldiği zaman Kenan Evren gibi davranıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu iktidar, darbeci bir zihniyete sahip çünkü her atanan kayyum -65 belediyemizden 11 belediye kaldı- seçmen iradesinin, halk iradesinin, sandık iradesinin açıkça çiğnenmesi, gasbedilmesi ve yok sayılmasıdır. Çok net olarak söyleyeyim, bunun hiçbir açıklaması yoktur. Dolayısıyla, aslında sizin darbe karşıtlığınız sadece sizin iktidarınızın tehdidiyle ilgilidir yoksa ilkesel bir darbe karşıtlığınız yoktur, ilkesel olarak halkın iradesinin çiğnenmesine, sandık iradesinin ve adaletinin yok sayılmasına bir karşıtlığınız yoktur. Bunu çok net bir kez daha bugün Sarıcan Belediyesine kayyum atanmasıyla da görmüş olduk. Bakın, kayyumlar üzerine çok konuştum ben burada, konuşmaya da devam edeceğim, bu dönem bitene kadar da bu kayyum meselesini konuşmaya devam edeceğiz. Hatırlarsanız, Mardin Büyükşehir Belediyesine kayyum atanmıştı o zaman Vali Mustafa Yaman.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Vali Mustafa Yaman’la ilgili çok açıklamalar yapmıştım burada, onun usulsüzlükleri hakkında ve o zaman bu usulsüzlüklerden iki tanesine de burada değinmişim yine. Bir tanesi, akrabasını göreve getirmiş olması; ikincisi de İzmir’de yaşayan bir kişinin belediyeden maaş alması meselesiydi. Şimdi, son düzenlemeyle bu Mardin kayyumu ve Mardin Valisi görevden alındı iktidarınız tarafından. İlginçtir, akrabası ve İzmir’de bankamatikçi olan o memur da görevden alındı. Yani, niye bunu söylüyorsunuz? Sizin yaptıklarınızın, iktidarınızın bu alanda yaptıklarının bütün hepsini bu Mecliste dile getiriyoruz, sizler de bunun hepsinin doğru olduğunu biliyorsunuz ama buna karşı itiraf etmiyorsunuz; bunu bir kez daha vurgulamış olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Kayyum deyince, en son Batman kayyumunun bir azizliğine de değinmek istiyorum. Şimdi, Batman’da yaya geçitlerine Türkçe ve Kürtçe “önce yaya” ...(x) yazılmış. Batman kayyumu ne yapmış? Türkçe “önce yaya” lafını orada bırakmış ...(x) yani Kürtçe “önce yaya” lafının hepsinin üstünü boyatmış. Bu da Batman kayyumunun Kürtçe karşısındaki ve Kürt halkının tutumu karşısındaki cevabı oluyor; bunu da belirtmiş olalım.

Son olarak bir noktaya değinmek istiyorum Sayın Başkan, izin verirseniz: Türkiye’de gazeteciler yargılanmaya devam ediyor. Sadece 22-26 Haziran tarihleri arasında tam 20 gazetecinin duruşması var. Şu anda bir duruşma var; Yeni Yaşam gazetesinden gazeteci Aydın Keser, Ferhat Çelik; OdaTV’den Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu, Hülya Kılınç ve Yeniçağ’dan Murat Ağirel duruşmaya çıktılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Dört aydır tutuklular ve dört aylık sürece tek kişilik hücrelerde izolasyon altında geçirdiler ve şu anda duruşmadalar. Neden yargılanıyorlar? Sansür baskısına boyun eğmedikleri için, iktidarın öngördüğü şekilde gazetecilik yapmadıkları için yargılanıyorlar. Biz, bir kez daha söyleyelim: Gazetecilik yapmak suç değildir, iktidarı eleştirmek suç değildir, iktidarın yaptığı yanlışları açıkça kamuoyuyla paylaşmak, haber ve iletişim özgürlüğünü ve hakkını kullanmak suç değildir. Gazetecilerin yargılanmasını kınıyoruz, protesto ediyoruz. Bir an evvel gazetecilerin tutukluluğunun sona ermesi için çağrıda bulunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu...

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

19.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Yassıada yargılamalarının hukuki dayanağının ortadan kaldırılmasını öngören 218 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda kabul edilerek darbeci zihniyetin tarih ve millet önünde mahkûm edildiğine, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçiminin ve 27'nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçiminin 2'nci yıl dönümüne, hızlı ve etkili karar alma süreçlerini ortaya koyan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin bölgesel ve küresel anlamda netice elde etme imkânı sunduğuna, çoklu baro sisteminin Anayasa'ya aykırı olduğuna dair mülahazaların doğru olmadığına ve milletin ihtiyaçlarını giderecek, mesleki dayanışmayı ortaya koyacak bir kanun teklifini Meclis gündemine getireceklerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün çok önemli, tarihî bir ana hep beraber şahit olduk. Türkiye Büyük Millet Meclisi, dünkü tarihî oturumunda 27 Mayıs darbesinde haksız ve hukuksuz olarak kurulan Yassıada mahkemesinin kararlarına dayanak olan kanuni düzenlemeleri keenlemeyekün “yok” sayarak hem darbeyi ve sonuçlarını hem de darbeci zihniyeti, tarih önünde de millet önünde de bir kez daha mahkûm etmiştir. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve bu karara, bu teklife oy veren bütün milletvekillerimizi tebrik ediyorum ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 27'nci Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 2'nci yıl dönümü. Dolayısıyla parlamenter hükûmet sisteminden Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişin 2'nci yıl dönümü olması münasebetiyle hakikaten bugün de tarihî bir gün. Daha önce yürütmenin çift başlı olması münasebetiyle gerçekten iki ileri bir geri adım atmak durumunda kalan ve millet iradesinin tahakkuku konusunda farklı vesayet odaklarının rol çalabildiği eski sistem yerine egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu gerçeğinden hareketle, yapılan halk oylaması neticesinde milletimizin onayıyla Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesi kararı verilmişti. Bu sistemin bütün unsurlarıyla yürürlüğe girmesi 24 Haziran 2018 tarihiyle söz konusu olmuştur. Dolayısıyla kuvvetler ayrılığına dayalı, yasama, yürütme ve yargının özerkliği esasına dayalı ve bu 3 kuvvetin erkler ayrılığıyla beraber uyumlu bir şekilde milletin hizmetinde olma gerçeğini ortaya koyan bu sistemle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yeni Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle hızlı ve etkili karar alma süreçleri söz konusu olmuş ve bu manada doğrudan demokrasinin bir gereği olarak ve yansımaları olarak aziz ve asil milletimiz hem yasama organını, milletvekillerini kendi iradesiyle doğrudan seçmiş hem de yürütme organını, Cumhurbaşkanını bizzat kendisi belirlemek suretiyle ikincil bir iradeden birincil bir iradeyle söz sahibi olma imkânına kavuşmuştur. Bu çok ama çok kıymetlidir. Dolayısıyla tarihî süreç içerisinde, daha önce hükûmet kurma girişimleriyle ilgili Güneş Motellerin, 28 Şubat'taki milletvekili pazarlarının kurulduğu gerçeğinden hareketle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen, Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...nasıl akamete uğradığını hep beraber müşahade ettiğimiz parlamenter hükûmet sistemi artık millet iradesiyle geçmişte kalmış, yepyeni imkânlar sunan ve Türkiye'nin ulusal, bölgesel ve küresel denklemede gerçekten etkin rol oynayabileceği bir yönetim sistemi cumhuriyet rejimimizi taçlandırarak, millî iradeyi hızlı bir şekilde tecelli ettirecek, milletimiz lehine doğru, faydalı, yararlı işlerin bir an evvel hayata geçmesine sebebiyet verecek demokratik Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi iki yıldır uygulanmaktadır. Dolayısıyla bu manada da tekrar bu hükûmet sistemiyle ilgili pandemi süreciyle bilhassa hem içeride vefa destek grupları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, tamamlayın çünkü ara vermem lazım.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hemen bitiriyorum.

Hem pandemi kurullarının kurulması hem de Vefa Sosyal Destek Gruplarıyla içeride muazzam organizasyonlarla 65 yaş üstündeki insanların ihtiyaçlarının evlerinde temini, ekonomik istikrar paketiyle hakikaten ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarının giderilmesi gibi hızlı karar alma süreçleriyle milletimizin hizmetinde bize böyle bir imkânı tanıyan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi aynı zamanda da bölgesel ve küresel anlamda da hakikaten muazzam işlere hızlı bir şekilde imza atma ve netice elde etme imkânını bizlere sunmuştur. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bu konuda süreç içerisinde hep beraber değerlendirmelerimizi yapacağız.

Son olarak, ifade edildiği için cevap vermek istiyorum. Çoklu baro sistemiyle ilgili farklı mülahazalar söz konusu. Henüz ortada bir teklif yok, bunların hepsi düşünülüyor, bütün düşünceler ortaya konuluyor.

Son olarak, efendim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, bir dakika...

Bu konuda çoklu baro sisteminin Anayasa'ya aykırı olduğuna, Anayasa'nın ihlali olduğuna ilişkin düşünceler ve mülahazalar asla ve kata doğru değildir. 2012 yılında Meclisin iradesiyle ortaya konulan emsal kanunlarda birden fazla odanın kurulabilmesi imkânı getirilmiştir ve Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla kanunun iptali için başvurmuş ancak Anayasa Mahkemesi oy birliğiyle bunun tamamen Meclis iradesinde olduğunu ve birden fazla oda kurulmasının Anayasa'ya aykırı olmadığını net bir şekilde hükme bağlamıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla, bu konuda herhangi bir tereddüt söz konusu değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz her daim milletimizin emrinde, milletimizin ihtiyaçlarını gidermeye... (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından gürültüler)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bahtınız açık olsun!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ve meslek anlamında da mesleki anlamda da özgürlüklerin genişletilerek en güzel şekilde mesleki dayanışmayı ortaya koyacak bir kanun teklifini inşallah Meclisin önüne getirmeye azmücezmükastettik diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birleşime saat 15.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.59

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören mağdur durumdaki öğrenciler için af çıkarılması talebinin incelenmesi amacıyla 3/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/2842) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/6/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/6/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören mağdur durumdaki öğrenciler için af çıkarılması amacıyla, 3/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 24/6/2020 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın İsmail Koncuk.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok güçlü bir talep var, öğrenci affıyla ilgili çok güçlü bir talep var. Tabii, bir feryat var aslında, bu feryada kulak vermek durumundayız. Gerçekte 1983 yılında ilk af çıkarıldı, ondan sonraki süreçte yani 1984, 86, 88, 91, 93, 95, 97, 2000, 2005, 2008, 2011, 2012 ve 2018 yıllarında hep öğrenci affı çıktı yani bu, artık geleneksel bir uygulama hâline geldi ki doğrusu da budur. Doğrusu da budur. Biz, çocuklarımızın eğitim hakkı önündeki tüm engelleri kaldırmalıyız.

Düşünün, ciddi sosyoekonomik problemler yaşayan bir ülkeyiz, geçim aczi içerisinde insanlarımız, çocuklarını binbir zorlukla, işte kurslara gönderiyor, üniversiteyi kazanmalarını sağlıyor ama birtakım sebeplerle çocuk üniversiteyle ilişkisini kesmek zorunda kalıyor veya lisansüstü çalışma yapanların belli bir sürede bu çalışmayı bitirmesi lazım, bitiremiyor. Dolayısıyla, bütün bunlar bizim sorumluluğumuzda.

Bir milletvekilimiz soru önergesi vermiş, gelen cevapta, 18 Mayıs 2019 tarihinden sonra 481.237 öğrenci üniversitelerden kaydını sildirmiş yani bu, tahmin ederim bu süreçte daha da artmış, 500 binleri aşmış bir sayıyla karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, 2018 yılında bir öğrenci affı çıkarıldı, seçimden hemen önce. Bakın, bunu yapmayın. Şimdi, birtakım problemleri öteliyorsunuz, öteliyorsunuz, öteliyorsunuz –AK PARTİ iktidarına söylüyorum- tam seçim döneminde seçim oyu artsın, nemalanalım düşüncesiyle öğrenci affını getiriyorsunuz, sözleşmeliliği kaldırıyorsunuz vesaire. Şimdi, bunu bir strateji hâline getirdiniz. Ya, hiç mi hayır lazım değil ya! Yani her zaman bir şeyi, sosyal bir olayı, bir problemi, insanlarımızın yaşadığı sıkıntıyı oya mı tahvil etmek lazım her şeyde? Yani seçim dönemini bekleyerek mi bir karar vermek lazım? Bu bir problemdir. Daha birçok problem var.

Sürekli kanun teklifleri getiriyorsunuz ama millete dokunan, milletin derdiyle hemhâl olan bir anlayışla kanun tekliflerinin getirilmediğini görüyoruz biz. Onun için, bu 500 binin üzerindeki öğrencimiz... Yaptığı açıklamalarda bu rakamın 800 bin civarında olduğunu söylüyor. Bir öğrenci affı talebi var. Öğrenci affı değil aslında bu, eğitim hakkı talebi. Yani ben okumak istiyorum kardeşim; ben birtakım sebeplerle bu eğitim hayatıma ara vermek zorunda kaldım ama ben yeni bir hak talep ediyorum.

Şimdi, düşünün, Yüce Kur'an "..."(x) diye başlıyor yani "Yüce Allah'ın adıyla oku." Oku kardeşim. Bizim dinimizin ilk emri "Oku". Şimdi hem bunu diyeceğiz hem "Beşikten mezara oku." diyeceğiz, böyle bir kültür dairesinden geleceğiz ama 800 bin olduğu söylenen memleket evladının eğitim talebine... "Ya, ben okumak istiyorum." diyor, çok basit bir talep, okuma talebi. Bu bir haktır. Ülkeyi yönetenlerin eğitim hakkının önündeki tüm engelleri kaldırmak gibi bir mecburiyeti vardır. Bu bir siyasi talep değil. Bundan daha tabii bir talep olamaz.

Onun için, ben, AK PARTİ Grubunun bu konuda daha sosyal düşünmesini, bu nemalanma işini de oya tahvil etme işini de bir yana bırakarak seçim dönemi öncesinde de öğrencilerin problemlerini duyduklarını göstermelerini bekliyorum. Bu öğrenci affı talebine bütün gruplarımızın olumlu oy vermesini öğrencilerimiz adına istirham ediyorum.

Saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkaların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, tüm itirazlarımıza rağmen, tüm uyarılarımıza rağmen salgın devam ederken, benim vekili bulunduğum Batman'da, Siirt'te, Cizre'de, Şırnak'ta, Adana'da, Denizli'de pandemi böylece hortlamışken, insanlar hastanelerde yer bulamazken, sınav tarihini 2 kez değiştirip gençleri bu hafta sonu sınava gönderenlere ne demeli bilmiyorum ama bütün ailelere başarılar diliyorum, gençlere başarılar diliyorum.

Türkiye'de yaşam zor. Birçok itirazımıza rağmen, ekonomik kriz, siyasi kriz, diplomatik kriz dememize rağmen, birçok itirazımızı görünmez kılınıyor, görülmek istenmiyor.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Gençlerin problemleri çok büyük. Gençlerin problemlerinin başında, son on sekiz yılda kaç sefer eğitimin değiştiğini kimse bilmiyor. Evet, kitap ücretsiz dağıtılıyor, okullar ücretli oldu ve giderek kamuyla “vakıf” adı altında açılan yerlerde öğrenciler ciddi problemler yaşıyor. Ve öyle bir hâl aldı ki öğrenci gittiğinde iş bulmak için, yurt dışına çıkmak için çaba harcıyor veya bir yerde memur olmak için. Öğrenci geleceğiyle ilgili, yeni yaşamla ilgili, özgürlükle ilgili, fikirle ilgili, düşünceyle ilgili bir düzeyden mahrum bırakılıyor.

Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyduğu şey, özgür gelecek için gençlerin önünü açmak lazım, desteklemek lazım, eğitim olanaklarını seferber etmek lazım ve geldiğimiz aşamada, baktığımızda, bu insanları tümüyle mahrum ediyoruz. Birçok yerde üniversite açıp sonra da “İlk 500’e niye giremiyoruz?” diyoruz ama öğrenciler gittikleri yerde yemek, konaklama, ev bulma, bir yığın problem yaşıyor. 550 liralık bir burs veriliyor ama yetmiyor, çoğunuza mesaj geliyor “Bir burs bulabilir miyiz?” diye.

2,5 milyon kişi sınava giriyor. Bunlar gelecekle ilgili bir düzenleme yaparken, bir taraftan da ekonomik nedenlerle, siyasi nedenlerle okuyamayan insanlar var, okula gidemeyenler var, devam edemeyenler var. Meclis, pandemi sonrası açıldığında, pandemi döneminde İnfaz Yasası'nı konuştu, hırsıza, dolandırıcıya, katillere olanak tanıdı, af çıkardı ama gelecekle ilgili, öğrencilerle ilgili bir düzenleme yok.

Bir diğer problem, Türkiye, şu anda, Avrupa Birliği ülkelerinde genç işsizliğinde başı çekiyor. Bu genç işsizliğinde de en çok başı çeken, üniversite mezunu gençler, ön lisan mezunu, lisan mezunu gençler; bunlarla ilgili bir düzenleme yapılmıyor. Altında ne yatıyor? Ekonomik ve siyasal nedenler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Siz, tablonun sadece görünen kısmına bakar buz dağımın alt kısmına bakmazsanız hepimizin geleceğini mahrum edersiniz.

Sayın vekiller, bakın, Meclisin ikinci yılı; ilk geldiğimizde de arşiv taraması, güvenlik soruşturması birkaç kez konuşuldu, şu anda da İçişleri Komisyonunda arkadaşlarımız bunu görüşüyorlar. Bir taraftan insanlar işe girerken arşiv taraması, güvenlik soruşturması diyorsunuz; bunu iktidar tanımıyor, süreyi uzatıyorsunuz, diğer taraftan biz, burada, gençlerle ilgili bir af, gelecekle ilgili bir kurgu yaparken “Gençler üniversiteyi kazanırken de engel çıkaralım, para yatırmadığında engel çıkaralım, düşüncesinden dolayı engel çıkaralım...” Öyle bir hâle getirdiniz ki gençler artık düşünmekten, ifadeden korkuyor. Ne olursunuz özgürlüğün önünü açalım, geleceğin önünü açalım, gençlerle ilgili yapacağımız her düzenlemede önlerini açalım, bu ülke daha iyi geleceklere kavuşsun.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2002 Kasım ayından bugüne ülkenin eğitim politikalarıyla oynamak devriktidarımızda alışkanlık hâline geldi. On sekiz yıldır eğitim emekçilerinden, sendikalardan, velilerden yükselen talepleri görmezden gelen siyasal iktidar -sözüm ona- “Eğitimde devrim yapıyoruz.”

diyerek Türk eğitim sistemini kaosa sürüklemiştir. On sekiz yıllık AKP iktidarında 7 kez Millî Eğitim Bakanı, 15 kez de millî eğitim sistemi değişmiştir. Sarayın dindar ve kindar nesiller yetiştirmek adına yapboz tahtasına çevirdiği eğitim sisteminin hiç şüphesiz ki ortaya çıkardığı en büyük mağdurları eğitim çağındaki çocuk ve gençlerimizdir. Bir diğer mağdur kesimse, çocukları kaliteli bir eğitim alsın diye dışından turnağandan artırarak fedakârlık yapan bu çocukların kıymetli anneleridir, aileleridir.

Değerli milletvekilleri, saray iktidarı, hedeflerine sorunsuz ulaşabilmenin yeni kuşakları kendi dünya görüşüyle eğitmekten geçtiğinin farkında ve planlamalarını bu hedefe uygun olarak hayata geçiriyor. 2005 yılından itibaren eğitimin içeriğine yapılan müdahaleler, laik ve bilimsel eğitimin aşınmasını hızlandırmıştır. Ders kitaplarında bilimsel anlayıştan uzaklaşmış, cinsiyetçi, ayrımcı öğeler yer almıştır. Anayasa ve Danıştay kararlarına aykırı olmasına rağmen, MEB ısrarla vakıf ve cemaatlerle protokoller imzalamış, eğitimin her kademesinde bu vakıf ve cemaatler paralel bir bakanlığa dönmüştür. İktidar, her başarısız sözde reform girişimi sonrası yeni bir reform projesi açıklamaktan geri durmuyor. Başarısızlığını ise eğitimin dinselleştirilmesi ve özelleştirmesi için attığı ve atacağı yeni adımların gerekçesi hâline getiriyor ve bunu da “Yeni” diyerek topluma sunuyor.

Bugün, vaka sayılarının yeniden artmaya başladığı pandemi döneminde, sınavları makul bir tarihe ertelemeyerek sağlıklarını riske attığımız gençlerden önce üniversite şansını yakalayan ama çeşitli nedenlerle eğitim hayatına devam edemeyen, üniversitelerle ilişkisi kesilmiş gençlerimiz var.

Değerli milletvekilleri, işsizliğin, özellikle de genç işsizliğin çığ gibi büyüdüğü ülkemizde, okullarıyla ilişkileri kesilmek zorunda bırakılan gençlerimizin de yeni bir başlangıca hakları olduğundan, üniversiteyle bağı kopan ya da koparılan gençlerimizin topluma faydalı bir birey olarak yetişmeleri için, arzu etmeleri hâlinde eğitim öğretim hayatına yeniden dönebilmelerinin yolunun açılması gerektiğine inandığımızdan, İYİ PARTİ'nin grup önerisini destekleyeceğimizi belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Nazım Maviş, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversite politikamızın temelinde iki hedefimiz oldu: Birinci temel amacımız herkesin eğitime erişimini sağlamak, ikinci temel amacımız da eğitimin vatandaşımız üzerindeki maliyetini azaltmak oldu.

Eğitim hakkı isteyen herkese bu hakkını kullanabilmesi için her ile üniversite açtık. 7 milyon 740 bin öğrencimiz yükseköğretimde öğrenim görüyor. Eğitime erişimi engelleyen katsayı adaletsizliği gibi engelleri ortadan kaldırdık, böylelikle yükseköğretim görmek isteyen herkese eğitime erişim imkânı sağladık. Ayrıca, vatandaşımız üzerindeki eğitim maliyetini azaltmak için her adımı attık. Harçları kaldırdık, kredi ve burs miktarlarını artırdık; barınma ihtiyacı duyan ve KYK'ye başvuran öğrencilerin yüzde 90'ı yurtlarımıza yerleştiriliyor. Bugün 1 milyon 600 bin öğrenciye burs ve kredi veriliyor, yaklaşık 400 bin öğrenci devletimizin yurtlarında kalıyor. Neden? Güçlü Türkiye için, güçlü vatandaş için, nitelikli insan gücü için; eğitim, azınlıkların, gücü yetenlerin eriştiği bir imkân değil, Anadolu çocuklarının da eriştiği bir imkân olsun diye.

Değerli arkadaşlar, hiçbir arkadaşımızın her ne sebeple olursa olsun eğitimine ara vermesine, eğitimi terk etmesine gönlümüz razı olmaz. Zaten bugün, öğrencinin eğitimini sürdürmesi için sistem her türlü zorlayıcı şartı taşıyor: Telif imkânı, ek sınav imkânı, uzatma, ek bütünleme, derse girmeyene tekrar imkânı, uzaktan eğitim, açık öğretim, ikinci öğretim yani sistem âdeta atılmayı güçleştiren bir mekanizma olarak çalışıyor. Yani öğrencinin eğitimini sürdürebilmesi için âdeta bir zorlama söz konusu. O nedenle artık atılmak ya da ayrılmak zorlaştırılmış, devam âdeta kolaylaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, bir konuda politika oluştururken temel yaklaşımımız birçok bileşeni hesaba katmak olmalıdır. Hele hele eğitim gibi hepimizin ortak davası olan bir alanda etraflıca düşünülmeden, akıllı planlama yapılmadan, artısı eksisi hesap edilmeden popülist gerekçelerle karar alamayız. Bu nedenle, varsa bir toplumsal talep, bu teklifin rasyonelitesini çok iyi ölçerek değerlendirmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, eğitim bizim en önemli ortak davamız, bu ülkenin güçlü geleceğini eğitimle inşa edeceğiz, Türkiye'mizi yarınlara güçlü eğitim yapımızla taşıyacağız. Üniversitelerimizi büyük Türkiye davamızın kaldırıcı olarak görüp teklif, öneri ve politikalarımızı bu zemine oturtmamız gerekir diye düşünüyorum. Eğitimi sürdürmek isteyen herkese eğitime erişim imkânı bugün sağlanmaktadır. Her karar sistem bütünlüğü içinde değerlendirilmelidir. Verdiğimiz kararlar bir açıdan pozitif sonuçlar doğururken diğer yandan sistemin bütünlüğünü tehdit etmemelidir. Bu nedenle ne karar alınırsa alınsın mevcut planlamayı bozmasına müsaade etmemeliyiz, sistemi titizlikle korumalıyız, kamu kaynaklarının rasyonel kullanımına dikkat etmeliyiz. Üniversitelerimizin eğitim disiplini, başarı ortamı titizlikle korunmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Maviş.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) – Üniversitelerimizin gerek öğrenci gerek öğretim kadrosu planlamasında olumsuz sonuçlar doğurabilecek adımlardan kaçınmalıyız. Bir şey yapıp başka bir şeyi, daha büyük bir şeyi bozmamalıyız. Bu nedenle böyle bir politika için, bir af politikası için bütün bunların altyapı olarak hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu karar en çok bize yarar, bunun siyasi kazancı iktidara aittir ancak biz buradan bir kazanç elde etme peşinde değiliz; biz, iyi düşünerek doğru karar vermek, rasyonel karar vermek ve popülizme kurban olmamak derindeyiz. Bu nedenle, böyle bir karar için bu çerçevede düşünülmesi gerektiğini sizlerle paylaşıyorum.

Değerli milletvekilleri, gelecek bizim, çocuklarımız bizim, Türkiye bizim ve üniversitelerimiz bizim. Tabii ki “Her şeye rağmen ben eğitime devam etmek istiyorum.” diyenleri duyacağız, duyuyoruz da. Ama sorunlu bir politika tutumu gereği olarak bütün bunları da hesaba katarak karar almamız gerektiğini düşünüyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Koncuk, buyurun.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Bizi popülist davranmakla itham etti, bir dakika yerimden söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Koncuk, “popülist davranmak” kaba, yaralayıcı, hakaret içeren bir söz anlamına gelmiyor da...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Popülist davranmak ithamdır, bir dakika yerimden söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Yani şöyle: Hakaret olsa 69’a göre söz veririm Sayın Koncuk da 60’a göre yerinizden söz istemenizin bir şeyi yok yani.

Müsaade ederseniz...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Ben bir cevap vereyim ama.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, yoklama talebi var, yoklama talebini işleme alacağım.

Sayın Altay, Sayın Tarhan, Sayın Kaya, Sayın Biçer, Sayın Kılıç, Sayın Yılmazkaya, Sayın Bülbül, Sayın Gökçel, Sayın Budak, Sayın Barut, Sayın Hancıoğlu, Sayın Aydoğan, Sayın Zeybek, Sayın Beko, Sayın Girgin, Sayın Özer, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Tıǧlı, Sayın Arı, Sayın Tokdemir.

Değerli arkadaşlar, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 16.09

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören mağdur durumdaki öğrenciler için af çıkarılması talebinin incelenmesi amacıyla 3/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/2842) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Başkanım, söz talebimiz vardı 69’a göre.

BAŞKAN – Oturum geçti Sayın Koncuk.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Ama ben zamanında istemiştim.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve arkadaşları tarafından, özellikle son aylarda artış gösteren şüpheli kadın cinayetleri ve kadına yönelik her türlü şiddetin araştırılması amacıyla 22/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/6/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/6/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

22 Haziran 2020 tarihinde Ağrı Milletvekili Sayın Dirayet Dilan Taşdemir ve arkadaşları tarafından (7835 grup numaralı) özellikle son aylarda artış gösteren şüpheli kadın cinayetleri ve kadına yönelik her türlü şiddetin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/6/2020 Çarşamba günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, çok uğultu var, biraz sessizlik rica ediyorum lütfen.

Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Dirayet Dilan Taşdemir. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Şüpheli kadın ölümleri ve kadına yönelik her türlü şiddetin araştırılması önergesini partimiz verdi. Partimiz adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, ilimiz Ağrı’da sadece bir ay içerisinde 5 kadın şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi; yine Mardin’de 4 kadının, Diyarbakır’da 2 kadının, Sinop ve Antalya’da 2 kadının intihar ettiği iddia edildi, söylendi ve kadınlar yaşamını yitirdi. Şüpheli bir biçimde yaşamını yitiren bu kadınların çoğunun vücudunda darp izine rastlandı. Aynı zamanda kadınların aileleri de beyanda bulundu; kadınların aile içerisinde şiddet gördüğünü, şiddete maruz kaldığını ifade etti. Otopsi raporlarında şiddet gördüklerine dair bulgulara rastlandı. Yine, bu korkunç beyanlara ve bu tabloya rağmen ciddi bir soruşturma yürütülmedi, olay intiharmış gibi algılanmak istendi ve belki de intihar süsü verildi. Bu şekilde olay sıradanlaştırılmaya çalışılıyor.

Etkin bir soruşturma yürütülmediğini ifade ettim değerli arkadaşlar. Hem Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı hem de söz konusu illerin Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri bir girişimde bulunmadı hatta bir açıklama da yapmadı.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çok uğultu var, rica ediyorum, lütfen...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Evet, arkadaşlar, çok ciddi bir konuyu konuşuyoruz. Eğer konuşmak istiyorsanız dışarı çıkın ya da sessiz olun biz burada düşüncelerimizi ifade edelim. (AK PARTİ sıralarından “Sana ne!” sesi) Ama müdahale ediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, siz Genel Kurula hitap edin.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, yine ilgili kurumlar bu konudaki sorumluluklarını yerine getirmiyor. Bakın, intihar eden kadınlardan biri Ağrılı, 25 yaşındaki Ceylan Akpolat; şiddet gördüğüne dair resmi başvurusu var ama ne oluyor? Herhangi bir işlem yapılmıyor, üç gün sonra Ceylan’ın intihar ettiği söyleniyor. Hani, çok hedef yaptığımız, tartıştığımız İstanbul Sözleşmesi eğer uygulanmış olsaydı belki de bugün Ceylan yaşıyor olacaktı.

Yine, değerli arkadaşlar, son dönemlerde kadına yönelik şiddet, kadın cinayeti ve kadın intiharlarında ciddi bir artış var ve bu artışları istatistiklerde de görmek mümkün. Bakın, sadece 2020’nin ilk üç ayında 66 kadın öldürülmüş, 31 kadın taciz edilmiş, 145 kadına şiddet uygulanmış yani özellikle pandemi sürecinde kadına yönelik şiddetin yüzde 30’lara vardığını bizler biliyoruz. Bu, sadece resmî olarak istatistiklere yansıyan rakamlar. Biz, durumun çok daha korkunç olduğunu biliyoruz.

Yine, tabii ki bütün bu kadına yönelik şiddetin bu kadar artış göstermesinde elbette ki yürüttüğünüz politikalar ciddi anlamda etkili oluyor. Bakın, “İnfaz Yasası” adı altında -hepimiz biliyoruz- bir özel af yasası çıkardınız, o zaman da bizler defaatle söyledik “Bu yasayla kadınlara şiddet uygulayanlar çıkacak, tekrar kadına yönelik şiddet olayları yaşanacak.” dedik. Yine, 156 tane kadın kurumu da bu bağlamda çağrıda bulundu ama maalesef bunların hiçbiri dikkate alınmadı. Resmen erkeklere “Çıktığınız zaman yarıda bıraktığınız işi tamamlayın.” dediniz. Dolayısıyla bu, şiddeti teşvik etmektir. Bu suç işlendi.

Değerli arkadaşlar, kadınlar şiddetle baş başa bırakılıyor. Bu yetmezmiş gibi bir de yıllardır kadına yönelik şiddetle mücadele eden kurumlar hedef hâline getiriliyor. Bakın, OHAL bahanesiyle tam 43 tane kadın kurumunu yani şiddetle mücadele eden kadın kurumunu kapattınız, kadın mücadelesini yürüten aktivistleri gözaltına aldınız, tutukladınız, rehin aldınız. Sadece bir ay önce, değerli arkadaşlar, Diyarbakır’da Rosa Kadın Derneği -biliyorsunuz Rosa Kadın Derneği Diyarbakır’da kadına yönelik şiddetle mücadele eden bir kurum- sabahın köründe basıldı, arkadaşlarımız gözaltına alındı, sonra tutuklandılar. Bakın, biz ifadelerine baktık, neymiş bu, Rosa’ya gece yarısı bu kadar operasyonlarla arkadaşlarımız neden gözaltına alınmış; yapılan sorgulamada sorulan soru: “Neden kadına yönelik şiddetle mücadele ediyorsunuz?” Dolayısıyla, bu ülkede kadına yönelik şiddetle mücadele etmek suç hâline getirilmiş bulunuyor.

Bakın, siz kadınların şiddete rıza göstermesini istiyorsunuz. Bu politikalarınızla kadına yönelik şiddet uygulayan erkekleri de cesaretlendiriyorsunuz. Bu politikalarından kaynaklı ya kadınlar katlediliyor ya da kadınlar yaşamlarına son vermek zorunda kalıyor yani diğer bir adıyla kadınlar intihara sürükleniyor.

Değerli arkadaşlar, aslında biz defalarca söyledik, istatistikleri de paylaştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Kadın örgütleri çağrıda bulundu. Bu ülkede gerçekten bir cins kırımını yaşıyor ama bu ciddiyetle yaklaşan bir iktidar, bir mekanizma söz konusu değil. Bununla mücadele eden bütün mekanizmalar zaten bizzat bu iktidarın eliyle ortadan kaldırıldı. Onun için de biz diyoruz ki: Sorumluluğunuzu yerine getirin, sessiz kalmayın, kadına yönelik şiddet ve özellikle son günlerde artan şüpheli ölümlere ilişkin bu araştırma önergemizi kabul edin, bir araştırma komisyonu kurulsun; kadınlar neden intihara sürükleniyor, neden kadınlar katlediliyor; bunu bu komisyon araştırсын, kamuoyuyla paylaşsın, sonucunda da ciddi mekanizmaları hep birlikte örelim, kadına yönelik şiddetle ciddi bir mücadele hattı da oluşturalım.

Teşekkür ederim.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Aylin Cesur, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kadın cinayetlerini konuşuyoruz. 27’nci Dönemde iki yıl içinde her yolu denedik, gerek burada gerek sivil toplum örgütleriyle her platformda sesimizi duyurmaya çalıştık ama duymadınız. Ben bu kürsüde defalarca konuştum, önergeler verdim. Türkiye Büyük Millet Meclisininin 27’nci Döneminde bu konuda 50 tane araştırma önergesi, 834 soru önergesi ve 29 tane kanun teklifi var; hepsini reddettiniz.

Ben bugün susmaya karar verdim, ebedî suskunluğa mahkûm ettiğiniz, sararmış bedenleri ve morarmış dudaklarıyla artık konuşamayan kadınlarımızın sessizliğiyle hitap edeceğim.

(Hatip tarafından çeşitli pankartların Genel Kurula gösterilmesi)

BAŞKAN – Aylin Hanım, biraz daha hızlı hareket ederseniz, bir dakikanız kaldı.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Okuyamadık ki.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen biraz sessizlik.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Çok hızlı çeviriyorsunuz, okuyamıyoruz hiçbir şey.

BAŞKAN – Radiye Hanım, okumak için öne geleceksiniz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Haklısınız Başkanım.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Biraz daha büyük punto olması lazımdı. Yani hepsini göstermene gerek yok.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, lütfen araya girmeyin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sizin önermeniz değil ki.

(İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Devamla) – Değerli milletvekilleri, vicdanlarımız susmuş, körelmiş; analarımızın, kızlarımızın, karılarımızın yüzlerine bakabilmek için önermeleri reddetmeyin; kadınlarımız ölmesin.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gülizar Biçer Karaca, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şüpheli kadın ölümlerinin araştırılması için verilen bu önerge üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, Bianet verilerine göre mayıs ayı içerisinde en az 23 kadın ölümü basına “şüpheli” olarak geçti. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun raporlarına göre de yine mayıs ayında, en az 21 kadın cinayete kurban gitti; en az 18 kadının ölüm sebebi de “şüpheli” olarak girdi.

Neden Bianet’ten ya da diğer sivil toplum örgütlerinin raporlarından bahsediyorum? Çünkü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında bu verilere ulaşmak mümkün değil. Bakanın çok yoğun işleri var. Bakanlık, ne kadınlara ilişkin bu verileri kayıtlarında tutuyor ne de bizlerin verdiği soru önergelerine ya da bilgi edinme taleplerimize yanıt veriyor.

Geçtiğimiz günlerde bu Meclisten geçen İnfaz Yasası’na ilişkin 12 maddelik bir soru önergesi sunduk Bakana; 11 maddesine cevap vermedi, sadece 1’ine yanıt verebildi. Sorulardan bir tanesi şuydu: “İnfaz Yasası kapsamında şiddet uyguladığı için hükümlü hâle gelmiş ve bu yasa nedeniyle tahliye edilecek erkek ve hükümlülerin, İstanbul Sözleşmesi uyarınca, mağdurlarına bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirdiniz mi?” Ama yanıt yok. Neden? Biz de bilmiyoruz. Bakanın bunlarla uğraşacak, kadınlara uğraşacak çok zamanı yok anladığımız kadarıyla ama yine iyi ki sivil toplum örgütleri var, kadın örgütleri var. Onların raporunda bir kadın -kendisini döven eski kocası- ölümün eşliğinden dönen bir kadın telefonla arıyor, diyor ki: “Beni koruyun, bana güvenlik önlemi uygulayın.” Gelen cevap aynen şu: “Bir çıksın da ondan sonra düşünürüz.” Kadın öldüğünde mi düşüneceksiniz değerli arkadaşlar?

Ben, şüpheli ölümler noktasında, 2010 yılında maalesef şüpheli bir ölümle hayatını kaybetmiş genç öğretmenimiz Esin Güneş'in hikâyesini sizlerle paylaşmak istiyorum. Esin Öğretmenimiz Siirt'te görev yapmakta, eşine boşanmak istediğini ifade ettiğinde, eşi "Barışalım." diyerek pikniğe götürür, eşiyile birlikte giderler ama Esin Öğretmenimizin eşi tek başına döner; ifadesinde şunu söyler: "Ayağı takıldı, uçurumdan aşağıya düştü." Ve "kaza" olarak geçer kayıtlara. Ardından ailesi ve kadın örgütleri mücadele eder, savcılık takipsizlik kararı verir. Ardından yine mücadele devam eder ve sonuçta, Esin Öğretmenimizi kocasının uçurumdan aşağıya attığı ispat edilir ve bu ispat edildikten sonra da eşi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Karaca.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – O kadar çok bu anlamda kadın var ki, şüpheli ölmüş, ısrarlı takip konusu edilememiş ama bugün kayıtlara "kaza" olarak geçmiş.

İçişleri Bakanı "2020'nin ilk beş ayında kadın cinayetlerinde düşüş yaşandı." dedi. İşte, neden verilerde "Kadın cinayetlerinde düşüş yaşandı." diye çıkıyor biliyor musunuz? Bu şüpheli ölümler kadın cinayeti olarak işlenmiyor, takip edilmiyor.

Devlet yaşatmalıdır, kadını da yaşatmalıdır. O yüzden ne mi istiyoruz? Hem kadın örgütleri hem kadın vekiller hem tüm kadınlar diyor ki: "Alo 183'ü sadece şiddet ihbar hattı hâline getirin."

KADES uygulaması var. Bakan açıklıyor: "Şu kadar, şu kadar KADES indirildi, uygulama yürürlükte." diye. Ama şunu hiç düşündük mü: Kaç kadının Türkiye'de akıllı cep telefonu var, hatta kaç kadının telefonu var? Bunu düşünmek lazım değerli arkadaşlar.

Kadınlar yaşarsa İstanbul Sözleşmesi yaşatacak eğer İstanbul Sözleşmesi'ni siz tartışmaya açarsanız. Kadını İstanbul Sözleşmesi yaşatır ama iktidar öldürür! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İffet Polat, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İFFET POLAT (İstanbul) – Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, şiddete maruz kalan ve hayatlarını kaybeden tüm kadınlarımıza rahmet ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Biz on sekiz yıla yakın iktidarımız süresince kadına yönelik şiddeti önlemek adına büyük çaba harcadık ve harcamaya da devam ediyoruz. Çünkü bizim inancımızda ve değerler sistemimizde kadın, ayaklarının altına cennetlerin serildiği kutsal bir varlıktır. Sayın Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan "Kadınlara yapılan ayrımcılık ırkçılıktan beterdir ve insanlığa ihanettir." diyerek her daim kadınlarımızı kendilerini ifade etmede, haklarını talep etmede cesaretlendirmiştir.

Bizim iktidarımızdan evvel, kadına şiddet konusunda yapılanlar âdeta bir hiçtir. Biz, AK PARTİ hükümetleri olarak, kadına yönelik şiddeti ayrı bir suç kategorisinde değerlendirerek bu konuyu yakinen takip etmiş, gerek yasal düzenlemeler gerekse sahadaki tedbir ve denetlemeleri en üst düzeyde tutmuşuzdur. Bugün, kadına şiddet mevzusunda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ortak koordinasyonla çalışmaktadır. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun bizim dönemimizde çıkmış bir kanundur. Kadına

şiddet, bizim kanunlarımızda ciddi cezası olan büyük bir suçtur. Tüm yasal düzenlemelerin hedefi, kadına şiddeti sıfıra indirmektir. Bu mesele, toplumumuz tarafından ortak sorun olarak kabul edilmesi ve çözümü yolunda gayret gösterilmesi gereken bir meseledir. Ayrıca biz, kadına şiddeti sıfıra indirmek için çaba içindeyken her kadın cinayetini, Hükümeti ve devleti köşeye sıkıştırma malzemesi yapanların da asla samimi olmadığını düşünüyoruz. Tam bu noktada, dağa kaçırılıp teröre kurban edilen genç kızlarımızı ve kadınlarımızı da unutmamak gerekir. Bu da kadına şiddetin başka bir yönüdür, bununla da mücadeleyi sürdürüyoruz. Dağa kaçırılan, teröristlere peşkeş çekilen kızlarımızın, kadınlarımızın hakkını savunmayıp kadına şiddet mevzusunda timsah gözyaşı dökenleri de samimi bulmuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Özellikle, HDP il binası önünde Covid-19 pandemisine rağmen evlat nöbetlerini sürdüren Diyarbakır Annelerinin direnişini görmezden gelen, onları yadsıyan, vicdanı körelmiş zihniyeti de kınıyorum. Vicdanın körelmesini gösteren en önemli gösterge, bir kadını çocuğundan koparmaktır. Görevi başında şehit edilen Aybüke Öğretmenin katli de terörün kadına yönelik şiddetinin bir parçasıdır. Çünkü, terör, Aybüke gibi Çalıkuşu misali idealist kadın öğretmenlerimizin doğunun yoksul ve dezavantajlı köylerine gidip kız çocuklarını eğitmesini, rol model olmasını, geleceğin güçlü kadınlarına katılmasına engel olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi Sayın Polat.

İFFET POLAT (Devamla) – Kadına şiddet açık ve net bir toplum sorunudur. Günümüzde medya ve diğer iletişim araçlarıyla özendirilen, değer ve inançlarımızdan kopuk yaşam şekli aile değerlerimizi yozlaştırmakta ve yıpratmaktadır. Bunun için, öz değerlerimizin bize vazettiği, kadını en mukaddes yere koyan aile modelimize dönüş şarttır. Güçlü toplumu güçlü aile yuvalarıyla kurabiliriz. “Yuvayı dışı kuş yapar.” atasözünü de hatırlatarak, ailenin en temel unsuru olan kadının da saygınlığını, haklarını koruyarak toplumu güçlü kılabileceğimizi ifade etmek isterim.

Bu araştırma önergesine grubumuz adına aleyhte oy kullanacağımızı belirtmek ister, bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bir sataşma var Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Taşdemir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bizim samimiyetsiz olduğumuzu ve AKP’yi köşeye sıkıştırmak için kadın cinayetlerini gündeme getirdiğimizi ifade etti. Buna cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden vereyim isterseniz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hayır Başkan, kürsüden konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bu kadar alınganlık doğru değil.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Alınganlık sizin işiniz.

VII.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, İstanbul Milletvekili İffet Polat'ın HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben aslında, AKP hatibi gelip burada kadın cinayetleri ve şüpheli kadın ölümleriyle ilgili konuşurken ne diyeceğimi açıkçası biliyordum, hani tahminen, ne söyleyeceğimi, nereye bağlayacağımı gerçekten çok iyi biliyordum. Tipik, klasik bir AKP gerçekliğiyle karşı karşıyayız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Şimdi bize hamaset yapmayın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) - Bakın, ben açık ve net söyledim, dedim ki: Kadına yönelik şiddet ve kadın ölümlerinde artış var. Onu söyledim. Dedim ki: Bakın, ilk üç ayda, 2020'nin ilk üç ayında 66 kadın katledilmiş. Şimdi siz bunun cevabını verin, bu ülkeyi siz yönetmiyor musunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Hamaset yapmayın, oraya buraya götürerek...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hadi oradan!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Bakın, siz hep bunu yapıyorsunuz, bu sizin tarzınız. Ne zaman gerçekle yüzleştiğinizde, verecek cevabınız olmadığında, başlıyorsunuz hamaset yapmaya. Bu hamaseti bırakın, sorumluluğunuzu yerine getirin. Kadına yönelik şiddette adım atın, politika üretin; şunu yaptık deyin, bunu yaptık deyin, şunu yapamadık deyin. Siz bunlardan kaçınıyorsunuz, başlıyorsunuz hamasetvari söylemlere; yok şöyle olmuş, yok böyle olmuş, yok şurada şu şunu yapmış; bunu bir kenara bırakın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU BAN (Erzurum) – Aybüke Öğretmen...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Samimiyet testi siz değilsiniz, bağırma öyle! Kes sesini! Bağırma öyle! Dinlemeyi öğrenin! Bağırma, dinlemeyi öğrenin!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkan, olmaz öyle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın hatibin söylediklerini bile duyamıyoruz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Bakın, kadına şiddet politiktir, öyle, değerlerle falan izah edilecek durum değildir. Onun için de bu ülkeyi on sekiz yıldır siz yönetiyorsunuz, kadına yönelik şiddetten de siz sorumlusunuz, elbette ki bunun hesabını da siz vereceksiniz, biz de burada bunu söyleyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hadi oradan ya!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Buyurun varsa sözünüz burada ifade ediniz, bağırma çağırmanın dışında.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, konuşmanızı yaptınız, yerinize lütfen.

Sayın Zengin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Kandil mağarasında tecavüze uğrayan kadınların haklarını da söyle!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sen iktidarsın, sen koruyacaksın! Dağdakini, Kandil’dekini koruyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Konuşma! Seviyeli ol!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Yakında orada olacağız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kandil’deyiz, oradayız.

BAŞKAN – Sayın Şahin, Sayın Eronat, Sayın Demirbağ; bakın, Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim, lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Onların haklarını da biz koruyacağız. Sizin elinizden kurtaracağız onları.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Zengin’e söz verdim.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in, Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, ben arkadaşlarımı da anlıyorum.

Sayın Başkanım, şimdi “samimiyetsiz” kelimesinden yola çıkarak buraya gelip Erzurum Milletvekilimiz –lütfen söz vermenizi rica edeceğim- Sayın Zehra Taşkesenlioğlu’na ne demek “Terbiyesiz!” diye bağırarak? Bu kürsüden bu laflar nasıl söyleniyor?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ben öyle bir şey söylemedim, “Terbiyesiz!” demedim.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hayır, söylediniz. Aynı şeydir, “Kes sesini!” aynı şeydir. Böyle bir şey olamaz! Olamaz böyle bir şey! Buraya çıkıyorsunuz, kendiniz diyorsunuz ki...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Öyle demedim.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir susarsanız cevap vereceğim.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sizin vekilleriniz sustuğunda biz de susacağız.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, öyle bir kelime kullanmadım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sizin orada kullandığınız ifadeyi kullanmak istemiyorum. Lütfen, söz bende, şu anda söz bende. Siz orada o lafları söylerken biz dinledik.

Buradaki problem şudur: “Samimiyetsiz” kelimesiyle buraya geliyorsunuz, size bir saldırı yok. Arkadaşım elbette ki bir cevap verecek size. Ha, siz kürsüye geldiğinizde, bu önergeyi verdiğinizde kelime kelime ne söyleyeceğinizi ben de biliyorum. Asla yeni bir şey söylemiyorsunuz. Bu ülkede AK PARTİ gelene kadar “kadın” kelimesinin adı yoktu ya Türkiye’de, adı yoktu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – AK PARTİ’den önce kadının adı yokmuş ülkede! Yazık ya! Doğru konuş biraz!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Aynen öyle, aynen öyle.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – AK PARTİ gelmeden önce Türkiye yoktu ya!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bakın, şunu söyleyeceğim: Daha evvel, partimizin en son yaptığı kadın kolları kongresinde ben şunu ifade ettim: Eğer Türkçede kelimelerin dişi ve erili olsaydı AK PARTİ dişil bir kelime olurdu. Bir kadın kelimesi olurdu, kadın. Evet, kadın kelimesi olurdu. Neden? Çünkü AK PARTİ’yi inşa eden en önemli unsur kadınlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O yüzden ben, bütün kadın arkadaşlarım ve erkek arkadaşlarım ve Sayın Cumhurbaşkanımız kadınlarla alakalı her tür hakkı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, tamamlayın sözlerinizi.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Biz, bütün yaptığımız çalışmalarda önce kadınlar için, onların hakkını, hukukunu, hayatını kolaylaştırmak için gayret sarf ediyoruz; sosyal güvenlik, sağlık hizmetine, aile politikalarımıza kadar her konuda önce kadın vardır.

Bu, şu anlama gelmiyor: Türkiye’de cinayetlerle ilgili problem var mıdır? Vardır. Bununla alakalı da biz, sonuna kadar uğraşıyoruz. Bakın, bütün milletvekili arkadaşlarım bu duruşmaları takip ediyor, ben dâhil, takip ediyoruz. Bunu yapan insanların hak ettiği cezayı alması için uğraşıyoruz. Zaten önümüzdeki günlerde, yargıyla alakalı bu konuda, kanunların da daha işler hâle gelmesiyle alakalı gayret sarf ediyoruz. Alt komisyonumuzun raporunu birkaç gün sonra açıklayacağız, tamamladık ve bu manada şu Mecliste ortaklaşacağımız bir konu varsa kesinlikle kadın meselesidir. Bu neyin bağırması çağırması ben anlayamıyorum yani?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Yani siz kadınları bizden daha mı çok tutuyorsunuz? İnanmıyorum ben buna.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir cümle, tamamlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun, son cümlelerinizi alayım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bu Mecliste bütün siyasi partilerin ortaklaşacağı yegâne konu kadın meselesidir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ve HDP, kadınları bizden daha fazla savunacak en son partidir.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; aslında kadın arkadaşlarımız bu konuyu tartışıyorlar ve ben öyle sürmesini de doğru bulurum fakat doğrudan doğruya “HDP en son partidir bu konuda.” sözünü ettiğiniz için ben söz aldım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen müsaade edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, burada tartıştığımız konunun HDP’yle bir alakası yok. Burada tartıştığımız konu, Türkiye’deki toplumsal bir soruna işaret ediyor yani kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz gibi çok ciddi toplumsal bir sorun var, bir erkek egemenliği sorunu var. Şimdi, bu sorunun yarattığı sonuçlar var ve bunlar insan canını alan sonuçlar. Sizler hepiniz, bizler hepimiz bunu görüyoruz, izliyoruz her gün. Şu ya da bu parti değil, toplumdaki kadınların tamamını etkileyen sonuçlarla karşı karşıyayız. Sadece yoksul, işçi, emekçi kadınları ya da köylü kadınları değil eğitilmiş, şehirli, kentli kadınları da etkileyen şeyler. Sizler de bunları biliyorsunuz. Dolayısıyla, bu konuyu tartışırken, hep birlikte, bu sorunların çözümünü doğrultusunda ne adımlar atılabilir diye bakıyoruz. Yani, o yüzden, hani demiyoruz ki: “AKP bu konuda bu işi yapıyor.” Size iktidarla ilgili bir şey söyleniyor efendim. Buradaki parti meselesi değil, iktidarla ilgili bir şey, iktidarın önlem alması gerektiğine dair. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – İktidar kim?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Dolayısıyla, “Adalet ve Kalkınma Partisi bunun birinci dereceden müsebbibidir ya da HDP birinci dereceden müsebbibidir.” diye bir tartışma anlamsız olur çünkü toplumsal bir sorunla karşı karşıyayız. O yüzden de hepimizin bu konuyu bu gözlükle, bu anlayışla tartışmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yalnız ben de tabii ki böylesi önemli bir konunun sadece kadınların kendi aralarında tartışacakları bir konu olduğu kanaatinize katılmıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sizin yorum yapma hakkınız yok.

BAŞKAN - Sayın Oluç, yani ben düzeltmeniz için mikrofonu açıyorum, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sadece kadınlar tartışın anlamında söylemedim, bugün bu tartışmayı sürdürürken dedim, yoksa belki de kadınlardan daha fazla erkeklerin bu konunun farkına varması gerekir; o konuda sizinle aynı fikirdeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zengin, buyurun.

22.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, doğrusu itirazınıza çok teşekkür ediyorum, bize arkadaşlarımız şimdi ifade ettiler, düzeltmeniz de çok iyi oldu Sayın Oluç.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekilinin ifadeleri beni teyit ediyor, ben de böyle düşünüyorum zaten. Fakat aynı ekipte beraber, aynı partide beraber çalıştığı arkadaşları bunu itham ederek burada bize söylüyor. Şunu yapmanız lazım, bu Türkiye meselesi, aynen size katılıyorum: Bunu hep beraber çözmeye alakalı bir gayret ortaya koyalım ama siz buraya gelip böyle biraz da bağır çağır, terbiyeli, terbiyesiz, parmak sallaa... Yani iş alıp başını gidiyor gerçekten.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Öyle bir cümle kullanmadım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Efendim, “Kes sesini!” diye, inanamıyorum yani bir milletvekili bulunduğu yerden “Kes sesini!” diye bağıramaz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Zengin, ben daha fazlasını da duyuyorum da...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Ben Grup Başkan Vekilinin aynen bizi teyit ettiği kanaatindeyim, teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- CHP Grubunun, Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, Çukurova’da tarımsal üretimdeki tüm sorunların tespiti, üretime ve üreticiye destek verilmesi amacıyla 22/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Haziran 2020 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisinin Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

24/6/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/6/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, Çukurova’da tarımsal üretimdeki tüm sorunların tespiti, üretime ve üreticiye destek verilmesi amacıyla, 22/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1863 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak, görüşmelerinin 24/6/2020 Çarşamba günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Evet, önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ayhan Barut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Partimizin grup önerisi olarak verdiği “Çukurova’da tarımsal üretim ve sorunları” hakkında söz almış bulunuyorum.

Çukurova denilince, adam eksen adam bitecek verimli toprakları, edebiyatçıları, sanatçıları, şairleri akla gelir. Çukurova denilince tarımın başkenti Adana akla gelir. Adana’mız kuzeyde sırtını Toroslara dayamış, güneyde kucagını Akdeniz’e açmış, içerisinden Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin geçtiği ve hayat verdiği, bir yılda üç ürün alınabilen bereketli topraklar üzerine kurulmuştur. Ancak ne yazık ki son zamanlarda, son yıllarda, bereketi başına neredeyse bela olur hâle gelmiştir. Çukurova çiftçileri kan ağlamaktadır, Çukurova çiftçileri sizlere feryat ve sitemini yapmaktadır. Eğer Çukurova gibi bir bölgede, bölgemizde çiftçi kan ağlıyor ise ve zor durumdaysa diğer bölgelerdeki, örneğin İç Anadolu Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki çiftçilerin hâlini artık siz düşünün diyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz tarımsal üretiminin narenciyede yüzde 30’unu, soyada yüzde 65’ini, mısırdaki yüzde 20’sini, pamukta yüzde 10’unu, ayçiçeğinde yüzde 8’ini ve buğdayda yüzde 5’ini Adanalı üreticiler karşılamaktadır ve böylesine bereketli bir bölgede bu üreticilerimiz perişan hâldeler, çözüm üretin diye ağıt yakmaktadırlar. Bu çiftçilerimizin sesini artık duyun. Mısır’daki sağır sultan duydu ama iktidar duymadı ya da duyup da işine gelmedi.

Değerli arkadaşlar, üreticilerimizin kullandığı girdiler; mazottan gübreye, ilaçtan tohuma, elektrikten suya varıncaya kadar son iki yılda yüzde 200 oranında arttı ama üreticilerin maliyetleri, bu ürün maliyetinin altında kaldı. Hükümetin yapmış olduğu yanlış ithalat politikalarından biri de turfanda olarak yetişen soğan ve patatesin üretim merkezi olan Adana’ımızda hasadın başladığı dönemde Mısır ülkesinden on binlerce ton ithalat yapılmasıydı. Salgınla mücadele bahanesiyle de ihracatı yasakladılar. Tam da o günlerde bu kürsüde biz bu ithalatın yapıldığını ve yanlış olduğunu haykırmiştık. İktidar mensupları ise bizim ülkemiz için yapılmadığını söylemişti ancak ne yazık ki birkaç gün sonra tüm ürünlerin ülke sathında satışa geçtiğini, iç piyasada tüketildiğini görmüş olduk. “Peki, sonuç nedir?” dersenez, soğan ve patates elde kaldı, tarlada çürümeye terk edildi.

Yine, ülkemizin en erkenci karpuzunun yetiştiği Çukurova’da hasada ramak kala, bir hafta kalıncaya kadar “sınır ticareti” adı altında İran’dan karpuz ithalatı yapıldı. Ayrıca, depolarda on binlerce ton limon, ihracat yasağına takılarak çürümeye terk edildi, yeni hasat sezonuna hazırlanan taze limonun geleceği de tehlikeye atıldı.

Mayıs ayının ikinci yarısından itibaren bölgemizde oluşan mevsim normallerinin üzerindeki aşırı çöl sıcakları ve poyraz nedeniyle narenciye büyük bir zarar gördü, yüzde 80’lere varan hasar oluştu. Bu konuyla ilgili doğal afet ilan edilmesini istedik, doğal afet ilan edilmedi. Yerine TARSİM olarak... TARSİM’de, sıcak ve poyraz, teminat kapsamına girmedi. Son yapılan çalışmalar kapsamında TARSİM bu afetleri 2021 teminatına almayı kararlaştırmış olsa da narenciye üreticisinin 2020 yılındaki zararı yanına kâr kaldı.

Değerli milletvekilleri, önceden “Çukurova” ve “Adana” denilince herkesin aklına “beyaz altın” pamuk gelirdi. Stratejik bir ürün olan pamuk aynı zamanda ihracatımızın temelini oluşturan tekstil ve konfeksiyon sanayisinin de ham maddesidir. Ancak, son dönemlerde pamuk neredeyse yok olmaya mahkûm olmuş, eski Türk filmlerinde görebiliyoruz. Çiftçinin beyaz altını, “beyaz altın” diye bilinen pamuğu artık çiftçinin beyaz kefeni ve kara talihi hâline gelmiştir. Neden? Çünkü pamukta net bir şekilde ithalatçı konumdayız. Her yıl 500 bin tonun üzerinde bir miktarla, 1 milyar 200 milyon dolar civarında para vererek ithalat yapmaktayız. Ayrıca üreticilerimiz pamuğu maliyetinin altına satmaktadır. İki yıl önce pamuk fiyatı 4,5 lira iken son iki yıldır bu 3 lira ve 3 lira civarında, 3 liranın altında satılıyor. Pamukta uygulanan prim tutarıysa son üç yıldır 80 kuruş olup çok çok yetersizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN BARUT (Devamla) – Öyleyse çare, prim tutarını artırmak; 1,5 TL’ye çıkarmak ve çiftçiye hasatla birlikte peşin ödenmesi. Buradan iktidara sesleniyorum: Çiftçinin sorunlarını çözün, borçlarını faizsiz erteleyin, yeniden destekler verin. Ama tabii ki nerede? Tarımın “t”sini bilmeyen, çiftçinin “ç”sini bilmeyen bir Tarım Bakanı var. Sorun çözmeyi bir tarafa bırakın, oluşan afetlerde bile çiftçisine “Geçmiş olsun.” demiyor.

Bu salgın döneminde hepimiz şunu gördük ki tarım çok önemlidir. Elinizi yüreğinize götürün, üretime ve üretene destek olun diyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi hakkında görüşlerimi ifade etmek üzere İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Senenin her günü tarım faaliyetlerinin yapıldığı, ülkemizin tarım alanındaki belkemiği, toprağının verimliliğiyle ünlü, tarımının beşiği ve zenginliğiyle filmlere konu olan Çukurova bölgemizde çiftçilerimizin, üreticimizin, tarımla uğraşan bütün insanlarımızın perişan olduğunu görmekteyiz. AK PARTİ iktidarı döneminde tohum, gübre, mazot, zirai ilaç, elektrik ve sulama girdi fiyatları yüzde 200'lere varan şekilde artmış, ürettiğinin karşılığını alamayan çiftçilerimiz tarla, bahçe ve traktörlerini ipotek ettirmiş, hatta bunları satmak zorunda bırakılmıştır; banka ve Tarım Kredi Kooperatifleri borçları boyunlarını bükmüş ve ürünleri çürümeye terk edilmiş çiftçimizin dayanma gücü kalmamıştır.

Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan borçlarının iki yıl süreyle ertelenmesi ve kredi limitlerinin en az yüzde 25 artırılarak can suyu olarak çiftçilerimize faizsiz ek kredi sağlanması -önergemdeki- talebimi bir kez de Genel Kurulda belirtmek istiyorum. 50 derece sıcak ve 95 derece rutubet altında üretmeye çalışan çiftçilerimiz, üretim maliyetlerinin son iki yılda artmasıyla, ürettiklerini istenen fiyata satamamaları nedeniyle perişandırlar.

Buğday hasat döneminde buğday ithal etmek, patates hasat döneminde patates ithal etmek, soğan hasat döneminde soğan ithal etmek çiftçilerimize “Siz ekmeyin, üretmeyin.” demektir.

Çukurova bölgemiz bu yıl mevsim değişimleri nedeniyle de beklenmedik kayıplar yaşamıştır. Özellikle buğday ve narenciye büyük zarar görmüştür. 14 Mayıs–25 Mayıs tarihleri arasında rüzgâr ve sıcak nedeniyle zarar gören narenciyede üreticimizin yüzde 90 civarında kaybı vardır. Yani 300 kilo ürün veren bir ağaçta anca 30 kiloya yakın ürün kalmıştır. Çukurova narenciyede üretiminin yüzde 10'unu karşılıyor. TARSİM'in sıcak ve rüzgâr nedeniyle uğranılan zararı kapsam dışı olarak kabul etmesi narenciye üreticisini altından kalkamayacağı bir konuma getirdi. Bu yetmezmiş gibi bir de şiddetli yağmur ve yer yer dolu yağışları da çiftçilerimizin mağduriyetini artırdı. Çukurova kısa zamanda afet bölgesi ilan edilmeli, sebze üreticileri, karpuz üreticileri destekten yararlandırılmalıdır. Yağlı tohum desteklemeleri hâlâ ödenmeyen çiftçilerimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) – Özet olarak: TARSİM sigortası kapsamı genişletilerek çiftçilerimizin mağduriyetleri giderilmeli; Ziraat Bankası, kredi borcu olan çiftçilerimize iki yıl faizsiz erteleme yapmalı; kredi borcu olanlara ek limit artırılarak bir yıl faizsiz destek sağlanmalı; Çiftçi Kayıt Belgesi olan çiftçilerimizin 2019 desteklemeleri baz alınarak 2020 yılı için destekleme hak edişlerinin yüzde 50'si kadar hemen destek verilmeli; mazot, gübre, ilaç, tohum maliyetlerinin yüzde 40'ını devlet karşılamalı.

Bu önerilerimizi lütfen dikkate alın. Çiftçilerimiz üretemez ise Türkiye zor günler geçirir, bunu hepimiz biliyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ayşe Sürücü, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarının on sekiz yılda ithalata dayalı tarım politikaları yüzünden çiftçinin tarımdan vazgeçip hızla yoksullaştığı bir döneme girmiş bulunmaktayız. Tarımı bitirme noktasına getiren, ekim alanlarını daraltıp aynı ürünü ithal eden bu iktidar, tohum, mazot, gübre ve zirai ilaçların karşılanmasını planlamak yerine yabancı şirketlerin kâr oranlarını düşündürmektedir. Çiftçiyi tarımdan vazgeçirip ülkede yetişebilecek tarım ürünlerini yüz ölçümü Urfa'dan küçük olan ülkelerden ithal ediyorsunuz. Urfa, Mardin ve Diyarbakır verimli topraklara sahip iken Tarım Bakanı bu 3 tarım kentini tohum desteğinden mahrum etmiş bir durumda. Birkaç hafta önce, Urfa'ya bağlı Bozova, Hilvan, Karaköprü ilçelerinde binlerce fıstık ağacı, mercimek, tarım ve buğday ürünleri dolu yağışı sonrası ciddi bir zarar gördü. Çiftçiye gereken destek sunulmamıştır.

Yine aynı şekilde, pandemi sürecinde mevsimlik tarım işçileri de salgın, kötü iş ve yaşam koşullarıyla baş başa bırakılmıştır. Ciddi düzeyde emek sömürüsü içinde olan bu işçiler bu koşullarda çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Tarım Bakanlığının tarımdan, çiftçiden ve mevsimlik işçilerden haberi yoktur. Unutmayın ki yetki ve sorumluluk paraleldir.

Yine, Urfa, Mardin ve Diyarbakır'da var olan DEDAŞ sorunu şehrin sosyal ve ekonomik açıdan en büyük problemi hâline gelmiş durumda. Çiftçiler sayenizde ciddi ekonomik buhran yaşarken, aynı zamanda DEDAŞ'ın pençesinde de çırpınmaktadır. Su kamusal hizmetken suyun çıkarılmasında neden özel sektör araya girerek bunu oldukça maliyetli bir hizmete dönüştürmüştür? Kamusal hizmetiniz Urfa, Mardin ve Diyarbakır'a neden ulaşmıyor? Su özelleştirilemiyor ama suya giden tüm yollar özel ve paralı. Desteklemelere istediği gibi el koyan DEDAŞ beyliği yüzünden Urfa'da pamuk ve mısır ekimi durma noktasına gelmiş. Usulsüz uygulamalarla, su kullanılmayan, ekim yapılmayan, elektrik saati olmayan tarlaya binlerce liralık elektrik borcu çıkarılmaktadır.

Her ne hikmetse, bir el sürekli olarak DEDAŞ'ı koruyor. DEDAŞ, tüketicinin mali gücüne ganimet anlayışıyla yaklaşıyor. Sömürünün hiçbir odağına izin vermeyeceğiz.

Biz, son olarak, DEDAŞ'ın kamulaştırılması için kanun teklifi verdik. AKP iktidarının DEDAŞ'la organik bir bağı yoksa reddetmelerinin de bir açıklaması olamaz. Sonuna kadar DEDAŞ'a açılan tüm davaların ve DEDAŞ'ın usulsüzlüklerinin takipçisi olacağımızı, kimsenin istediği gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

AYŞE SÜRÜCÜ (Devamla) – ...el koyma faaliyetlerine müsaade etmeyeceğimizi buradan bir kez daha dile getiriyor, teşekkür ediyorum.

Saygılar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Doğru. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi aleyhinde söz almış bulunmaktayım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Adana'mız üreten Türkiye'nin kalbidir. Adana, gerçek dışı bilgiler üzerine bina edilmiş tartışmaların dar penceresine sıkıştırılmamalıdır. AK PARTİ, gece gündüz demeden, üreticilerimizin menfaatleri için çalışmaktadır. AK PARTİ hükümetlerinin Adana'mız için geçmişten günümüze yapmış olduğu icraatlar ortadadır.

Şunu çok net bir şekilde ifade etmekte fayda görüyorum: Türkiye’de üretim AK PARTİ’nin koruması altındadır. Biz, yalnızca üreticilerimizi dinliyor, onların ihtiyaçlarına ve taleplerine göre hareket ediyoruz. Sahada doğal afetlerin yarattığı sonuçların, hatta dünya genelinde yaşanan pandeminin dahi bir istismar aracı hâline getirilmesi, her şeyden önce, üreticilerimize yapılmış büyük bir haksızlıktır. Tarım ve Orman Bakanlığımızın kurumları ile Hükümetimiz, âdeta Adana’nın üzerine titremektedir. Bu konuya ilişkin veriler de zaten ifademî destekleyecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgın nedeniyle çiftçilerimizin üretimden çekilmemesi, aksine tarlasının ve işletmesinin başında olması amacıyla 2020 yılı içerisinde destekleme ödemelerinin önemli bir kısmı çiftçilerin hesaplarına yatırılmıştır. Bu salgın döneminde mazot, gübre desteği olarak 96 milyon TL, yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi olarak 247 milyon TL, hububat fark ödemeleri olarak 23 milyon TL, toplamda 426 milyon TL destek sağlanmıştır.

Adana’ımızda mayıs ayında etkisini gösteren aşırı sıcak ve kuvvetli rüzgâr nedeniyle 10 ilçemizde, 321 köyde yaklaşık 8 bin çiftçimizin toplam 519 dekar ekili ve dikili alanında hasar meydana gelmiş olup parsel bazlı hasar tespitleri devam etmektedir.

Değerli arkadaşlar, narenciyeğin sıcaktan kaynaklanan sorunlarıyla ilgili -sayın konuşmacılar da ifade ettiler- Bakanlığımız, bilim kurulu oluşturarak önümüzdeki yıl TARSİM kapsamına alınmasıyla ilgili çalışmayı başlattılar.

Karpuzla ilgili söylenen söz doğru değil. Karpuz üreticilerimiz hasada başlamadan önce Bakanlığımızın almış olduğu kararla, 300 dolar vergiyle sınırdan gelen karpuzun önü kesilmiş ve -sahada bizzat karpuzun hasadına eşlik etmiş bir kardeşiniz olarak, bir milletvekili olarak söylüyorum- sahadaki karpuzcu kardeşlerimiz de bu hakkı teslim edip Hükümetimize teşekkür etmişlerdir.

Soğan ve patatesle ilgili kısımda, soğan ve patatesin, özellikle pandemi döneminde oluşan hadiseyle ilgili, kendi üreticisini koruma refleksiyle; pandeminin de nerede duracağını belli olmadığı bir dönemde, kendi tüketicisini koruma adına ithalatın izne bağlandığı bir dönemde, maalesef üretici hızlı bir şekilde hasada başladı. Maşallah, bu sene, soğan ve patateste, özellikle soğanda çok ciddi rekolte artışı da vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) – Bu rekolte neticesinde, soğanla ilgili çiftçilerimizin mağduriyeti, doğrudur, söz konusudur.

Tarım Kredi Kooperatifi ve TARSİM, bu sıcak ve rüzgârdan kaynaklanan sebeplerden dolayı çiftçilerimizin kredisini altı ay faizsiz uzatıyor. Tarım Bakanlığına bağlı, Tarım Bakanlığı tarafından tutulan tutanaklarla beraber Ziraat Bankası da 5’inci ve 6’ncı aydaki kredi faizlerini ertelemiştir.

Özellikle bir hususu da belirtmek istiyorum: “Tarım Bakanı tarımın ‘t’sinden anlamıyor.” cümlesi doğrusu talihsiz bir cümle olmuştur. Sayın Bakanımız, bizzat tarım yapan bir Bakandır.

Değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, Adanalı üreticilerimiz için, Tarım ve Orman Bakanlığımız ve Hükümetimizin ilgili kurumlarınca gerekli çalışmalar yürütülmektedir. Adanalı hemşehrilerime milletimizin kürsüsünden sesleniyorum: Devlet sizin yanınızdadır, nerede ihtiyaç varsa imkânlar dâhilinde karşılayacak kudret ve kabiliyete fazlasıyla sahiptir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerisi

24/6/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/6/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince, grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Çankırı

AK PARTİ Grubu

Başkan Vekili

Öneri:

Genel Kurulun;

24 Haziran 2020 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

24 Haziran 2020 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 25 Haziran 2020 Perşembe günü birleşiminde 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

25 Haziran 2020 Perşembe günü birleşiminde 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında 26 Haziran 2020 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve bu birleşiminde 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere söz talebi yok.

İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Fahrettin Yokuş, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi İYİ PARTİ Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Efendim, AK PARTİ, grup önerisiyle, Meclisimizin yasama sürecini biraz uzatmak arzusunda. Elbette ki milletimizin beklediği düzenlemelerin Meclisimizde zamanında çıkması bizim de dileğimizdir ancak son haftalar içerisinde Meclisimizde, başta Meclis Başkanımızın makamında, bazı gruplarımızda, efendim, özellikle basın bölümünde, birçok yerde maalesef coronavirüse yakalanmış pek çok insanımız var. Şu anda Meclis önemli bir tehdit altında. Her ne kadar biz dışarıdan misafir almıyoruz ama görünen şu ki burada ciddi bir sıkıntı var. Elbette, sağlıklı çalışabilmek için önce sağlıklı ortamların sağlanması lazım. Yani eğer burada milletvekillerimizin büyük bir bölümü virüs korkusuyla sıkıntı yaşayacaksa buna bir çare bulunması lazım. Çalışmaksa bizim işimiz, İYİ PARTİ olarak biz daha çok çalışmayı, daha çok üretmeyi, burada daha çok müzakere yapmayı arzuluyoruz; bunda hiçbir sorun yok ancak riskli bir ortamda çalışıyoruz. Bugün bazı yeni tedbirler de alındı, bunları hepimiz biliyoruz. Bu noktada, bu önerinin böyle düşünülmesini, sıkıntısız bir şekilde çalışma şartlarının sağlanmasını bekliyoruz.

Bu düzenlemeler yapılırsa burada huzur içinde bir çalışma sürdürürüz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ'nin saygıdeğer milletvekilleri, biraz önce okunan AK PARTİ grup önerisiyle, zaten 1'inci sırada olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bugün sabaha kadar bitirilmesi öngörülüyor, öneriliyor, dayatılıyor. Elbette, bir parti hiyerarşisi anlayışı içerisinde sizin bu öneriyi desteklemenizi çok doğal buluyorum. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine şöyle bir baktığımız zaman da çok zaman gereksiz yere erken kapatılarak, hatta aç-kapa yaparak... Şunları çok hatırlarsınız: “Salı günü çalışalım, çarşamba, perşembe çalışmayalım.” Yüz defa bununla karşılaştık.

Şimdi, her sene olduğu gibi, Meclisin Anayasa gereği tatile girmesi gereken 1 Temmuz öncesinde apar topar bir kanun teklifi yüklemesiyle karşı karşıyayız. Bunların hepsi ilaç olsa sizi de öldürür, milletin de bir işine yaramaz. Şunun için: Neredeydiniz şimdiye kadar? Sizin grubunuzu yani grup yönetiminizi bürokratlar teslim almış, ehliyetsiz ve liyakatsiz bürokratların imza atmaktan korkmasından kaynaklı olarak “Her şeye bir kanun çıkarın kardeşim.” noktasına gelmiş bir bürokrasi var. Bu yeni değil, epeydir böyle. Biz de diyoruz ki: Burada Covid kaynaklı mağduriyetlerle ilgili iyi şeyler yapalım, esnafın, çiftçinin, dar gelirlinin, sanayicinin, ticaret erbabının, turizmcinin, işine gidemeyen berberin, kahvecinin, garsonun, üç dört ay boyunca kirasını ödeyemeyen iş sahiplerinin sorunları için burada sabahlayalım ama gelen teklifler Covid kaynaklı sorunlara çözüm üreten teklifler değil.

15 Temmuz şehit yakınları ve gazilere toplanan para nerede demekten dilimizde tüy bitti.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Anlatmaktan bizim de dilimizde tüy bitti Engin Bey.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu Meclisin “Arkadaş, sahiden, bu paralar niye hak sahiplerine gitmiyor?” demesinden daha doğal ne olabilir? Beşiktaş saldırısında toplanan paralar nerede demekten dilimizde tüy bitti. Bunlar yok, hayır; ne var? Biz grup önerisini veririz, elhamdülillah, AK PARTİ Grubu 220 kişi burada dimdik ayakta, geçiririz. Elbette geçirebilirsiniz, buna da saygı duyarım ama sizin de yöneticilerinizin de bir şeye saygı duyması lazım. Muhalefetin bir görevi, sokağın iz düşümü olan Meclise sokağın meselelerini yansıtma. Vatandaşların, ahalinin içinde bulunduğu hâli, durumu Mecliste konuşmak için biz buradayız. Vatandaşların içinde bulunduğu hâli ve yaşadığı sorunları çözmek için buradayız. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'yla ilgili değişiklik teklifi 67 madde, 5-6 maddesi sorunlu, bunun dışındakiler hakikaten sorunsuz, evet ama bir yandan da AK PARTİ bize şunu yapıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Dışarıda baro başkanları bir tepki ve protesto hakkını kullanmak istiyor, çembere alınıyorlar, baro başkanına su verdiği için büfe sahibine 12 bin lira ceza yazıyorlar. İstanbul İl Başkanımızın cezası, tam yenilenen İstanbul seçimlerinin olduğu gün, 23 Haziranda, âdeta 806 bin oy farkının intikamını alırcasına onaylanıyor. Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu gibi gazeteciler saatlerdir yargı karşısında. Şunun için yargı karşısında: Efendim, Libya'da hayatını kaybeden MİT mensubu şehitlerimizi ifşa etmişler. Vallahi de billahi de böyle bir ifşa varsa bunu ilk Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Bana Sayın Erdoğan -şahsına değil ama- medya üzerinden dedi ki: “Libya'da şehitlerimiz var.” Medya üzerinden... Sayın Erdoğan medya üzerinden dedi ki: “Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu olmayan unsurlarımız Libya'da.” Eğer MİT mensupları bu şekilde ifşa olmuşsa ve bunun için şimdi İstanbul'da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

ENGİN ALTAY (Devamla) – ...Çağlayan Adliyesinde hâkim karşısında iseler vallahi ben o hâkimin yerinde olsam, o savcının yerinde olsam Cumhurbaşkanlığına bir yazı yazarım, “Sayın Cumhurbaşkanı, senin kastettiğin Libya’daki şehitler kimdi? Bunu sen söyledin, millet haber yaptı. Sayın Cumhurbaşkanı, senin Libya’da ‘TSK mensubu olmayan unsurlar’dan kastın kimdi? Ben bunlara ceza vereceğim ama sana da ceza vermem gerekir bu durumda.” diyecek yürekli, namuslu hâkimlere, savcılara bu milletin, bu memleketin ihtiyacı var. (CHP sıralarından alkışlar)

Biz şimdi burada “Bu kanun geçsin...” Buyurun, geçsin. Peşinen anlaşalım ve ben size bir şeyi daha söyleyeyim: AK PARTİ’nin gündemi o kadar yüklü ki, size “7 Temmuzda tatile çıkaracağız.” diyorlar ya, vallahi billahi bu gündemden...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Tatil değil.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Efendim?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Tatil değil.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Çıktığımız tatile devam edelim.” diyor.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Tatil değil ya, tatil yok.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hiç sorun değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bize 25 kişi yeter, size 220 kişi lazım; hiç fark etmez, hiç fark etmez. (CHP sıralarından alkışlar)

Madem öyle, ben yine bir el uzatıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

El uzatıyorum, diyorum ki: Üzerinde mutabık kaldığımız konuları 7 Temmuz kadar bitirelim; tartışmalı, münakaşaya muhtaç konuları ekime bırakalım. Bunu yaparsanız, hiç kimseyi Covid virüsüne maruz bırakmadan bu Meclis güzel bir iş yapmış olur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Şu anda benim odamın da bulunduğu 2’nci kat karantinada. Çay ocakları kapatıldı, Covid var. Yani bundan korkmamak lazım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Maskesi yok Başkanım, çok da bağıyor.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yeni normalden sonra Meclisteki Covid’li sayısı 11’i geçti. E, hepimiz bunlarla temas ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yani burada yaptığımız iş hakikaten degerse ölelim; degerse ölelim, hakikaten ölelim. Bu vatan için, bu bayrak için, bu millet için, bağımsızlığımız için ölelim.

BAŞKAN – Değerli Grup Başkan Vekilim, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ama, tekrar ediyorum, ehliyetsiz ve liyakatsiz bürokratlara teslim olmayın Sayın Grup Başkan Vekilleri; bunu söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biraz dik durun. Bürokratlara haddini bildirmek gerektiğinde bildirin. Türkiye Büyük Millet Meclisinden daha büyük bir güç yoktur diyorum ve...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım, cümlemi tamamlayayım, müsaade edin.

BAŞKAN- Korsan bildiriye döndü hakikaten.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Evet, hakikaten.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin, aziz milletimizin menfaatine çalışmalarına her türlü katkıya hazırız ama...

BAŞKAN – Tatil kulağa hoş geliyordur, doğru söylüyorsunuz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – ...ben AK PARTİ milletvekillerimiz için üzülüyorum çünkü burada, oylamalarda, yoklamalarda anormal bir sosyal mesafe ihlali yapılıyor ve bu beni üzüyor. (AK PARTİ sıralarından gürlütler)

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Sen kendine bak, kendine.

BAŞKAN – Arkadaşlar, laf atmayın lütfen.

Teşekkür ediyorum Sayın Altay.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Maskesi yok Sayın Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, söz istiyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Başkanım, laf atma bir ritüeldir, ben saygıyla karşılıyorum, yeter ki taciz olmasın. Laf atmaya açığız.

BAŞKAN – Taciz etmeyin arkadaşlar.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sataşma, Meclisin ritüelidir. Her zaman sataşmalara açığız arkadaşlar ama tacize kapalıyız.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Zengin, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; şimdi, birkaç şey ifade etmek istiyorum. Sayın Grup Başkan Vekili kürsüden dedi ki: “Bu bürokratlara haddini bildirin.”

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet, dedim.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Şimdi, biz, prensip olarak, yönetim tarzı olarak ne bürokratlara ne vatandaşlara had bildirmeyi tercih etmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O sizin tercihiniz, ben olsam bildiririm.

BAŞKAN – Arkadaşlar, buna da itiraz etmeyin lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Alışılmış bir şey var. Biz, herkese, hem vatandaşlarımıza hem bürokraside çalışan arkadaşlarımıza... Ki onlar da bu işin bir parçası. İşini iyi yapanla yola devam; noksan varsa, hukuk içerisinde biz onları bu görevlerinden başka yerlere kaydırıyoruz. Bizim işimiz had bildirmek değil, iş yapmak, birincisi bu. İkincisi, şimdi, Sayın Başkan dediler ki: “Size 220 kişi, bize 20 kişi.” E güzel, doğru mu doğru fakat içinde çok acayip bir tenakuz barındırıyor. Hem diyorsunuz ki: “Vatan için ölürüz.” E tamam da yani biraz tuhaf bir şey değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Saray için değil ama vatan için...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Yani şunu demek istiyorsunuz: “Bizim işimiz ayak diremek, iş yapmak değil. Biz size ayak direriz.”

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır. Söylediklerimi çarpıttın, sataşma yaptın.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – O çıkıyor buradan, dolaylı olarak o çıkıyor, “20 kişi”yle o çıkıyor.

Biz daha evvel bunu tecrübe ettik, bakın, infazla alakalı bir düzenleme yaparken. Kaçsa kaç yani ister 220, ister daha fazla; biz buradayız, bir yere gitmiyoruz. Bunlardan da korkmuyoruz, hastalıktan da korkmuyoruz aslında ama sonuçta, biz bunu, kendimizi koruyarak yapmak istiyoruz. Fakat şunu görüyoruz, tabii bunu da söylememiz lazım: Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu hastalığın var olmasının farklı anlamları var tüm Türkiye açısından. O yüzden bize düşen, ister iktidar ister muhalefet, her birimize düşen sorumluluk içerisinde elzem addettiğimiz çalışmalarımızı yapalım, beraber yapalım, hep beraber. Şimdi müzakere edeceğiz, hangi şartlarda çalışacağız diye. Hepimizin sağlığı kıymetli. Bu çerçevede içerisinde bir programlama yaparak meseleyi tamamlayalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili çağrı oldu, ona cevap vermem lazım Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O versin, sen niye veriyorsun?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Genel Başkanımız...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir defa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekili, Grup Başkan Vekilliğinin ne anlama geldiğini unuttu diye düşünüyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan bizim Grubumuzun Başkanıdır, ben de onun vekiliyim, onun vekili sıfatıyla cevap veriyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet. O kadar biliyorum, o kadar biliyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – O zaman laf atmayın veyahut da doğru laf atın. Bence biraz paslanmışsınız laf atmak konusunda.

Sonuçta, şununla bağlayacağım: Bir defa, Türkiye mahkemelerinin böyle bir görevi yok, böyle bir yazılı, bilmem işte, “Şunu yapın.” “Korkmayın, girin.” falan...

Bu “korkmak” lafını çok kullanıyorsunuz, bir kelimeyi kim çok kullanıyorsa aslında, o kendisinde yoktur. Türkiye’de hâkimler ve savcılar da maşallah pek cesurdur hakkı, hukuku, adaleti yerine getirmek için.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, kürsüde söylediklerimi çarpıtmıştır Sayın Zengin; cevap hakkımı kullanmak istiyorum. İster kürsüden ister...

BAŞKAN – Söz verdim zaten, yerinizden.

Buyurun.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söylediklerimi hakikaten çarpıttınız Özlem Hanım, doğru bulmuyorum, yakışık almadı. Ben Türkiye'deki bütün hâkim ve savcılarını kastetmedim ama şunu söyleyeyim: Türkiye'de azımsanmayacak kadar hâkim ve savcının karar aşamasında “Bu kararı verirsem Sayın Cumhurbaşkanımız nasıl düşünür, bu kararı nasıl yorumlar?” diyerek karar verdiğini çok biliyoruz, bir.

Bir şey daha biliyoruz, AK PARTİ il ve ilçe başkanlığı yapıp hâkimlik ve savcılık sınavlarıyla atadığınız hâkimlerin artık, hukukun evrensel normlarına göre değil AK PARTİ normları ve Sayın Erdoğan'ın normlarına göre karar aldığının sayısız örneği var, iki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Öyle olmasaydı, bölge adliye mahkemesi, normal şartlarda bir buçuk yıl sürecek bir incelemeyi öne alıp 23 Haziran günü İstanbul İl Başkanımızla ilgili ilk derece mahkemede verilen kararı onamazdı. Bütün bunları bir araya getirdiğimizde...

Şimdi, cumhuriyetimizin niteliklerini sayarken diyoruz ki demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti diyoruz, devletin niteliklerini sayarken. Ama sayenizde, devletin niteliklerinde demokratik kısmı neredeyse tamamen bitti, sabahleyin jüristokrasi var, akşam otokrasi var; sabah jüristokrasi, akşam otokrasi. Ben diyorum ki gelin demokrasi ipine sınıksız sarılalım, hepimizin ihtiyacı olan budur. Recep Tayyip Erdoğan bugün orada oturuyorsa, bugün seçilmiş Cumhurbaşkanıysa bunu demokrasiye borçludur. Borçlu olduğu demokrasiye karşı biraz daha vefalı olmasını kendisinden beklemek benim hakkımdır. Kendisi aday yapılmamıştı, seçime sokulmamıştı söylediği bir şiir vesair yüzünden. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak o zaman dedik ki bu, demokrasi normlarına uymaz; bu, hakkaniyetli değil; bu, adil değil, Erdoğan'ın siyaset yapabilmesi lazım dedik.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bu doğru değil. Doğru değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok ayıp! Buna “Doğru değil.” diyorsan hakikaten sana yazıklar olsun, buna “Doğru değil.” diyorsan!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bana göre değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama doğru Bülent Bey. Niye böyle tahrik ediyorsun? Sataşmaya tamam dedik ama sen taciz yapıyorsun. Hangimiz yalan söylüyorsa Allah onu bildiği gibi yapsın. Cumhuriyet Halk Partisi olmasaydı, Erdoğan bugün belki yapacaktı ama o zaman açık siyaset yapamayacaktı. Biz samimi...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Şekeri çıktı Başkanım. Çay içsin gelsin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, arkadaşlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika Sayın Başkanım, böyle olmuyor. Çoğunluk partisi Grup Başkan Vekilinin sözünü hiç böyle “Teşekkür ediyorum.” diye kesmediniz. Bunu yapmayın lütfen. Biz şu anda yeterince gerginiz -istemese de- bir de lütfen, siz germeyin tutumunuzla.

BAŞKAN – Ben mi geriyorum?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben sözümü tamamlamak durumundayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Benim germeme ihtiyacınız yok maşallah; kendi kendinizi geriyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Maşallah, siz de epey katkıda bulunuyorsunuz.

BAŞKAN - Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Cumhuriyet Halk Partisi, Recep Tayyip Erdoğan'ın önündeki siyaset yapma engelini kaldırılmasında samimi katkıda bulunmuştur.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Millet kaldırmıştır, millet.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Allah bildiği gibi yapsın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen buna “Doğru değil.” diyorsan ben daha sana ne diyeyim bilmiyorum ama biz, diyoruz ki gelin demokrasi ipinden ayrılmayın. Sayın Erdoğan'a da çağrıdır, demokrasi ipinden ayrılmayalım. Demokrasi hepimiz için ve ülke için ekmek kadar, su kadar, hava kadar ihtiyaçtır diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Oylayalım Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, Sayın Zengin'in söz talebi var Sayın Turan.

Sayın Zengin, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ben vazgeçiyorum, feragat ediyorum hakkımdan. Sataşma hakkımı kullandım Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

25.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir cümle ifade edeceğim. Şimdi, doğrusu böyle sataşmamak lazım yani hakikaten sataşmamak lazım. Bir de yapılan şeyler karşısında, hacminin ötesinde bir iyilikmiş gibi göstermemek lazım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Millet yaptı bu işi ya!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sonuçta, milletimizin yaptığını görüyorsunuz yani. Milletimiz, o seçimlerdeki gayreti, devamındaki desteği bu kadar zamandır... Yani bu “Her şeyi bize borçlu.” falan, neredeyse her şeyi size borçlu olacak Türkiye.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Borçlusunuz demedim ya!

Sayın Başkanım...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – İş buna dönüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir on saniye...

Demokrasiden, hukuktan bahsediyorsak şu söylediğimiz şeylerin kendi hayatımızdaki iz düşümlerine bir bakalım diyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bakın, Özlem Hanıma da teşekkür ettim. Onu kaçırmayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitirince ettiniz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altay.

26.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de bir cümle söyleyeceğim. Biz, o zaman bir iyilik yaptysak -öyle düşünmedim, öyle söylediysem onu geri alayım ama- biz demokrasiye sadakatimizin ve bağlılığımızın gereğini yaptık, Recep Tayyip Erdoğan'a özel bir katkı sunalım diye yapmadık.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hapse girerken neredeydiler?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adamın demokratik hakkıydı, önünü açtık.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Parti kapatılırken neredeydiler?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bugün olsa gene yaparız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne var bunda? Bundan bile gocunuyorsunuz ya!

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum ve Grup Başkan Vekillerimizi kürsü arkasına davet ediyorum.

Buyurun.

Kapanma Saati: 17.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (x)

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde

Komisyon Raporu 216 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerinde görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin geneli hakkında konuşmak üzere huzurunuzdayım. Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Teklif, esas itibarıyla oldukça teknik bir kanun teklifi anlamı içeriyor, yargının işlerliğini artırmak ve usuli eksiklikleri gidermeyi amaçlıyor ancak Türk yargısının usuli eksikliklerden çok daha önce ele alınması gereken bir siyasallaşma sorunu vardır. Yargının siyasallaşması hukuk sistemimizin bir sorunu olduğu gibi, aynı zamanda ekonomik sorunların da temel kaynağını oluşturmaktadır. Bilindiği üzere Türk ekonomisi son iki yıldır ciddi bir darboğazın içindedir. Bu darboğaz milletimizin fakirleşmesine de sebep olmaktadır. Bu süreçte, Hükümet, neredeyse ayda bir ekonomi paketi açıklarak sorunlara çözüm getirmeye gayret sarf etmektedir. Başından beri, açıklanan PowerPoint paketlerin maalesef

(x) 216 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

sorunları gideremeyeceğini parti olarak dile getirmiştik. Bu söylemimizin arkasındaki sebep de paketlerin içeriğinin yanı sıra, yaptığımız nedensellik hatasıydı. Siz, paket hazırlarken sadece ekonomik nedenleri göz önünde bulundururken perde arkasında bu meselelerin doğrudan “demokrasi” ve “hukukun üstünlüğü” kavramlarıyla alakalı olduğunu göz ardı ettiniz. Oysaki bu saydıklarım ekonomik büyüme ve kalkınma için olmazsa olmaz şartlardandır. Çok açık bir şekilde ifade etmek gerekir ki Türk ekonomisinin boğuştuğu sorunların esas sebebi, demokrasiden ve hukuktan uzaklaşılmasıdır. İçinde ne olduğu belli olmayan PowerPoint sunularından öteye gidemeyen ekonomi paketlerinin de birer fiyasko olduğu ortaya çıktığına göre, artık meselenin asıl sebeplerini tartışıp çözmenin zamanı geldiği kanaatini taşıyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, ekonomi ve hukuk birbirine zincirleme bağlı davranışlardan oluşur. Bu zincirin herhangi bir noktasına yapılacak müdahale er ya da geç diğer halkaları da etkileyecektir. Türkiye'nin adım adım hukukun üstünlüğü, demokrasi ve basın özgürlüğü endekslerinde yaşadığı düşüş tüm ekonomik göstergelerde de bozulmayı beraberinde getirmiştir. Bu düşüş, 2010 Anayasa referandumuyla başlamış Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle daha da derinleşmiştir. Zincirleme bir şekilde ifade edecek olursak yatırımcılara karşı ülkesinin güvenilir bir yatırım limanı olduğunu kanıtlayan bir ülke, zaman içerisinde temel hukuk ilkelerine bağlılıktan ve demokrasinin temel prensiplerinden uzaklaştığı takdirde yatırımlarını kaybetme tehlikesiyle de karşı karşıya kalabilir. Bu doğrultuda doğrudan yabancı yatırımlarla ülkeye gelen döviz miktarının azalması döviz kurunun yükselmesine ve ülkenin para biriminin değer kaybetmesine yol açabilir. Böyle bir ihtimalde ulusal para biriminin değer kaybı iç talebi olumsuz etkileyeceği için üretim miktarını düşürecek ve bu vesileyle de büyüme hızının yavaşlaması oldukça muhtemel hâle gelecektir.

Üretimi potansiyelinin altına düşen bir ülkede, istihdam oranının azalarak işsizliğin artacağı hususu da yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenle ekonomik ilerleme ile demokratik ilerlemenin beraber yürüdüğünü kabullenmek gerekmektedir ve bu iki süreç de birbirinden ayrılmayacak şekilde “hukukun üstünlüğü” kavramıyla bağlantılı görülmektedir. Sağlıklı işleyen bir devlet mekanizması için bahse konu kavramların iç içe girmiş oldukları gerçeği unutulmamalıdır. Bu nedenle Türkiye benzeri ekonomik modellere sahip ülkelerde istikrarlı bir ekonomik büyüme hedefleniyorsa hukukun üstünlüğü ve yargının bağımsızlığı gibi değerlere bağlılık vazgeçilmez olmak zorundadır.

Şimdi, özellikle son on yılda demokrasi ve hukuk alanlarında yaşadıklarımızın ekonomi üzerindeki etkilerini yakından inceleyelim. Yargıyla ilgili önemli düzenlemeler içeren 2010 referandumu ve yeni yönetim sistemini belirleyecek olan 2017 referandumuyla birlikte hem yargı bağımsızlığı hem de demokratik ilerleme alanlarında ciddi kayıplar yaşanmıştır. Demokrasilerde yargının siyasallaşması ve Parlamentonun güç kaybetmesi “kuvvetler ayrılığı” ilkesine zarar vermektedir. Neredeyse yirmi yıldır ülkemizde yargı sistemi planlı ve sistematik olarak tahrip edilmekte, Anayasa'ya sıkı sıkıya bağlı yargıçlar yerine cemaatlere, tarikatlara ve hatta terör örgütlerine bağlı yargıçlara emanet edilmektedir.

2010 Anayasa değişikliği referandumunun sonuçlarını 15 Temmuz 2016 darbe kalkışmasıyla gördük. Bu kalkışmadan ders çıkarmamız gerekirken sanki ülkenin tek sorunu parlamenter sistemin eksikleriymiş gibi 2017 Anayasa değişikliği referandumu gerçekleştirildi. Ne vadederek yaptınız? “Demokratik sorunlar aşılanacak.” dediniz, aşıldı mı? “Yargısal sorunlar aşılanacak.” dediniz, aşıldı mı? “Ekonomik sorunlar aşılanacak.” dediniz, aşıldı mı? Sonuç ne? Sonuç, koskocaman bir hiç.

Yeni sistemin ilk bir buçuk yılında Cumhurbaşkanlığı tarafından toplamda 55 Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve bu kararnameler içerisinde toplamda 2.064 madde çıkarılırken Meclis bünyesinde toplamda 57 kanun ve bu kanunlar içerisinde 1.046 madde çıkarılmıştır. Bu istatistik dahi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin Parlamentoıy nasıl etkisiz kıldığının göstergesidir. Liberal demokrasilerde parlamentoların asli yasama organı biçiminde görev yapması temel kural iken yürütme erkinin başı konumunda olan Cumhurbaşkanı, yasama organına kıyasen daha fazla hükmün Türk hukuk sistemi içerisinde dâhil olmasına neden olmuştur; şüphesiz bu durum “erkler ayrılığı” prensibinin tahribatını da beraberinde getirmiştir.

Bakin, biz muhalefet partisi olarak bakanlıklara 2.656 adet soru önergesi iletmişiz; bunlardan 1.262 adedine cevap vermeye dahi tenezzül etmediler. Aynı süreçte 116 araştırma önergesini grup önerisi olarak Genel Kurula sunduk; bunların tamamı toplumun sorunlarını gidermek üzerineydi, aralarında EYT’liler vardı, 3600 ek gösterge vardı, coronavirüs önlemleri vardı. Sonuç ne oldu? Tamamı iktidar grubunun oylarıyla gündeme dahi alınmadı. E, hani yeni sistemde Meclis ve milletvekillerinin önemi artacaktı, Meclis şeffaf bir denetim görevini yerine getirebilecekti? Bugün görüyoruz ki “yeni sistem” diye getirdiğiniz bu anlayış, yürütmeye denetimsiz bir yönetim hakkı sunmaktadır. Hükümet, tüm kurumlarıyla birlikte, sorgulanamayan ve denetlenemeyen bir yetkinin sahibidir.

Öte yandan, partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin uygulanmaya başlanmasıyla üst kurul bürokratlarının Parlatentonun onayına sunulmaksızın Cumhurbaşkanı tarafından atanması, bağımsız idari otoritelerin hukuki güvencesini ve bağımsızlıklarını ortadan kaldırmıştır. Atamalar bu şekilde yapılırken TÜİK Başkan ve Başkan Yardımcısı görevden alınmış ve üst düzey bürokratların kariyerlerinin tek bir kişinin sözüne bağılı olduğu ortaya çıkmıştır. Bunu, Merkez Bankası Başkanının “Aynı kulvarda değildik, gerekeni yapmadı.” denilerek görevden alınması da takip etmiştir. Tüm bu gelişmeler, 2001 sonrası dönemde ihdas edilen ve yasayla bağımsız kılınan düzenleyici, denetleyici kurumların artık bağımsız olmadığına işaret etmektedir. Türk ekonomisini 2001 krizine götüren şartların bir daha yaşanmasına mâni olmak için inşa edilen kurumların geçmişten ders almamışçasına yeniden siyasetin güdümüne sokulması, güven olgusunu büyük oranda zedelemiştir.

Yine, 90’lı yılların pek revaçta olan uygulaması bütçe dışı fonların, örneğin Türkiye Varlık Fonunun dünyada eşi benzeri olmayan bir biçimde Sayıştay denetiminin dışına çıkarılması, kurumlarımızda yaşanan yozlaşmayı gözler önüne sermektedir.

Sayın milletvekilleri, yargı ve kamu bürokrasisinde bu keyfî gelişmeler yaşanırken hukukun üstünlüğü açısından ülkelerin kıyaslandığı endekslerde de ileri gitmemiz beklenmemelidir. “Dünya Adalet Projesi” adlı kuruluşun yayınladığı 2020 yılına ilişkin Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde Türkiye’nin 128 ülke arasında 107’nci sırada yer aldığını; Mısır, Kongo, Venezuela gibi ülkelerle aynı kategoride değerlendirildiğini görmekteyiz. Türkiye, hükümetin yetkilerinin kısıtlanmasına ilişkin sıralamada 124’üncü, temel haklar sıralamasında ise 123’üncü sırada yer alıyor. Geçmiş tarihli raporlara bakıldığında, Türkiye, 2019 yılında Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 126 ülke arasında 109’uncu sıradadır. 2009 yılından bu yana yayınlanan endekste, Türkiye her geçen gün daha da geriye gitmektedir. 2011’de 44’üncü sırada olan Türkiye, 2014’te 59’uncu sıraya, 2016’da ise 99’uncu sıraya gerilemiş; partili Cumhurbaşkanlığı sistemi sonrasında ise 109’uncu sıraya gerilemiş durumdadır yani Bangladeş, Myanmar gibi ülkelerle birlikte değerlendirilmeye başlanmıştır.

Yine, bağımsız uluslararası kuruluşlar tarafından yayınlanan hukukun üstünlüğü hususunu ihtiva eden bir diğer demokrasi endeksinde Türkiye “Ne demokratik ne de diktatöryal olarak tanımlanabilecek hibrit bir rejimle yönetiliyor.” diye tarif edilmiştir. Bu durum, artık vatandaşların günlük yaşantısına da yansımış durumdadır. Vatandaşlarımız arasında adalet sisteminden memnuniyet oranı 2007’de yüzde 67 iken 2018’de bu oran yüzde 44’lere düştü. Ne yaptınız, ettiniz vatandaşı da bu ülkede adalet olmadığına ikna ettiniz.

Şimdi, demokrasiden, hukukun üstünlüğünden ya da yargının bağımsızlığından uzaklaşmak ekonomimize nasıl tesir etmiş bakın, hep beraber inceleyelim. Partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtiğimiz ikinci yılda, tüm gelişmekte olan ülkelere neredeyse her konuda negatif olarak ayrılmış durumdayız. 2018 yılında yüzde 2,6; 2019 yılında ise yüzde 0,9 büyüeyen Türkiye, 2020 yılında gerçekleşmesi muhtemel daralmayla cumhuriyet tarihinin en kötü üç yıllık performansını sergilemiş olacaktır. Yine, bu süre zarfında, kişi başına düşen millî gelirimiz 2 bin dolardan daha fazla azalmış durumdadır. İşsizlik verileri de sistemin işlevsizliğini ortaya koymaktadır. 2017’de yüzde 10,9 olan işsizlik oranımız, yeni sisteme geçişle birlikte tırmanışa geçmiş ve tarihi seviyelerini görmüştür. İşsizlik oranı, 2019’un ortalarında yüzde 14’lere kadar yükselmiştir. 2002 yılında icralardaki dosya sayısı 8 milyon 600 bin iken 2019 yılı Eylül ayı sonunda icralardaki dosya sayısı 21 milyonu geçmiştir. 2002 yılında karşılıksız senet tutarı 800 milyon lira civarında iken 2019 yılında ödenemeyen senet tutarı 27 kat artarak toplam 21,4 milyar liraya yükselmiştir. 2002 yılında toplam karşılıksız çek tutarı 2,2 milyar iken 2019 yılında toplam karşılıksız çek tutarı 12,5 kat artarak 27,3 milyar liraya yükselmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı “Dövizlerinizi bozdurun.” çağrısı yaptığında 130 milyar dolar olan döviz tevdiat hesapları 200 milyar doların üzerine yükselmiştir. 2001’den bu yana ilk kez toplam mevduatın yarısından fazlası döviz cinsine geçmiştir, hâlen de toplam mevduatın neredeyse yarısı döviz olarak durmaktadır.

Sistemin yarattığı belirsizlik sabit sermaye yatırımlarını durdurmuştur. Türk sanayicisi, girişimcisi 2001 krizinin ardından ilk kez net borç ödeyici pozisyona geçmiştir, iki yılda 50 milyar dolara yakın borç kapatmıştır. 2002 yılında aile geliri içinde borç oranı yüzde 4,7 iken yeni sistemin daha ilk yılında bu oran yüzde 54’e çıkmıştır. Son yıllarda azalma eğilimi içerisinde olan doğrudan yabancı yatırımlar 2019 yılıyla durma noktasına varmıştır. 2020’nin ilk dört ayı, 1980’den bu yana en çok sermaye çıkışının yaşandığı dönem olarak kayıtlara geçmiştir. 2012 yılında devlet tahvillerinin dörtte 1’i yabancıların elindeyken bugün, bu, yüzde 5 seviyesine gerilemiş durumdadır. Üstelik bu rakamlar sadece son iki yılda değil, yaklaşık on yıldır kötüye gitmektedir. Son iki yılda olan, bu kötü gidişatın hız kazanması ve bu kötü gidişatın her geçen gün daha kendini hissettirmesi hâlidir.

Bakın, hukukun üstünlüğüyle ilgili bir endeks değer var, her yıl için hesaplanır. 2009’da bu endeks değerimiz 0,49; on yıl içinde sürekli aşağıya doğru gelmiş ve 2019’da 0,39 olmuştur. Aynı on yıl içerisinde tüm ekonomik göstergeler bozulmuş, neredeyse iyiye giden hiçbir şey kalmamış. Sizce bu tesadüf müdür? Yok tesadüf değilse gerçekten ekonomi ve hukuk arasında kuvvetli ilişkiler ağını yönetememek gibi bir problemden muzdarip durumda mıyız? Şimdi yeniden söylüyoruz; mesele -almaya çalıştığımız ekonomik tedbirlerin ötesinde- yeni paket açıklarak ya da yurt dışında yatırımcıları ikna etmeye çalışarak içinden çıkılabilecek bir durum olmayı geçmiştir. İktidar olarak yok ettiğiniz hukuku, adaleti, demokrasiyi yeniden inşa etmek mecburiyetiyle karşı karşıyasınız. Emin olun, bu konuda doğruları yapmaya gayret sarf ettiğiniz müddetçe, muhalefet olarak sizden desteğimizi esirgemeyeceğiz. Siz yeter ki doğru yolu bulunuz. Hep beraber ülkemizin gerçek sorunlarına yönelim ve bunu gerçekleştirmek için de gönül birliği, el birliği, iş birliği yapmaktan geri durmayalım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum, sabrınız için teşekkür ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birleşime 18.45’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.31

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komasyon? Yerinde.

Teklifin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Halil Öztürk, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geneli üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyenleri saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, bugün 24 Haziran; Cumhur İttifakı’nın ülkemizi, demokrasimizi güçlendirmek adına milletimizden almış olduğu vekâletinin 2’nci yıl dönümü. Cumhur İttifakı olarak milletimize hizmet adına çıkmış olduğumuz muzaffer yolda “2023 lider ülke Türkiye”ye inanmış bir şekilde kararlılık ve birlik içinde yine milletimizle yürümeye devam edeceğiz. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilke ve esaslarıyla oturması, kurum ve kurallarıyla güçlenmesi için gerekli ve istekli çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Hukuk sistemimiz, hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönem içerisinde. Özellikle hukukumuzun temel kanunlarında yapılan değişiklikler diğer hukuk dallarında da etkiler yaratmıştır. Lakin geline süreçte gerek hukuk yargılamalarında gereksinim duyulan yeni düzenlemeler gerekse mevcut uygulamalara cevap vermekte yetersiz kalan mevzuat ile hukuk yargılamalarını hızlandıracak yeni uygulama önerilerine ihtiyaç duyulmuştur.

Görüşmekte olduğumuz teklif de bu kapsamda hazırlanarak Adalet Komisyonumuzda önceki hafta görüşülüp önümüzdeki son hâli almıştır. Bu kapsamda teklifte, yargılama süreleri, feragat, sulh, kabul, bazı tebligat zorunlulukları, belirsiz alacak davası, ihtiyati tedbir, ön inceleme, tahkim, ara buluculuğa teşvik, mahkemelerin uzmanlaşması gibi çok sayıda göze çarpan değişikliğin yer aldığını görmekteyiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, bu sayede insana duyulan ihtiyaç ne kadar azalırsa azalsın, insanın merkezde olduğu çağın ilk dönemlerinden bugüne değerini yitirmeyen yegâne alan hukuk alanıdır. Çünkü hukuk, en genel anlamıyla insanların birbirleriyle ve oluşturdukları topluluklarla olan ilişkileri düzenleyen evrensel kurallar manzumesidir.

Hukukun temel amaçlarından birisi, toplumsal barışı sağlamak ve adaletin gerçekleştirilmesine hizmet etmektir. Bireyler arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde adalet ve hakkaniyet gibi insana özgü kavramlar uygulama alanı bulacağından bu ideallerin gerçekleştirilmesinde insan unsurunun bertaraf edilmesi düşünülemez. Hukukta kuralı koyan da kuralın muhatabı olan ve kuralı uygulayan da insandır. İdeal olan, insanların barış ve huzur içinde yaşaması olsa da uyuşmazlığın olmadığı bir toplum henüz söz konusu değildir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de belirttiği üzere, "Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin devlet hâlinde varlığı kabul olunmayacaktır." Bu bakımdan belirtmek isterim ki adalet hizmetimiz asla yeni zümrelere, paralel yapılara veya belli gruplara teslim edilmemeli, daima hukukun üstünlüğü hedeflenmelidir çünkü bizler biliriz ki adalete dayanmayan kuvvet zalim olacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, hâlen Türkiye'de hukuk yargılamalarına, uygulamanın makul sürede yargılanma hakkını yeterince korumaya elverişli olmadığı ve usulün karmaşık olduğu doğrultusunda eleştiriler mevcuttur. Bugün için uygulama şekli bakımından hukukçuların dahi zaman zaman üzerinde mutabık olamadıkları usul hükümleri bulunmaktadır. Bilindiği üzere hukuk yargılaması basit ve yazılı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Her usul sistemi kendi içinde farklı aşamalardan oluşmakta ve derecelendirilmiş aşamalardan birisi tamamlanmaksızın diğer aşamaya geçilememektedir. Bu nedenle yargılamalar uzayabilmekte ve kişilerin hakkına kavuşması gecikebilmektedir.

Mevcut sorunları gidereceği öngörülen kanun teklifinde yer alan düzenlemelere başlıklar hâlinde hızlıca bakıldığında; resen SEGBİS uygulamasının hayata geçirileceği, boşanma ve velayet davalarının gizli duruşmayla yapılabileceği, hukuk yargılamasında sulh ve ara buluculuğun etkinliğinin artırılması, toplu mahkemelerde kararların mahkeme heyeti tarafından verilmesi zorunluluğu, sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel yasalarla kurulan mahkemelerin yahut yargı çevresini belirleme yetkisinin kapsamının genişletilmesi, Türk Ticaret Kanunu'nda dava şartı, ara buluculuğa tabi uyuşmazlıkların kapsamının genişletilmesi gibi önemli düzenlemeler göze çarpmaktadır. Diğer yandan ön inceleme, belirsiz alacak davası, yargılama süreleri, ahzükabza sulh, kabul, bazı tebligat zorunlulukları, bozmadan sonra islah, ihtiyati tedbir, kanun yoluna müracaat, tamamlama kararları, tahkim, delil tespiti, mahkemelerin uzmanlaşması gibi pek çok usul kurumuyla ilgili düzenlemeler de yine bu teklif içerisinde yer almaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, kanun teklifinin düzenlediği ve önemli bulduğumuz bir husus ise, tüketici davalarında ara buluculuğun zorunlu hâle getirilmesidir. Türkiye'de hâlen, sicile kayıtlı 10 binin üzerinde genel hukuk ve iş hukuku alanında uzman ara bulucu görev yapmaktadır. İhtiyari ara buluculuk istatistiklerine baktığımızda, 2019 yılı sonu itibarıyla yüzde 97'lik bir anlaşma oranı görülse de dava şartı ara buluculuk uygulama istatistiklerinde bu oran düşük kalmaktadır. Bakıldığında, 2019 sonu itibarıyla dava şartı ara buluculuk görüşmeleri sonunda anlaşma oranı yüzde 65'ler seviyesindedir. Ticari uyuşmazlıklarda ise bu oran yüzde 57'lerde kalmıştır. Söz konusu oranların yukarıya çekilebilmesi için, vatandaşlarımızı dava öncesi sulh yönüne taşıyabilecek tanıtım, bilgilendirme ve benzeri uygulamaların daha etkin kullanılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, ülkemizde adalet hizmetlerinin etkinliğini artırmak amacıyla tüketici hukukunun yanı sıra sermaye piyasası hukuku, banka ve sigorta hukuku, ticaret hukukunda yargı dışı ve mahkeme kökenli alternatif uyuşmazlık çözümlerine başvurulması özendirilmelidir. Açılan dava sayısına oranla sulh ve feragat sayısının düşük olduğu bir yerde sınırlı ara buluculuğun tek başına işlevsel olacağını düşünmek de çok mümkün görünmemektedir. Ara buluculuğun Türkiye'de işlevsel bir hâl kazanması için, rasyonel bir planlamayla kurumsal engeller ve teşvikler sağlanmalı, ara buluculuk avantajlı hâle getirilmeli, ara buluculuğa kolay bir erişim sağlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, yeri gelmişken önemli bir konuya da değinmek istiyorum: Bugün her ne kadar Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlükte olsa da biz tüketicilerin hukuki anlamda sorunları devam etmektedir. Coronavirüs salgın döneminde artan on-line alışverişlerde, çok sayıda tüketicimizin şikâyetleri artmıştır. Coronavirüsle mücadeleyi fırsata çeviren kişi, kuruluş, organize çeteler, sosyal medyayı da kullanarak hiç çekinmeden devletimizin Cumhurbaşkanlığı forsunu, çok

ciddi kuruluşların arma ve logolarını koyarak sayfa açmaktadırlar. Bu bakımdan, sosyal medyada sahteciliği, sahte hesapları önleyecek tedbirler içeren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğumuz kanun teklifimizin gündeme alınarak görüşülmesi, başka önemli faydalarının dışında aynı zamanda tüketicilerimizi de koruyacak ve istenmeyen dolandırıcılık hadiselerinin önüne geçecektir. Çünkü hâlen “Kredi kartı aidatlarınızı, borçlarınızı ödüyoruz.” gibi süslü ve makyajlı söylemlerle reklam yapan dolandırıcılar tarafından, vatandaşımızın o linki tıklamasıyla karşısına profesyonelce hazırlanmış bir sayfa çıkmakta ve tıklaya tıklaya işlem yaparken bir bakmışsınız ki dolandırılmışsınız. Özellikle bankacılık ve telefon şirketleriyle on-line alışveriş sitelerinden kaynaklı artan söz konusu şikâyetler nedeniyle vatandaşlarımızın çaresizliğine tüketici hakem heyetleri de yetişememektedir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un uygulanması konusunda başta ilgili bakanlık olmak üzere diğer yetkili kuruluşlar uygulamadaki aksaklıkları ve sorunları giderici önlemleri almalı, denetimlere de ağırlık vermelidirler. Bununla birlikte, yasada gerekli güncellemeler yapılarak yeni, tüketici mahkemelerinin yanı sıra ihtisas mahkemeleri yani bankacılık, telekomünikasyon gibi yeni mahkemeler de kurulabilmelidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, adalet sistemimizin iş yükünü hafifletmeye yönelik yasal çalışmalar devam etse de iş yükü bakımından henüz arzu edilen seviyelere gelinememiştir.

Yüksek yargı üyeleri arasında göze çarpan farklı ücret uygulamaları dikkat çekici bir hâl almıştır. Bu kapsamda Yargıtay ve Danıştay gibi yüksek mahkemelerimizde görev yapan üyelerimizin maaş ve sair özlük hakları Anayasa Mahkemesi üyeleri düzeyine getirilerek eşitsizlik giderilmeli ve yüksek mahkemelerimiz bakımından bir hakkaniyet sağlanmalıdır. Yüksek mahkemelerdeki üyelerin görev sürelerindeki on iki yıllık sınırın kaldırılması, yine bu alandaki büyük bir beklentiyi çözüme kavuşturacaktır. Zira, malumunuz olduğu üzere Yargıtayın hafızasının muhafazası bakımından bu husus oldukça önemlidir. Nitekim, Yargıtay üyeliğine seçilen bir hâkim dairede görev aldığı vakit, o dairenin iş ve işleyişini öğrenmesi, oradaki mevzuata tümüyle hâkim olması bakımından birkaç yıllık bir sürenin geçmesini beklemekte, tam olgunlaşma evresinde görev süresi dolduğundan Yargıtay üyeliği sona ermekte, ondan sonra da yerel mahkemeye giderek birikmiş o tecrübeyi heder etmektedirler. O bakımdan bu hususun da dikkate alınması ve önümüzdeki yargı paketlerinde bu hususta bir iyileştirme, bu hususun önünü açacak, yaş sınırını ortadan kaldıracak bir düzenlemenin getirilmesi de bizler açısından, Yargıtay üyeleri açısından önemli bir gereksinimdir.

Yine Yargıtay tetkik hâkimi olarak görev yapanların özlük ve mali işlemleri, malumunuz olduğu üzere, Ankara Adliyesince yerine getirilmektedir. Bu arkadaşlarımızın kadroları da yine Ankara Adliyesinden alınarak Yargıtay bünyesine verilmelidir. Diğer taraftan, Yargıtay ve Danıştayda görev yapan adalet çalışanlarına da öncelik verilmelidir. Önceden verilen mesai ücretlerinin kesilmesi ve başka yüksek mahkeme olan Anayasa Mahkemesi çalışanlarının almış olduğu yargı tazminatından mahrum kalmaları Yargıtay ve Danıştay çalışanlarında motivasyonun düşmesine sebep olmaktadır, bu durumun da giderilmesi elzemdir.

Değerli milletvekilleri, adalet sistemimizdeki mevcut iş yükünün yanı sıra adalet çalışanlarımızın gerek özlük gerekse ekonomik beklentileri her geçen gün daha da belirginlik kazanmaktadır. Bu kapsamda, denetimli serbestlik müdürlüklerinde çalışanlarımızın talepleri, genel idari hizmetler sınıfından çıkarılarak emniyet hizmetleri sınıfına dâhil edilmeleri, ceza infaz kurumunda çalışan infaz koruma memurlarına verilen yıpranma hakkı payının, aynı unvana sahip denetimli serbestlik müdürlüğünde çalışanlara da verilmesidir. Denetimli serbestlik müdürlüğünde çalışan infaz koruma memurlarının, cezaevlerinde çalışan meslektaşları gibi sosyal yardımlardan faydalanma beklentileri bulunmaktadır.

Yine, değerli milletvekilleri, adaletin tecelli etmesi bakımından savunma hakkına sahip ve sacayağının üçüncü ayağı meslektaşlarımızın yani avukatlarımızın da güncel, çözüm bekleyen sorunları bulunmaktadır. Bu kapsamda, avukatlarımızın ihtiyacı olan UYAP sistemine erişimde daha geniş yetkiler bir an önce tanımlanmalıdır.

Diğer taraftan, bugün noter olabilmek için -bu önemli değerli meslektaşlarımız, değerli mevkidaşlarımız-müracaatta bulunan genç bir meslektaşımıza, Allah ömür verirse, yüz on yıl sonra noterlik sırası gelmektedir. Bu bakımdan noterlik sistemini güncelleyerek bu önemli sorunu çözebilmeliyiz.

Yine, avukatlık hizmetindeki yüzde 18 KDV oranı oldukça yüksektir ve bütün davalar bakımından bu KDV oranının düşürülmesi, yüzde 8'lere çekilebilmesi öngörülmelidir. CMK ve adli yardım sisteminin iyileştirilmesi konusunda da gerekli adımlar atılmalıdır.

Saygıdeğer milletvekilleri, adaletin tahkim edilmesinde büyük bir özveriyle çalışan, adalet hizmetlerinin temel taşları olan yazı işleri müdürleri, zabıt kâtipleri, mübaşirler, teknik personel ve diğer tüm adalet çalışanları için Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde müjdeli haberler verebilmeliyiz. Bu kapsamda, sözleşmeli infaz koruma memurlarına kadro verilmesi oldukça önemli bir husustur.

Diğer taraftan, Danıştay 15. Dairesinin almış olduğu bir karar neticesinde, infaz koruma memurlarımızın görevleri sırasında silah taşıma ruhsat talepleri Emniyet Genel Müdürlüğüne geri çevrilmektedir. Bu bakımdan, hem Adalet Bakanlığı hem de İçişleri Bakanlığı gerekli düzenlemeyi yaparak bu mağduriyeti derhâl gidermelidir. Emekli infaz koruma memurlarımızın taşıdıkları risk sebebiyle, silah taşıyabilmeleri için vermiş olduğumuz kanun teklimiz hâlen Meclis İçişleri Komisyonundadır.

Mesai mefhumu gözetmeksizin tozlu arşiv ve dosya yığınları arasında, yetersiz kalan ücretlerine rağmen iş yükünün büyük bir kısmını omuzlayan adalet çalışanlarına yönelik özlük ve mali talepleri içeren teklifin kapsamı arasında, adalet personeli için adalet hizmetleri sınıfının oluşturulması, ulaşım ödeneğinin tüm adliye çalışanlarına teşmil edilmesi, adalet çalışanlarına fiili hizmet zammının getirilmesi gibi gerçek anlamda reform sayılacak düzenlemeler de yer almalıdır.

Çok kıymetli milletvekilleri, Türklerde eski devirlerden itibaren yazılı olmamakla birlikte köklü bir hukuk anlayışının, adalet anlayışının varlığı bugün tartışma götürmez bir gerçektir. Bu kapsamda Yusuf Has Hacıp'in 11'inci yüzyılda kaleme aldığı, bir siyasetname niteliği taşıyan ve âdeta yol gösterici olan Kutadgu Bilig bu iddianın güçlü bir delilidir. Yusuf Has Hacıp bu eserde "Adalet göğün direğidir, yıkılırsa gökyüzü yerinde durmaz." diyerek adaletin önemini ve hukukun temel olduğunu yüzlerce yıl evvel ortaya koymuştur.

Büyük Selçuklu Veziri Nizamülmülk "Her işte hakkı gözet / Adalet ile hükmet; ilimden, ustan söz et / Budur elbet Selçuklu Sultanlığında izzet..." diyerek Selçuklulardaki adalet anlayışını yıllar önce gözler önüne sermiştir.

Dünyaya ve gönüllere taht kuran Osmanlıdaki adalet sisteminin özünü ifade eden ve günümüzde geçerli olan "hukukun üstünlüğü" "hukuki güvence" gibi kavramların, modern kavramların Osmanlıda tam anlamıyla hüküm fermanı olduğunu göz ardı etmeyelim.

Sultan III. Mustafa'nın mütemadiyen tekrarladığı şu ifadeler oldukça önemlidir: "Bir memleketin hukukçusu bozulursa adaleti de bozulur. Adalet olmayan memlekette ise dirlik ve düzen kalmaz."

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, hâkimlerin hem vatandaşların hürriyetini düşünmesine hem de devlet otoritesinin güçlü kılınmasına dikkat ve riayet etmelerini istemiş, bunu da adalet ve hukukun önemine binaen ifade etmiştir.

Bugün de Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde önümüze gelen kanun tekliflerinin amacı, hukuk alanındaki sorunları gidermek, yeni yasal düzenlemelerle adalet sistemimizin ihtiyaçlarını karşılayarak güçlendirmektir. Bizler, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, adalet sistemimizin vatandaşlarımızın tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıda olması gerektiğine inanıyoruz ve bu konuda başta Sayın Genel Başkanımız olmak üzere, bütün grubumuzla birlikte yapılan her türlü yargı reformuna ilişkin değişikliklere olumlu ve lehte oy kullanıyoruz.

Katı kuvvetler ayrılığına dayalı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yargı reformu paketleriyle güçlendirilen bağımsız ve tarafsız yargı erki, vatandaşlarımızın hak ve hukukunun teminatı durumundadır.

Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında daha nice faydalı yeniliklerin yargı sistemine kazandırılması temennisiyle, görüşülmekte olan kanun lehine oy kullanacağımızı belirtiyor, Genel Kurulu bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üçüncü yargı paketi olarak Meclise sunulan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle “yargıda reform” diye topluma yansıtılan bu değişiklikler neler getirdi, nelere yol açıyor bununla başlamak istiyorum. Reform, en yakın anlamıyla daha iyi duruma getirmek için yapılan değişiklik, düzeltme, ıslahat demektir. Yargıda yapılan bunca düzeltme, topluma, halklara, çalışana, gazeteciye, siyasi tutsaklara, KHK'yle işten atılanlara ve nihayetinde bu ülkede bir düzeltme, bir yenilik getirdi mi ona bakmamız gerekiyor. Türkiye'nin hukuk tablosu ortada, iktidarın hukuk alanına yapmış olduğu müdahalenin ne boyutta olduğunu bu kürsüde defalarca dile getirdik ve dile getirmeye devam ediyoruz. Hukuk devleti ilkesi, özgürlükçü, çoğulcu, çağdaş demokrasinin olmazsa olmaz koşuludur. Hukuk devleti, hukukun üstünlüğünün yaşama geçirildiği, yönetimde keyfiliğin önlenmesi, devletin hukuka bağlı olduğu, yargının bağımsız niteliğiyle siyasal baskı ve karışmalardan etkilenmeden çalıştığı, hukuk kurallarının herkese eşit uygulandığı, hak ve özgürlüklerin güvenceye alındığı, bireylere hukuk güvenliğinin sağlandığı bir sistemi ifade etmektedir. En yakın bir tarihteki hukuksuzluklara baktığımız zaman, değerli arkadaşlar, milletvekili Leyla Güven, Musa Farisoğulları ve Enis Berberoğlu'nun isimlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulunda okunmasıyla birlikte milletvekilliklerinin düşürülmesini, yargılanmaları devam ettiği için Anayasa ihlali olarak değerlendirmek mümkündür. Yargıtaydan sonra Anayasa Mahkemesine başvurular yapılmış, karar beklenmeden vekillikleri düşürülmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat için Anayasa Mahkemesine başvurusu şartı mevcuttur. Anayasa Mahkemesi yolu artık iç hukukta zorunlu hâle gelmiştir. Yargıtay, Danıştay tarafından verilen nihai kararlara karşı Anayasa Mahkemesi başvurusunun sonucunu beklemek kesinlik kazanmıştır. Tam da bu noktada vekilliklerin düşürülmüş olması Anayasa'nın çiğnenmesi anlamını taşımaktadır. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş hakkında verilen ihlal kararlarının uygulanmaması Anayasa'yı tanınamaktır Osman Kavala örneğinde olduğu gibi. Avukatlar tahliye ediliyor, Selçuk Kozağaçlı'yı başka bir mahkeme yeniden tutukluyor ve mahkeme heyeti dağıtılıyor; Anayasa'nın 138'inci maddesi bu kararlarla çiğneniyor ve ihlal ediliyor.

Sayın milletvekilleri, hukuk devletinin zerresinden bahsetmek gün itibarıyla mümkün değildir. Hukukun üstünlüğüne dayanan devlet anlayışı ortadan kalkmıştır, hukuki güvence kalmamıştır, düşünce özgürlüğü rafa kaldırılmıştır, basın özgürlüğü kalmamıştır, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı rafa kaldırılmıştır.

Cezasızlık hâli devam etmektedir. Bakın, Suruç katliamı, Roboski, Madımak, Musa Anter cinayeti, Ankara Gar patlaması, sokakta vatandaşa yapılan işkenceler, infazlar, kadın cinayetleri, cinsel istismarlar ve daha birçok olayda davalar, soruşturmalar devam ediyor, ya hiç yapılamıyor ya da derinleştirilemiyor. Yargının gelmiş olduğu hâl bu şekilde ne yazık ki. Yargıya güven duygusu yüzde 20'lerde. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 120 ülke içinde Türkiye maalesef 107'nci sırada. Hâkim karar verirken bir kulağı sarayda, bir gözü kolluk gücünde; işte, Türkiye'nin yargı tablosunu bu şekilde özetleyebiliriz.

Peki, bu paket bir reform ise bütün bu olumsuzluklara, hukuksuzluklara bir çare oldu mu? Kesinlikle belirtmek isteriz ki çare değil ve bir çare getirmedi. Bu reformlardan kimler nemalanıyor? Bu değişikliklerden sadece elit bir kesim, sadece imtiyazlı bir kesim faydalıyor. Ayrıca, yenilik, ıslahat da içermediği kesin bir şekilde ortada. Toplumun, meslek gruplarının ve emekçilerin adalet talebi karşılandı mı? Bu asla karşılanmadı.

Peki, ortada ne var? Değerli arkadaşlar, Türkiye'de siyasetin ve tarafsızlığını yitiren bir yargı varken kimse mahkemelerden bağımsız kararlar almasını beklemesin ve beklemek de mümkün değil. Her şeyden önce yargı bağımsızlığına, kuvvetler ayrılığına ve hukukun üstünlüğüne saygı duyan bir cumhurbaşkanına ve kuvvetler ayrılığına ihtiyaç vardır, bunu burada belirtmek gerekiyor. Erdoğan'ın yargı bağımsızlığıyla ve hukukun üstünlüğüyle çelişen açıklamalarını kronolojik olarak belirtmek gerekirse: 2008 yılındaki Ergenekon davasındaki tavrı ve 2014 yılındaki Twitter'a erişim yasağının kaldırılmasına ilişkin olan Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karara karşı olan tavır, 2014 yılında Galataport hakkında Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararının tanınmamış olması, Haziran 2017 tarihinde adalet yürüyüşünü gerçekleştiren Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanının yapmış olduğu bu eyleme karşı olan tavır ve 7 Kasım 2018 tarihinde, 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilecek olan yerel seçimlerle ilgili "Bu seçimlerde, teröre bulaşmış olanlar sandıktan çıkarsa anında gereğini yapıp kayyum tayinleriyle yolumuza devam edeceğiz." şeklindeki beyanları ve 15 Aralık 2018'de gazeteci Fatih Portakal'ı hedef alan konuşmaları, 23 Aralık 2018 tarihinde sanatçı Metin Akpınar'a ilişkin olan tavır ve kendisi hakkında başlatılan soruşturma, 21 Eylül 2019 eski Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'ın tutuklanması üzerine "Sonuna kadar bu işin takipçisiyiz, takipçisi olacağız, bunları bırakamayız." şeklindeki müdahaleler. Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere yargıya yürütme makamı tarafından sık sık müdahale edildiği Türkiye'nin başka bir gerçeği değerli arkadaşlar.

İşte tam da bu noktada darbelere karşı ülkede artık olmayan bir adaletin sağlanması için, emekçinin derdine derman olabilmek için, toplumsal barışı tesis etmek için, Kürt sorununun demokratik yollarla çözümü için ve bütün bu sorunların çözüm noktası olarak demokratik bir anayasa yapımı için Hakkâri'den, Edirne'den yollara çıktık ve çıkmaya devam edeceğiz. Büyük manipülasyonlara rağmen barışçıl ve demokratik hakkımız olan yürüyüş hakkımızı kullandık. Anayasal olan ve tamamen rafa kaldırılan toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkının kullanılmasının demokratik toplum inşası için zorunlu olduğunu hatırlatmak için yollara düştük ve bu yollarda olmaya yine devam edeceğiz.

Kayyumlardan kaynaklı yargının yürümediğini ve ne yazık ki kanun hükmündeki kararlarla işlerinden atılan kişilerin hâlâ hukuk önünde çare bulamadığını çok net bir şekilde biliyoruz.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun ihlal edildiğini daha dün barolara yapılan muameleyle hep birlikte gördük ve demokratik hakkını kullanan barolar engellendi ve âdeta açıklıkla terbiye edilmeye çalışıldı. Türkiye'de hangi gösteriye izin veriliyor diye sormak gerekirse 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çekirdek anayasal bir haktır, hiçbir surette müdahaleye maruz

kalamaz diye belirtmek istiyoruz. Ancak bu, her seferinde bu konuda demokratik toplumun ve sivil toplum örgütlerinin talepleri bir bahaneyle engelleniyor. 2911 sayılı Yasa'nın uygulanmaması yönünde, mevcut olan iktidar, elinden gelen bütün çabayı sarf etmektedir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de bu baskıyı uygulayan iktidar mıdır değil midir, bunu net bir şekilde bütün halkımız biliyor ve bütün sivil toplum örgütlerine, halkın bütün kesimlerine bu yöndeki uygulamaları net bir şekilde gözler önüne seriliyor.

Anayasa'nın 34'üncü maddesine göre herkesin, önceden izin almadan silahlı ve silahsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir değerli arkadaşlar.

AKP Hükümeti, son dönemlerde, 81 ilde 2911 sayılı Kanun, Anayasa'nın 34'üncü maddesi ve uluslararası sözleşmelerin uygulanması önünde çok ciddi engeller ortaya koymaktadır ve özellikle partimizin bu demokratik hakkını kullanmaya yönelik olan tavrını çok ciddi bir şekilde engellemeye çalışmaktadır. Bu şekilde bizim partilerimiz, siyasi çalışma yapan arkadaşlarımız gözaltına alınmakta ve sokakta açık bir şekilde işkenceye maruz kalmaktadırlar.

Anayasa'nın 135'inci maddesi yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını ifade etmektedir. Hükümetin mevcut uygulamalarının Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği de açık bir gerçektir. Yargı enkaz hâlindeyken, bütün bu uygulamalara dur diyecek tek mekanizmayken işlemez ve tarafsızlığını yitirmiş hâldedir. Yenilik diye getirilen bu düzenlemeler ise toplumu kandırmaktan, oyalamaktan başka bir anlam taşımamaktadır. Bu nedenle, bu bir reform veya islahat değildir; bunun mevcut iktidarın giderayak mensuplarına, sermayedarlarına bir armağandan başka bir düzenleme de olmayacağı açıktır değerli arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, bütün bunlara rağmen huzurdaki değişiklikler de yargının sorunlarına çare olmayacak, bu düzenleme milyonlarca ağacın kesilmesine ne yazık ki neden olacaktır. (2/2735) esas numaralı Teklif'le Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 61 kanun maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Evrensel hukuk normlarını çiğneyen bir anlayış söz konusudur bu değişikliklerde. Evrensel hukuk ilkelerinin ihlali olan torba yasa yöntemi AKP tarafından 2010 yılından bu yana sistematik olarak da kullanılmaktadır. Bilindiği üzere, AKP iktidarından önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde sadece 1 adet torba yasa getirilmiştir. AKP iktidarının ilk döneminde 2 ayrı torba yasa Meclise gelirken 2010 yılından sonra ise bu sayı hızla artarak 2011 yılında 35'e çıkmıştır. Torba yasa sayısındaki artışla AKP'nin demokratik politikalarının giderek şiddetlenen bir seyir izlemesi durumu artık rastlantı değildir. Torba yasalar, AKP'nin gittikçe otoriterleşen yönetiminin yasama alanındaki somut çıkarlarıdır. Ülkede her alanda yaşanan otoriterleşme ve tekelleşme yasama alanında da yaşanmakta, yasama süreci teknik bir formata dönüştürülmektedir. Toplumsal etkileşim ve müzakere kanalları ne Meclis içinde ne de dışında STK'lere ve meslek örgütlerine yönelik işletilmektedir; bu da Parlamentonun işlevsizleşmesi ve itibar kaybetmesine neden olmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarsızlaştırılması süreci son hızla devam etmektedir. Sarayda hazırlanan torba yasalar, kanun teklifinin altında imzası olan milletvekilleri tarafından önce komisyonlara, ardından da virgülüne dokunulmadan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmaktadır. Sadece teknik prosedür yerine getirilerek bu vesileyle idari onay ofisi hâline getirilen Meclise yasama sürecinde bir araç rolü biçilmektedir. Yeni sistemle birlikte torba yasalarla götürülen yasama süreci, Meclisten uzak tutulmaktadır. Yasama sürecinde Meclisi devre dışı bırakan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, torba yasa hükümet sistemine dönüşmüş durumdadır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte yasamanın tek formatı hâline getirilmiş olan torba yasalar, yasama kurnazlığını ve keyfilliğini de ifade etmektedir.

1927 yılından bu yana uygulanan ve köklü bir içtihatla günümüze kadar sirayet eden 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, AKP Hükümeti tarafından 1 Ekim 2011 yılında kapsamlı bir değişikliğe uğratılmıştır. Bu kanun, ilk uygulama tarihinden itibaren içinde çelişik hükümler barındırmasından dolayı kısmi değişikliklere uğramıştır. Bazı maddeleri ise Anayasa'ya aykırılıkları nedeniyle kanundan çıkarılmıştır. Bu kanuna eklenen bölge adliye mahkemeleri de yargılama açısından ciddi sorunları ortaya çıkaran başka bir yol hâline getirilmiştir. Yargıtay öncesi kanun yolu olarak öngörülen bu mekanizma, âdeta, dosyaları arada bir rafta bekletme aracına dönüştürülmüştür. Davaların karara bağlanma süreci, temyiz aşaması da gözetildiğinde âdeta bu süreci 2 kat daha uzatmıştır. Bu husus, makul sürede karar verme ve hakkın tecelli etmesini sağlama ilkesini ihlal eder hâle gelmiştir.

Bu teklif bir torba, halk arasındaki tanımla çorba bir tekliftir. Anayasa'ya bağlılık, demokratik ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaşır bir yanı da ne yazık ki yoktur. Bu torbanın içerisine HMK, İcra ve İflas Kanunu, Kadastro Kanunu, Sigortacılık Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Sınai Mülkiyet Kanunu hakkında çeşitli düzenlemeler getirilmektedir. İşte, tam da bu nokta AKP Hükümetinin ülkeye, kanuna ve Meclise bakış açısını yansıtmaktadır. Bu düzenlemenin yenilik doğuran bir yönü de ne yazık ki yoktur. Türkiye'deki tüm temel yasalar bir kez daha yapboz tahtasına dönüştürülmüştür. Bu temel yasaların çoğu da temel kanun değişikliğiyle AKP hükümetleri döneminde gerçekleştirilmiştir. Halkların, toplumun iradesini yansıtmayan bu yasaların hepsi uygulanamaz hâldedir.

Evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde bu teklife baktığımız zaman, yine mevcut olan Anayasa'yı bir tarafa bıraktığımız ve teknik alanda da kanun yapma tekniğine de aykırı olan bir kanun teklifiyle karşı karşıya olduğumuz açık bir durumdur. Elbette, yargı paketi olarak, bir reform olarak kamuoyuna sunulan bu ikinci pakette gerçek anlamda meslek kuruluşlarının, gerçek anlamda hukuk profesörlerinin ve kürsülerinin bu konudaki görüşleri, bu konudaki eleştirileri ve katkılarının olmadığı bilinen bir gerçektir. Türkiye'de yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yasama organının ne denli devre dışı bırakıldığının, yasama organının yasa yapma tekniğinden ne denli uzaklaştığının başka bir versiyonunu da biz bu kanun teklifinde görüyoruz. Yine, bir torba yasayla maalesef bu halk karşıya.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle, meydana getirilen bu kanun teklifiyle şu anda görüştüğümüz yasada bizim özellikle İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ve mevcut olan meri yasalara aykırı olduğunu düşündüğümüz bazı hükümler mevcuttur.

Bakın, değerli arkadaşlar, 28'inci maddede değişiklik öneren bu teklifin bazı sakıncalı yönleri söz konusudur. Kanunun mevcut hâliyle yalnızca genel ahlakın ve kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde yargılamanın gizli yürütülmesi mümkün iken sunulan teklifte yargılamayla ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin söz konusu olması durumunda da yargılamanın gizli yürütülmesine imkân sağlanmaktadır. Peki, bu ne demektir? Hâlihazırda muhalefet ve iktidar mensuplarının taraf olduğu soruşturma ve ceza davalarında yürütme erkinin güçlü bir hissedilirliği mevcut iken bu teklifle hukuk muhakemeleri yoluyla bazı belgelerin kamuoyunda tartışılması imkânını sağlayan düzenlemelerin hedef alındığı söylenebilir. Kişilerin korunmaya değer olan üstün menfaatinin zarar görmesinin söz konusu olması durumunda somut olayın ceza yargılaması dışında kalan yönleriyle ancak hukuk muhakemesine konu olabileceği gerçeği karşısında bu teklifin anılan siyasi gerekçelerle sunulduğu ve bu saikle düzenlendiğini belirtmek gerekir. Teklifte sunulan değişikliğin uygulama alanı bulabileceği davalarda kamuoyunu yakından ilgilendiren önemli bilgi ve belgelerin tartışılmasının önüne geçileceği endişesini taşımak demokratik ülkelerde gayet olağan bir durumdur. Kaldı ki mevcut madde metniyle ilgili ne üst yargı mercilerinde ne de doktrinde kayda değer bir tartışma yürütülmemiştir ve bu yönde ciddi bir halk oylamasına veya halka da gidilmiş değildir.

Değerli arkadaşlar, hukuk yargılama mantığı çerçevesinde bakıldığında hâkimin hükmün kurulduğu ana kadar görüşünü belirtmeme “ihyasirey yasağı” dediğimiz bir ilkeyle karşı karşıya olduğunu burada belirtmek istiyoruz fakat bu uygulamayla bu metinde ve bu teklifte getirilen başka bir maddede ise hâkimin reyini belirtme ve mevcut olan durumda kişiyi dava açmaya zorlama gibi bir ilkeyle biz karşı karşıyayız. Dolayısıyla ihyasirey ilkesinin de ihlal edilebileceği endişesini taşımaktayız. Gerekçede belirtilen kaygıların tam olarak giderilmesi ve vatandaşın dava açma aşamasında yüklü yargılama giderleriyle karşı karşıya kalma ihtimali söz konusudur.

Diğer bir husus ise bu kanun teklifinde yine getirilen, mevcut olan mahkeme kararının, tedbir kararlarının uygulanmaması durumunda, mahkeme tarafından, hukuk mahkemeleri tarafından verilebilecek olan bir disiplin hapsinden bahsediliyor.

Değerli arkadaşlar, ceza yargılama sistemi açısından baktığımız zaman, yine, doğal hâkim ilkesine aykırı olabilecek, kişinin hürriyetini doğrudan doğruya hedef alabilecek olan bu teklifin ve bu maddenin de yine, bütün detaylarıyla araştırma yapabilecek olan ceza davasından mahrum bırakılarak, hukuk mahkemesi tarafından bir hapsin verilmesi, bir kararın verilmesi ve hürriyeti bağlayıcı bir cezanın verilmesinin de yine, Anayasa’ya, uluslararası sözleşmeye aykırı olduğunu belirtmek istiyoruz.

Son olarak, şunu belirtmek istiyoruz değerli arkadaşlar: Bu kanun teklifinin yapılanmasının, mevcut olan bu kanun teklifinin bu Genel Kurula getirilmesinde ihtiyacı olan halkların, ihtiyacı olan emekçilerin, ihtiyacı olan işçinin, ihtiyacı olan sokaktaki vatandaşın bir talebi olmadığı ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Koç.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – ...kesinlikle belirli bir kesimin ve belirli bir zümrenin istekleri doğrultusunda bu kanun teklifinin Meclise sunulduğunu belirtmek istiyorum ve bu nedenle eksik yönleriyle kabul etmediğimiz hususların olduğunu belirtmek istiyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tufan Köse.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini açıklamak üzere Genel Kurulun huzurundayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu, 63 maddeden oluşan bir tekliftir “Sözde teklif” diyoruz işin esasında çünkü düzenleme talebini eğer milletvekilleri yaparsa -parlamentar demokrasinin argümanlarıyla konuşuyorum- bu teklif olarak geçer ama hükümet tarafından gelirse, bunun ismi işin esasında tasarıdır. Güya bu teklifin sahibi de bir Grup Başkan Vekili olmak üzere 130 AK PARTİ’li, Adalet ve Kalkınma Partili Cumhurbaşkanı. Hâlbuki hepimiz biliyoruz ki bu teklifin de asıl sahibi Cumhurbaşkanlığında oluşturulan Hukuk Politikaları Kurulunun üyeleri ve Adalet Bakanlığının birkaç bürokratından ibaret. Yine, bir AKP klasiği olan...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tufan Bey, yanlış biliyorsunuz. İnan ki yanlış biliyorsunuz.

TUFAN KÖSE (Devamla) – Doğrudur.

Eğer o 128 arkadaştan 100’ü biliyorsa, 30’u, 40’i...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Teklifin sahibi hazırladı, ciddiym, yanlış biliyorsun. Bak, bu konuda emin ol.

TUFAN KÖSE (Devamla) – Doğrudur. Yani bilemiyorum doğru değil ama yine bir AKP klasiği olan, yaklaşık on sekiz yıldır, torba kanun şeklinde önce Komisyona, Komisyondan da Genel Kurulun huzuruna bu kanun teklifi sunulmuştur. Her torba kanunda olduğu gibi kanun yapma tekniği açısından son derece sorundur. Mevzuattaki bütünlüğü bozar şekilde Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda, İcra ve İflas Kanunu'nda, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda, Tüketici Kanunu'nda ve benzer kanunlarda olmak üzere 9 temel kanunda, yaklaşık 9 ayrı kanundaki usul hükümlerini değiştirmiştir. “AKP klasiği.” dedik. Teknik bir düzenleme olmasına karşın muhalefet partileriyle hiçbir diyalog kapısı aralanmamıştır, hiçbir uzlaşma çabasında da bulunulmamıştır. Yalnızca 18'inci maddede -ki bu 18'inci maddede de iktidar partisinin milletvekillerinin de değişiklik önergesi vardır- değişiklik yapılmıştır. Bunun dışında, bugün 24 Haziran 2020, tam iki sene olmuş. İki yılda Adalet Komisyonundan 6 tane kanun teklifi, yine sözde teklifler geçmiş, toplamda 196 madde değişmiş. Olağanüstü Hal Kanunu var bunun içerisinde, biz af kanunu diyoruz siz infaz düzenlemesi diyorsunuz, o var, çok önemli kanunlar var; bir tek muhalefet partisinin önergesi kabul edilmemiş, değişiklik önergesi kabul edilmemiş.

İşin esasında, az evvel, zannedersen bir partinin Grup Başkan Vekili olmalı, Milliyetçi Hareket Partisinin Grup Başkan Vekili olmalı, işte, bugün 24 Haziran 2018'in yıl dönümü olması dolayısıyla diyor ki: “Cumhurbaşkanlığı sistemi uzlaşmacı bir sistemdir, milli mutabakatı sağlayan bir sistemdir.” Hâlbuki, görüyorsunuz, iki yıl içerisinde Adalet Komisyonunda 196 tane madde değişmiş; sadece 1 madde, 18'inci maddedeki muhalefet partisinin önergeleri iktidar partisinin önergesi olması hasebiyle değiştirilmiş. Bu teklif, teknik bir teklif. Amaç, aslında, biraz yargılamaları hızlandırmak ama sadece kanun değişiklikleriyle yargılamayı hızlandırmanın mümkün olmadığı zaten gözle görülüyor, sabit, bunu bütün hukukçular da bilir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun, 2011'de yürürlüğe girmesinden sonra aynı amaca matuf 18, bununla beraber 19 değişiklik yapılıyor. Bu değişikliklerin hiçbirisi yargılamaları hızlandırmaya, maalesef, yetmedi. Demek ki sadece yasaları değiştirmekle hızlandırmak mümkün değil. Bu kanun teklifi, eski adıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun yani Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun sistematüğini, amacını ve ruhunu da bana göre ve tecrübeli hukukçulara göre, bu işi bilenlere göre de bozmaktadır.

Arkadaşlar, eğer amaç makul sürede yargılamanın sağlanmasıysa yani yargılamaları hızlandırmaksa “Gecikmiş adalet, adalet değildir.” diyorsak, hukukun başlıca, çok temel sorunları var, onları çözerek işe başlamak gerekir, yoksa usul kanunlarındaki değişikliklerle yargılamayı hızlandıramıyoruz diyorum. Burada bir nokta koyuyorum, biraz sonra yargının temel sorunlarından da kısaca bahsetmek istiyorum.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde -dün değil evvelki gün- baro başkanları Ankara'ya geldi; İstanbul Barosunun Başkanı var, İzmir Barosunun Başkanı var. Düzenlenmek istenilen Avukatlık Kanunu'na ilişkin 80 baronun tavrı aslında benzer, birbirine çok yakın. 56 baro başkanı yani 21'inci yüzyılda, demokrasiyle yönetildiği iddia edilen bir ülkede, olmayacak bir şekilde, Ankara'nın girişinde seyahat özgürlükleri de engellenerek yirmi yedi saat orada polis ablukası altında tutuldu. Bunlardan bir kısım arkadaşlar, baro başkanları, meslektaşlarımız aradı bizi, son gün özellikle, dün yani uzlaşma sağlanmadan önce neredeyse can güvenliklerinden endişe eder hâle geldik. Yani nedir bu tavrın gerekçesi? Hakikaten anlamak mümkün değil. Yani “Her yaptığımız doğru, herkesin düşüncesini de biz belirleyeceğiz.” mantığıyla giderseniz, bu işin sonunda ülkenin de gideceği yer üçüncü sınıf bir demokrasidir. Bizim iddiamız, Türkiye'yi birinci sınıf demokrasiyle yönetilen bir ülke yapmak.

Değerli arkadaşlarım, bakın, baroların böyle parçalı baro gibi, çoklu baro gibi, nispi temsil gibi, bunlara ihtiyacı yok; bunlar oturulur, konuşulur. Bunları avukatlar konuşur, barolar, baro başkanları, yöneticileri, bilim adamları konuşur ama baroları parçalamak, güçsüzleştirmek ve susturmak için yapılacak her düzenlemenin karşısında Türkiye'nin bütün demokratik güçleri -başta Cumhuriyet Halk Partisi, Millet İttifakı olmak üzere- duracaktır.

Ben de bir avukat olarak, avukatların sorunları çok başka; avukat olan arkadaşlarımız bilir, tahmin ediyorum siz de bilirsiniz. Avukatların gündeminde net yoksulluk var arkadaşlar, yoksulluk; avukatlar yoksullaşiyor gittikçe. İşsizlik ve ağır vergi yükleri var avukatların gündeminde. SGK primleri var ödenemeyen; ben de geçmişte SGK primlerini af kanunlarından yararlanarak ödedim. Avukatların komik düzeyde emekli maaşları var, çok komiktir. Angarya düzeyindeki CMK ücretleri var avukatların sorunlarında. Avukatların adliyelerde hatta mahkeme salonlarında uğradıkları hakaret ve şiddet var. Ücretsiz ve güvencesiz yapılan stajlar var, stajyer avukatlarımızın sorunları var. Bunların yanı sıra düzensiz bir şekilde ve kontrolsüz bir şekilde açılan, bugün de sayıları zannederseniz 133'ü bulan -öyle söyleniyor, ki bunların yaklaşık 57 tanesi 2002'den sonra AKP iktidarı döneminde açılmıştır- merdiven altı hukuk fakülteleri var, bunun hukuka yansımaları biraz sonra değerlendireceğim. Hukuk fakültelerinin kontrolsüz açılması da başlı başına bir sorundur. Şimdi, maalesef, her yeri kontrol altına almaya çalışıyor iktidar partisi başta Cumhurbaşkanı olmak üzere ki yargının en büyük sorunlarından biri de Sayın Cumhurbaşkanının öznel tavırlarıdır, biraz sonra ona da değineceğim.

Hâkim ve savcılar bir şekilde yıllardır kontrol altına aldınız, zaten alamadıklarınızı ihraç ettiniz bir kısmını cezaevine gönderdiniz, bir kısmını emekliye sevk ettiniz, bir kısmını emekli olmaya zorladınız -ki biraz sonra onlardan da zaman kalırsa bahsedeceğim- sıranın avukatlara geldiğini düşünüyorsunuz.

Bakın, arkadaşlar, burada hep söylüyoruz "Herkesin bir gün hukuka ihtiyacı olacak." diye, yarın hepinizin de avukatlara ihtiyacı olacak, bizlerin de olacaktır mutlaka. O yüzden, baroları da yalnızca avukatların örgütlendiği bir yapı olarak görmek doğru değil, barolar hukukun üstünlüğünü savunan, bağımsız yargının da hayata geçmesinin teminatı olan bir kurumdur. Savunmayı örgütsüz bırakmak istiyorsunuz, savunmayı örgütsüz bırakarak bağımsız yargıya bir darbe daha vurmak istiyorsunuz. Buna izin vermeyeceğimizi bilmenizi istiyorum.

Devamında, sanki böyle bir hınc alır gibi, İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu'nun cezası... Sanırsınız cinayet işledi ya da geçenki af kanununda affettiğiniz organize suç örgüt liderlerinden birisiymiş gibi dokuz yıl sekiz ay yirmi gün hapis cezası verildi 23 Haziranda, özellikle de 23 Hazirana nasıl denk getirdiyeniz yani bunu kimse yemez arkadaşlar, bakın; bunu kimse yemez. Bu, gidişin başlangıcı. Bir örnek vereceğim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Çok canları yandı.

TUFAN KÖSE (Devamla) – Tabii ki. Bu bir gösteridir, güç göstergesidir. "Biz hukuk falan tanımıyoruz. İstanbul'daki rant düzenimizi kim bozduysa biz onun cezasını da o gün onaylarız." (CHP sıralarından alkışlar) "Rant düzenini bozduymayacağız." diyorsunuz ama biz o rant düzenini bozduk İstanbul'da; umuyorum ve diliyorum, ilk yapılacak genel seçimlerde Türkiye'de de rant düzeninizi bozacağız. Dokuz yıl sekiz ay yirmi gün ceza almış.

Bakın, bu Libya'yı muhasara altına alan bir donanma vardı. O donanma gemisinin de -"Haçlı donanması" demişti Sayın Cumhurbaşkanı ona bir dönemlerde, öncesinde- adı Andrea Doria'ydı hatırlarsanız. Andrea Doria, Preveze Deniz Zaferi'nde Barbaros Hayreddin'in karşısında mağlup olan haçlı donanması generaliydi. Bakın, çağrışım yapıyor; haçlılar, Andrea Doria, Libya muhasarası -muharip Türklerin lideri, o dönemdeki Arapların lideri Barbaros Hayreddin Paşa- bugün de İstanbul'da rant düzeninizi bozan Sayın Canan Kaftancıoğlu'nun dokuz yıl sekiz ay yirmi günlük cezasının onaylanması. Bunlar Türk milletinin de kabul etmeyeceği, çok haksız mesajlardır.

Şimdi, geldim, sorunları konuşacağız arkadaşlar. Öncelikle bizim en büyük sorunlarımızdan biri, tarafsız ve bağımsız yargı; tarafsız ve bağımsız yargımız yok. Sayın Recep Özel çok iyi biliyor, İstanbul seçimlerinden hatırlar; neredeyse Sayın Cumhurbaşkanı da Yüksek Seçim Kurulunun bir üyesi olarak günlük o şeylerle ilgili konuşmalar yapıyordu.

Yargının siyasallaşması çok önemli, yargı siyasallaştı. Yani şöyle bir tarama yaptım, bildiğimiz şeyler de: Bir dönem insanlar cemaate yakın avukat falan arıyorlardı; hakikaten, hatırlıyorum, kendi memleketimde de, son yıllarda da AKP'ye yakın avukatlar aramaya başladılar davaları görülsün diye. Niye, filan diye düşünüyorsunuz. Bakıyorsunuz ki yapılan atamalar, kimi il başkanı, kimi ilçe başkanı, kimi kadınlar kolu başkanı filan 2018'de yapılan atamalar. Yeni yapılan hâkim, savcı atamaları, yine benzer. Yargıda kadrolaşma çok yaygın. Yargıyı vesayet altına almaya çalışıyordunuz, aldınız. Özellikle 2010'da yapılan referandumla önce FETÖ'cüler aldı yargıyı vesayet altına -daha sonra FETÖ'yü yıktık, devirdik 15 Temmuzdan sonra- sonra da AKP'nin yargısı hâkim hâle geldi.

Cumhurbaşkanının tavırları dedim; ondan biraz sonra bahsedeceğim.

Şimdi, arkadaşlar, 2002'de bu memlekette 7 bin civarında hâkim varmış, bugün 25 bin hâkim var. Bu 7 bin hâkimin de yarısının emekli olduğunu söyleyelim. 3.500 civarında bir hâkim sizin iktidar döneminizden önce kalan hâkim, yaklaşık 22-23 bin hâkim bu iktidar döneminde göreve başlatılmış. Cumhuriyet tarihinin en çok hâkim ve savcı atamasını yapan iktidar sizsiniz. Tabii, en çok hâkim ve savcı atamasını yapan iktidar siz olduğunuz gibi en çok hâkim ve savcıyı ihraç eden iktidar da sizsiniz. 5 binin üzerinde de hâkim ve savcı sizin döneminizde çeşitli gerekçelerle -ki özellikle de Fetullahçı terör örgütü üyesi olmak hasebiyle- ihraç edilmişler.

Yargıdaki siyasal kadrolaşma öyle bir yere gelmiş ki -bakın, konuşuluyor, sizler daha iyi biliyorsunuz bunu- yani öyle sadece AK PARTİ'li değil, artık orada mikromilliyetçilik de başlamış zannedersenem, Hakyolcu hâkim ve savcılar, Pelikancı hâkim ve savcılar, Menzilci hâkim ve savcılar, Adalet ve Medeniyet Derneği çıktı son zamanlarda, bu derneğin yaptığı ve önyak olduğu atamalar, sonuç... Sonuç, yargıya güven yüzde 20'ye düşmüş yani tuz kokmuş son üç döneminizdeki.

Bakın, arkadaşlar, on sekiz yıl evvel ben de genç bir insandım. Bugün yargıda olan ne varsa bütün sorumluk size ait. Türkiye Adalet Akademisinden tutun da HSK'nin yapısına kadar ne varsa. Bakın, yargıda reform çalışmaları var. Aslında çok uzlaşmacı, bana göre çalışan da uygar da bir Adalet Bakanımız var, bir şeyler de yapmaya çalışıyor; biraz sonra ona da değineceğim. Ekonominin düzelmesi de sosyal adaletin, sosyal barışın, iç barışın sağlanması da bana göre her şey yargıya bağlı; yargının tarafsız, siyasallaşmamış, bağımsız ve güvence içerisinde hâkimlerden oluşan bir yargının olmasına bağlı ülkemizin de 21'inci yüzyıla hazırlanması.

Şimdi, sorunlardan bahsederken Adalet Bakanı dedim. Adalet Bakanımız, zaman zaman güzel konuşmalar yapıyor. Yargı Reformu Strateji Belgesi üzerine de yaklaşık bundan bir buçuk yıl evvel bir konuşma yaptı. Şimdi, tabii, bu kanun teklifinin geliş sebebi de o reform belgesinin bir yansıması olarak diyorlar ama reform falan değil bu kanun teklifi, maddelerde arkadaşlarımız da anlatacaklar. Bu kanun teklifi, sadece bir kısım engelleri yani yargılamanın hızlanmasındaki yargıç gözüyle olan engelleri aşmaya çalışan, bizim de çoğu maddesine katıldığımız -5-6 madde hariç- bir şey.

Sayın Bakan yaptığı konuşmada diyor ki "Bu reformun vizyonu güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi." birincisi bu. İkincisi "Adalet kapısına gelen hakkına erişebileceğinden emin olmalı." diyor. Yani, aslında şöyle de demek istiyor Sayın Bakan: "Ülkemizde güven veren ve erişilebilir bir adalet yoktu bu zamana kadar." O günden sonra da çok bir değişiklik olmadı. "Herkesin, hakkında ulaşılabileceğinden emin olduğu bir adalet sistemi de yok." diyor Sayın Bakan, sonra da Sayın Bakan şöyle de yapıyor: İngiltere'de bir mahkeme, belli gerekçelerle FETÖ'cü Akın İpek'i iade etmiyor. İşte, gerekçesi de çok basit gerekçeler, aynı Sayın Adalet Bakanının gerekçelerinin bir benzeri. "Adil yargılanma yok." diyor, "Ülkede, insanların siyasi nedenlerle soruşturulduğuna ve kovuşturulduğuna dair yaygın kanaat var." diyor, bir de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesine de dayanıyor "İşkence ve insanlık dışı muamele görme ihtimali var." diye.

Şimdi, bakın, biz, uygar dünyanın, demokratik dünyanın güvendiği bir hukuk sistemine sahip olmadığımız için Akın İpek'i bugün bize iade etmiyorlar. Sahi, bu arada Akın İpek'i geçiyorum, Fetullah Gülen ne oldu? Bilen var mı arkadaşlar? Böyle çok güçlü delillerle ve dosyalarla Amerika'ya gitmişti dönemin Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ, yanlış hatırlamıyorsam. Nerede şimdi Fetullah? Yani, insanlar kuşkuluyor biliyor musunuz? Yürekten söylüyorum, ben kuşkuluyorum şahsen, acaba Fetullah Gülen'le arka kapı diplomasisi mi yürütülüyor diye, yani görüşülüyor mu acaba diye. Yani, niye şüpheleniyoruz? Bir taraftan da bir kısım Fetullah Gülen cemaatinin ya da terör örgütünün liderleri, kadroları, önde giden insanları, bugün iktidar partisinin en üst düzeyindeki noktalarındaki insanlarla beraber yurt dışı seyahatlerine gidiyor, ticaret yapıyor, iş yapıyor. Fetullah yargısı diye bir yargının, Fetullah borsası diye borsanın oluştuğunu da sizin kendi milletvekilleriniz, geçmiş dönem milletvekilleriniz zaman zaman söylüyor.

Bir kez daha soruyorum, Fetullah Gülen ne oldu? Terör örgütü lideri Fetullah Gülen ne oldu? Yeniden acaba bir arka kapı diplomasisinin görüşmesi mi yapılıyor?

Şimdi, arkadaşlar, tabii, yargı, işin esasında 15 Temmuzdan sonra bozulmadı ama 15 Temmuzdan sonra da çok önemli gelişmeler oldu. Bir Anayasa Mahkemesi üyesi ki suçüstü hariç gözaltına alınması mümkün değil ve Anayasa yargısına tabi yani Yüce Divanda yargılanması gereken hâkim, Ankara Cumhuriyet Savcısının talimatıyla Anayasa Mahkemesi Başkanının ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanının gözü önünde gözaltına alınıyor ve “gık” diyemiyorlar. O, hanı, 30 Ağustos resepsiyonunda Sayın Cumhurbaşkanının önünde yerlere kadar eğilen Anayasa Mahkemesinin Başkanının gözü önünde... Yani, o gün aslında yargı bitiyor. Devam ediyoruz, ekim ayında da Anayasa Mahkemesi bir karar veriyor: “Ben, olağanüstü hâl kararlamelerini inceleyemem.” diyor ve zaten 20 Temmuz darbesini meşrulaştırıyor.

Bakın, o kararı veren Anayasa Mahkemesi Başkanı -çok bilinen bir fotoğraf da yine görmenizde fayda var- yerlere kadar eğilmiş. Burada da bir tane daha var. Kim var? Zerrin Hanım var, o da Danıştay Başkanı; önünü düğmelemeye çalışıyor, görüyorsunuz, Zerrin Hanım da önünü düğmeliyor da... Tabii, bu tosunçuk düzeninde kızı da bir gün sonra Elâzığ'dan Ankara'ya geliyor, Cumhurbaşkanlığına daire başkanı oluyor. Bunlar bu, bunlar on sekiz yılda Türkiye'nin geldiği demokrasinin fotoğrafları. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, bir de Amerika'dan fotoğraflar var. Bu Obama, Obama'nın karşısında herkes ayakta alkışlıyor, konuşma bitmiş olmalı muhtemelen, birliğin günü. Orada, yargıçlar, hatta yargıçların bir kısmı da katılmamış tarafsızlığımıza gölge düşer diye, yerlerinden kalkmıyorlar. Bakın, yerlere kadar eğilmiş, düğmesi olmayan çüppesini iliklemeye çalışan bir yüksek yargı başkanı ve Anayasa Mahkemesi Başkanı, bir de Amerika'da yüksek yargıçlar Obama'nın karşısında -bakın, oturuyorlar, burada fotoğraf daha net- oturuyorlar, sadece Obama'nın değil, Trump'ın karşısında da oturuyorlar. Yüksek yargıçlar önünü düğmelemez, zaten düğmesi yok çüppelerinin önünde. E, böyle bir düzenden de herhâlde bağımsız ve tarafsız bir yargı çıkmaz diye düşünüyorum.

Şimdi, hâkim, savcı kuraları da son zamanlarda bir partinin de Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanının huzurunda yapılıyor, işte o “saray” dediğimiz yerde yapılıyor. İşte bu fotoğraflar, arkadaşlar, önu düğmeli, ayakta alkışlanan fotoğraflar bağımsız ve tarafsız yargıyı yani üçüncü kuvveti saraya, bir partinin Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanına kul eden düzenin fotoğrafları, az gelişmiş demokrasinin fotoğrafları. Böyle bağımsız yargı olur mu? Samimiyetle soruyorum: Böyle bağımsız yargı olur mu? Bu fotoğraflar, bakın, yargıyı üçüncü kuvvet olmaktan çıkaran bir düzenin yansımaları.

Bu fotoğraflar, yargıya bir partinin -ismini de söyleyeyim- Adalet ve Kalkınma Partisinin üniformasını giydiren düzenin fotoğrafları, düğmelenmiş cübbelerle. Arkadaşlar, bu fotoğraflar, kuvvetler ayrılığını, bağımsız yargıyı ayaklarına vurulmuş bir pranga olarak gören zihniyetin yansımalarının fotoğrafları.

Şimdi, konuşmamın başında bir şey daha söylemiştim: Cumhurbaşkanının tavırları, bana göre, bağımsız yargının önündeki en büyük engel, ne Anayasa Mahkemesi kararı tanıyor ne “Ona uyarım.” diyor ne “Bilirim.” diyor. İşte, son günlerde zannediyorum Selahattin Demirtaş hakkında bir karar verdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “tutukluluğunun kaldırılması” filan diye. Ne diyor? “Tahliye kararlarına karşı biz karşı hamlemizi yaparız, işi de bitiririz.” diyor. Yahu, arkadaş, bir Cumhurbaşkanının görevi midir? Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı eleştirilebilir arkadaşlar, hukukçular eleştirebilir, başka şeyler de yapılır, temyizi yapılır, itirazı yapılır; o ayrı bir şey ama sen Cumhurbaşkanı olarak, bağımsız olma noktasındaki bir makamda olarak nasıl bu kararı... Üstelik de senin karşında Cumhurbaşkanı aday olmuş, bir partinin de geçmiş dönem Genel Başkanı hakkında böyle bir şey diyebiliyorsun?

Bakın, akademisyenler hakkında şöyle laflar söylüyor; “alçak” “zalim” “kapkaranlık” “cahil” “ruhları kirlenmiş” diyor; beraat kararı veriyor mahkemeler. Ya, şimdi, “alçak” hakaret değil mi? “Eleştiri sınırları içerisinde.” Bu, eleştiri sınırları içerisinde midir? Ben şimdi burada kime “alçak” desem kavga da etmeye çalışır benimle, tazminat davası da açar; doğru mu? Bakın, bu lafların üzerine Ankara’daki mahkeme beraat kararı veriyor, vermiş yani kararlara yansımış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TUFAN KÖSE (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, yine çok uzatmayacağım; bu Can Dündar, Erdem Gül -işte bizim şu an Adalar Belediye Başkanımız- haklarındaki kararlar ilgili konuşmaları var. “Ergenekon’un savcısıyım.” diyordu; bakın, hiç konuşmuyor şimdi, Ergenekon terör örgütü diye bir örgütün olmadığı yargı kararlarıyla kesinleşti.

Binnettece, Sayın Cumhurbaşkanının tavırları da Türk yargısının bağımsızlığı ve tarafsızlığı önündeki en büyük engeldir. Yani, bu kanun teklifi çok şeyi çözmeyecek ama dediğim gibi çok da itirazımız olan bir kanun teklifi değil ama bu kanun teklifiyle ve kanun yapmakla ne yargılamalar hızlanır ne adalet sağlanır ne adil yargılama sağlanır. Onun için, önümüzde çok uzun bir yol var. Gerçekten samimiyetle, yürekten ve gerçekten hukukçu gözüyle, objektif olarak Türkiye’deki bu gecekondular mevzuat sistemini değiştirmemiz gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz Sayın Turan Aydoğan’ın.

Değerli arkadaşlar, hepimiz konuşurken biliyorum zor olduğu için çıkarıyoruz maskeleri.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Nefes almak zor oluyor.

BAŞKAN – Ama yani Covid’i de bence hesaba katmanızda fayda var hatta tavsiyem, otururken de sosyal mesafe kuralına uyarak birer koltuğu boş bırakıp oturmasıdır milletvekili arkadaşlarımızın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Buraya kimseyi yaklaştırmazsanız sorun yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sizde sorun olmayabilir de sizden başkasına sorun olmasın Sayın Aydoğan.

Buyurun Sayın Aydoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu Meclis çatısı altında sürekli -dikkat ederseniz- yargıdan ve yargı bağımsızlığından bahsediyoruz çünkü yargı da yargı bağımsızlığı da ekmek gibi, su gibi, nefes alma alanı gibi bir ihtiyaç.

Şimdi, size bir örnek vereceğim, ne kadar bağımlı ya da bağımsız bir yargımızın olduğu anlaşılacak. Antalya’da iktidar partisinin bir belediye başkanı, bundan aşağı yukarı bir ay önce 2 bakanın karşısında çıktı, bir rüşvet meselesi konuştu. Sağır sultan duydu bunu, bir 500 bin liralık rüşvet konuşuldu. 2 bakan, bakanlardan biri hatta “Sayın Başkan, o sizinle ilgili bir para değil, sizden önceki belediye başkanı aldı onu.” dedi. Herkesin önünde bir rüşvet mevzusu konuşuldu, hiçbir savcı bununla ilgili bir soruşturma açmadı. Niye? Çünkü işaret alamadılar herhâlde, değil mi? Rüşvet suç mudur? Suçtur. Bakanlar kamu görevlisi midir? Kamu görevlisidir. Belediye başkanı, konum itibarıyla bunu yazılı olarak kendi genel merkezine bildirmiş midir? Bildirmiştir. Ortada bir suç var, ne ihbar eden var ne resen soruşturan var. Antalya değil bütün dünya bunu biliyor ve biz, burada bağımsız ve tarafsız bir yargı var mı yok mu hâlâ bunu konuşacağız, öyle mi?

İki, yerel seçimlerden önce, aşağı yukarı bir yıl önce 7-8 büyükşehir belediye başkanı görevinden alındı. “Alınmadı, istifa ettiler.” diyeceksiniz ama o mecbur bırakmanın bir görevden alma olduğunu burada konuşmak zorundayız. Hatta biri ağlaya ağlaya gitti. Onların haklarını da biz savunduk, dedik ki: “Seçilmişleri siz böyle gönderemezsiniz.” Niye gitti bu arkadaşlar ya? Bu ülkenin bağımsız yargısı yok mu? İşledikleri suçlar varsa niye bildirmediniz? Sizden olanı yanınıza alacaksınız, sizden olmayanı yargılatıracaksınız da bunun adı bağımsız yargı mı olacak?

Üç, başka bir şey söyleyeceğim: Gencecik bir kardeşimiz, bir vatansever delikanlı Adana’da Vefa Sosyal Destek Grubunda da görev yapan bir partilimiz, Yüreğir Gençlik Kolu Başkanımız, akşam saatlerinde bir kalabalığın içerisinde dağıtım yapılırken “Nereye gidiyor?” diye sorgulayınca, kaymakamın şoförü -önce kaymakam olduğunu söyledi- sonra silahla tehdit etti ve bu kardeşimizi ondan sonra da şikâyet ettiler, hakkında yapılan soruşturma sonucunda serbest bırakıldı. Sayın Cumhurbaşkanı çıktı ertesi gün dedi ki: “CHP’nin gençlik kolları teröre bulaştı.” Bu kadar masumane bir olay. Sonra o kardeşimiz tekrar gözaltına alındı ve tutuklandı. Ama sonra ortaya bir şey çıktı, ortaya kamera kayıtları çıktı. Çocuk hiçbir şey yapmamış ama kaymakamın şoförü nüfuz kullanıyor orada. Bir “Ben kaymakamım.” diyor; iki, neredeyse silahlı milletin gözüne sokuyor. Ne yaptı sizin bağımsız yargınız?

Her önüne gelenin “Ben kaymakamım.” dediği yerde Türk Ceza Kanunu’na göre suç işlenmiyor mu? O kardeşimiz bayramı cezaevinde geçirdi. Eğer vicdanınız varsa o kardeşimizden özür dilemek zorundasınız. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü bir parti devleti yarattınız. Çünkü savcılar, hâkimler o parti devletinin muktedirlerine bakarak hareket ediyorlar. Maalesef, korkuyorlar. Üzülüyorum bunları ben buradan söylerken.

Bu rezaletin bir ucu nerede çıktı, biliyor musunuz? Sizin paralel hukuk yapılanmanızda çıktı, paralel hukuk yapılanmanız var. Ortada bir Adalet Bakanlığı var, ortada bir Hâkimler ve Savcılar Kurulu var. Bunlar Anayasa’ya göre ikisi de Sayın Cumhurbaşkanına doğrudan bağlı. Hiç öyle bağlı değil de HSK seçimle geliyordu falandı filandı demeye kalkmayın; tamamen Cumhurbaşkanının kontrolündeki vekiller ve asaleten atamalarla beraber gelen bir HSK’ya rağmen, bir de sarayda Hukuk Politikaları Kurulunuz var. O Hukuk Politikaları Kurulunun üyelerinden bir tanesi Burhan Hoca, İstanbul’da sulh ceza hâkimine tavassutta bulundu ya!

Anayasa açık. Anayasa’da yargı bağımsızlığı tarif edilirken yargının hiç kimseden telkin almayacağı anlatılıyor orada. Hiç kimsenin yargıya müdahale edemeyeceği, yargıçların bağımsız olduğu ortaya çıkıyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Reddetmedi, itiraz etmeyin. Reddetmedi, hayır! Dedi ki: “Ben yaptım bunu kardeşim. Yaptım ama gel gör ki niye yaptım.” Aynen Şener Şen gibi. “Ben yaptım ama bu suç olmaktan çıktı 2014 yılında.” dedi. “Dava açılmadan bu tavassutu yaptım.” dedi.

O hâkim kendini anlatabilmek için kapı kapı gezdi ama ona hiç acımıyorum biliyor musunuz. Hiç acımıyorum çünkü kurduğunuz sulh ceza mahkemeleri aslında bir özgürlük katliamı yapıyor, sürekli, sürekli. Birisi tutukluyor, öbürü arkadan tutukluluğun itirazını reddediyor. Öyle bir mekanizma oluşturduğunuz ki Türkiye’de özgür nefes almak mümkün değil. Bu kadar kepezellikten sonra dün bir olay yaşadık. Dün, İstanbul’un halk iradesi tarafından teslim alındığı günün birinci yıl dönümüydü, halk iktidarının birinci yıl dönümüydü. Göğsümüz kabardı, Belediye Başkanımız çıktı, o bir yıl içerisinde sizin bütün engellemelerinize rağmen, bütün yasa dışı tutumlarınıza rağmen, bir genelgeyle mümkün olmayacak bir biçimde parasını bloke etmenize, yoksullara her türlü yardımı yapmasını engellemenize, hatta ve hatta Halk Ekmek tarafından yoksul semtlere kurulacak olan bayilikleri Belediye Meclisinde engellemenize rağmen, -millet bunu duysun- ucuz ve kaliteli ekmek almayı bile engellemenize rağmen yiğitler gibi nasıl çalıştığımı anlattı ve gururlandık.

Akabinde ne oldu biliyor musunuz? Akabinde... Yarın kalkar bir şey söylersiniz, bilemiyorum. Bu kararı veren hâkimlerle ilgili istişfar edersiniz “Bizim bilgimiz yoktu, falan cemaatti, filan cemiyetti, FETÖ’cüydü falan.” diyebilirsiniz, bilemiyorum ama Sayın Cumhurbaşkanının bilgisi olmadan sivrisineğin bile uçmadığı bu ülkede bu kararın İl Başkanımız Sayın Canan Kaftancıoğlu için... Ancak şunu söyleyebilirim onunla ilgili: Kadınların yiğit lideridir, bir mücadele kadınıdır, bu kararlardan korkacak birisi değildir, bu güdümlü yargının durduracağı kimse değildir. Okuduğu şiir kadar da kendisine yakınız. Sayın Canan Kaftancıoğlu’yla ilgili kararı istinaf mahkemesinin onadığını açıkladılar. Bu istinaf mahkemeleri cahiller ordusu mu? Bilmiyorlar mı, bu kararı 23 Haziranda açıklarsalar benim gibi bir milletvekili de çıkar burada ayıplar ve bu, “yargı bağımsızlığının üzerine gölge” diye tanımlanır. 22 Haziranda açıklayamazlar mıydı ya da 30 Haziranda açıklayamazlar mıydı? Daha erken ya da daha geç... Hukukçuyuz hepimiz. Rövanşist bir mantıkla beraber Türkiye’de her yere fincanı katırı gibi dalan bir hukuk dünyası yarattınız. Ne oldu işte? Gördük, baro başkanları yürüyecek. Anayasa’daki seyahat özgürlüğüne, Anayasa’daki toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğüne ve Anayasa’da baroların “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu” tarifine rağmen sıradan bir polis memuru, baro başkanına hukuk öğretmeye kalkıyor. Buradaki hukukçular iyi düşününler, bu baro başkanları rastgele seçilmez, buldukları mesleğin cevherleridirler, öyle kolay değildir, kitlesel önderlik vaziyetleri vardır, hukuk bilgileri o kadar tartışılacak kadar, zayıf değildir. Bir polis memuru baro başkanına diyor ki: “Buradan yürüyemezsin, oradan yürürsün, falanca da ihlaldir...” Kaç kuruluşluk hukuk bilgisiyle söylüyor, hiç düşündünüz mü? Gözünüzde bir canlandırsanıza yarattığınız rejimi. O baro başkanlarını yağmurda tutunuz, o baro başkanlarını sıcakta süründürdünüz, onlara çay veren büfeye para cezası kestiniz, onlara yemek getirenlerin yemeği ulaştırmasını engellediniz, sonra da ertesi gün, aynen bu tek adam rejimine yaraşır bir biçimde Sayın Bakan ziyaret edildi; öyle oldu, böyle oldu, lütfettiniz, izin verdiniz. Ne yapıyorsunuz ondan sonra? Ondan sonra kalkıyorsunuz diyorsunuz ki: “Biz dünyada lobicilik yapacağız.” Yapmanıza gerek yok ki bu kepezelik önünüzde. Dünya bunlara bakar, sonra ne der biliyor musunuz? Avrupa Konseyi diyor ki: “Bizim ligimizde yargısından kaygı duyduğumuz 4 ülkeyi açıklıyoruz: Macaristan, Polonya, Romanya -bir de size altın nişan- Türkiye.” Türkiye’deki yargı sisteminden içinde bulunduğumuz çağa uygun lig kaygı duyduğunu açıklıyor, bu

hâldeyiz. Niye duymasın? Baro başkanları tekmelendi. Baro başkanına yumruk atan polis memuruyla ilgili ne yaptı sizin iktidarınız? Acaba bir idari soruşturma bile açmaya tenezzül etti mi? O baro başkanlarını orada yirmi küsur saat tutmaya utanmadınız mı? O baro başkanlarını toplumun önünde tartaklamaya utanmadınız mı? İçinizde avukat arkadaşlarımız var benim gibi, o baro başkanlarına bu zorbalığı nasıl anlatacaksınız gidince kendi ilgili baronuzda, nasıl anlatacaksınız? Ama Allah razı olsun, o kadar güzel bir şey yaptınız ki biz bin yıl anlatsaydık bu toplum bunu anlamayacaktı. Bu toplum dün bir şey gördü: Sizin olduğunuz yerde hukuk yok, sizin olduğunuz yerde insan hakları yok, sizin olduğunuz yerde hiçbir şeyin güvencesi yok, hatta sizin olduğunuz yerde demokratik kurumlar dâhil hiç kimsenin nefes almasına alan yaratacak kadar hukukun kırıntısı bile yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, tamamlayın sözlerinizi.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Zaten bugünlerde de burada bize bunları yaşıyorsunuz, bu Parlamentoda da yaşadığımız bu, bu Parlamentoda da zaten üstünlerin hukuku arayışı içerisindeyiz.

Bakın, bu kanunla ilgili hiç konuşmadım çünkü iyi yaptığımız şeylerin içerisine kötü birkaç maddeyi doldurdunuz ve bunu berbat ettiniz, torba kanun şekline soktuğunuz için. Basit, 2'nci maddesinde getiriyorsunuz, diyorsunuz ki: “Korunmakta üstün menfaati olanlarla ilgili duruşmalar kapalı yapılabilir.” Kimdir bu korunmada üstün menfaati olan özel zümre? Bir zümre iktidarı olduğunuzu burada aslında ortaya koyuyorsunuz. Anayasa'nın 141'inci maddesi açık değil mi? Bütün duruşmaların aleni olacağı orada yazmıyor mu? Kamu güvenliği ve küçük çocukların menfaati hariç hiçbir duruşmanın asla kapalı olamayacağı yazmıyor mu? Siz bu Anayasa'ya bağlı değil misiniz? İşinize geldiği zaman tek adam rejimine gücü bu Anayasa'dan buluyorsunuz da duruşmaların aleniliği söz konusu olunca o zümre hukukunuzla kimi koruyacaksınız? Kimdir bu üstün menfaati olanlar? Açıklayın da bu millet bilsin; herhâlde biz değilizdir, herhâlde sıradan, borca batmış vatandaş değildiniz. Kimdir? Yoksa Sayın Cumhurbaşkanının etrafındaki o otokratik zümrenin herhangi bir davada yargılanma ihtimali mi geliyor aklınıza?

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Süleyman Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde beş ay yirmi dokuz gün süreyle geçici işçi pozisyonunda çalışan yangın müdahale işçilerinin mağduriyetini giderecek bir çalışmanın yapılıp yapılmadığını Hazine ve Maliye Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Hazine ve Maliye Bakanlığına: Orman Genel Müdürlüğünde beş ay yirmi dokuz gün süreyle geçici işçi pozisyonunda çalışan 8 bin orman yangın söndürme işçisi bulunmaktadır. 2020 için işçilerimizin alımları ocak ayından itibaren başlamıştır. İlk alınan işçilerin süreleri haziran ayı itibarıyla dolacaktır. Bu aylarda ülkemizde yoğun orman yangınları yaşanmaktadır. Orman yangınlarıyla mücadele eden işçilerimizin süre uzatımının yapılmaması yangınlara karşı zafiyetimizi artıracaktır. Daha önceki yıllarda dört aylık süre uzatımı yapılmıştı. Bu yıl da orman yangın işçilerimiz süre uzatımı beklemektedir. Orman yangınlarına hızla müdahale eden ancak iş akitleri askıya alınmak üzere olan yangın işçilerinin ve ailelerinin mağduriyetini giderecek çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Yıl boyunca ihtiyaç duyulan yangın işçilerinin daimi kadroya alınması konusunda herhangi bir çalışmanız var mı?

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Abdullah Güler’in.

Sayın Güler, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; ilk imza sahibi bulunduğumuz, her ne kadar muhalefet tarafından “Hazır geldi, ellerine verildi.” gibi bir ifade kullanılmış olsa bile uzun zaman emek sarf ettiğimiz, gerek hazırlanma aşamasında gerek Komisyon görüşmeleri aşamasında siyasi partilerimizin ve ilgili temsilcilerimizin de görüşlerini aldığımız Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’mizin geneli üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Hakkâri Yüksekova’da sınır bölgesinde Jandarma Onbaşımız Recep Durak bir saldırı sonrası şehit oldu. Kendisine Allah’tan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun; geride kalanlara da sabır diliyorum. Tabii burada uyuşturucu kaçakçısı, çocuk tacizcisi, zalim, insanlık düşmanı PKK’yu da bir kez daha telin ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın yargıda şeffaflık, daha adil karar alma ve yargılama süreçlerinin hızlanması açısından 30 Mayıs 2019 tarihinde kamuoyuna açıklamış olduğu Yargı Reformu Stratejisi Belgesi kapsamında düzenlenmesi planlanan, yargı paketlerinden birincisi olan 39 maddelik 7188 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’umuz, 17 Ekim 2019 tarihinde Genel Kurulumuzda kabul edilerek kanunlaşmıştır. Yine bu kapsamda, uzun bir çalışmayla beraber, 14 Nisan 2020 tarihinde Genel Kurulumuzda kabul edilen 69 maddelik 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sayesinde ceza ve infaz konularında yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bugün de görüşmelerine başlayacağımız 216 sayılı ve 66 maddeden oluşan üçüncü yargı paketimiz yani Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’miz, özellikle yargılama sürelerinin kısalmasını ve kolaylaşmasını sağlayacak birçok düzenleme içermektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, teklifimizle Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükümleri, kanunda düzenlenen yargılama aşamalarının her biri için tebligat yapma zorunluluğunun kaldırılması, ön inceleme, belirsiz alacak davası, yargılama süreleri, feragat, sulh ve kabul, bazı tebligat zorunlulukları, bozmadan sonra ıslah, ihtiyatı tedbir, kanun yoluna müracaat, tamamlama kararları, tahkim, delil tespiti, ticari defterlerin ibrazı, heyetli mahkemelerin çalışma usulü, sulh ve ara buluculuğa teşvik, mahkemelerin uzmanlaşması, ses veya görüntü nakli yoluyla duruşmaların yapılması gibi pek çok alanda usul kurumuyla ilgili düzenlemelerimiz burada yapılmaya çalışılmaktadır.

Heyet hâlinde çalışan ticaret mahkemeleri daha işlevsel ve etkin hâle getirilmektedir. Yine sulh ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan hukuk mahkemelerinin yargı çevresinin, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca

belirlenebilmesine imkân sağlanmaktadır. Yine bazı tüketici davalarında uygulamada olan, zorunlu ara buluculuk olarak adlandırılan dava şartı olarak ara buluculuk hükümleri getirilmektedir. Teklifimiz toplamda 66 maddeden oluşmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi Türk adli yargı sistemimizde mahkemelerimiz, hukuk ve ceza yargılaması olarak iki bölümde faaliyet yürütmektedir. 6100 sayılı Kanun, hukuk yargılamasına ilişkin usulü düzenlemektedir. 18 Haziran 1927 tarihinde kabul edilen mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu yerini, 1 Ekim 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na bırakmıştır. Hukuk yargılamasının daha hızlı ve etkin yürütülmesi ile yargılama sürelerinin kısaltılmasına hizmet etmesi beklenen 6100 sayılı Kanun, sekiz yılı aşkın süredir mevcut uygulama hâlinde bulunmaktadır. Kabul edildiği günden bugüne kadar 6100 sayılı Kanun'un 49 maddesinde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, kanunun 3'üncü, 20'nci, 102'nci ve 398'inci maddelerinde yer alan bazı hükümler Anayasa Mahkememiz tarafından iptal edilmiştir. 6100 sayılı kanunun uygulandığı süre içinde kanunun bazı hükümleri uygulayıcılar ve doktrin tarafından eleştirilmiş ve daha hızlı ve daha ucuz yargılamayı sağlamak amacıyla çeşitli görüş ve öneriler dile getirilmiştir. Mahkeme kararlarında, Yargıtay içtihatlarında ve akademisyenlerin ve uygulayıcıların makale ve eserlerinde dile getirilen bu eleştiriler, görüş ve öneriler milletvekillerimizce ve grubumuzca değerlendirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, son on beş yılda yargıda etkinliğin ve verimliliğin artırılması, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması ve adaletin eksiksiz gerçekleşmesini temin etmek amacıyla birçok reforma imza atılmıştır. Bu reform sürecinin önemli bir parçası olan ve yargılama usulünde önemli rol oynayan istinaf mahkemeleri, 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçmiştir. Ancak, istinaf hükümleri bölge adliye mahkemelerinin göreve başladığı tarihe kadar uygulanmadığından bu hükümlerin değiştirilmesine yönelik eleştiriler, 20 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla başlayan uygulamadan sonra gündeme getirilir olmuştur.

Mahkemelerce verilen isabetli kararlar ve makul sürede yargılama, vatandaşların hukuki tatmini yanında, bir ülkedeki adil yargılanma hakkı ve hukuki güvence varlığının önemli göstergelerindedir. Bu hususların gerçekleştirilmesinde istinaf mahkemeleri oldukça önemli bir işlev üstlenmiştir. İstinaf kanun yolu, yargı sistemimizde var olan hukuki başvuru yollarını kuvvetlendirerek adil yargılanma hakkını daha da koruyucu bir hâle getirmektedir.

Bugün ülkemizde adli ve idari yargıda bölge adliye ve bölge idare mahkemelerince verilen kararlar için temyiz kanun yolu bulunmaktadır. Temyiz mahkemesi olarak Yargıtay ve Danıştayın asli görevi, mahkemelerce verilen kararların hukuka uygunluğunu denetlemektir, başka bir ifadeyle ülkemizde hukukun aynı şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Bu sebeple temyiz incelemesinde uyuşmazlığın maddi yönü denetlenmemektedir. Hukuki meselenin yanında maddi meselenin de denetiminin yapıldığı istinaf kanun yolunun amacı ise uyuşmazlığa konu maddi olayda doğru bir kararın verilmesini temin etmek ve daha güvenli bir yargılama yapmaktır. İstinaf kanun yolunda yargılama konusu, ilk derece mahkemesinin kararı değil, aksine ilk derece mahkemesinde çözümlenen uyuşmazlığın bizatihi kendisidir. Bu sebeple istinaf mahkemeleri uyuşmazlığı ilk celsede alan mahkemeler kadar yetkili olduklarından bilimsel çalışmalarda da 2'nci birinci derece mahkemeler olarak da değerlendirilmektedir. İstinaf mahkemesi, yerel mahkeme kararını kaldırmak suretiyle kendisi ilk derece mahkemesi gibi yeniden yargılama yaparak işin esası hakkında karar verebilmektedir. Bu nedenle istinaf kanun yolu, vatandaşlarımızın temel hak ve hürriyetlerinin korunması bakımından daha büyük bir koruma sağlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklif kapsamında hukuk yargılamasında yer alan bazı müesseseler revize edilmektedir. Bu çerçevede özellikle uzun yargılamaları önleyecek ve uygulamada sorun olarak görülen hükümler yeniden düzenlenmektedir. Özellikle belirsiz alacak davalarından alacağın tamamı dava edilmekte ancak davanın açıldığı tarihte alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi davacıdan beklenememekte veya bu belirlemeyi yapmak davacı açısından imkânsız bulunmaktadır. Uygulamada sorun yaşanan ve doktrinde de tartışılan bu konu, alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anın tespitine yöneliktir. Teklifimizde, alacağın miktar ve değerinin tam ve kesin olarak belirlenmesi mümkün hâle geldiği anın tespitiyle ilgili düzenleme yapılmaktadır.

Delil avansının dava açılırken mahkeme veznesine peşin olarak yatırılması uygulamasının dava açan kişilere ağır bir mali yük getirmesi ve hak arama hürriyetinin ihlali sonucunu doğurması nedeniyle bu avansın dava açılırken mahkeme veznesine peşin olarak yatırılması zorunluluğu teklifimizle kaldırılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere yargılamanın her aşamasında tebligat zorunluluğunun getirilmesi gereksiz masrafa, yargılamanın uzamasına neden olmaktadır. Bu şikâyetlerin azaltılması amacıyla 186'ncı maddede değişiklik yapılmaktadır. Yapılan değişiklikle, sözlü yargılama için taraflara davetiye tebliğ edilmesi zorunluluğu kaldırılmaktadır.

Yargıtay tarafından bozulan veya bölge adliye mahkemesi tarafından kaldırılan hükme ilişkin olarak ilk derece mahkemesince tahkikata ilişkin bir işlem yapılması durumunda, aynı davada daha önce islah yoluna başvurulmamış olması ve bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum korunmak şartıyla tahkikat sona erinceye kadar da islah imkânı getirilmektedir.

Değerli milletvekilleri, istinafin kapsamı genişletilmektedir. Buna göre aleyhine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilen taraf, bu karar yüzüne karşı verilmişse doğrudan istinaf kanun yoluna başvurabilecek, yokluğunda verilmişse öncelikle kararı veren mahkemeye itiraz edecek ve itirazın reddi durumunda istinaf kanun yoluna başvurabilecektir.

3402 sayılı Kanun'a eklenen maddeyle kadaastro mahkemesinin veya otuz günlük askı süresinden sonra kadaastro öncesi nedene dayalı olarak açılan davalarda genel mahkemelerin verdiği kararlar ile orman kadastrasuna ilişkin davalarda bu mahkemelerce verilen kararlara karşı miktar ve değere bakılmaksızın istinaf veya temyiz kanun yoluna başvuru yapılmasına imkân sağlanmaktadır.

Değerli milletvekillerimiz, tüketici hakem heyetlerinin görevi kapsamında olmayan ve doğrudan tüketici mahkemelerinde açılması gereken davalarda, dava şartı ara buluculuk usulünün uygulanması kabul edilmektedir. Bilindiği üzere, zorunlu ara buluculuk uygulaması 2018 yılında iş uyuşmazlıklarında, 2019 yılında ticaret uyuşmazlıklarında başlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.)

BAŞKAN – Toparlayın sözlerinizi.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Hâlen de bu ara buluculuk sistemi başarıyla uygulanmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, yapılan düzenlemeler ilk derece yargılamasında 3,7 milyon ve kanun yolu incelemesinde 550 bin olmak üzere toplam 4,2 milyondan fazla dosyanın daha hızlı ve daha ucuz bir şekilde sonuçlanmasına katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla bu düzenlemeler, 4 milyonu aşkın hukuk davasına taraf olan, avukatlık ve hâkimlik yapan, bilirkişilik görevini icra eden, hakemlik yapan pek çok kişiyi, hukuk sürecini doğrudan etkileyecektir. Teklifimizle yargılamayı uzatan sorunların giderilmesi, yargıya güvenin artırılması, ticari hayatın ve yatırımların olumlu yönde etkilenmesi hedeflenmektedir.

Teklifin hukuk sistemimiz ve yargı camiamız için hayırlı olmasını diliyorum, aziz milletimizi ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm, 1 ila 20'nci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm adına ilk söz İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Hasan Subaşı'nın.

Buyurun Sayın Subaşı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yargı reformu olarak anılan, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve bazı kanunlarda değişikliğe dair teklif hakkında İYİ PARTİ adına değerlendirme yapacağım. Adalet Komisyonunda ve muhalefet şerhimizde de belirttiğimiz gibi bazı sakıncalı maddeler dışında basit ve zorunlu düzenlemelerdir. Önceki düzenlemelerde de olduğu gibi “yargı” da “adalet reformu” olarak adlandırılması söz konusu olamaz.

2018 tarihinde Adalet Bakanlığınca yapılmış sunumda yargının güven kaybettiği, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının güçlendirilmesi gerektiği söylenmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına yargının uyum sağlamakta zorlandığı ve hızlı adaletin sağlanmasının gerektiği açıklanırken aslında en önemli sorunumuz dile getirilmişti; bu, aynı zamanda bir itiraftı. On sekiz yılda maalesef en çok gerileyen, en çok ihtiyaç duyulan adalettir. Gerçek bir yargı reformuna mutlak ihtiyaç var; toplumun huzuru, güvenlik ve barış içinde yaşaması için yeni ve sivil bir anayasaya ihtiyacımız olduğu gibi.

Hukuk devletini ve adaleti inşa etmek zor değil ama bunun için muhalefete, muhalif görüşlere, sevmediklerinize, ayırttıklarınızın fikirlerine, özetle geniş bir katılıma ihtiyaç var. Oysa siz muhalif görüşleri duymak istemiyorsunuz hatta yargıyı baskılayarak, muhaliflerin özgürlüklerini kısıtlayarak bu yolla iktidarınızı sürdürmeyi tercih ediyorsunuz. Belki hepiniz değil ama sizi yöneten o yolu seçtiği için öyle oluyor. Her şey onun ufuk çizgisiyle sınırlı, adalet ve demokrasi anlayışıyla sınırlı. Yasama ve yürütme kontrolünde, onun için görevlerini yeterince yapamıyorlar, yargı yeterince adalet dağıtmıyor. Yasama gerekli kanunları gerektiği zamanda çıkaramıyor. Devlet israftan, millet darlıktan kurtulamıyor.

Yargının kontrol edilemeyen ayağı savunmaya, avukatlara ve barolara da el atıldı. Baro başkanlarının en doğal anayasal hakkı olan gösteri ve yürüyüş eylemleri sembolik olmasına rağmen devlet şiddeti kullanılarak engellenmek istendi. Engel sürdürülse, başkanlar vazgeçse bundan sonra kim haklarını kullanmaya cesaret edebilirdi. Baro başkanlarını, bir hakkın ne pahasına olursa olsun korunması gerektiğini gösterdikleri için teşekkür ediyor, kutluyoruz.

Dün, altmış yıl öncesinin zulmünü hatırladık. O günlerde amcam, Demokrat Parti Antalya Milletvekili İbrahim Rauf Subaşı tutukluymuştu Yassıada'da, yargılanıyordu. Babam Avukat Mahmut Celalettin Subaşı da amcamın Yassıada duruşmalarında savunmasını yapıyordu. Demokrat bir aileydik; o günleri pek konuşmak, hatırlamak istemezdik. Devlete ve millete ne de kimseye kırgınlığımız olmadı. Tüm darbe dönemlerinde baskıcı rejimlerin yargıya el attıklarını biliyorduk ama savunma ayağına el attıklarına tanık olmamıştık. Aynı zamanda parti olarak ad olarak seçtiğiniz adaleti arıyorsa altmış yıl öncesinin kararlarını yok hükmünde saymanız adaleti sağlamayacaktır.

Demokrasi arıyorsak Yassıada'ya "Demokrasi" adını koymak da kimseye yetmeyecektir. Belki ders çıkarmak, ibret almakla olumlu adımlar atabiliriz. "1960 ihtilali darbelerin anasıdır." denir. Gerekçeleri, demokrasi ve hukuk arayışıdır, vatani korumak ve kurtarmaktır. Sonrasında ise 1971,1980,1997 yıllarında da darbeler yaşanmış ve muhtıralar verilmiş, gerekçe yine vatani korumak ve kollamak olmuştur. Ne güzel demiştir -hatırlamıyorum kimin dediğini- aslında: "Vatani kurtarıcılardan kurtarmak gerekir." diye. Yine "Mevzubahis vatansa gerisi teferruatır." sözü, savaşta söylenebilecek en güzel sözlerdendir. Bu söz Atatürk'e mal edilerek, bu güzelim milletin milli heyecanlarını tetikleyerek milletin en çok zorluk ve darlık çektiği onca sorunun üzerini örtmek için, bunları unutturmak için söylenen ezberlerimizden biridir. Vatan savaş hâlinde; canımızı, kanımızı vereceğimiz vatan sathıdır. Teferruat ise barış hâlinde, genelde yurttaşların hak ve özgürlüklerini kısıtlamak için kullanılır. Bir yasa hazırlanacak ya da bir şiddetin üzeri örtülecekse sıkça söylenir. Son söyleyen de -benim hatırladığım- Barolar Birliği Başkanı Sayın Metin Feyzioğlu; saraydaki konuşmasında dile getirmiştir.

Sıraladığım darbe ve teşebbüslerin yanında 15 Temmuz 2016 kalkışmasından söz etmeden geçemeyiz. Nasıl ki 1960 ihtilali, darbeler açılan kapı ise son 15 Temmuz 2016 kalkışması da son perdenin kapanışıdır umarım; iktidarın gafleti nedeniyle devleti tehlikeli ellere teslim etmesi sonucu ortaya çıkmış bir kalkışmadır. İktidar, müteaddit defalar uyarılmasına rağmen tehlikeyi görmezden gelmiştir. O gün uyarın muhalif gazeteler bugün FETÖ'den sorgulanırken yine muhalif gazetecilerin, siyasetçilerin AIHM ve AYM kararlarına rağmen tutuklu olmaları da yine gaffettir. En kötüsü de her darbe ve baskı dönemindeki gibi yine yargının, siyasi erkin etkisi altında kararlar vermesidir. Yani, altmış yıl öncesinden ders çıkarılmamıştır. İktidar, samimiyet sınavından sürekli sınıfta kalmıştır. Sınıfta kalmasına kalsın da ülke sınıfta kalıyor çünkü siyasi iktidarınız devleti kötü yönetiyor, hatta yönetemiyor.

Devlet organının kurumları vardır. Bu kurumlarda yetişmiş liyakat sahibi insanlar katkı sağlar. Bu yetişmiş insanların kim olduğunun, ne düşündüğünün, renginin, ırkının önemi yoktur; görevini layıkıyla yapan yurtsever vatandaşlarımızın olması yeterlidir. Yöneticiniz Emre Cemil Ayvalı'nın itiraf ettiği gibi, FETÖ'cülere Kemalistleri kırdırmak istediniz. Oysa FETÖ'cüler suç örgütü, Kemalistler ise sizin sevmedikleriniz. Ancak, bu size yetmedi. Devleti, siyasi partinizi yönetir gibi yönetmeye kalktınız. İşin ehlini değil, sizin gibi düşünen ve yaşayan, kendinize bağlı kişiler aradınız. Bu yöntemle değil devlet yönetmek, dernek bile yönetilemez. Sonuçta, sizi, bizi, hepimizi FETÖ kalkışmasından, sağcı, solcu, her düşüncedeki yurttaşımız ile Kemalist, vatansever subay ve askerlerimiz kurtardı. Peki, ders çıkardınız mı, ibret aldınız mı? Baro başkanlarına günlerdir uygulanan şiddet, ders çıkarmadığımızı gösteriyor. Baro başkanlarını, eylem yapanları pek sevmiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Subaşı.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Muhalif görüşte de olabilirler ama onların hak ve özgürlüklerine saygı duymaya başladığımızda demokrat olmak için bir adım atmış olursunuz. Yoksa, Yassıada'ya "demokrasi" adını koymanız sizi demokrat yapmaz. Partinin başındaki "adalet" sizin adaletli olabileceğinizi göstermez. Nitekim ne olduğunuzu ve ne olmadığınızı dünyaya gösterdiniz.

Son olarak, devleti teslim ettiğiniz FETÖ örgütünün bugün en büyük düşmanınız olduğunu söylüyorsunuz, kökünün kazındığını söylüyorsunuz ama sürekli asker, polis, bürokrat operasyonlarına devam ediliyor. Belki sadece bekçilere güvenmek istiyorsunuz. Peki, yine yanılıyor ve kandırılıyorsunuz; baskıladığımız, akordunu bozduğunuz yargı da sağlıklı kararlar veremez olduysa... "17-25 Aralık 2013 tarihi milattır." denmesinin hukuki hiçbir değeri olmadığını hukukçular olarak biliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Devamla) – İzin verin, bitireyim.

BAŞKAN – Uzatmayı verdim ama selamlama için vereyim.

Buyurun.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Ama yargı bunu bilmezden geliyor ve etki altında kalıyorsa, bir suçu soruştururken ağacın gövdesine, köküne inmiyor, yapraklarıyla uğraşıyorsa nasıl doğru sonuca varılır? Böyle bir yargılama faaliyeti olamayacağını dünya biliyor, küçük düşüyoruz; en önemlisi, soruşturmaların doğru sonuçlara varması neredeyse imkânsız hâle geliyor. Siz sanıyor musunuz ki bu yargılama kalıbı 1960 yargılamalarından daha adil olsun?

Saygı sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yiğit Bulut, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yücel Bulut.

BAŞKAN – Yücel Bulut, pardon.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Tam adamına benzettin Başkan.

BAŞKAN – Yok, doğru söylüyorsunuz ama o benzetmek değil, gözümüzün görmemesi.

Yücel Bey, kusura bakmayın.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YÜCEL BULUT (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde MHP Grubu adına söz almış bulunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan evvel, son birkaç haftadır çok yoğun bir şekilde dolu yağışına maruz kalan ve bu nedenle de tarladaki bütün mahsulü telef olmuş olan Niksar Ovası'ndaki çiftçilerimize, Erbaa'nın köylerindeki çiftçilerimize, yine Turhal ve Zile'nin köylerinde ağır hasara maruz kalmış çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Buna ek olarak yine Bursa'nın Kestel bölgesinde zarara uğrayan vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi sunarken hayatını kaybeden vatandaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum.

Bu ağır hasarı bizzat yerinde incelemiş, bu köylerin önemli bir kısmını gezmiş, vatandaşı dinlemiş bir milletvekili arkadaşımız olarak bugün, burada, bir hususu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Şimdi, gerçekten, yerinde yapılan incelemede görülüyor ki çaresiz durumda olan köylü bütün ürününü ve mahsulünü kaybetmiş durumda ve ciddi bir ekonomik darboğazın içerisinde. Devletimizin yetkilileri birçok bölgede incelemelerini yapmış durumdadır ve devletin bütün imkânlarıyla da seferber olacağından zerre kadar şüphe duymuyorum ancak adaleti tartıştığımız bugün, gün boyunca adaleti tartıştığımız bu Mecliste, adaletin yalnızca ama yalnızca adliye saraylarından, adalet saraylarından dağıtılan bir nimet ya da hizmet olmadığını, devletin bütün teşekkülüyle adil ve adaletli bir şekilde davranmak mecburiyetinde olduğunu bilerek devletin, zarara uğramış çiftçilere içinde bulunduğumuz bu zor günlerde en adaletli ve hakkaniyetli çözümü üretmesi gerektiğine inanıyorum.

Gerçekten de değerli milletvekilleri, şu anda birçok çiftçimiz, Anadolu'da bu dolu felaketine maruz kalan insanlarımız vadeli bir şekilde borçlanmış durumdadır; banka kredisi ve banka yükü altındalar, birçoğunun çok yakın vadeli senetleri var ve ellerindeki bütün birikimi de bu felaket nedeniyle kaybetmiş durumdadır. Pandemi nedeniyle zaten sıkıntılı bir süreç geçiren vatandaşlarımızın, ki bu süreçte devletimizin üstün bir başarı ortaya koyduğuna inanıyorum ve bu başarıyı da taçlandıracak bir hamle olarak bu çiftçilerimize en hakkaniyetli çözümün bir an önce üretilmesi gerektiğini burada vurgulamak istiyorum.

Huzurda görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne gelince, kanun teklifinin metni incelendiğinde, özet itibarıyla adaletin süratle tesisine ilişkin eksikliklerin giderilmeye çalışıldığı, müphem hükümlere açıklık getirildiği, işlevini yitirmiş olan birtakım hükümlerin de kanun metninden çıkarıldığını görüyoruz.

Şimdi, uygulamanın getirdiği tecrübeye uygun olarak pratik birtakım düzenlemeler kanun metnine işlenmiş ve görüşmeler boyunca da görüşmüş olduğumuz kanun teklifine ilişkin olarak esaslı bir itiraz hiçbir gruptan gelmedi. Farklı fikirler, farklı münakaşalar elbette ki Parlamento çatısı altında yapıldı ancak kanun teklifinin doğrudan doğruya metnine ilişkin esaslı bir itiraz söz konusu olmadı. Gerçekten, burada hemfikir olunan bir konu var. Yargı teşkilatının yaşamış olduğu, yargının yaşamış olduğu ağır travmanın bir neticesi olarak Türkiye'de kapsamlı ve köklü bir yargı reformuna ihtiyaç duyulduğu zaten açık bulunmaktaydı. Nitekim siyasi iktidar ve Adalet Bakanlığı da ortada bulunan bu ihtiyacı nazara alarak yoğun bir çalışma başlattı, Yargı Reformu Strateji Belgesi adı altında bir yol haritası hazırlandı. Bugün gelen kanuni düzenleme de yargı reformu çatısı altında peyderpey Meclise gelen düzenlemelerden bir tanesidir.

Şimdi, bu düzenlemelerden birçoğunu yapabiliriz. Yargıya işlevsellik kazandırabilmek için, sürat kazandırabilmek için, hız kazandırabilmek için ama bir şeyi nazara almak zorundayız. O da nedir? İsteddiğiniz kanun metnini, yargıya ilişkin olsun ya da başka idari bilimlere, hayatın başka alanlarına ilişkin olsun istediğimiz kanun teklifini çıkartabiliriz ama son tahlilde çıkaracağımız her kanunu muhakkak ama muhakkak uygulayıcısının vicdanına teslim etmek zorundayız. Dolayısıyla, kanun metninde ne yazarsa yazsın uygulayıcının vicdanıyla sınırlı olan bu düzenleme, bu Parlamente'nin amacına, hedefine aykırı bir anlamı uygulayıcının dilinde ve elinde kazanmaması lazım. Bunu niye söylüyorum? Az önce ifade etmiş olduğum gibi, adalet, yalnızca ama yalnızca hâkimde, savcıda ve adliye binalarında aranacak bir vasıf değildir. Devlet teşekkülünün tamamında, bütününde, her memurda, her kademedede, devlet adaletle hükmetmek zorundadır ve vicdan sahibi olmak zorundadır. Dolayısıyla her şey gelir, döner dolaşır ve insan unsuruna dayanır. İnsanın temiz, ahlaklı, vicdanlı ve faziletli olması gerekiyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, biz 15 Temmuzdan itibaren toplum olarak ciddi bir travma yaşadık ve bu travmayı, belki bir başka milletin başına gelse, bir başka ülkenin başına gelse atlattığı çok zor olan bu travmayı, insanımızın sağduyusu, devlete bağlılığı, sadakati gibi en zor zamanlarda dahi çileye talip olmak adına devletin yanında konumlanması sayesinde atlattık ama bugün gelmiş olduğumuz noktada şunu görüyoruz: Evet, devlet yeni baştan revize ediliyor, reformlar birbiri ardına yapıyor ancak içinde bulunduğumuz bu iklim içerisinde sadece bugünü değil, geleceğin planlamasını da yapabilmek adına bu Parlamente'nin, insanı insan yapan bütün değerlerin önünde saygıyla eğilecek bir duruşa sahip olması gerekiyor. Bundan zerre kadar şüphem yok çünkü birinci ihtiyacımız -az önce ifade ettiğim gibi- insan unsuru.

Şimdi, bir tehlikeden bahsetmek istiyorum sizlere, dilediğimiz kadar hâkim, savcı alabiliriz, dilediğimiz kadar mahkeme binası açabiliriz, dilediğimiz kadar devlet memuru alabiliriz fakat içinde bulunduğumuz sistem içerisinde, bence şu an için bir millî güvenlik tehdidi ve tehlikesi hâline gelmiş ve önümüzdeki günlerde daha da artacağına inandığım bir tehlikeye işaret etmek istiyorum. Ahlaklı insanı hangi iklim içerisinde yetiştireceğiz? Bugün Türkiye'nin egemenlik haklarını tanımayan, Türk mahkemelerinden verilmiş kararları tanımayan, âdeta bir sosyal bataklığa dönmüş olan sosyal medya iklimi tüm Türkiye'yi ve her tarafı kuşatmış durumda. Sizin evlerdeki çocuklarınız, bizim çocuklarımız, akrabalarımız, 18 yaşından küçük genç kardeşlerimiz artık bataklığa, çukura ve lağıma dönmüş bu sosyal

medya iklimi içerisinde tamamen ama tamamen manipülatif bilgiyle, itibar suikastlarıyla, hakaretlerle ve iftiralarla bezenmiş bir sosyal medya iklimi içerisine hapsedilmiş durumda. Şimdi, isim vermek istemiyorum ama buradaki milletvekili arkadaşlarımızdan eğer hâlâ görmeyenler varsa lütfen şimdi ya da akşam eve gidince “Tiktok” denilen bir rezalet var, bu rezaleti bir kontrol etsinler. Sizin belki ayda yılda bir göreceğiniz ama yeni neslin her gün içine gündün güne daha da saplandığı bir bataklık hâline gelmiş bu sosyal medya platformlarından biz sağlıklı bir nesil çıkarmaya çalışıyoruz. 200 tane baskı yapan, bakın, sadece günlük 200 baskı yapan yerel gazetelerin dahi egemenlik hakkımızın bir gereği olarak Basın Kanunu’yla denetlenmiş olduğu bir ülkede bizim egemenlik haklarımızı tamamen hiçe sayan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları tarafından kullanılan, Türkiye’nin içinde yayın yapan ve maalesef “özgürlük” adı altında her türlü pislîği ve melaneti 12-13 yaşındaki çocukların gözünün içine sokan sosyal medya platformlarına karşı acilen bu Parlamentonun bir tedbir alması lazım. Kırıkkale Milletvekilimiz Halil Öztürk Bey bir kanun teklifi verdi. Elbette ki, bu kanun teklifinin kapsamı genişletilebilir, yeni tekliflerle daha zengin hâle getirilebilir. Bizim derdimiz bu platformların kökten kapatılması, yok edilmesi değil, ancak bunu işleten şirketlerin Türkiye’nin egemenlik haklarına, ahlaki birikimine, kültürel birikimine, hukuk birikimine saygı duyacağı bir zemine çekilmesi. Bu, yalnız ama yalnız siyasi iktidar için, bizler için yahut da muhalefet için bir tehlike değil, bunu siyasi mülahazaların dışında değerlendirmemiz lazım. Evinizdeki evladınız bunlarla zehirleniyor. İşte bir taraftan ahlaklı bir kuşağa, insan unsuruna bu kanunları teslim etmek mecburiyetimiz varken bu birbiri ardına çıkarmış olduğumuz kanunları yarın uygulayıcı olarak biz bu çocuklara teslim edeceğiz, bu gençlere teslim edeceğiz. Hangi siyasi fraksiyona mensup olursa olsun, hangi siyasi çizgiye sahip olursa olsun, ister muhafazakâr bir ailenin çocuğu olsun, ister ülkücü bir ailenin çocuğu olsun, ister CHP’li, ister HDP’li bir ailenin çocuğu olsun, şu anda, bütün gençler birbirine benzemeye başladılar. Bütün değer yargıları en dipte birbirine benzemeye başladı; çukur ve lağım bir kültür bütün Anadolu’nun dört bir yanını kuşatmaya başladı. Bu büyük tehlikeye karşı herkes uyanık olmak zorunda. Dolayısıyla, fikir hürriyeti ile kamu güvenliği arasında, fikir hürriyeti ile gençlerin ahlak ve değeri arasında bir orta yol bulmak ve bu işi çözüme kavuşturmak zorundayız. Aksi takdirde, zerre kadar süpheniz olmasın ki yarın hepimiz gelip geçeceğiz ama bu devletin anahtarını teslim ettiğimizde, bu kanunları vicdanlarına emanet edeceğimiz insan malzemesini bulmakta zorluk çekeceğiz.

Dolayısıyla, huzurdaki bu kanun teklifini, elbette ki yargı reformunun bir parçası olarak faydalı, zaruri ve kaçınılmaz görmekle birlikte işaret etmiş olduğumuz tehlikelerle ilgili de bu Parlamentonun en kısa zamanda bir çözüm üretmesi gerektiğini bir kez daha tekrar ediyor, sizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Züleyha Gülüm, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Merhabalar.

Evet, yine bir torba yasayla karşı karşıyayız. Maalesef, artık uzun bir zamandır yasalar torba yasa şeklinde geliyor ve bu şekilde de geçiyor, hiçbir değişiklik olmadan. Yasalar öyle bir hâle geldi ki ne hâkimlerin ne avukatların, hangi yasa ne zaman, nasıl değişti, nasıl uygulanacak, bunları takip etmesi bile imkânsız hâle geldi. Bu açıdan, bu yasa tekniğinden gerçekten bir an önce vazgeçmek gerekiyor çünkü uygulayıcıların bunu anlamasına, bilmesine ve uygulamasına ihtimal yok; belki de anlaşılmasını diye yapıyorsunuz, onu da bilemiyorum.

Şimdi, Abdullah Vekilimiz aslında bizim eleştirilerimizi genel olarak aktardı ama ben özellikle bu yasadaki zorunlu ara buluculuk dava şartına değinmek istiyorum. Bunu daha önce de iş hukukunda getirmiştiniz. İş hukukundaki sonuçlarını hatırlatmak gerekiyor, iş hukukundaki sonuçları şudur: Güçlünün güçsüzü ezdiği, haklı olanın haksız çıktığı ve güçlünün iktidarını, yani sermayenin iktidarını sürdürdüğü bir sürece doğru yol aldı. Buradan yola çıkarak, umardık ki tüketici haklarına en azından bunu getirmeseydiniz çünkü tüketici haklarında da şirket ve tüketici karşı karşıya geliyor, burada güçlü olan şirket olduğu için de avukatıyla, tüm mekanizmalarla hazır bulunduğu için de maalesef burada tüketicilerin aleyhine kararlar verilmeye başlanacak.

İş hukukunda nasıl olduğunu size bir örnekle anlatayım. Bir işçi ara buluculuk görüşmesinden çıkıp imzaladığı bir metnin ne olduğunu bile anlamadan, imzaladığı bir metni avukata danışmaya gidiyor, avukat diyor ki: “Geçmiş ola, bütün haklarınızdan vazgeçmişsiniz; böyle bir sözleşmeyi, ara buluculuk sözleşmesini imzalamışsınız.” Farkında bile değil, çünkü siz güçlü ile güçsüzü eşit koşullardaymiş gibi karşı karşıya getiriyorsunuz, buradan da diyorsunuz ki: Hadi bakalım, anlaşın. Zorunlu avukatlık da yok, avuktan yararlanma hakkı da tanımıyorsunuz. Dolayısıyla, aslında iş hukukunda gerçekleşen hikâyenin kendisi tüketici haklarında da olacak ve sonuçta kaybeden tüketiciler olacak. Sadece bu da yetmeyecek, uzlaşma olmaması durumunda da yine yargılama süreci uzayacak, yıllara varan süreçlerle insanlar haklarını elde edemeyecekleri için aslında yargıya başvurmaktan da vazgeçecekler, ki sizin zaten uzun bir zamandır uyguladığımız yöntem, yargıya başvurulmasın, başka yollarla çözülebiliyorsa çözülsün. Özellikle şu lafınız çok belirleyici: Ucuz yöntemle çözmek. Kabul edilebilir bir yöntem gerçekten değil.

Toplama baktığımızda, ara ara açıklamalarınızdan da görüyoruz -yasalara uymanın çok da gerekli olmadığını söyleyen açıklamalarınız da var-zaten kararları da şöyle değerlendiriyorsunuz: “İktidarımızın işine yarayan kararsa iyi, işine yaramıyorsa bu karar kötü karar.” Hatta bunu biraz daha ileriye götürüyorsunuz -son hâkim ve savcıların atamalarında da gördük- sizin istemediğiniz kararları veren hâkimleri ya soruşturmanın konusu hâline getiriyorsunuz ya sürgün ediyorsunuz ya da görevden alıyorsunuz; ne uluslararası sözleşme ne Anayasa tanıyorsunuz; hiçbir hak, hukuk tanıdığımız yok.

Aslında, bu sıralarda oturan siz AKP vekillerinin de sanırım bu konularda pek bir hükmü yok. AKP’li bir vekil İstanbul Sözleşmesi’nin onaylanması sırasında şunu söylüyor: “Neye el kaldırdığımızı, içeriğini bilmiyorduk; o nedenle İstanbul Sözleşmesi’ne ‘Evet.’ dedik.” Bunu diyerek de aslında buradaki gerçekliği başka nedenle de olsa açıkça ifade etmiş oluyor.

Aslında adınızda “adalet” var ama maalesef uygulamalarınızda adaleti göremiyoruz. Türkiye tarihinin en büyük hukuksuzluklarına, adaletsizliklerine imza atmış bir parti olarak tarihe geçtiniz. İktidarınız on sekiz yıldır devletin bütün kurumlarını âdeta bir parti şubesi hâline getirdi. Liyakati değil, sadakati önceleyen; insanları işleriyle, ekmekleriyle sınayan; “Hayır.” diyene sopasını gösteren bir iktidarınız var. Gücünüzün yetmediği STK’leri, meslek örgütlerini yandaş medya ve maaşlı troller aracılığıyla hedef hâline getiriyorsunuz, düşmanlaştırıyorsunuz, olmadı bölmeye çalışarak tahakkümünüz altına almaya çalışıyorsunuz. İşte barolar tam da bu tahakküm derdinizle karşı; adalet, demokrasi, insan hakları tanımazlığınıza karşı; herkesi sizin emir kulunuz hâline getirme, avukatları susturma isteğinize karşı bir yürüyüş gerçekleştirdi. “Muktedirlere itaat etmeyeceğiz; güçten değil, haktan yana olacağız. Baroları susturmak halkı susturmaktır.” demek için yollara düştüler. Cevabımız; polis saldırısı, yerlerde sürüklenme, aç susuz bırakma, yağmur altında saatlerce bekletme, gözaltı tehdidi oldu. Zira sizin lügatınızda hak aramak, özgürlük, demokrasi, adalet diye bir kavram zaten hiç olmadı. Sizin için, hak arayan herkes teröristti.

Biliyoruz, uzun süredir baro yönetimlerini bir türlü ele geçiremiyordunuz, itaat eden barolar ve avukatlar yaratamıyordunuz. Tüm baskılarımıza rağmen avukatlar direniyor, asla geri çekilmiyordu. Duruşma salonlarından yaka paça atsanız da cezaevlerine tıksanız da ezilenlerin yanında olmaya, sözünü söylemeye, demokratik haklarını kullanmaya devam ediyorlardı. İşte bu nedenledir ki bu saldırı dalgasını başlattınız. Buradan avukatların, baroların direnişini selamlayalım.

Şimdi, bu direnişlere AKP Grup Başkan Vekili diyor ki: “Yürümek ne? Daha düzgün bir davranış bekliyoruz. Eğer iletişim tarzınızı yoksa yürümek değil, koşsanız da faydası yok.” Demokratik bir eyleme yaklaşım biçiminiz bu. Peki, geçmişte ne diyordunuz? Eski Refah Partili Ahmet Yavuz birkaç sene önceki yazısında şunları söylüyor: 28 Şubatın ateşli günlerinde Refah Partisi kapatılma sürecindeyken parti kurmayları bir değerlendirme toplantısı alıyor. Bu baskılara ve gidiş karşı eylem planları tartışıyorsunuz, o sırada dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ayağa kalkıyor ve diyor ki: “Hocam, İstanbul’dan Ankara’ya yürüyelim, Boğaz’dan 1 milyon kişiyle geçelim. Bu adaletsizliği, hukuksuzluğu ve haksızlığı protesto edelim.” Yani siz de yürümek istiyorsunuz. 28 Şubat sürecinde “Kalkın, yürüyelim.” diyenler bugün aynı taleplerle yola çıkanları darbettiriyor. Yani şunu söylüyorsunuz: “Haksızlık bize yapılırsa yürümemiz makbul, size yapılıncaya değil.”

Avukatların yaşadıkları birçok sorun dururken siz kendinize itaat eden barolar yaratmak için harekete geçtiniz. Avukatların mali imkânlarının güçlendirilmesini konuşmuyorsunuz, işçi avukatların sorunlarını konuşmuyorsunuz, avukatın delil toplama gücünün artırılmasını konuşmuyorsunuz, büyük şehre yığılan avukatların problemlerini konuşmuyorsunuz; yüzlerce avukatın ruhsatları gasbedildi, mesleklerini yapmaları engelleniyor, ruhsatı verilmeyen avukatları konuşmuyorsunuz. Avukatlar sırf avukatlık yaptıkları için gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Avukat Ebru Timtik yüz yetmiş dört gündür, Avukat Aytaç Ünsal yüz kırk üç gündür adil yargılanma talebiyle ölüm orucundalar. Hiçbir hukuki dayanak veya delil olmaksızın, yargılanan avukatlara, savunma hakları ihlal edilerek on yıllara varan cezalar verdi iktidarın güdümündeki bu yargı. Ebru ve Aytaç buna rağmen konuşulmuyor. Sizin derdiniz, kurduğunuz saltanatı, içinde bulunduğunuz şatafatlı hayatı devam ettirmek.

Dün, burada, şöyle cümleler kullandınız: “Biz halkın iradesiyle geldik, halkın iradesiyle gideriz.” Peki, sizi halk seçti de Leyla Güven’i, Musa Farisoğulları’nı, Enis Berberoğlu’nu kim seçti? Onlara oy verenler sizin gözünüzde halk değil mi? Bu, halkın iradesini hiçe saymak değil mi?

Milletvekillerimizi düşürürken çeşitli bahaneler ileri sürüyorsunuz, “yargı” diyorsunuz. Bağımsız bir yargı olmadığını hepimiz biliyoruz ve üstelik de bu milletvekillerimizin düşürülmesine yol açan mahkemenin bütün üyelerinin, savcılarının, Emniyet aşamasındaki görevlilerin hepsinin FETÖ’den dolayı yargılanıp da içeri atıldığını siz de çok iyi biliyorsunuz ama buna rağmen, işinize geldiğinde yargı, işinize gelmediğinde yargının kararlarını kabul etmeyen bir iktidarsınız maalesef.

Yine, bu ünlü bağımsız yargımız, CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu’na yedi yıl önceki “tweet”leri nedeniyle dokuz yılın üstünde ceza verdi. Ne tesadüftür ki İstanbul seçiminin kaybedildiği gün verildi. Herhâlde sizin duyarlılığımız, iktidarın bu belli günlere takıntılı olma duyarlılığı mahkeme başkanında da varmış, o da bugüne denk getirerek böyle bir karar verdi.

Yine, Sara Kaya, belediye eş başkanlarımızdan Sara Kaya hakkında, siyaset yaptığı için on altı yıl hapis cezası verdi sizin bağımsız yargınız, güya bağımsız yargınız demek lazım.

İşte, siz, şimdi, buradan sürekli “bağımsız yargı” deyip duruyorsunuz ama gerçekler ortada. Bu ülkede ne bağımsız bir yargı var ne adalet var ne demokrasi var. Bunu sadece biz değil, bütün dünya biliyor. Güneş balçıkla sıvanmıyor, gerçekler açıkça ortada.

Son olarak şunu söylemek isterim: Halkların Demokratik Partisi olarak bir yürüyüş başlattık. Bu yürüyüş demokrasi için, özgürlükler için, adalet içindi, aslında bütün Türkiye toplumunun talepleri içindi, herkes içindi. Bu yürüyüşün coşkusunu, direnişini hep birlikte gördük, siz de bunu çok iyi gördünüz. Halkın nasıl talepleri var, bunu da çok iyi gözlemlemişsinizdir. Zira emniyet güçleriniz bizi çok yakından takip ediyordu, hatta sürekli, engelleme hattında önümüzde duruyorlardı. Dolayısıyla, aslında halkın taleplerinin ne olduğunu belki, bir kez daha Emniyete sorarsanız, onlar size daha yakından anlatırlar.

Diğer bir meselemiz, kadınlar olarak kadın kampanyamızla yürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Gülüm.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Bu dönemde, özellikle corona günlerinde erkek şiddetiyle başa bıraktığınız ayrımcı İnfaz Yasası’yla fail erkekleri eve göndererek ölmemize sebep olduğunuz, korumadığınız biz kadınlar için yürüyoruz. Boşanmak istediği erkek tarafından, yıllarca darbedilen ve defalarca koruma talep etmesine rağmen korunmayan, kanıyla katilin adını ve “Kurtuldum.” diye yazan -dikkatinizi çekiyorum- “Ölerek kurtuldum.” diyen bir kadın, Nurtaç Canan için yürüyoruz. İktidarınızın korumadığı için ölümü kurtuluş olarak gören kadınlar için yollardayız. “Kadın mücadelemiz her yerde.” diyerek biz kadınlar, erkek devlet şiddetine, kadın cinayetlerine, çocuk istismarına, kayyum politikalarına karşı hep birlikte alanlardaydık, sokaklardaydık, mor konvoylarımızla yollardaydık. Sokakları, meydanları terk etmediğimiz gibi Mecliste de kadın-erkek eşitlik mücadelemiz sürecektir ve bir gün, mutlaka, bu ülkeye demokrasiyi, özgürlükleri, kadın-erkek eşitliğini getireceğiz.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, lütfen maske kuralına uyalım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tamam ama Genel Kurul çok sıcak, lütfen klimaların açılması talimatı verin.

BAŞKAN – Tabii, kapıların da hepsini açalım, biraz da klimayı daha yüksekte çalıştırsınlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kapı değil efendim, klima açsak daha iyi olmaz mı?

BAŞKAN – Evet, Sayın Açıanal buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal’ın, 22 Haziran Urfa iline “şanlı” unvanının verilisinin 36’ncı yıl dönümü vesilesiyle başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehitleri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

ZEMZEM GÜLENDER AÇANAL (Şanlıurfa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Önce İngilizlerin, sonra Fransızların işgaline uğrayan, 11 Nisan 1920’de çok kısıtlı imkânlarla işgalcileri vatan topraklarından kovarak tarih yazan Urfa halkı, Kurtuluş Savaşı’nda gösterdiği kahramanlıklarla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 22 Haziran 1984 yılında “şanlı” unvanı, 2016’da İstiklal Madalyası’yla onurlandırılmıştır. İslam coğrafyasının ateş çemberine alındığı bugünlerde ecdadımızın bizlere bıraktığı bilinç ve şuurla mirasa sahip çıkmaktayız. Bu inanç ve kararlılıkla, Urfa’mıza “şanlı” unvanının verilisinin 36’ncı yıl dönümünü kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Başkanım, bir söz talebimiz vardı, az önceki hatibin konuşması üzerine kısa bir söz rica ediyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

29.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, az önceki hatip ara buluculukla ilgili bilgi verdi, konuştu fakat bu bilgi doğru bir bilgi değil. Bu konuda millete doğru bilgi vermekte fayda olduğunu düşünüyorum. Ben de hem hukukçu hem ara bulucuyum, ilk ara bulucularım ve yıllarca da yaptım ara buluculuğu. Ara buluculuk, hatibin dediği gibi süreci uzatan ve güçsüz tarafı ezen bir sistem değildir. Ara buluculuk, tam tersi, yargı yükünü azaltmıştır. Taraflar anlaşmak zorunda değildir, burada ezilen bir taraf yoktur ve süreci istedikleri yerde kesebilirler ya da devam ettirebilirler. Ara buluculuk kısa ve masrafsızdır, her iki tarafın kazanması üzerine inşa edilmiştir. Güçsüz tarafın hukukunu koruyan çok iyi bir sistemdir. Dolayısıyla, tüketici hukukunda da getiriliyor olmasını önemsiyorum ve çok özel buluyorum burada da bu düzenlemeyi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ondandır mı işçi hakları, işçiler ara bulucular tarafından ihlal ediliyor? Hak ihlalleri oluyor, ondan mı?

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Bana gelenlerin hiçbiri de ezilmedi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yapmayın eylemeyin ya.

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Hiç ezilmedi bana gelenler, hiç ezilmedi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz o zaman işveren ara bulucusu olarak mı oradaydınız?

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Yok valla, çok işçi de... Kendi adınıza konuşun. Her şeyi çok iyi biliyorsunuz ama öyle değil, tamam mı!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ben de ara bulucuyum.

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Tamam, ben de ara bulucuyum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – Evet, birinci bölüm üzerinde gruplar adına son söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Alpay Antmen'in. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım.

Bugüne kadar, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan değişiklikler tam 19 kez, evet, tam 19 kez, çoğu "reform" adı altında ve yargılamanın hızlandırılması amacıyla yapılmışsa da bu değişikliklerden sonra yargının hızlanması mümkün olmamış, sorunlar da çözülmemiş hatta bazen daha da ağırlaşmıştır.

Bu kadar tecrübeden sonra sadece kanun değişikliğiyle yargının hızlandırılmayacağını anlaşılmaması beklenirken ve yargının, bir kısmı çok temel ve diğer sorunları ortadayken sadece kanun değişikliği yaparak yargının hızlanması düşüncesi beyhude bir çaba olmaktan öteye gitmeyecektir. Hatta henüz bir kanuna yeni alışırken yeniden değişiklik yapılması, mevzuat karışıklığı sebebiyle farklı sorunlar doğuracaktır. Burada açıkça söylüyorum: Bu değişikliklerin tamamına yakını hâkimlerin gözüyle yapılmış ve fakat savunma makamını oluşturan avukatlar hiçbir şekilde nazara alınmadan bu değişiklikler getirilmiştir.

Maddelere geçildiğinde arkadaşlarım ayrıntılarıyla anlatacaklar ama yargının içinde bulunduğu durum ortadayken, bağımsızlığını kaybetmiş bir yargı varken, önemli davalarda mahkeme kararlarının hukuki yerine siyasi olduğu ortadayken, adalet mekanizmasına güven tamamen ortadan kaldırılmışken, haklıyı değil güçlüyü koruyan bir mahkeme sistemi yaratılmışken bizim görüşüp konuşmamız gereken kanun bu mu olmalıydı? Allah aşkına, bunları mı konuşmalıydık? (CHP sıralarından alkışlar)

Keza, FETÖ'cü hâkim ve savcıların yargıdan ayıklanmasından sonra, son dört yılda mesleğe alınan hâkim ve savcıların öz geçmişlerine bakmanızı istiyorum. Gerek hukuk nosyonlarının tartışmalı olması ve gerekse de özellikle AKP il ve ilçe teşkilatlarında görev yapmış avukatlar hâkim ve savcı yapılarak yargıda hızlanan kadrolaşmayı burada tartışmamız gerekmektedir?

Mafya dışarıdayken, suç örgütleri mitingler düzenlerken, çeteler insanları tehdit ederken, sokakta silahlı çatışma yaparken, insanları güpegündüz öldürürken bunlar sizleri rahatsız etmiyor mu? Vatandaş adaleti adliyeler yerine -mahkemelerde değil- ya tanıdıkla ya da sosyal medyada arıyor; bu sizin uykularınızı neden kaçırmıyor?

Bir ülke düşünün, işçi haksız yere işten atılıyor, “ara buluculuk, ara buluculuk” diyorsunuz ama işçinin hakkı yeniyor, mahkemeye gidiliyor, mahkemesi dört sene sürüyor. (CHP sıralarından alkışlar) Yargıtayda bir dosya iki sene bekliyor. Bu mu adalet? Geciken adalet, adalet mi arkadaşlar?

Kadın taciz ve tehdit ediliyor, yardım istiyor “Koruyun beni, kurtarın beni” diye haykırıyor, onu ölümle tehdit eden pespaye sokağa bırakılıyor, sonra o adam o kadını vahşice katlediyor. Bunları konuşmamız gerekmiyor mu?

Bir de sizin geçirdiğiniz son af var; mafya dışarı çıktı, çeteler dışarı çıktı. Bir kısım çıkanlar gitti adam öldürdü, çocuk öldürdü. Gün gün tutuyorum bu kayıtları, isteyen olursa verebilirim. Yani, sizin ısrarla getirdiğiniz af yüzünden masum bir çocuğun öldürülmesi sonrasında, hâlen çıkıp bunu savunacak mısınız? Ülkenin hukuk açısından mevcut durumu, iktidar ve ortağımı rahatsız etmiyor mu?

Değerli milletvekilleri, adaletsizlik her yerde. Vatandaş bir asgari ücretle iş bulamıyor. Aç vatandaş, aç! Ama bazı baylar ve bayanlar üç hatta dört yerden yüklü maaş alıyor. Üniversite mezunları, yüksek lisans mezunları, doktora yapan bilim insanları atanamıyor ama yağlı güreşçi Vakıfbank yönetimine atanabiliyor. Yağlı kapı dedikleri bu değil mi? Liyakat, adalet, eşitlik ne oldu? Tuş oldu. Hak mı, reva mı? Günah değil mi, günah değil mi, bunu düşünün.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Günah, vallahi günah.

ALPAY ANTMEN (Devamla) – Bir de Türkiye Wushu Federasyonu var -Allah’a şükür- evlere şenlik. Yaşananlar tam Zaytung, Zaytung’u bile geçti. Bu federasyonda tek kişinin katıldığı yarışma düzenleniyor, katılan da federasyon başkanın eşi, oğlu da hakem, sonra şampiyon ilan ediliyor, aile komple federasyon. Damat ile hala yarışmaya katılıyor, hakem teyze filan aile arası -kendi kendilerine maaş da bağlamışlardır Allah bilir- yani bildiğiniz aile federasyonuna çevirmişler. Kimden öğrendilerse pes!

Değerli milletvekilleri, yoksulluktan, açlıktan vatandaşın kendisini yaktığı, toplu intihar ettiği bir dönemde bu yaşananlar hangi akla, hangi vicdana sığar? Adalet bunun neresinde? Bir yanda kendisine yağlı kapı bulan yağlı güreşçiler, bir yanda tüm ailesini federasyonda maaşa bağlamış garip garip aileler; diğer yanda işsizlikten, açlıktan intihar eden benim canım vatandaşım. İnsaf, merhamet, vicdan; Allah aşkına, merhamet! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı sistemiyle birlikte Meclis zayıflatıldı, yargı tek adama bağlandı ve medya da sarayın kontrolüne verildi. Türkiye, darbe dönemlerinde bile karşılaşmadığı uygulamaları, baskıyı, tutuklamayı, sansürü yaşamak durumunda bırakılıyor. Daha dün -hepimiz gördük- bu ülkenin namuslu, şerefli, haysiyetli baro başkanları kendi başkentlerine geldiler, 100-200 metre sembolik yürümek istediler; yirmi altı saat taşın üstünde, betonun üstünde, yağmurda, çamurda, sıcaklığın altında enterne edildiler. Bu suçtur, var mı bunun üzerine gidecek bir cesur savcı? Yok. Filmlerde kaldı. Bakınız, bazı baro başkanlarımız polis tarafından darbedildi. İnşallah o polis, avukata muhtaç olur. Hangi yüzle ona gidecek, merak ediyorum.

Sağanak yağmura karşı çadır kurmak isteyen Ankara Büyükşehir Belediyemiz engellendi. Önce yemek bile verilmedi. Ülkede teröristlere çadır kurup hâkim ve savcı gönderiyorsunuz, bu ülkenin namuslu, şerefli, haysiyetli baro başkanlarını güneşin altında, yağmurun altında berhava ediyorsunuz. Yazıklar olsun! Seyyar tuvaletler bile engellendi. Baro başkanları ve avukatların ihtiyaçlarını gideren pastaneye 12 bin lira ceza verdiniz. Ben bunu karşılamaya hazırım, hodri meydan! Gece üşümesinler diye evinden battaniye getiren bir avukat polislerce tartaklandı, eşinin önünde hakarete uğradı. Basın mensupları içeri alınmadı. Tam bir hukuksuzlukla, tam bir zorbalık yaşadı. Tüm dünya kendi başkentinde yürüyemeyen hukukçuları gördü. AK PARTİ içerisinde değerli milletvekilleri var, hukukçular; baro başkanlarını orada görünce ne hissettiler, sormak istiyorum.

Bakın, değerli iktidar milletvekili arkadaşlarım, bu elimde tuttuğum Türkiye Cumhuriyeti Anayasası hepimizin namusumuz ve şerefimiz üzerine uymaya, bağlı kalmaya ant içtiğimiz Anayasa'mız. Anayasa'nın 34'üncü maddesi ne diyor? "Herkes, önceden izin almaksızın, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü yapabilir." Ne oldu? Siz baro başkanlarını yürütmediniz. Adamın üzerinde cübbesi var, 200 metre yürüyecek, ne olurdu yürüseydi? Güneşin altında, yağmurun altında, aç, susuz, önce yanarak, sonra ıslanarak yirmi altı saat beton üstünde, açıkta bekleyen bu adamlar kendileri için mi geldiler Ankara'ya? Kendileri için mi yürüdüler? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hepsini tanyorum, her birine kefilim, her biri mesleğinde temayüz etmiş hukukçular. Tek dertleri hukuk ve adalet. Var mı Türkiye'de? Yok. Dünyada hiçbir iktidar baro başkanlarına bunu yapmadı, bu rezaletle de tarihe geçtiniz, helal olsun! Sonra biz "tek adam" "saray vesayeti" "dikta rejimi" deyince alınıyorsunuz. Alınmayınız. Hukukçularını kaldırımda bile yürütmeyen bir rejime ne denir Allah aşkına? Baro başkanının dövuğü bu anlayışa hangi ismi veriyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Ben söyleyeyim sayın milletvekilleri, bunu tanımlamaya "diktatörlük" kelimesi bile az gelir. Siyasal tarihte ve siyaset biliminde sizin anlayışınıza "totaliter diktatörlük" deniyor. Bu kelimenin ne anlama geldiğini bilmiyorsanız bir bilene sorun.

Değerli milletvekilleri, neresinden tutsak elimizde kalıyor. Hukuksuzluk bir değil binlerce. Dün baro başkanları haksız bir şekilde engellendi, bugün İstanbul'da başka bir hukuksuzluk var. Yine dünyaya rezil oluyoruz. Birçok Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili orada. Gazeteciler bu ülkede totaliter diktatörlük rejiminden nasibini alıyorlar. Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu, Hülya Kılınc, Ferhat Çelik, Aydın Keser ve Murat Ağırel tamamen hukuksuz bir şekilde yargılanıyorlar, bir kimlik açıklamışlar diye. Bu kimliği ilk Sayın Cumhurbaşkanı açıkladı. Bu gazetecilerin yargılanmalarının

asıl sebebi başka. Neden yargılanıyorlar biliyor musunuz? Bu kitapları yazdıkları için, bu kitapları yazdıkları için. (CHP sıralarından alkışlar) Kitap yazdılar! Hadi bunları yalanlayın, hadi bunları tekdüz edin, hadi bu kitaplar nedeniyle onlara savunma hakkı vererek yargılayın.

İktidarın FETÖ konusunda hiç de öyle kandırılmadığını, bilerek ve isteyerek iş birliği yaptığını belgeleriyle ortaya döktüler, onun için yargılanıyorlar. Masumlardan, hukukçulardan, gazetecilerden, yazarlardan, aydınlardan, gençlerden, kadınlardan, emekçilerden, sanatçılardan, her bir muhalefet edenden, size benzemedikleri, sizin gibi düşünmedikleri için nefret ettiğiniz insanlardan intikam almaktan vazgeçin. Adalet size de lazım olacak, Allah korusun, bir gün yargılanırsanız bağımsız yargıçlar karşısında kendinizi savunmak isteyeceksiniz. O zaman bugünleri hatırlayınız, ne hâle geldiğinizi ve bu ülkeyi ne hâle getirdiğinizi hatırlayınız. Hukuku aratmayın, adaleti unutmayın, hak yemeyin.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Fikret Şahin...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- *Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Balıkesir ilinde yaşanan yoğun yağış nedeniyle Sındırgı, Bigadiç, Savaştepe ve Kepsut ilçelerinde tarımsal üretim alanlarının zarar gördüğüne ve Ziraat Bankasının büyükbaş dişi hayvanların kesimini önlemek ve damızlık hayvan ithalatını azaltmak amacıyla gerçekleştirdiği projeye Balıkesir ilinin dâhil edilmediğine ilişkin açıklaması*

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hafta sonu Balıkesir’de yoğun yağmur ve dolu yağışı nedeniyle özellikle Sındırgı, Bigadiç, Savaştepe ve Kepsut ilçelerimizdeki tarımsal üretim alanlarında büyük zararlar meydana geldi. Başta sebze, mısır, buğday ve tütün üreticileri olmak üzere tüm çiftçilerimizin bir yıllık emekleri heba oldu. Büyük ekonomik zorluklar içinde olan çiftçilerimiz daha da zor durumda kalmışlardır. Bu nedenle, ÇKS kaydı ve TARSİM sigortası olmayan üreticiler de dâhil olmak üzere tüm üreticilerimizin zararları karşılanmalı, çiftçilerimizin tarımsal üretime devam edebilmeleri için gerekli destekler verilmelidir.

Ayrıca Ziraat Bankasının büyükbaş dişi hayvanların kesimini önlemek ve damızlık hayvan ithalatını azaltmak amacıyla gerçekleştirdiği projeye hayvancılıkta marka olmuş Balıkesir ilimizin dâhil edilmemiş olmasını yadırgıyor, ilgililerden bu proje kapsamında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya... Yok.

Sayın Kılıç... Yok.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)*

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerinde şahıslar adına ilk söz Sayın Zeynel Emre'nin.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Mevcut kanun teklifiyle ilgili Komisyon aşamasında şunu ifade ettik Komisyon üyesi arkadaşlarımızla birlikte: Bu teklifin özelinde, şu madde çok kötüdür, aman geçmesin, çok büyük yanlışlıklar doğurur gibi bir yaklaşım içerisine girmedik. 66 maddenin, birkaç tanesi hariç, çoğuna katıldığımızı da ifade ettik. Ama bir gerçek var ki ortada, bütün bunlar, yargı reformunun, o yargıda açıklanan Strateji Belgesi'nin devamında, “Yargıda reform yapılacak.” diye gelen -paketler hâlinde, birinci, ikinci- üçüncü yargı paketi; bu üçüncüsü.

Burada bir reform yok yani bir yenileşme yok, eskiyi düzeltme yok; Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda bazı aksayan yönlerin, ağırlıklı olarak da lojistik olarak tarif edilecek kısımların giderilmesi var.

Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak itiraz ettiğimiz maddelerden biri 2'nci madde. Birazdan maddelere geldiğimizde onu da konuşacağız.

Şimdi, biliyorsunuz, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yargılama aşamasında bazen duruşmaların gizli yapılması ihtiyaçtır. Mesela, çocuğun üstün yararı gereği duruşmaları gizli yapabilirsiniz. Ama hukuk davalarında böyle bir ihtiyaç pek yoktur. Üstüne üstlük, bu gelen teklifte de, mevcut düzenleme daha da genişletilerek, ilgililerin herhangi birinin başvurusu üzerine hâkimin duruşmayla ilgili gizlilik kararı verebilmesi hükme bağlanıyor.

Değerli arkadaşlar, bir hukuk davasında nasıl olur, nasıl bir gizlilik oluşabilir? Bakın, biz gerçek anlamda bir hukuk devleti olsak burada farklı ihtimalleri konuşabiliriz ama bu ülkenin 2'nci partisinin Genel Başkanı, benim Genel Başkanım, sadece Mecliste yaptığı, salı günü grup toplantısında yaptığı konuşmalar nedeniyle milyonlarca lira tazminata mahkûm oldu ve bunları daha yargılamanın ilk aşaması bittiğinde, kesinleşmeden tahsil etme yönüne gitti mahkemeler. Yani Yargıtayda, daha sonraki safahatta bunlar elbette geri dönüyor, döndükleri oluyor ama bir de siz, buradaki maddi, manevi tazminat davalarının gizli yürütüldüğünü düşünün. Şimdi, Genel Başkanımız Man Adaları'na ilişkin bilgi açıkladı, tazminat davasının konusu oldu. Ya vatandaşımızın bilmesi gerekmez mi kim haklı, kim haksız? İşte siyasi çekişmenin olduğu nokta, keyfiyete dayalı düzenlenebilecek maddeler.

Şimdi, Ergenekon, Balyoz başta olmak üzere kumpas davalarında izlenen temel bir metot vardı, FETÖ'cülerin izlediği metot: Bir doğru bilginin üzerine öyle bir manipülasyon inşa ediliyordu ki artık orada yargılanan insanların, o doğruları anlatıp da gerçeğin gün yüzüne çıkması bir iki seneyi alıyordu, birkaç sene yatıyorlardı. Şimdi FETÖ gitti, FETÖ'nün yerine gelenler başka bir metot uyguluyor. Burada da olanın yanına ilaveler yapıyor ve “Yeter ki insanlar tutuklu kalsın, mağduriyet yaşasın, biz kendi kinimizi, intikamımızı alalım.” deniyor.

Ben, bugün yargılanan Barışların dosyasını satır satır okudum. Bakın, birincisi, tartışmalı bir konu. Nedir o? MİT mensuplarının kimliğinin deşifre edilip edilmemesi. 2014 yılında yapılan bir değişiklik var: Birisi deşifre etse de tekrardan onun haber yapılmaması bekleniyor, tamam mı? İşin bir kısmı bu. Ama bununla birlikte, ilave ne yapıyor? Orada bir şey ilave edilmiş, denilmiş ki: “Burada casusluk suçu var.” Değerli arkadaşlar, dosyaya bakın, nasıl bir casusluk suçu var? Hangi ülke lehine casusluk yapılmış? Sırf tutuklanabilsinler diye ilave yapıyor burada.

Bugün aslında içinde bulunduğumuz durumun, gerçekten acıklı, acınası durumun en çarpıcı örneklerinden biri baro başkanlarımızın başına gelen. Türkiye'de yürütmenin tahakkümü altındaki yargı ve özellikle o bağımlılık ilişkisi içerisinde, savunma makamı, iddia makamı ve karar makamı diye düşündüğünüzde bunların kuvvetinin birbirine denk olması gerekirken burada olağanüstü bir haksızlığın, eksikliğin yaşandığı bir durumda bu ülkenin baro başkanları ülkenin başkentinde âdeta gözaltına alındı. Giriş çıkış serbest ama gözaltındasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha verirsiniz toparlayacağım.

BAŞKAN – Tamamlayın.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Yiyecek sokmak yasak, battaniye yasak, oturak götüremezsin, başkası giremez; âdetâ gözaltındalar. Belediye onlara yardım etmek istiyor orada buldukları süre içerisinde -ya, ayıp, ben söylemekten utanıyorum ama söylememiz lazım, insanlar bunları öğrensin-seyyar tuvalet kurmak istiyor, müsaade etmiyorlar. Baro başkanları yakındaki bir pastaneye gidiyor tuvalet için, ihtiyaçlarını gidermek için, o pastane sahibine “Sosyal mesafeye uyulmadı.” diye 12 bin lira ceza kesiliyor. Allah aşkına, değerli arkadaşlar, böyle hukuk devleti olur mu? Bütün parlamentolarda en çok avukatlar vardır, avukatların yaşadığı haksızlığa karşı çıkmayan bir Parlamentodan kimseye hayır gelmez değerli arkadaşlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ramazan Can’a mı söyledin, Ramazan Can’a? Gören olmamış ama onun da hukuk okuduğu söyleniyor.

BAŞKAN – Sayın Ramazan Can burada yok, arkasından konuşmayın.

Evet, şahıslar adına ikinci söz Belgin Uygur’un.

Buyurun Sayın Uygur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi’nin temel amaçlarından biri de hukuk yargılamasının sadeleştirilmesi ve etkinliğinin artırılmasıydı. Bu çerçevede yapılan bu düzenleme, adaletin tesisi, yargıda etkinliğin artırılması ve yargılamaların makul sürelerde tamamlanması amacıyla bugüne kadar gerçekleştirilen reformların devamı niteliğindedir. Teklifin hazırlık süreci uzun bir geçmişe sahiptir ve son derece titiz bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkmıştır. Teklif Yargıtay, Danıştay, tüm bakanlıklar, ilgili kurum ve kuruluşlar, Türkiye Barolar Birliği, bünyesinde hukuk fakültesi bulunan üniversiteler, hukuk dernekleri olmak üzere 100 farklı kurum ve kuruluşun görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun aksayan taraflarının tespit edilmesi ve çözüm bulunması, ön inceleme kurumunun gözden geçirilmesi, yargılama usullerinin daha işlevsel hâle getirilmesi, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının hukuk yargılamasında etkin bir şekilde kullanılabilmesi ve buna engel olan unsurların sistem dışına çıkarılması amacıyla hazırlanan kanun teklifimiz reform niteliğinde bir düzenlemedir. Bu çerçevede, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun hukuk yargılamasına hâkim olan ilkeler çerçevesinde gözden geçirilmesi, yargılamanın daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi, uygulamacıların ve akademisyenlerin dile getirdiği yargılama sorunlarının çözüme kavuşturulabilmesi amaçlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimizdeki bazı yeniliklere değinecek olursak, mevcut uygulamada, belirsiz alacak davasında alacağın tamamı dava edilmekte ancak davanın açıldığı tarihte alacağın miktar ve değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi davacıdan beklenememekte veya bu belirlemeyi yapma davacı açısından imkânsız bulunmaktadır. Bu soruna çözüm olması amacıyla, alacağın miktar ve değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün hâle geldiği anın tespitin mahkemece yapılması öngörülmektedir.

Yine, delil avansının dava açılırken mahkeme veznesine peşin olarak yatırılması uygulamasının dava açan kişilere ağır bir mali yük getirmesi ve hak arama hürriyetinin ihlali sonucunu doğurması nedeniyle bu avansın dava açılırken mahkeme veznesine peşin olarak yatırılması zorunluluğu teklifle kaldırılmaktadır.

Davaların gereksiz yere uzamasının önlenmesi ve çelişkinin giderilmesi amacıyla, hâkimin reddine ilişkin merci kararlarına karşı da dava konusunun miktar ve değerine göre derhâl istinaf kanun yoluna başvurulabilecektir.

Yine, yapılan düzenlemeyle, iş yükünün azaltılması ve usul ekonomisi ilkesinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla, Yargıtay tarafından bozulan veya bölge adliye mahkemesi tarafından kaldırılan hükme ilişkin olarak, ilk derece mahkemesince tahkikata ilişkin bir işlem yapılması durumunda tahkikat sona erinceye kadar da islah yapılabilmesi imkânı getirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; netice itibarıyla, yapılan düzenleme, ilk derece yargılaması ve kanun yolu incelemesi olmak üzere yaklaşık 4,2 milyondan fazla dosyanın çok daha hızlı ve etkin bir biçimde sonuçlanmasını sağlayacaktır. Yine, bu teklifimiz, 4 milyondan fazla hukuk dosyasının taraflarını, avukatlık veya hâkimlik yapanları, bilirkişileri, hakemlik yapanları doğrudan etkileyecektir. Böylece, teklifle, yargılamayı uzatan sorunların giderilmesi, yargıya olan güvenin de artırılması hedeflenmektedir.

Kanun teklifimizin ülkemize, hukuk sistemimize, yargı camiamıza hayırlı olmasını temenni ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Soru- cevap işlemi yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1’inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 20’nci maddesinin (1)’inci fıkrasında yapılan “dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen” şeklindeki ibare değişikliğinin “dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece resen” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Cengiz Gökçel

Rafet Zeybek

Sevda Erdan Kılıç

Mersin

Antalya

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Sevda Erdan Kılıç’ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 1’inci maddesi üzerindeki önergeyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Açıkçası bu maddede tarafların hak kaybına uğramalarının önüne geçilmektedir fakat teklifin geneline baktığımızda bazı aksaklıklar olduğunu tespit etmiş bulunmaktayız. Son yıllarda giderek artan şekilde birçok temel kanunda değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişikliklerin neredeyse tümü, hiç tartışılmadan, ilgili kişi ve kurumların görüşleri alınmadan, alelacele Meclise getirilmiş, kısa sürede de kanunlaşmıştır. Acele kanunlaşma telaşı kısa bir süre sonra aynı kanun üzerinde defalarca değişiklik yapılması zorunluluğunu ortaya koymuştur; bu da yasama faaliyetlerini kısır döngüye sokmuş, işlevsiz çalışmasına neden olmuştur. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu 1927 yılından 2011 yılına kadar seksen dört yılda 33 kez değişmişken 2011 yılında çıkardığımız kanun 19 kez değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklik de, kanunun sistematikliğini ve ruhunu bozmanın yanında, ilgili kişi ve kurumlarca da hiç tartışılmadan yürürlüğe konmasına sebep olmuştur. Bir söz vardır “İyi yasalar daha iyilerinin yapılmasına, kötüler de daha kötülerin yapılmasına sebep olur.” diye.

Sayın milletvekilleri, bugüne kadar yapılan değişikliklerin çoğu reform adı altında yapılmış, yargılamanın hızlandırılması amacıyla yapılmış fakat yargılama daha da ağırlaşmıştır. Çözüm bekleyen, bilinen sorunlar ortadayken sık sık kanun değiştirmenin uygulamaya da büyük zarar verdiğini söylemek durumundayız. Bu kadar sık kanun değişikliği hem hâkimlerin ve savcılarının hem avukatların takip etmekte zorlanmasına neden olmakta; bu kadar sık kanun değişikliği, uygulamanın yerleşmesine, içtihatların oluşmasına ve çelişkilerin giderilmesine engel olmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar)

Yargıda değişiklik yapılırken çözülmemiş sorunlardan işe başlamak gerekir. Hukuk fakültelerindeki eğitimin nasıl daha nitelikli olabileceğinin ele alınması, hukuk fakültesi açma hızının kesilmesi gerekmektedir. Öğretim üyesine, kütüphaneye, bilgiye, tecrübeye sahip olmayan hukuk fakülteleri mantar gibi türemiştir. Bu sorunun önüne geçilmedikçe, sorunun köküne inilmedikçe hiçbir sorunu çözemeyiz çünkü hukukun en önemli ihtiyacı iyi yetişmiş hukukçulardır.

Hukuk sistemimizde yargı ve hâkim bağımsızlığı da en başlıca sorunlardandır ki arkadaşlarımız bugün fazlasıyla açıkladılar. Hâkimlerin mesleğe alımında yapılan sözlü sınavların bağımsız ve tarafsız kişilerce yapılması, sınavı geçenlerin çoğunun iktidar partisinin ya üyesi ya da sempatisini olması yargı bağımsızlığını ortadan kaldıran unsurlardandır. Elbette tüm kanunlar zaman içinde değiştirilebilir ancak bunlar yapılırken vatandaşların ihtiyaçları, ilgililerin görüşleri esas alınmalıdır. Teklifin tamamına baktığımızda, Anayasa ihlal edilmiş, hak arama özgürlüğü kısıtlanmış, yüz yüzelik ilkesi çiğnenmiş, vatandaşların duruşmaları izleyebilme hakları elinden alınmış, zorunlu ara buluculukla Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve doğal hâkim ilkesi de çiğnenmiştir. Sonuç olarak, birkaç yararlı hüküm dışında değişiklik yapmak için değişiklik yapıldığını, bunların çoğunun da kanun yapma tekniğine, usul hükümlerinde dikkate alınması gereken temel amaç ve ilkelere aykırı olduğunu görmekteyiz.

Teklif bakıldığı zaman, düzenleme, taraf menfaatlerini korumaktan çok mahkemelerin uygulamalarına kapı aralamakta, onların daha az usulle bağlantılı olacak işlerini yapmakta ve sanki “Her yiğidin bir yoğurt yiyişi var.” anlayışı gibi “Her hâkimin ayrı bir usulü var.” anlayışının yerleşmesini sağlayacaktır ki bu da hâkimler üzerindeki iktidar baskısını daha da artıracaktır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın milletvekilleri, işkencelerin en kötüsü kanunla işkence etmektir. Gelin, biz, vatandaşlarımıza ve hukukçularımıza bu zulmü reva görmeyelim. Bu kanunlar, avukatlar, hâkimler, savcılar ve barolar, kısacası adalet hem size hem bize, dolayısıyla hepimize bir gün lazım olacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Ümit Özdağ

İstanbul

Dursun Ataş

Kayseri

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Adana

Hayrettin Nuhoglu

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ümit Özdağ'ın.

Buyurun Sayın Özdağ. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasi hem çok eski hem de çok yeni bir yönetim anlayışı. İlk temel uygulamasını Yunan'da görüyoruz. Fransız Devrimi'nden sonra Avrupa'da ortaya çıkan ulus devletler de 19'uncu yüzyılda demokratik siyasal sistemleri geliştirmeye başladılar. Demokrasinin gelişimi, fikir hürriyeti ve basın özgürlüğüyle paralel süreçler olarak gelişti. Basına yönelik baskılar, fikir hürriyetine ve demokrasiye saldırı olarak anlaşılmıştır. Basına yönelik baskılar da fikir hürriyetlerine ve demokrasiye saldırı niteliği taşır.

Son aylarda ülkemizde otoriter rejimi tahkim etme hevesleri çerçevesinde basın üzerindeki baskıların arttığını görüyoruz. Bir yandan baroları bölmeye çalışırken diğer yandan İş Bankasında Atatürk'ün hisselerine el konulması hamleleri yapılmakta, basına ağır baskılar uygulanmaktadır. Artan otoriter rejim heveslileri, bazı medya ve sosyal medya trollerini fişeklemekte, TV'lerde hangi komşularını öldürmek için liste yaptıklarını açıklayanlardan çocuklarımızın canını nasıl koruyacağımızı soranlara kadar her türlü saldırıyla karşılaşmaktayız. Allah hiçbir anne babayı çocuğunun canını savunmak zorunda bırakmasın. Ne yazık ki bu hezeyanlara iktidar partisinin temsilcilerinden tepki gelmemektedir.

Değerli milletvekilleri, bugün İstanbul'da yargılamaları başlayan Yeniçağ gazetesinden Murat Ağirel, OdaTV'den Barış Pehlivan ve Barış Terkoğlu, yine geçtiğimiz günlerde Ankara'da tutuklanan Müyesser Yıldız son tutuklama dalgasının hedefindeki araştırmacı gazetecilerdir. Ne Ağirel ne Pehlivan ve Terkoğlu ne de Yıldız'ın gerçek tutuklanma nedenleri iddianamelerde ileri sürülen hususlar değildir. Bu gazeteciler uzun saha ve kütüphane araştırmalarına dayanarak yazdıkları kitaplardan ve yaptıkları araştırmalardan dolayı tutuklanmışlardır. FETÖ'nün etkin olduğu ve iktidarla ittifak içinde olduğu süreçte FETÖ'cü gazetecilerden birisi şöyle söylemişti Ergenekon, Balyoz kumpasının psikolojik baskı ortamını haklı çıkarmak için: “Köşe yazarları cesur olmalı.” Oysa demokratik bir ülkede bir gazetecinin veya köşe yazarının cesur olmasına gerek yoktur ancak antidemokratik bir sistemde gazeteci olmak için cesur olmak gerekir.

Değerli milletvekilleri, bugün yargılanan Murat Ağirel, Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu ve Müyesser Yıldız sadece Ergenekon, Balyoz günlerinin değil, bugünlerin de cesur gazetecileridir. Onlar, bazı sözde gazeteciler gibi FETÖ'nün maddi ve manevi imkân ve kabiliyetlerinden sonuna kadar istifade edip, son anda AK PARTİ trenine atlamayı tercih edenlerden değil, AKP-FETÖ ittifakı günlerinde de FETÖ'yle mücadele için özgürlüklerinden vazgeçmeyi göze almış, gerçek vatanperver ve demokrat gazetecilerdir.

Nasıl geçmişte FETÖ bu gazetecileri korkutamadıysa bugün de yapılan baskılar korkutamayacaktır. Ancak 2007–2012 arasında yapılan baskı ve yıldırma operasyonları için “FETÖ yapmıştı.” mazeretiniz var fakat bugün yapılan baskılar için suçu atabileceğiniz bir casus örgütü de yok. Bu vatansız gazeteciler Türkiye’nin sınırlarını açıklamazlar; aksine, bu vatansız gazeteciler Türkiye’nin sınırlarını göz bebekleri gibi saklarlar. Özetle, bu davalardan, Türkiye’nin millî güvenliğini sağlamak noktasında hiçbir şey çıkmaz ancak Türkiye’de hukukun zayıflatılması ekonominin zayıflatılması anlamına geleceği için daha az ve daha pahalı dış borç çıkar.

Küresel sistemin corona salgını sonuçları altında zorlandığı, kaynakların azaldığı, jeopolitik gerilimlerin arttığı, Türkiye’nin Libya’dan Suriye’ye, Doğu Akdeniz’den Karadeniz’e, mavi vatan da alarm durumunda olduğu, kırılğan ittifakların ve güçlü düşman cephelerin varlığını sürdürdüğü, ekonomik krizin ağırlaştığı, terör örgütlerinin fırsat kolladığı bir süreçte vatansızları hapishanede tutmak, muhalefete düşman muamelesi yapmak, doğru bir politika değildir. Bu politikadan vazgeçmek iktidarın da menfaatindedir, Türkiye’nin de Türk halkının da menfaatindedir. Bu baskı politikalarının sonuç almayacağını daha önce gördük. Türkiye, bundan önce baskı politikalarını nasıl aştıysa bu baskı politikalarını ve otoriter rejimi tahkim etme çabalarını da demokratik hukuk devleti içerisinde aşmayı başaracaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri ayrıklık sırasına göre okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Cengiz Gökçel

Antalya

Mersin

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Zeynel Emre’nin.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Az evvel Genel Kurula hitap ettiğimde 2’nci maddeye ilişkin sakıncaların bir kısmını dile getirmiştim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, ben size Anayasa’mızın 141’inci maddesini okuyacağım, sonra sizden ricam, özellikle AK PARTİ Grubuna sesleniyorum, siz de bu 2’nci maddeyi okuyun, birlikte değerlendirin; oy vereceksiniz.

“Madde 141- Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.”

Değerli arkadaşlar, siz şimdi bu 2’nci maddede hukuk mahkemelerinde duruşmaların gizli yapılmasına yönelik bir düzenleme getiriyorsunuz. Anayasa’yı okudum. Ben kendi grubumdan değil sizden şu soruya cevap vermenizi bekliyorum: Anayasa’nın 141’inci maddesine aykırılık oluşturuyor mu oluşturumuyor mu? Peş peşe siz okuyun. Şimdi, siz, bu Anayasa’ya bağlılık yemini etmiş insanlar olarak bizim bunu Anayasa Mahkemesine götürmemizi niye bekliyorsunuz? Daha sonra diyorsunuz ki: “Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine gitti.” Anayasa’ya aykırı iş yapmayın. Anayasa açık burada. Bu ne biliyor musunuz? Bu, işte, öyle bir keyfiyet ki nasıl olsa ne yapsanız yanınıza kâr kalıyor, nasıl olsa ne yapsanız sizi durduracak bir yargı mekanizması, cezalandıracak bir mekanizma yok.

Şimdi, ben size en son, çarpıcı, partimize yönelik yaşadığımız saldırılardan bir örnek daha vereceğim. İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu’nun cezası onaylandı, dokuz yıl sekiz ay.

Şimdi, bu, 31 Martta yaşadığınız hezimetin bir sonucu esasında. Seçim sonuçlarına hezimet demem. Seçimlerde kazanırsınız, kaybedersiniz, halk buna karar verir ama bunu hezimet hâline getiren sizlersiniz. 31 Martta Yüksek Seçim Kurulu, Anadolu Ajansı ve AKP eliyle kurulmak istenen kumpasa, çarka çomak sokan Canan Kaftancıoğlu’na ceza verdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) İşin gerçeği bu. Bu Parlamentoda bundan yedi sekiz yıl önce yapılan açıklamalar, atılan “tweet”lere göre insanlar yargılansa Meclisin üçte 1’i ceza alır, AKP Grubunun da en az yarısı içeri girer.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Grup kalmaz!

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Sizin Kandil ve İmralı’yla ilgili söyledikleriniz arşivlerde kayıtlı, bunların onda 1’ini hiçbir Cumhuriyet Halk Partili söylemiş değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fetullah’la ilgili...

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Veli Bey, o da cabası yani Fetullah’la ilgili olanı da ayrı.

Seneler itibarıyla altı, yedi, sekiz yıl önceki açıklamalara bakalım. Ben size bir kronoloji vereceğim. Velez ki bizim İl Başkanımızın 2012’den itibaren attığı “tweet”ler suç unsuruydu. Daha önce Parti Meclis Üyesiydi, ondan önce İl Başkan Yardımcısıydı; neden bunlarla ilgili bir soruşturma yoktu da Ocak 2018’de, İl Başkanı olduktan sonra hakkında soruşturma açıldı? Madem bunlar suçtu, neden Ocak 2018’de açılan soruşturmadan sonra dava açılmadı da İstanbul seçiminin -31 Mart seçiminin-geçilmesi beklendi? Nasıl ki İstanbul seçiminden zaferle ayrılındı, onu YSK darbesiyle gasbettiniz, 22 Mayısta, üstünden bir buçuk, iki ay geçtikten sonra hakkında iddianame düzenlendi. 28 Haziranda yani 23 Haziranda tekrardan İstanbul kazanıldıktan sonra duruşmaya gittik, 3 celsede dokuz yıl sekiz ay ceza. Şimdi, istinaf mahkemesinin normal seyrinde ilerleyen bir iş olsa bir, bu kadar yakın tarihte karar verilmezdi; iki, 23 Haziran 2020’de yani yıl dönümünde, Büyükşehir Belediyemizin bir yıllık faaliyetlerinin açıklandığı günün hemen birkaç saat sonrasında bu karar açıklanmazdı. Türkiye bir hukuk devleti olsaydı bırakın bunların olmasını, bunları yapanların, bu kumpasları kuranların içeri girmesi gerekirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Başkanım, hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Değerli milletvekilleri, hepimiz bu Parlamentoda gelip geçiciyiz, Parlamento kalacak; söylediğimiz her söz de tutanaklara işliyor, tarihe bıraktığımız mirasımızdır. Burada doğruya “Doğru.” diyen, yanlışla “Yanlış.” diyen kendisine, ailesine, kendisinden sonraki nesle de miras bırakacak. Burada yaptığımız işler, işte asıl onlar bizim alınımızın ak mı, kara mı olduğunu tarih önünde gösterecektir. Eğer alını ak, gönlü huzurlu bir şekilde bu Parlamentodan zamanı geldiğinde gitmek istiyorsanız, yanlışla “Yanlış.” demeyi bilin değerli arkadaşlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hayrettin Nuhoglu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Dursun Ataş

İstanbul

İzmir

Kayseri

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İsmail Koncu

Adana

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hayrettin Nuhoglu'nun.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında reform olarak sunulan ve “ikinci yargı paketi” adı verilen bu teklif bir torba kanun niteliğinde olup içinde 9 ayrı kanuna ilişkin değişiklikler bulunmaktadır. Bu değişiklikleri konuşmak yerine yargının, adaletin ve hukukun olmadığı bir süreçte yapılan yanlışları konuşmanın daha doğru olacağını düşünüyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildikten sonra devletin temel yapısı çözülmeye başladı. Bozulan yapıdaki göstergelerden bir tanesi Cumhurbaşkanlığı teşkilatında oluşturulan politika kurullarıdır. 9 tane olan bu kurullardan biri de Hukuk Politikaları Kuruludur. Bugün, bu Kuruldan bahsedeceğim çünkü bu Kurul, geçen ay “Cumhurbaşkanının Yüzde Elliden Fazla Oyla Seçilmesinin Bazı Anlamları Üzerine” başlıklı bir açıklama yayınlamıştır. Bu açıklamayla, millî birlik ve bütünlüğü bozma niyeti sinsice uygulanmak istenmektedir. Bu açıklama, Anayasa'nın ruhuna tamamen aykırı olmanın yanında, Anayasa'da geçen “Türk milleti” ifadesiyle de açıkça çelişmektedir. Bu açıklamada “Türkiye toplumu çok kimlikli bir toplumdur.” hükmü verildikten sonra “Bizim toplumumuz farklı kimlik gruplarının bir bileşkesidir. Bireylerimiz tek boyutlu ve tek kimlikli değildir. Hiçbir kimlik grubu yüzde 50'den fazla bir sosyolojik güce sahip değildir. Yapılan tüm araştırmalar da aynı sonucu vermektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türk devletini temsil eden, yürütme yetkisini tamamen bünyesinde barındıran Cumhurbaşkanlığının resmi bir Kurulu tarafından temel ilkelere aykırı ifadelerin kullanılması, Anayasa'yı yok saymanın yanında millî kimlik ve millî birlik açısından çok sakıncalıdır. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş felsefesindeki ortak geçmiş, ortak değerler ve ortak gelecek tasavvuruna dayalı kurucu ilkelerinden intikam alırcasına “Türk milleti” yerine “Türkiye toplumu”ndan dem vurulmaktadır. Anayasa'nın 3'üncü maddesi “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.” ve 66'ncı maddesi “Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür.” demektedir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez maddelerden olan 2'nci maddede Cumhuriyetin nitelikleri sayılırken “...başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan...” cümlesindeki başlangıç ilkelerinde 9 defa “Türk” geçmektedir. “Türk vatani, Türk devleti, Türk milleti, Türk varlığı, Türk vatandaşı ve Türk evladı” işte bu başlangıç kısmında geçmektedir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Değiştirilmesi teklif bile edilemeyecek bu ifadeleri değiştirmeyi, sakın ha hiç kimse kafasından geçirmesin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

“Yüzyıllık reklam arası.” derken kafalarından neler geçirdiklerini böylece açığa vurmaya başladılar. Azıcık varsa, akıllarını başlarına almalarını şiddetle ikaz ediyorum. Türk milleti, bir kalabalıktan ibaret değildir, yani halk yığını veya kitle değildir; tarihî derinliği olan, binlerce yıllık geçmişinden günümüze savaş, barış, hüznün ve coşku gibi her türlü olay karşısında davranış biçimi oluşturmuş, bilgi ve tecrübelerini şuur altında biriktirmiş bir topluluktur. Bu milletin şuurunu bozmaya çalışanlar milletin kudreti karşısında boğulup gideceklerini bilmiyorlar mı? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) “Yapılan tüm araştırmalar aynı sonucu vermektedir.” diyerek “Hiçbir kimlik grubu yüzde 50'den fazla bir sosyolojik güce sahip değildir.” yalanını pervasızca ifade etmektedirler.

Ben, size kapsamlı bir araştırmadan bahsedeceğim: 2014 yılında bir devlet üniversitemiz tarafından yaptırılan “Türkiye’de Kimlikler, Kürt Sorunu ve Çözüm Süreci: Kamuoyundaki Algılar ve Tutumlar” başlıklı araştırmada, Türk milleti dışında etnik aidiyet yüzde 14’ü geçmemektedir. Bu araştırmayla ilgili daha kapsamlı bilgileri zaman zaman bu kürsüden açıklamaya devam edeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Şunu da hatırlatmak isterim ki: Cumhurbaşkanlığı makamı çok kutludur. O makamın bünyesinde görev yapan herkes, Cumhurbaşkanının ettiği yemine tıpkı Cumhurbaşkanı gibi uymak mecburiyetindedir. Cumhurbaşkanı, görevine başlarken bu kürsüden büyük Türk milleti ve tarih huzurunda namusu ve şerefi üzerine ettiği yeminde Anayasa’ya bağlı kalacağını taahhüt etmiştir. Görüldüğü gibi, o yemin metninde “Türk milleti” vurgusu yapılmakta ve Anayasa’ya bağlı kalınacağı sözü verilmektedir. Beklentimiz gayet açıktır, Türklüğe düşman olanların en kısa zamanda Cumhurbaşkanlığı bünyesinden uzaklaştırılması ve Anayasa’ya bağlı kalınacağına açıklanmasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır. 2'si aynı mahiyette olan bu önergeyi okutup birlikte işleme alacağım. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde geçen "bulunması" ibaresinin "olması" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit	Murat Çepni	Necdet İpekyüz
Muş	İzmir	Batman
Filiz Kerestecioğlu Demir	Kemal Bülbül	Pero Dundar
Ankara	Antalya	Mardin

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül	Turan Aydoğan	Zeynel Emre
Aydın	İstanbul	İstanbul
Cengiz Gökçel	Rafet Zeybek	Alpay Antmen
Mersin	Antalya	Mersin
	Kani Beko	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk söz Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, bir torba yasa karşımızda ve aslında AKP'nin yazboz tahtasına dönen hukuk sistemini yeniden tartışmaya açmış durumdayız. Tabii, ben bu madde üzerindeki konuşmamda hukuka yaptığımız kötülükleri ve artık bu ülkede hukuk olmadığını anlatmayacağım, zaten bu herkesin malumu, ortada bir yargı da yok, ortada bir hukuk sistemi de yok. Aslında, hukukun araçsallaştırılıp AKP'nin sopsasına döndüğü, muhalif olanları terbiye etme aracına döndüğü bir süreçle karşı karşıyayız. Onun yerine, ben size aslında bir kadın kampanyasını anlatacağım.

Evet, HDP Kadın Meclisi olarak "Kadın Mücadelesi Her Yerde" diye bir kampanya başlattık. Kürtçesi "..."(x) diye. Bu şiarımızla, aslında bu kampanyamızla sokakta, evde, fabrikada, tarlada, kısacası yaşamın her alanında kadınlara yönelik saldırılara karşı bir mücadele hattını açığa çıkarmak ve kadınlarla bir araya gelip örgütlenerek kurduğunuz bu eril devlet sistemini değiştirmek için de çalışıyoruz, çabalıyoruz.

Evet, sizler, AKP iktidarı, on sekiz yıldır kadınların bütün haklarını sistematik olarak yok etmek için çalışıyorsunuz. Evet, bir makbul kadın yaratmaya çalışıyorsunuz; çocuk büyüten, kocasının eşi olan, evde oturan ve toplumsal cinsiyet rollerine hapsolmuş bir kadınlık kimliği yaratmak istiyorsunuz. Bu kimliğin dışında kalan bütün kadınları da ötekileştiriyor, hedef hâline getiriyor ve sürekli onları nefret söylemlerinin hedefi hâline de getiriyorsunuz. Bunu nasıl yapıyorsunuz? Çok açık ve net: Sabah akşam yandaş kanallarınıza, havuz medyaya profesör, yazar, gazeteci adı altında insanları çıkarıyorsunuz ve bu insanlar, kadınların nasıl iffetli olması gerektiğini, kadınların ne kadar çocuk doğurması gerektiğini, kadınların nasıl hareket etmesi gerektiğini sabah akşam bizlere anlatıp duruyorlar.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Başka ne yapıyorlar? Bunlar çocuk istismarcılarının aklanması için bir algı yaratıyorlar, bir basın operasyonu yapıyorlar. Evet, biz şunu çok iyi biliyoruz ki AKP'nin 15 yaşından küçük olan çocuklara tecavüz edenleri tecavüz edilenlerle evlendirmeye dönük bir taslağı var, tasarısı var...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yok öyle bir şey!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – ...ve bunun için toplumsal ortamı hazırlamak için de şimdi algılar yaratıyorlar. Adının önünde koca koca “profesör” yazanları sabah akşam televizyona çıkarıp evliliği kurtarma, evliliğin geleceğini kurtarma adı altında aslında tecavüzü resmleştirmenin, yasallaştırmanın yolunu da açmış oluyorlar.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İftira atıyorsun, iftira atıyorsun!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bağırma! Dinle istersen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama yalan konuşuyorsun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Şimdi, şunu çok iyi biliyoruz: Uzun süre “Hayat Evet Sığar.” diye söylediniz, hayat eve gerçekten sığırdı mı? Evet, sizler için hayat eve sığmış olabilir ama bu ülkede yaşayan kadınlar için hayat eve sığmadı. Her ay ortalama 25-30 kadın evlerinde en yakınları tarafından katledildiler. Bunlar kimlerdi, katledenler? Eşleri, oğulları, babaları ya da erkek arkadaşlarıydı. Siz buna yönelik bir tedbir aldınız mı? Hayır. Siz ne yaptınız? Kadın merkezlerini kapattınız, eş başkanlığı terörize ettiniz, hedef hâline getirdiniz ve en önemlisi, kadın derneklerinin sabahın beşinde kapısını kırarak talan ettiniz, o derneğin yöneticilerini, başkanlarını gözüne alıp tutukladınız. Neden? Çünkü orada mücadele eden kadınlar, sizin erkek sisteminize karşı mücadele ediyorlardı, kadına şiddete karşı mücadele ediyorlardı ama siz onları mücadele alanlarından alıp çocuklarıyla cezaevine gönderdiniz ve bunu da bir marifetmiş gibi savunuyorsunuz.

Şimdi, İçişleri Bakanlığınız sabah akşam övünüyor “Şöyle iyiyiz, böyle iyiyiz.” diye. Peki, soruyoruz: 5 Ocaktan beri kayıp, olan yüz yetmiş iki gündür Dersim gibi küçücük bir ilde bulunmayan Gülistan Doku'yu bulmak için İçişleri Bakanlığı ne yaptı? İçişleri Bakanlığı, Gülistan Doku'nun erkek arkadaşı olan Zaynal Abarakov'u aklamak için niye çalışıyor? Zaynal Abarakov'un Rusça olan yazışmaları niçin tercüme edilmedi; niçin ifadesine gidilip evinde başvuruldu; niçin polis olan üvey babası soruşturma sürecinde görevden alınmadı, görevden el çektilmedi?

Evet, bu soruların yanıtı ne yazık ki sizde yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Çünkü sizler, sabah akşam, bu ülkede özgürlük isteyen kadınları hedef hâline getiriyorsunuz. Bakın, bütün kadın mücadelesinin öncüleri; Sebahat Tuncel, Gültan Kışanak, Çağlar Demirel neredeler? Sizin politikalarınız nedeniyle, araçsallaştırdığınız yargı nedeniyle cezaevindeler. Sayın Leyla Güven'in milletvekilliğini düşürdünüz, CHP'nin İstanbul İl Başkanı Sayın Canan Kaftancıoğlu'na sırf İstanbul'u size kaybettirdi diye yedi yıl önce attığı “tweet”ler nedeniyle soruşturma açtınız ve öyle bir hezimet yaşamışsınız ki o yenilginin yıl dönümünde de onun cezasını onayladınız. Gerçekten anlamak mümkün değil.

Biz, her koşulda sizin bu cinsiyetçi politikalarınızla, kadın düşmanı politikalarınızla mücadele edeceğiz; ne olursa olsun bu ülkeyi eşit, özgür, demokratik bir ülke yapacağız diyorum.

Genel Kurulu selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Zengin, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; şimdi, konuşmanın içerisinde o kadar çok şey var ki yani saldırılar, saldırılar, saldırılar. Bir defa şunu çok net söylemek istiyorum, gün içerisinde de konuştuk bu mevzuyu: Kadın meselesi HDP'nin tekeline kalacak bir mevzu değildir, kadın meselesi bu Meclisteki bütün siyasi partilerin meselesidir. Ben böyle inanıyorum, biz böyle inanıyoruz.

Kadınların özgürlüğüyle alakalı olarak yaptığımız işler de ortadadır. Böyle, kadın dernekleri üzerinden terörün legalize edilmesine de müsaade edecek değiliz yani biz, kadın derneklerinin ne olduğunu gayet iyi biliyoruz. Hakla, hukukla, kadınların hakkıyla alakalı işler yapan, özgürlüklerle ilgili çalışmalar yapan bütün derneklerin -legal derneklerin- çalışmalarında bu ülkede hiçbir sorun yoktur ama şu vardır: Uzun zamandır, kadınlar üzerinden terörün legalize edilmesiyle alakalı bir gayret var, özel bir gayret var. Bu manada, bunlar konuşulurken meseleyi asla çarpıtmamak lazım. Şimdi, sayın hatip diyor ki: “Kanallara çıkıyor insanlar ve -inanılır gibi değil- tecavüzcüsüyle evlendirilmesiyle alakalı gayret sarf ediliyor.” Ya, bu nasıl bir mantık, anlamak mümkün değil. Bir defa, bu tecavüzcüyle evlenme meselesiyle alakalı; zaten bunu kaldıran bizleriz yani kaldıran bizleriz. Ha, şu var, bunu da burada söylemekte mahzur görmüyorum çünkü bunları siz de gayet iyi biliyorsunuz. (HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Söyleyeceğim ne olduğunu.

Şimdi, mesele şudur: Bir defa, sizleri, tek tek gruplarınızı da ziyaret eden... Biz Türkiye Büyük Millet Meclisiyiz; derdi olan buraya geliyor, Türkiye’de kimin ne derdi varsa buraya geliyor. Yok mu kardeşim Roman kardeşlerimiz? CHP’yi ziyaret etmedi mi? Roman milletvekillerinin her gün size söylemiyorlar mı? HDP’yi ziyaret etmedi mi? İYİ PARTİ’yi, MHP’yi ziyaret etmedi mi kardeşlerimiz? Bu insanlar, şu anda resmî olarak evli; 286 insandan bahsediyoruz. Resmî evli bu insanlar ve eşleri hapisanedeyken hâlâ evlat sahibi olmaya devam ediyorlar. Yani bu insanların... Bu talep kimin talebidir, bizim talebimiz mi? Vatandaşın kendi talebi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizlere de geliyorlar, anlatıyorlar dertlerini. Yani burada şov yaparken vatandaşın her konuyla alakalı derdini buraya taşıyorsunuz. Biz biliyoruz, sizleri ziyaretlerimiz esnasında diyorsunuz ki: “Evet, biz bunu kabul ediyoruz, böyle bir problem var.”

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hiç öyle bir şey demedik. Asla böyle bir şey demedik.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Aynen öyle!

Madem böyle bir problemin var olduğunu kabul ediyorsunuz... (HDP sıralarından gürültüler) Ben sizin grubunuz için söyleyemiyorum, bu Meclisteki diğer tüm arkadaşlarım, CHP Grubu da dâhildir. Bu ziyaretlerde kastın ne olduğu bellidir. Bu meseleyle alakalı, bu problemle alakalı, acaba hukuka uygun nasıl bir çözüm olur diye vatandaşın meselesi üzerine kafa yormayı, hiç kimse tecavüzcüyle evlendirmek olarak addedemez. Bunu biz reddediyoruz. Ha, kaldı ki televizyonda da çıkıp konuşan benim de fikrinden rahatsız olduğum bir sürü insan var, pek çok kişi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Biz, ekranlarda konuşan herkesin hamisi değiliz. Bizim AK PARTİ olarak kendi fikriyatımız vardır. Kendi meselelerimizi de kendi milletvekillerimiz, kendi arkadaşlarımız üzerinden çıkar, anlatırız ama bu konuyu çarpıtacaksınız, kadın meselesini baş tacıymış gibi göstereceksiniz ama bir taraftan da kadınlar üzerinden terörü legalize etmeye çalışacaksınız, biz de buna müsaade etmeyeceğiz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, siz çok ağır bir konuşma yaptınız, sizin konuşmanıza ya da şahsınıza yönelik, herhangi bir cevap vermenizi gerektirecek bir cevap olmadı ama Grup Başkan Vekiliniz olarak Sayın Oluç'a söz vereceğim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, şunu ifade edelim: “Terörü legalize etme” kavramını iade ediyoruz, ben böyle bir kavram kullanmadım, bu anlama gelecek bir ithamda da bulunmadım. Bu, kayıtlara geçsin, bunu da asla kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben kullanıyorum, öyle yapıyorsunuz. Ben kullanıyorum ve bilerek, iradi olarak kullanıyorum, gerekirse bin defa söylerim aynı lafı. Bu nasıl bir şeydir ya! Biz sizin derneklerinizin ne yaptığını gayet iyi biliyoruz, gayet iyi. Dağa insan götürmeye çalışıyorsunuz oradan.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

32.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, önce, tabii ki bizim öyle bir iddiamız yok. Türkiye'deki kadınların sorunları hakkında, ezilmeleri hakkında, erkek egemenliği nedeniyle tacize, tecavüze, şiddete uğramaları hakkında çok iddialı politikalara sahibiz, bu çok net. Ama “Kadın meselesi HDP'nin tekelindedir.” diye bir şey asla söylemedik, tam tersine kadın sorununun...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hatipleriniz öyle konuşmuyor Sayın Başkan. Size katılıyorum ama konuşmacılarımız öyle konuşmuyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu sizin iddianız olduğu için söylüyorum.

Bu konuda kadınların sorunlarıyla ilgili...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Zengin, ne söylediğimizi biliyoruz, iddiamız var.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben de gayet iyi biliyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Koçyiğit, bakın, Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor, rica ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Kadınların sorunlarıyla ilgili olarak ne kadar çok siyasi parti, sivil toplum kuruluşu, dernek, vakıf ne kadar çok çalışırsa ve kadınların erkek egemenliği karşısındaki mücadelesine ne kadar destek verirse biz de bunu o kadar iyi buluruz. Dolayısıyla tekelimizde olmasını istemeyiz, tam tersine mümkün olduğu kadar geniş bir kesimin, kadınların haklarını ve hukukunu savunmalarını isteriz, doğru buluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İkincisi: Şimdi, Sayın Zengin, öyle bir şey söylediniz ki “Bu kadın derneklerini biliyoruz biz.” dediniz. Yani ne demek bu? Şimdi, Dernekler Yasası’na göre kurulmuş dernekler var ve çalışma yapıyorlar, bunların tüzükleri var, faaliyet alanları var; bunlardan bir tanesi Rosa Kadın Derneği’ydi. Rosa Kadın Derneği, Diyarbakır’da, çok uzun zamandır, kadınların şiddete uğramaları karşısında kadınlarla dayanışma yapan, destek olan ve bu şiddet karşısında mücadele eden bir dernekti. Şimdi, buna yönelik, bu derneğin kurucularına, yöneticilerine yönelik -aralarında bizim geçmiş dönem milletvekillerimiz de vardır, örneğin Ayla Akat Ata gibi- bir operasyon düzenlendi ve gözaltına alındılar; bir kısmı gözaltından sonra serbest bırakıldı, bir kısmı tutuklandı. Şimdi yani siz böyle düşündüğünüz için yapıyor işte yargıçlar, savcılar bunları. Yani siz diyorsunuz ya “Kadın derneklerini biliyoruz biz.” diye, siz böyle dediğiniz için yargı da...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Aynen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Öyle oluyor efendim. Ya da yargı öyle yaptığı için siz böyle demiyorsunuz; siz siyasi yargıya varıyorsunuz, sonra savcılar bu konuda adım atıyorlar, o savcıların attığı adımları da tahakküm ve baskı altındaki yargıçlar uyguluyorlar.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hayır, vakıa öyle, vakıa öyle olduğu için.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Böyle geliyor süreç.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Siz “Hayır.” diyorsunuz ama biz bunun böyle olduğunu görüyoruz ve biliyoruz.

Sonuncusu: Şimdi yani İçişleri Bakanınız, hem 8 Mart kadın yürüyüşü konusunda hem 25 Kasım kadınların şiddete karşı evrensel olan yürüyüşleri konusunda bu yürüyüşlere terör damgasını vurdu. Bu kadınlar İstanbul’da ve Türkiye’nin birçok yerinde yürüdüler ve özellikle İstanbul’da yürütenlerle ilgili olarak terör damgası vurdu İçişleri Bakanınız. Şimdi bu, sağlıklı bir yaklaşım değil. 8 Mart sadece bu İçişleri Bakanı döneminde kutlanmıyor ya da 25 Kasım yürüyüşleri sadece bu İçişleri Bakanı döneminde olmuyor, geçmişte de vardı. Dolayısıyla sizin beğenmediğiniz, sizi eleştiren, sizin politikalarınızı doğru bulmayan kadınların eylemine terör damgasını vurmak sizin iktidarınızın uygulaması; bu da doğru bir şey değil, bunu da kabul edin.

Şimdi, son olarak şunu da söylemek istiyorum: Yani bu tür lafları gerçekten kullanmayalım birbirimize karşı bu tartışmaları yaparken. Dediniz ki: “Kadınlar üzerinden terörü legalize etmek...” diye bir kavram... Yani gerçekten ben bunu size yakıştıramıyorum Sayın Grup Başkan Vekili. Bu şekilde tartışarak herhangi bir sorunu çözemeyiz. HDP, çok açık biçimde hem kadınların mücadelesi açısından hem de demokratik siyaset açısından çok açık, net, şiddet karşıtı politikaların temel savunucusu ve yürütücüsüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Bu konudaki tutumumuzu her zaman da açıklıyoruz, her fırsatta da bunları vurguluyoruz üstelik. Dolayısıyla şunu kabullenmiyorsunuz, ben bunu anlıyorum: Bir tahammülsüzlüğünüz var eleştiriye karşı ama kabullenin siz de bunu. Biz biliyoruz; Adalet ve Kalkınma Partisi -bu sıralarda oturan kadın vekiller de dâhil olmak üzere söylüyorum bunu- önemli bir kadın mücadelesinin içinden gelerek, bir hak mücadelesinin içinden gelerek buraya geldi. Evet, bunu görüyoruz ama sizi eleştiren, sizin politikalarınızı doğru bulmayan her sivil toplum kuruluşunu ya da siyasi partiyi de terörü legalize etmekle suçlayamazsınız. Eleştiriye tahammül göstermeyi öğrenmelisiniz yani kusura bakmayın bunu söylediğim için.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Zengin...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkan yeter ya!

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hiçbir söylediği eleştiri değil, ağır hakarettir.

33.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Şimdi, Sayın Başkanım bakınız, problem şundan kaynaklanıyor: Şimdi, ben buraya geldiğimde CHP Grubundan milletvekili arkadaşlarımız kürsüden çok ağır şeyler söylediler, fakat bir şeyi var, o ağırlığın da bir oranı var, bir dozu var. Şimdi, sayın hatip kürsüye çıkıyor, “Tecavüzcüyle evlendirilmeyi makul görmek, teşvik etmek” diye cümleler kuruyor. Bunu ilk defa yapmıyor, defaatle aynı şey oluyor, yani şu oluyor: Biz AK PARTİ Grubundaki bütün vekiller, özellikle kadın vekiller “tecavüzsever”, tecavüzcülerle evlendirilmeye meyyal... Ya, siz aklınızı peynir ekmekle mi yediniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bir insan, kadını bırak gram merhameti olan bir insan nasıl tecavüz... Bu kelimeyi ben burada kullanmaktan bile hayâ ediyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - İnsanlar yaşıyor bunu.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Biz, bununla alakalı, lütfen Sayın Oluç, sonuna kadar mücadele eden insanlarız. Yani bu konuyla alakalı bu kürsüden “tecavüzcü” diye siz, bana -“bana” derken şahsımı değil, grubu kastediyorum- bunu defaatle söylerseniz bu tahammülsüzlük değildir, buna bir cevap vermekten başka çaremiz yok, artık içimizden bir şeyler kopuyor devamlı olarak. Şimdi devam ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben İstanbul’un, Türkiye’nin en büyük ilinin Kadın Kolları Başkanlığımı yaptım üç yıl; bu süre içerisinde biz defaatle eylemler yaptık 8 Martta, 25 Kasımda. “Eylem”den kastım bugünlere dair, anlamına önemine... 8 Martta, 25 Kasımda, şiddetle alakalı mücadelenin ne olduğuna dair eylem yapmaktan daha tabii ne olabilir ki? Bütün kadınlar için bu geçerli.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Kadın derneklerinin kapısına neden kilit vuruyorsunuz o zaman?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ama İstiklal Caddesi’yle alakalı son dönemde yaşanan süreçlerde İçişleri Bakanlığımız çok tabii olarak eylem güzergâhları belirliyor, diyor ki: “Eyleminizi orada yapmayınız, burada yapınız.”

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kadınlara saldırdılar Sayın Zengin.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Bir saniye, müsaade eder misiniz...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bizi dövdüler, polis bizi dövdü.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Müsaade eder misiniz...

Yani “Burada yapmayınız, şurada yapınız.” demek, bu eylemleri terörize olarak görmek “Bunu yapmayın.” demek değildir. Ama ısrarla ısrarla ısrarla bir dayatma var: “Eylemi yaparım, kendim istediğim gibi yaparım.” Eylemi, hukukun içerisinde yaparız. Ben eylem yapa yapa buralara geldim arkadaşlar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hukuku kim belirliyor?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Eylem yapa yapa, hukukun içinde kalarak.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hukuku kim belirliyor?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Ama şunu da söylüyorum...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kim belirliyor hukuku?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Bir saniye, son bir cümle... Zaten karşılıklı dinleyemediğimiz için bu oluyor.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Siz böyle düşündüğünüz için yargı karar veriyor.” Hayır, Sayın Oluç, hayır, o sebeple değil. Biz, bir olayı, vakiayı tespit olarak görüyoruz. Yani bu manada kadın örgütlerinin, bizatihi, sadece kadın örgütü olarak kalması başımızın tacıdır ama buradan yola çıkarak, terörün...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz mahkeme misiniz karar veriyorsunuz?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Müsaade eder misiniz Hanımefendi!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz mahkeme misiniz?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben şu an konuşuyorum; bana açık mikrofon, bana açık!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Boş konuşuyorsun!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ve nihayetinde, bunu bilerek ben tekrar iradi olarak ifade ediyorum: Hiçbir derneğin -ister kadın derneği ister genç derneği, ne olursa olsun- terörün zemini için, tohum atması için kullanılmasına da müsaade etmeyeceğiz; bu kadar! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kim karar veriyor buna, kim karar veriyor ya?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Etmeyeceğiz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz buna karar veriyorsunuz, siz yargıç mısınız?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – İnsan olarak etmeyeceğiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – İnsan olarak değil, siz yargının yerine koyuyorsunuz kendinizi.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Yargının yerine koymuyorum, siz yargının yerine koyuyorsunuz kendinizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz yargının yerine koyuyorsunuz Sayın Zengin, böyle bir şey olamaz! Olur mu ya?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Grup Başkan Vekiliniz gereken cevabı...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz Kürtleri, her kurumu teröriste ettiğiniz için bugün böyle.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, sıkıldık artık, müdahale edin lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hayır, hiç değil; siz kendiniz ediyorsunuz, bizatihi kendiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teröriste edemezsiniz, yok böyle bir hakkınız!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hayır, siz teröriste ediyorsunuz; şu üslubunuza bakar mısınız! Üslup konusunda kürsüde konuşmaktan bile... Bir konuşma yayıyorsunuz, her şey darmadağın oluyor. Hayret bir şey ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – O sizin sorunuz.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz artık.

Sayın Oluç, buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – “Tecavüzcü”ymüş... Bir daha bu kelime konuşulursa çok fena olacak yani bu kelimeyi bir daha duyarsak burada bakayım ne olacak!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, tehdit ediliyoruz ya, böyle bir şey var mı?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne demek “tecavüzcü” ya, ne demek “tecavüzcü” ya?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, tehdit ediliyoruz, lütfen ama.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne demek “tecavüzcü” ya! Bu kürsüye çıkıp ne demek bu ya? Her gün aynı şey oluyor. Biz bunu reddediyoruz ya! Sizsiniz tecavüz eden!

BAŞKAN – Canım yani Parlamento...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Böyle bir şey var mı Sayın Başkan, tehdit ediyor Sayın Grup Başkan Vekili bizi, böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Yeter artık, yeter! Nedir bu tecavüz meselesi? Böyle bir şey olamaz! Tehdit eden sizsiniz!

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Sen git dağdaki tecavüzleri konuş, git dağdakilere sesini çıkar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – İndir o elini indir!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – İnsanın bir sabrı var artık, insanın bir sabrı var.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, müsaade eder misiniz artık.

Sayın Oluç buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Devamlı olarak aynı şeyi söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yapmadığınız bir şey mi?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Kaç kere cevap verilecek bir konuya?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, basına sızdı işte; taslağınız sızdı basına.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Kaç defa cevap verilecek bir konuya? Yeter! Kaç defa cevap verilecek?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Taslağı hazırlayıp hazırlayıp duruyorsunuz, sonra inkâr ediyorsunuz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Arkadaşınız oradan, kürsüden “Kes sesini!” dedi bugün, “Kes sesini!” diyor arkadaşınız benim arkadaşıma; daha buna cevap verilmedi!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – “Kes sesini!” demedim “Sus!” dedim.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Kimsin sen ya?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Kürsüye çıkan bir kadın, bir kadına “Kes sesini!” diyemez, diyemez! Hayret bir şey! Daha bunun cevabı verilmedi. Oraya çık “tecavüz” de, oraya çık “Kes sesini!” de; bu nasıl bir şeydir?

BAŞKAN – Sayın Zengin...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ama lütfen Sayın Başkanım, bakın “Kes sesini!” dedi, görüyorsunuz; arkadaşlarımıza söz verme imkânımız bile olmadı.

BAŞKAN – Sayın Zengin...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Kürsüye çıkan bir insan, bir kadın bir kadına “Kes sesini!” diyemez.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – “Kes sesini!” demedim, “Sus, dinle!” dedim, “Sus dinle!” dedim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, Meclis terörize edilmeye çalışılıyor. Kulağımızın dibinde cır cır cır, bıttık artık ya!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Diyemezsiniz! Diyemezsiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – “Sus dinle!” dedim.

BAŞKAN – Sayın Zengin, burada...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – “Tecavüz savunucusu” diyemez!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O da bir kadına diyor Özlem Hanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – “Sus dinle!” dedim. (AK PARTİ sıralarından “Sen kes sesini!” sesleri)

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Bir sus oradan.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bak “Kes sesini!” diyor.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hiç kimse söyleyemez bunu, kürsüden söylüyorsunuz bunu. Söyleyemezsiniz, bu kadar!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bak, erkek arkadaşın oradan hakaret ediyor, önce arkadaşını sustur!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Söyleyemezsiniz! Kürsüden söylüyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sen de söyleyemezsin! Sen bizi tehdit edemezsin!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bana “sen” diyemezsiniz, bu kadar! Yeter artık!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Özlem Hanım sizinkiler de diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz bizi tehdit edemezsiniz bu Mecliste.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben kimseyi tehdit etmem, alenen fikrimi söylüyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Böyle bir şey var mı ya! Hakaret ediyor arkadan ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Oluç, isterseniz uzatmayalım bu işi. Konuşacak mısınız?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

Sayın Altay da topa girdi, sizden sonra da ona söz vereceğim.

34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Birincisi şunu söyleyeyim; İçişleri Bakanının sözüyle ilgili şunu söyledim: Kendisi açıklama yaptı 8 Mart ve 25 Kasım eylemleriyle ilgili olarak, dolayısıyla herhangi bir şey uydurmadım; kendi açıklaması, kendi sözleriydi bunlar, onu aktardım. Birincisi o, kayıtlara geçsin.

İkincisi: Yani gerçekten şu anda derneklerle ilgili konuştuğunuz konu Sayın Zengin, doğru bir tutum değil. Yani siz bu konuşmayla Adalet ve Kalkınma Partisinin Grup Başkan Vekili olarak böyle söylediğiniz zaman kaçınılmaz olarak yargıdaki –siz “Öyle demedim.” diyeceksiniz ama- savcıların bir kısmı bunu emir telakki ediyorlar, öyle davranıyorlar.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hiç alakası yok, hiç alakası yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Öyle efendim, siz “Hayır.” deseniz de öyle telakki ediyorlar diyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Arkadaşlarınız kürsüde bunları bize söylediği için; kürsüde bu laflar söylenmeyecek, olamaz! Bunu kabul edemeyiz biz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Dolayısıyla siyasi iradenin, Grup Başkan Vekillerinin görevi bu tür şeyleri söylemek değildir. Bunu söylemiş olayım.

Sonuncusu da şu...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, rica ediyorum, lütfen, tadında bırakalım. Sözlerinizi de tamamlayın. Birbirimize ne söyleyeceğimizi, ne söylemeyeceğimizi de öğretmeyelim burada yani.

Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkan...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tabii, ben de onu söylemeye çalışıyorum. Yani zaten bizim ne söyleyeceğimiz öğretilmeye çalışıldığı için bu tartışma buraya geldi.

BAŞKAN – Hayır, siz de aynı şeyi yaptınız da onun için söylüyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Başkanım, lütfen. Ben ne söyleyeceğimi gayet iyi biliyorum, hakaret etmezse cevap vermeyeceğim.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hakaret etmezse söylemeyeceğim nasıl yapması gerektiğini.

BAŞKAN – Sayın Zengin...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hayır, bu kadar gergin tartışmaya gerek yok yani.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Olamaz böyle bir şey!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Anlattıklarımı ben çok net söyledim; siz niye bana bağırıyorsunuz, ben onu anlamış değilim. Benim anlattıklarım ile ilgili söyleyeceğiniz bir şey varsa söyleyeceksiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Zengin, hakikati söylüyoruz, zorunuza gidiyorsa yapmayacaksınız!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne demek? Biz yalan mı söylüyoruz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yapmayacaksınız!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hiç alakası yok!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Zorunuza gidiyorsa yapmayacaksınız!

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, bir müsaade edin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, buradan yalan söylemekle ilgili bir laf mı duydunuz benden?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Tamam artık yani, artık yeter!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen.

Sayın Oluç, tamamlayın siz de sözlerinizi.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Yetmiyor, Grup Başkan Vekilinden daha çok biliyor; yetmiyor, daha çok söyleyecek; o az gelir.

BAŞKAN – Sayın Zengin, lütfen, müsaade eder misiniz, rica ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Zengin, yani sakın bir şekilde tartışalım.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.11

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Sayın Kani Beko’nun.

Sayın Beko, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca taşeron işçileri yürüyüşler yaptı, mitingler yaptı, grevler yaptı; söyledikleri tek şey vardı: “Taşeron sistemi yasaklansın.” Nedenine gelince Türkiye’de AKP iktidara geldiği günden bu yana 25 bine yakın işçi kardeşimiz işçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri alınmadığından dolayı maalesef öldüler; bunların yüzde 94’ü taşeron işçisiydi.

Cumhurbaşkanı 2018 yılında kamuda, belediyelerde ve özel idarelerde çalışan işçilere bir müjde vermişti, demişti ki: “Biz taşeron işçilerine kadro vereceğiz.” Evet, kadro verildi. Peki, nerelerde, kimlere verildi bu kadrolar? Sarayda, Başbakanlıkta, MİT’te, Türk Silahlı Kuvvetlerinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan bazı taşeron işçisi olan arkadaşlarımıza kadro verildi. Bu kadro değil, ne anlama gelir? Bu, kadrolaşmak anlamına gelir. Bunun dışında kalan 750 bin işçi arkadaşımızı da şirketlere geçirdiler. Peki, daha sonra ne oldu? Sarayın talimatıyla çıkarılan 696 sayılı KHK’yle 2020 yılına kadar toplu iş sözleşmesi yasak, ikramiye yasak, sosyal haklar yasak; sadece yüzde 4+4 oranında zam yaparak üç yıldan bu yana bu işçi arkadaşlarımız sadece bu hakları aldı, siz de biliyorsunuz. Yıllık enflasyona baktığımızda yüzde 25 ama pazar enflasyonuna baktığımızda ise enflasyon aslında yüzde 40. Eşitlik ilkesine ve Anayasa’ya aykırı olduğunu ben buradan defalarca söyledim. Hatırlarsanız, geçen yıl bu konuyla ilgili bir kanun teklifi vermiştim ve sizlerden de rica ediyorum -bu çok önemli bir konu, çok hassas bir konu- gelin, bu kanun teklifini hep beraber değerlendirelim; kamudaki, belediyelerdeki ve özel idaredeki arkadaşlarımızın sorunlarına çare bulalım.

Bir başka önemli mesele: TÜRK-İŞ’e, HAK-İŞ’e ve DİSK’e bağlı, onlarla beraber 15’e yakın sendikanın 12 Haziranda maalesef yetkileri düştü. Yani bundan sonra eğer Türkiye Büyük Millet Meclisinde biz bu saydığım sendikalara toplu sözleşme yetkisini buradan çıkaramazsak 10 bine yakın işçinin, ailelerini de eğer düşünecek olursak 50 bine yakın insanın insan olmaktan kaynaklanan temel ihtiyaçlarını giderebilecek bir maaş alamayacaklarını buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

OECD ülkelerinin istatistiklerine baktığımızda, Türkiye olarak sendikalaşma oranında maalesef sonucu sıradayız. Aslında burada yapılması gereken çok basit: Sendikal hak ve özgürlüklerin önünü bizim açmamız gerekiyor, dolayısıyla barajların kaldırılması gerekiyor.

Sevgili mücadele arkadaşlarım, dünyada darbe yapan bir sendikaya ben rastlamadım; kırk beş yıl sendikacılık yaptım. Dolayısıyla sendikaların daha fazla örgütlenmesi, işçi kardeşlerimizin daha fazla sendikalı olması hem demokrasi açısından hem de eşitlik, özgürlük, barış, kardeşlik, adalet açısından daha iyi olur diye düşünüyorum.

Şöyle bir düşünün: Eğer 10 milyona yakın işçi sendikalı olsaydı, örgütlü olsaydı Türkiye darbeler ülkesi kesinlikle olmazdı.

Geçen ay Çalışma Bakanı bir genelge gönderdi. Genelgede diyor ki: “Covid-19, bir meslek hastalığı ve iş kazası değildir.” Siz düşünübiliyor musunuz arkadaşlar, Covid-19’la Türkiye’deki ve dünyadaki başta tabii ki kamu çalışanları ve onlarla birlikte işçiler gece gündüz çalışırken bir Çalışma Bakanı bu güzelim insanları arkadan hançerledi. Ne dedi? “Corona virüsü kesinlikle meslek hastalığı ve iş kazası değildir.” dedi. Ama dünyadaki birçok ülke bu konuyla ilgili karar aldı, karar almasına da gerek yok, Dünya Sağlık Örgütü’nün, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün “Bulaşıcı hastalıklar iş kazasıdır ve meslek hastalığıdır.” diye kararı vardır. Bu genelgenin bir an önce geri çekilmesini buradan talep ediyorum.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Sevgili arkadaşlarım, değerli kardeşlerim; bu kürsülerden 10 milyona yakın işçi arkadaşımızı da konuşalım. 620 bine yakın sağlık emekçisi görev bekliyor, bu kürsülerden bunları da konuşalım. “Gelecek gençlerin, gençlerse öğretmenlerin eseridir.” diye Mustafa Kemal’in güzel bir sözü var ama 500 bine yakın ataması yapılmayan öğretmenin 100’e yakını intihar etti, bu kürsülerden biz bunları da konuşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

KANİ BEKO (Devamla) – 30 bine yakın sosyal hizmet uzmanı görev bekliyor, bu kürsülerden bunları da konuşalım diyorum.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Adana

Dursun Ataş

Kayseri

Şenol Sunat

Ankara

Hayrettin Nuhuğlu

İstanbul

Aydın Adnan Sezgin

Aydın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aydın Adnan Sezgin’in.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesi, yargıcın tarafsızlığını temin etmek ve güçlendirmek açısından olumlu görünmektedir. Ancak gerek kanun teklifinin geneli, gerek hukuk ve adalet sistemimizdeki uygulamalar, hukukun üstünlüğü ilkesi ve adalete güvenin yeniden tesisi açısından yetersiz kalmaktadır. Özellikle, 2010 yılında bazı çevrelerin teşviki, belki de zorlamasıyla iktidar tarafından hayata geçirilen Anayasa değişikliği sonrasında, yargı erkinin çok önemli 2 kurumu olan Anayasa Mahkemesi ve HSYK siyasi otoritenin âdeta, mutlak hâkimiyeti altına girmiştir.

2010 referandumunu, ülkemizde güçler ayrılığındaki aksaklığın derinleşmesinde yeni bir aşama oluşturmuştur. Ardından 2017 yılında daha da garip bir düzenlemeyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkileri kısıtlanmış, yürütme organı, Parlamento denetiminden muaf hâle getirilmiştir. Ne denge, ne de denetleme mekanizması kalmıştır. Partili, hatta partizan Cumhurbaşkanlığı makamı, kararnameler yoluyla Meclisin yasama yetkisine fiilen ortak hâle gelmiştir, hatta hâkim hâle gelmiştir. Dolayısıyla devlet, iktidar, yargı ve yasama kavramları birbiriyile örtüşmeye, karışmaya başlamıştır. Devletin omurgası, şeması iğdiş edilmiştir. Bu değişiklikleri mümkün kılan referanduma dair iktidarın savlarını biliyoruz.

2017 referandumunun hangi koşullar altında yapıldığı ve meşruluğu tartışmasına girmeyeceğim. Burada üzerinde durulması gereken husus, referandumdan çıkan düzenlemelerin zaman içinde Sayın Erdoğan’a ve tek adamlı rejimine daha uygun hâle getirilmesi için daimi darbe hamleleriyle yörgülmesidir. Evet, bir daimi darbe ikliminde yaşıyoruz, hukuka ve demokrasiye karşı daimi darbe.

Bu süreçte atılan her adım güçler ayrılığı ve denge denetleme anlayışını da ihlal etmektedir. Yönetim erki ile mahkemeler arasında hiçbir demokratik hukuk devletinde kabul edilemeyecek bir iltisak tesis edilmiştir. Siz, istediğiniz kadar “Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir.” deyin, ne vatandaş ne ecnebi buna inanmaktadır. Maalesef, Türkiye, 1755’te ölen Montesquieu’nun sözlerinin çok gerisinde kalmıştır, 21’inci yüzyılın ilk çeyreğinde.

Şimdi de yargının üç temel unsurundan biri olan savunma yani avukatlar kısıpaca alınmaya çalışılıyor. İktidar ve ortağı tarafından ortaya atılan düzenlemeyle baroların da ayrıştırılması isteniyor. Londra baroları, Paris baroları, New York baroları diye ifadeler duydunuz mu hiç? Atina, Kahire ve Encemine baroları ifadelerini bile duymamız mümkün değildir. Bu hiçbir çağdaş hukuk devletinde olmayan bir uygulamadır. Bu girişimi ancak demokrasiden ve hukuk devletinden ayrılan yönetimlerin kurumları imha etme planının bir faslı olarak görebiliriz.

Bu düzenlemeye demokratik bir şekilde tepki veren baro başkanlarına karşı iktidar partisi mensupları tarafından telaffuz edilen “Demokrasiden bahsedip yürüyüş yapıyorlar.” ifadesi, iktidarın hukuk ve temel özgürlükler anlayışının özünü ortaya koyan bir örnektir. Provokasyonlara rağmen, sağduyudan ve demokrasi normlarına uygun tutumlarından uzaklaşmayan baro başkanlarımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Başkanımızın dediği gibi, bugünler elbette geçecek; hukukun üstün, yargının bağımsız ve adaletin tüm vatandaşlarımıza uzandığı bir Türkiye’ye elbette kavuşacağız. Mevcut kanun teklifi bu hedeflere yönelik bir adım değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Gerçek anlamda demokratik bir siyasal düzene kavuşmak için önce bir zihniyet değişimi, sonra yasalarda tadilat ve toplumsal sözleşme mahiyetinde yeni bir anayasa gerekmektedir. İktidarın bu yönde bir iradeye sahip olmadığını biliyoruz. Dolayısıyla, hukukun üstünlüğü anlayışının tesisi ancak iyileştirilmiş parlamenter demokratik rejimi tesis edecek bir iktidar değişimiyle gerçekleşecektir, bu da çok uzak değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde geçen "kanunun" ibaresinin "yasanın" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Kemal Bülbül

Filiz Kerestecioğlu Demir

İzmir

Antalya

Ankara

Pero Dundar

Necdet İpekyüz

Mardin

Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Pero Dundar'ın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

PERO DUNDAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 4'üncü madde üzerinde grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Konuşmama başlarken, şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren, ancak resmî kayıtlara "intihar" olarak geçen kadınların yaşamlarından bahsetmek istiyorum. Bakın, sadece seçim bölgesi olan Mardin'de iki hafta içerisinde 4 kadın yaşamına son verdi. Ağrı'da beş haftada 5 kadın şüpheli bir şekilde öldü, öldürüldü ya da ölüme zorlandı. Sizlere sorayım: İki haftada 4 kadının şüpheli bir şekilde yaşamlarına son vermesi normal midir? Bizler bu ölümlerin arkasındaki hikâyeleri çok iyi bilmekteyiz. 2013 yılında, korucu Abdülkerim İşler tarafından tecavüze uğrayan Nurcan Fidan, evinde bulunan av tüfeğiyle yaşamına son vermiştir. Olaya sebebiyet veren kişi hakkında defalarca suç duyurusunda bulunulmasına rağmen bırakın cezaı yaptırım uygulamayı, ifadesine dahi başvurulmamıştır. Nurcan'ın annesinin direkt kendi ifadesini okumak istiyorum: "Yedi yıldır durmadan gözyaşı döküyorum. Buna sebep olan kişi ise, her gün arabasıyla kapımın önünden geçiyor." diyerek isyanını dile getiriyor.

Yine, Nusaybin'de 12 yaşındayken kaçırılarak evlendirilen -eşi tarafından sistematik şiddete maruz kalan, susturulan, çoğu zaman derdini dahi anlatamayan nice kadınlar gibi- 55 yaşındaki Zehra Yalçın intihara sürüklenmiştir. Torun sahibi bir kadının yaşadıklarının anlatılmaması, ölümü seçmek zorunda bırakılması bu cinayetlerin önlenmesine dönük yeterli tedbirleri almayanların sorumluluğundadır.

İktidar da bu hikâyeleri çok iyi biliyor. Kadınların arkalarında bıraktıkları hikâyeler; erken yaşta evlilik, zorla evlendirilme, sistematik şiddet, ekonomik yoksunluk, adliye kapılarında sürünme, cezai yaptırımlara uyulmaması, şiddet uygulanarak iyi hâl indirimleri ve daha birçok hikâye, buradan saymakla bitmeyecek.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ve yine maalesef ki kadınların şiddet görmesine, ölmesine sebebiyet veren bu nedenler, bugün bu iktidar tarafından meşrulaştırılmaya, yasallaştırılmaya çalışılıyor. Bu bilinen yaşanmışlıklara ve sonuçlara rağmen erken yaşta evliliğin önünü açmaya dönük tartışmaları gündeme getirmek, kadın cinayetlerine ve katliamlarına “evet” demektir. Adliye koridorlarında darp izleriyle koruma talep eden ancak hiçbir sonuç almadan yaşadığı şiddet ortamına geri dönmek zorunda kalan kadınların ölümünden, bugün iyi hâl indirimleriyle şiddet uygulayanları savunanlar sorumludur. Kadına yönelik şiddeti önlemeye dönük imzalanan uluslararası sözleşmeleri yok sayanlar sorumludur. Bu sözleşmelerin iptal edilmesine dönük bangır bangır bağırانlar sorumludur. Kadına yönelik şiddet ve katliamlara karşı çıkan kadın örgütlerini, kadın siyasetçileri, aktivistleri, korumaları terörize ederek de hedef hâline getirenler bugün yaşanan şüpheli kadın intiharlarının asıl sorumlularıdır. Yaşamın her alanında eş başkanlık ve eşit temsiliyeti savunan kadına yönelik şiddetle mücadele merkezlerini kapatan kayyumlar sorumludur.

Yaşamına son veren kadınların ölüm nedenleri intihar değil, cinayettir ve bu cinayetleri işleyen sadece tek bir fail değil bütün bu zihniyeti besleyen yasalar ve bunu destekleyen anlayışlardır. Tüm bunları konuşurken maalesef ki bugün Diyarbakır’da da bir kadın katledildi. Haberini izleyerek aldık bunun özellikle de. Hemşireydi ve beşinci kattan kendini atarak intihar etti.

Son olarak şunları belirtmek istiyorum: Erkek egemen anlayış karşısındaki diz çökmeyen, boyun eğmeyen bir kadın direnişinin olduğu da hepimizin malumudur. Burada bir kez daha belirtmek istiyorum: Baskı, zulüm, gözaltı, tutuklama, kayyum atama, yok saymayla yıldırılmayacak bir direnişle “Kadın mücadelesi her yerde.” diyoruz.

Genel Kurulu selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 adet önerge vardır. Aynı mahiyetteki 2 önergeyi ilk okutacağım ve birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/216) sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinde geçen “muhtemel” ibaresinin “olası” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Kemal Bülbül	Şevin Coşkun
İzmir	Antalya	Muş
Filiz Kerestecioğlu Demir	Pero Dunder	Necdet İpekyüz
Ankara	Mardin	Batman

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül	Turan Aydoğan	Zeynel Emre
Aydın	İstanbul	İstanbul
Cengiz Gökçel	Rafet Zeybek	Hasan Baltacı
Mersin	Antalya	Kastamonu

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Şevin Coşkun’un.

Buyurun Sayın Coşkun. (HDP sıralarından alkışlar)

ŞEVİN COŞKUN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 5’inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir kez daha, her şeyin iç içe geçtiği, kimin neye karşı oy vereceği belli olmayan bir teklifiyle karşı karşıyayız. Deneyimlediğimiz üzere, torba yasalar, AKP iktidarının daha fazla otoriterleşmesine zemin hazırlamakta ve bu noktada Meclisi bir araç olarak kullanmaktadır. Bu durumun toplum yararına olmadığını buradan bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda ülke toplumsal, siyasi ve iktisadi şiddet sarmalının içine sokulmuştur. İnsanların hiçbir sorununa çözüm olmayan, toplumda karşılığı her geçen gün azalan ve toplumsal rıza üretmeyen siyasi iktidar, sürekli olarak şiddet ve baskı yöntemlerine başvurmaktadır. İktidar kaynaklı şiddet, artık, toplumun her kesimine yayılmakta ve toplumsal alanda her sorun şiddeti doğurmaktadır. Yaratılan bu ortam en başta kadınları hedef almaktadır. Coronavirüs günlerinde çok konuşuldu, salgın döneminde kadınlara yönelik şiddet yüzde 30 artış gösterdi, pandeminin ilk ayında 29 kadın katledildi. Ancak bu veriler sadece işin görünen kısmıdır. İktidar, artık, yarattığı manipülasyonlarla, basın gücüyle gizleyemediği, tartışılmasının önüne geçemediği gerçeklerle karşı karşıya kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, kadınların içine sokulduğu şiddet sarmalı bundan çok daha fazlasıdır. Şiddet ev içine, sokağa, iş yerlerine, belediyelere, siyasi partilere, kadın örgütlerine, cezaevlerine, her yere yayılmıştır. Kadınların sokaklarda, mahallelerde, parklarda, tüm kamusal alanlarda özgür şekilde hareket etmesi, Hükümetin kadın karşıtı politikaları ve söylemleri nedeniyle her geçen gün kısıtlanmaktadır. Kadınlara şiddet, taciz ve tecavüz vakalarına karşı Hükümet, etkili mücadele etmemekte, aksine, çıkarttığı yasalarla kadına yönelik şiddeti meşrulaştırmaktadır. Kadınların sözü bizzat bu iktidar tarafından siyasi alandan silinmek istenmektedir. En son Rosa Kadın Derneğine ve TJA aktivistlerine yönelik operasyonlar, kadınların siyasette ve toplumsal alanda söz söyleme isteğine yönelik bir siyasi operasyondur. Batman’da İkköprü belde belediyesine atanan kayyum sonrasında, verdiği direnişle herkesin yakından tanıdığı Eş Başkan Hatice Taş 3 gündür gözaltında. Kayyumlar döneminde birçok belediye eş başkanımız da tutuklanmıştır. Bu tutuklama ve gözaltılar kadınların siyasi alanda var olmasına karşı alerjisi olan iktidarın aklıdır. Yargı, kadınların eşit temsiliyet arayışına, eş başkanlık çizgisine yönelik iktidar tarafından şiddet aracı olarak kullanılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, özellikle 2016 yılında uygulamaya konulan OHAL sonrası, cezaevleri sistematik şiddet ve işkence merkezlerine dönüştürülmüştür. Cezaevlerinde sağlık, iletişim, ifade özgürlüğü ve hatta yaşam hakkı ihlalleri her geçen gün artmaktadır. En büyük sorunlardan biri hamile kadınların tutuklanması ve yüzlerce kadının çocuklarıyla birlikte cezaevinde tutulmasıdır. Türkiye cezaevlerinde şu anda 700’ü aşkın çocuk annesiyle birlikte tutuluyor. Bu durum başta çocuğa, anneye, aileye ve aslında toplumun tamamına yönelik bir şiddet biçimidir. Oysa böylesi durumlarda, çocukların yüksek yararı korunmalıdır ve annelere yönelik somut koşullar gözetilerek infaz düzenlemeleri tekrar yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Diyarbakır’da Gönül Aslan 3 yaşındaki oğluyla cezaevine gönderilmiş, yoğun tepkiler üzerine Aslan tahliye edilmişti. Ancak bundan bir süre sonra Diyarbakır’ın Lice ilçesinde ifade vermek için gittiği adliyede tutuklanan Eylem Oyunlu, henüz kimliği dahi çıkmamış 10 günlük bebeği ve 2 yaşındaki çocuğuyla cezaevine gönderilmiştir. Bu durum yargının keyfiyetini gözler önüne sermektedir. Yine Fatma Demirhan, 4 yaşındaki çocuğuyla birlikte Muş E Tipi Kapalı Cezaevinde tutulmaktadır. Çocuğunda yetersiz beslenme ve kötü koşullar nedeniyle sağlık problemlerinin olduğunu biliyoruz.

Ev hapsi, denetimli serbestlik veya elektronik kelepçe gibi tedbirler dahi böylesi durumlarda uygulanmamakta. Bu bir düşman hukukudur. Cezaevleri yetişkinler için dahi yaşama tutunmaya yetecek koşulları sağlamazken çocukların yıllar boyu oralarda tutulması akla ziyan bir uygulamadır. Çocukların geleceğini en fazla belirleyecek olan çağlarını bu mekânlarda geçirmeleri onları bir nevi geleceksizliğe mecbur bırakmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Coşkun sözlerinizi.

Buyurun.

ŞEVİN COŞKUN (Devamla) - Bu Meclisin görevi, bu kötü koşulları tartışmak, sorgulamak, açığa çıkartmak ve yeni bir düzenlemeyle bu düşman hukukunu ortadan kaldırmaktır.

Değerli milletvekilleri, biz kadınlar, şiddetten beslenen yönetimleri reddediyoruz. HDP Kadın Meclisi olarak “Kadın mücadelesi her yerde.” sloganıyla 8 Martta bir kampanya başlattık ve bu kampanyamız önümüzdeki süreçte de devam edecektir; evde, sokakta, Mecliste, iş yerinde, kısaca yaşamın her alanında olmaya devam edeceğiz. Kadınlar, yeni bir toplumsal düzeni, insanların özgürce yaşayabileceği demokratik yönetimi oluşturacak güce sahiptir. Her yerde ve her alanda, her zamanda ve her koşulda kadınlar bu güçlerini kullanacaktır, bundan imtina etmeyecektir. Hiçbir şiddet, bu gücün karşısında duramamıştır ve bundan sonra da duramayacaktır.

Sözlerimi Sevgili Gülten Akın’ın bir dizesiyle bitirmek istiyorum ve kadınlara seslenmek istiyorum: “Avcunda sıkıca sakladığım/ Renkli kırık camlar/ İki elin kızıl kanda/ Aç avuçlarını sesini yükselt/ Gel, dirilt, değiştir.”

Genel Kurulu selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Hasan Baltacı’nın.

Buyurun Sayın Baltacı. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yetmiş beş günlük aranın ardından yaklaşık dört haftadır bu Meclis çalışıyor. Dört hafta boyunca; Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, şimdi de ikinci yargı paketinin devamı kapsamında bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Şöyle bakıyorum; sanki bu ülkede işsizlik bitmiş, sanki bu ülkede ekonomik kriz çözülmüş, sanki bu ülkede kadınlar ve çocuklar güvende, sanki bu ülkede kadınlara ve çocuklara karşı şiddet uygulanmıyor, sanki bu ülkede gençler başka bir ülkede yaşama hayali kurmuyormuş gibi, her şey normalmiş gibi Meclis yasama faaliyetine devam ediyor değerli arkadaşlar. Yalnız, şu bir gerçek ki Meclisin gerçeği ile sokağın gerçeği arasında çok büyük bir fark var.

Bugün bu Mecliste yoğunluklu olarak, ağırlıklı olarak kadına şiddet üzerine birçok konuşma yapıldı. Biraz sonra bir fotoğraf göstereceğim. Şimdi, bu fotoğraf Kastamonu’da çekildi, cuma günü çekildi. Bu fotoğraf, bizim için bu Mecliste, bu Meclis kürsüsünde sadece bir örnek olabilir ama bu fotoğrafta bahsi geçen kadın Kastamonu Kırkçeşme Mahallesi’nde yaşayan Seher Yardımcı. Onun için bir örnek olmanın ötesinde bir fotoğraf bu fotoğraf. Seher Hanım cuma günü işten çıkıyor saat yedi civarlarında, güpegündüz, evine doğru gidiyor. Tam evine yaklaşacağı sırada hiç tanımadığı, arasında hiçbir husumetin bulunmadığı bir erkek tarafından öldüresiye dövülüyor değerli arkadaşlar. Mahallelinin yardımları sayesinde saldırgan yakalanıyor, polise teslim ediliyor. 27 ayrı suçtan sabıkası bulunan saldırgan, Seher’den önce 3 kadını daha darp ediyor, 1 çocuğu daha darp ediyor, mahallelinin yardımıyla polise teslim ediliyor. Seher hastaneye kaldırılıyor, Seher’in hastanede tedavisi devam ederken saldırgan serbest bırakılıyor. Daha Seher hastaneden taburcu olmadan, 27 ayrı suçtan sabıkası bulunan saldırgan sabah elini kolunu sallaya sallaya karakoldan çıkıyor, gidiyor. Kamuoyunun yoğun baskıları sayesinde bir gün sonra yakalama kararı veriliyor ama saldırgan şu anda bilindiği kadarıyla İstanbul’a kaçıyor, kimse de yerini tespit edemiyor.

Değerli arkadaşlar, bir an önce sokağın gündemine geri dönmemiz lazım. Seher için işlemeyen adalet “Düzeniniz batsın.” diyen bir tır şoförü için işleyebiliyor. Seher için harekete geçmeyen yargı, Seher için harekete geçmeyen kolluk güçleri akşam “tweet” atanın sabah kapısını kırabiliyor. Seher için harekete geçmeyen yargı, milim milim hesaplayıp tam da 23 Haziran günü, yine kadın olan bir il başkanına sırf seçimi kazandı diye dokuz yıl ceza verebiliyor. Bu kürsüden bunun gibi birçok konuşma yapıldı. Ben bu fotoğrafı sizin vicdanınıza emanet ediyorum demiyorum. Son kez ve bir kez daha hatırlatıyorum, şunu söylüyorum: Kadın bedeni ve çocuk bedeni üzerine hiçbir iktidar inşa edilemez. (CHP sıralarından alkışlar) Buradan bütün Türkiye’ye şunu söylüyorum: Bizim iktidarımız bu düzeni değiştirmek uğruna kurulacak, bizim iktidarımız eşitlik üzerine, güven üzerine ve adalet üzerine kurulacak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana da darbeci derler!

HASAN BALTACI (Devamla) – Bu ülkede kadınlar ve çocuklar özgür bir şekilde ve güven içerisinde yaşayabilecek. Bu ülkenin gençlerinin bu ülkeyi terk etmenin hayalini kurmayacağı bir iktidar yakındır. Olabilir, seçim kazanan herkese dava açabilirsiniz, seçim kazanan herkesi hapse atabilirsiniz, sizi eleştiren gazetecilere savcı daha mütalaasını hazırlamadan hâkimler tutuklama kararı verebilir ama ilelebet sürmeyecektir. Sizi kadınların ahı yıkacak arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kayıtlara geçmesi açısından...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Baştan aşağı kendi kurgusu çerçevesinde kafa karışıklığını ortaya koyan gerçek dışı birtakım beyanlarda bulunmuş bir hatibi dinledik. Dolayısıyla, gerçekten bütün iddiaların reddedilmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de kayıtlara geçmesi bakımından söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hatibin kürsüde söyledikleri tamamıyla Türkiye gerçeklerini yansıtmaktadır.

Teşekkür ederim efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kayıtlara geçmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Adana

Dursun Ataş

Kayseri

Hayrettin Nuhoglu

İstanbul

Şenol Sunat

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Şenol Sunat'ın.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 5'inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, bugün Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda değişiklik yapıyoruz ama birkaç gündür hukuk, her zaman olduğu gibi ayaklar altında. Barolarda, dolayısıyla Avukatlık Kanunu'nda yapılacak değişiklikler, sadece avukatları değil, tüm adalet sistemini ve toplumun tamamını etkileyecek düzeydedir sayın milletvekilleri. Görüyoruz ki sıra, yargı sisteminde ele bir türlü geçiremediğiniz barolara geldi.

Sayın milletvekilleri, her birey ve bireyleri temsil eden kurumlar, görüşlerini hukuk çerçevesinde dile getirebilmelidirler. Yargının üç erkenden biri olan savunma makamının seçilmiş temsilcileri, baro başkanları, Türkiye'nin başkentinde 200 metre yürümek istedikleri için soğukta, yağmur altında bekletildi, itilip kakıldı, tam yirmi yedi saat. Yeşil pasaport verdiniz ama Ankara'ya sokmadınız. Ankara ayazında, yağmur altında, başkent kapısının önünde bekletilen kişiler; hakkı yenen memurları, grev yapan işçileri, kumpas kurulan askerleri, parası hortumlanan esnafı, mağdur olan EYT'lileri, şiddete uğrayan kadınları, evlatları tecavüze uğrayan, katledilen aileleri savunan, hakkımızı, hukukumuzu korumak için çırpanan Türk yargısının saygın avukatlarıydılar.

23 Haziran sabah saat dörtte, Ankara girişinde bekletilen baro başkanları ve avukat arkadaşları ziyaret ettim. Getirilen battaniyelerin bu avukat arkadaşlara verilmemesine şahit olduk, bu acımasızlığı anlamak emin olun mümkün değil. Polis ile baro başkanlarını karşı karşıya getirenlere yazıklar olsun.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri biraz sessiz, lütfen...

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Ey İçişleri Bakanı, sizin derdiniz nedir, ne yapmak istiyorsunuz açıklamalısınız. 60 il baro başkanının meşru hak ve talepleri için yaptıkları zararsız bir yürüyüş eylemine bile tolerans gösterilmeyen bir sistemde artık özgürlüklerden bahsetmenin bir anlamı yoktur.

Soruyorum sizlere sayın milletvekilleri: Malımızı, canımızı, onurumuzu savunmak için vekâlet verdiğimiz kişilerin konuşmadığı ve dahi yürüyemediği bir ülkede milletin hakkını, hukukunu kimler koruyacak? Ey iktidar milletvekilleri, ilgisiz milletvekilleri, demokrasi mi istiyorsunuz yoksa iyice totaliter bir rejime evrilen bu düzene devam mı etmek istiyorsunuz?

Demokrasinin uygulanabilmesinin yolu güçler ayrılığının hakkıyla uygulanabilmesidir sayın milletvekilleri, kuvvetlerin birbirinden bağımsız hareket etmesidir. Karar vereceksiniz, milletvekilleri olarak karar vereceksiniz hukuk devleti mi olacaksınız yoksa aklına estiği gibi ve işine geldiği gibi kanunlarla oynayan, değiştiren, en üst norm olan Anayasa'ya aykırı işlem ve uygulama yapan kanun devleti mi?

Bu ülkede ifade özgürlüğü var mı sayın milletvekilleri, basın özgürlüğü var mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Var, var.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Var, var.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bir elin parmakları kadar kalmış gazeteciler kumpas ve iftiralarla cezaevinde sayın milletvekilleri. Vatandaşın doğru haber alma hakkını engelliyorsunuz, sizlere sesleniyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, lütfen...

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bakınız, yargı bağımsızlığını yok eden 2010 Anayasa referandumuyla yapılan değişikliklerle yargı, Türk Silahlı Kuvvetleri ve asayışı FETÖ'ye teslim ettiniz. Yargı ele geçirildi, vatanseverler cezaevlerinde çürürken vatan hainleri Türk Silahlı Kuvvetlerinin tepe noktalarına oturtuldu. Peki, başa gelen kumpasçı hainler ne yaptı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sunat, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Devletimizin kozmik odalarına girildi, sırlarımız ifşa edildi. Şu an bulunduğumuz Gazi Meclisimiz dâhil tüm milletin üzerine bomba yağdırıldı.

Evet, değerli milletvekilleri, ülkeyi kurumsuzlaştırdınız. Ne kadar acıdır ki bugün de inatla aynı hatalara devam ediyorsunuz ama büyük Türk milleti rahat olsun, biz aynı hataların tekrar edilmesine asla müsaade etmeyeceğiz. Sizler zamanında defalarca kandırıldığınızı ifade ettiniz ama durumlara baktığımızda kandırılma olmadığını, sinsi bir planın devam ettiğini görmekten muzdaribiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde geçen "duraksamaya" ibaresinin "tereddüde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Kemal Bülbül

Filiz Kerestecioğlu Demir

İzmir

Antalya

Ankara

Pero Dundar

Necdet İpekyüz

Musa Piroğlu

Mardin

Batman

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Musa Piroğlu'nun. (HDP sıralarından alkışlar)
Buyurun.

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, hukuk üzerine konuşuyoruz, iki gündür bunun üstüne konuşuyoruz. Dün bu Meclis 27 Mayıs askerî darbesinin sonuçlarını yargıladı ve Yassıada mahkemesinin sonuçlarını yok hükmünde saydı ama aynı Meclis 12 Martı, aynı Meclis 12 Eylülü ve sonraki darbeleri de yok saydı. Yok sayılmasın, kayda geçsin, unutuldu sanılmasın diye... 12 Mart: Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan. 12 Eylül: Necdet Adalı, Erdal Eren, Serdar Soyergin, Veysel Güney, Ahmet Saner, Kadir Tandoğan, Mustafa Özenç, Seyit Konuk, İbrahim Ethem Coşkun, Necati Vardar, Ali Aktaş, Ramazan Yukarıgöz, Ömer Yazgan, Erdoğan Yazgan, Mehmet Kambur, İlyas Has, Hıdır Aslan. Halkların vicdanında, yüreğinde ve hafızasında isimleri "onur" diye yazılıdır. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Yaşıyorlar!

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Bu Meclis aynı zamanda Ziverbey işkencehanelerini, bu Meclis aynı zamanda 12 Eylül işkencelerini, Mamak'ı, Metris'i, Diyarbakır'ı ve Nevala Kasaba'yı da yok saydı. Halklar bunları da unutmadı.

Burada Yassıada mahkemeleri üzerine büyük laflar edildi ama darbeye yüzleştğini iddia edenler aynı gün HDP belediyelerine saldırmaktan, belediyelere kayyum atamaktan, sivil darbeler yapmaya devam etmekten geri durmadılar. Yassıada hâkimlerinden şikâyet ettiler ama onların hâkimleri ve onların verdiği cezalar nedeniyle Avukat Ebru Timtik yüz yetmiş dört gündür, Avukat Aytaç Ünsal yüz kırk üç gündür adil yargılanma talebiyle açık grevine, ölüm orucuna devam ediyor; bu unutulmasın, yok sayılmasın. Burada Yassıada hâkimlerini şikâyet edenler, Yassıada hâkimlerinin yaptıklarından rahatsız olanlar unutmasınlar ki Yassıada'yı yok sayarken Deniz Gezmiş'in, Yusuf Aslan'ın ve Hüseyin İnan'ın idam cezası kararı bu Mecliste, bu Mecliste Demokrat Partinin devamcısı olan partililer tarafından verildi. Meclis, Yassıada mahkeme kararlarını yok sayarken kendi kararlarını duymazdan, kendi kararlarını görmezden geldi, halklar bunu da unutmayacaklar. Eğer Yassıada hâkimlerinden şikâyet ediyorsanız şunu bilin: Mahkemelerde verilen kararlar, savcılarınızın verdiği kararlar, baro yöneticilerine saldıran polislerin uygulamaları ve zabıtalardan bürokratlarınıza kadar yapılan uygulamaları eğer Yassıada hâkimleri görselerdi önünde hazır ola dururlardı. Eğer 12 Eylül darbecileri bugünleri görselerdi önünüzde hazır ola durur, selam verirlerdi çünkü onların yaptıklarını katbekat aşan, onların aklına getirmedikleri zulmü fazlasıyla yapan bir yerde duruyorsunuz.

Eylem Oyunlu, 10 günlük bebeği ve 2 yaşında çocuğuyla tutuklandı, bebekleriyle beraber. 700'e yakın bebek hapisshanede yatıyor. Yasemin Baltacı, savcı kadını tutukladı, 2 çocuğunun yetiştirme yurduna verilmesini istedi. Şimdi bir başka engelli çocuk, Nurbanu bebek, babası hapiste diye bakım aylığı kesildi.

Savcılarınız, polisleriniz, bürokratlarınız, memurlarınız hiç yargılanmayacaklar, hiç hesap vermeyecekler gibi düşünüyorlar. Birileriniz onlara söylesin -size çok güveniyorlar- onlara deyin... Siz gidicisiniz, kaybediyorsunuz, biteceksiniz ama onlar kalacak ve halkın huzurunda, halkın vicdanında hesap verene kadar onların peşinden biz koşacağız. Halka karşı kim suç işlemişse onun hesabını biz soracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Bitirdim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tehdit ediyor ya adam!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen halka karşı suç mu işliyorsun?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tehdit ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen halka karşı suç mu işliyorsun?

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Bir şey diyebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii ki, buyurun.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Tehdit, bu Meclisten çıkan bir sürü kanundur; tehdit, bekeci kanunudur; tehdit, insanların hayatını zehir eden yasaları çıkarmaktır; tehdit, sizin savcılarınızın yaptığıdır; insanları çocuğuyla tehdit etmektir, insanların geleceğiyle tehdit etmektir, insanların çocuğunu hapsedmektir. Tehdit bizim yaptığımız değildir, biz halka karşı suç işleyenlerle uğraşyoruz, kendinizi orada görüyorsanız bu tehdidi üstünüze alabilirsiniz. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, bravo, güzel bir konuşma oldu, halka karşı suç işleyenler üstüne alınsın.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Kemal Bülbül

Filiz Kerestecioglu Demir

İzmir

Antalya

Ankara

Pero Dundar

Necdet İpekyüz

Erdal Aydemir

Mardin

Batman

Bingöl

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Erdal Aydemir'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, Bursa ilimiz Kestel ilçesinde yaşanan bir doğal felaket neticesinde sele kapılan ve yaşamını yitiren Bingöllü hemşhri lerim Bilen ailesine Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum.

Arkadaşlar, dün bu Meclis, Yassıada'nın bir demokrasi adası olduğunu kararlaştırdı ve ilan etti. Bunun öncülüğünü, bu yasa teklifini de iktidar partisi olan AKP yaptı.

Şimdi, ben buradan diyorum ki AKP darbeci bir partidir, AKP darbesever bir partidir. Nedenini soracak olursanız, daha dün kendisine demokrat olan, kendisini âdeta hukuk ve demokrasi savunucu ilan eden AKP, aradan bir gün geçmeden yani bugün... Elâzığ ilimize bağlı Karakoçan ilçesinin Sarıcan beldesi eş başkanları dün gözaltına alındılar, bugün de maalesef ki yerlerine, siyasi darbe yapılarak AKP tarafından kayyum atandı. Yapılan bu kayyum darbesini kabul etmediğimizi ve belediye eş başkanlarımızın yanlarında olduğumuzu buradan, bir kere daha, yüksek sesle ifade ediyoruz.

Arkadaşlar, yine, Türkiye baroları, baro başkanları nezdinde bir savunma yürüyüşü başlattı. Bu savunma yürüyüşü esnasında baro başkanlarına yönelik yapılan tartaklama, itilme ve benzeri olayları hiçbir şekilde kabul etmediğimizi, baro başkanlarına yapılan itiş kakış ve tartaklamanın, bağımsız ve tarafsız olan, olması gereken yargının savunma ayağına yapıldığını, baro başkanlarının şahsını bağlamadığını, dolayısıyla yapılan bu uygulamaları hiçbir şekilde kabul etmediğimizi buradan bir kere daha haykırıyoruz, baro başkanlarının yanında olduğumuzu belirtiyoruz.

Arkadaşlar, en son 14 Haziran 2020 tarihinde Bingöl ili Karlıova ve Yedisu ilçeleri arasında bir deprem yaşandı. Bingöl ilimiz maalesef ki Doğu Anadolu ve Kuzey Anadolu fay hatlarının -deprem fay hatlarının- kesiştiği bir bölgede bulunmasından kaynaklı sık sık depremlerle yüz yüze kalmakta. 15 Aralık 1934 Bingöl'de, Bingöl merkezli 4,9 şiddetinde olan depremde 12 Bingöllü hemşhri miz yaşamını yitirdi. 17 Ağustos 1949 Karlıova depreminde, 6,7 şiddetinde yaşanan bu depremde 450 Bingöllü hemşhri miz yaşamını yitirdi. 24 Eylül 1968 Bingöl-Elâzığ bölgesinde 5,1 büyüklüğünde deprem yaşanmış ve bu depremde 2 kişi hayatını kaybetmiş. 22 Mayıs 1971 Bingöl merkezde 6,8 şiddetinde bir deprem yaşanmış 872 Bingöllü hemşhri miz yaşamını yitirmiş. En son 1 Mayıs 2003'te Bingöl ilinde yine 6,4 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş, bunun neticesinde de 175 kişi, Bingöllü hemşhri miz yaşamını yitirmiş.

Arkadaşlar, şimdi, ben desem ki AKP döneminde tedbirsizlik ve dikkatsizlik, alınmayan önlemler neticesinde yaşanan depremlerden kaynaklı, biraz önce saymış olduğum süre içerisinde meydana gelen depremlerde maalesef ki yüzlerce...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – ...hatta sayısı binlere yakın Bingöllü hemşhri miz yaşamlarını yitirdi. Şu anda bu konuşmayı yaparken bile Bingöl'de olası bir deprem mümkün; bunu, bilim insanlarımız her platformda yüksek sesle ifade etmekte. Özellikle Bingöl-Palu arasında, Palu-Sivrice arasında olası bir depremin hem de 7 şiddetinde olacağı bilim insanları tarafından deklare edildi. İşte bu depremler olmadan alınması gereken tedbirlerin bir an önce Hükümet tarafından alınması gerekir. Birinci derece deprem bölgesinde bulunan yapıların, binaların taştan yığma, kerpiçten yığma evler olması nedeniyle bunların bir an önce tespit edilip, deprem olmadan önce, insan ölümleri yaşanmadan önce bu bina ve yapıların yıkılıp yerlerine depremlere dayanıklı binaların yapılması ve burada yaşayan vatandaşlarımıza teslim edilmesi gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Bu, depremler yaşanmadan önce Hükûmetin alması gereken ivedi ve zorunlu bir tedbir olarak ortada durmakta.

BAŞKAN – Ben selamlama için söz verdim, hemen toparlarsanız...

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Hemen toparlıyorum.

Buradan özellikle Bingöl ve ilçelerinde olası bir depreme hazırlıklı bir şekilde olunmasına bütün Bingöllüleri davet ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Kemal Bülbül

Filiz Kerestecioğlu Demir

İzmir

Antalya

Ankara

Necdet İpekyüz

Pero Dundar

Batman

Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Çepni'nin.

Buyurun Sayın Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, üçüncü yargı paketini tartışıyoruz. “Yargı reformu” adı altında bir torba yasada memleketin hâlipürmelalini tartışacağız.

Şimdi, dinleyen sanır ki “reform” dediğimizde iyileştirme akla gelir; memleketin adalet konusundaki karnesinin iyileştirileceği, eleştirilere dönük öz eleştirel bir yaklaşımla kimi eksikliklerin giderileceği düşünülebilir. Oysa bunun böyle olmadığını hem yasayı yapanlar hem de tüm halklarımız çok net olarak biliyorlar.

AKP iktidarının yürüttüğü siyasetin kendisinin net olarak bir kayyum sistemi olduğunun altını çizmek lazım. Bu kayyum sistemi sadece HDP belediyelerine yönelik gerçekleştirilen kayyum darbesiyle sınırlı değildir. AKP faşist koalisyonu tam olarak tüm halklarımızın yani eşitlik isteyen, demokrasi isteyen, özgürlük isteyen kim varsa onun üzerine çöken bir karabasan gibi bir kayyum sistemidir. Dolayısıyla bugün yaşadığımız gerçeklik tam olarak AKP'nin ve saray iktidarının özgürlük isteyen kim varsa zapturapt altına alma siyasetidir.

Bakın, daha dün avukatlara, baro başkanlarına yönelik geliştirilen müdahale işte bu ülkenin gerçekliğidir. Bugün, gençlerin üniversitelerde geliştirdiği akademik demokratik mücadele karşısında hem geliştirilen sivil faşist örgütlenmeler hem de polis işgaliyle gerçekleştirilen müdahaleler işte bu ülkenin gerçekliğidir.

Bakın, hemen her gün yaşadığımız, bu coğrafyanın hemen hemen her köyünde yaşadığımız; madenlere karşı, enerji yatırımlarına karşı köylülerin, ekolojistlerin yani bir bütün halkımızın “Havamızı, suyumuzu, köyümüzü zehirlemeyin.” diyenlerin karşısına dikilen polis kuvveti işte bu ülkenin gerçekliğidir.

Bakın, kolluk güçleri; sarayın kolluk güçleridir, sarayın korumalarına dönüşmüştür. Bugün, geçirdiğimiz, daha yakın zamanda geçirdiğimiz bekçi yasası, işte polisin, Jandarmanın, güvenlik güçlerinin yetmediği koşullarda iktidarın devreye soktuğu yeni bir paramiliter kuvvettir. İşte bu koşullarda biz hukuk devletini tartışıyoruz değerli arkadaşlar. Ülke yarı açık bir hapisaneydi, şimdi tümüyle kapalı bir hapisaneye dönüşmüş durumda. İşte, hukuk tartışıyoruz, evet, işte Ebru Timtik, Aytaç Ünsal arkadaşlarımız, avukat arkadaşlarımız bugün ölüm orucundalar. Ne için ölüm orucundalar? Adil yargılanmak için ölüm orucundalar. İfadeleri doğru dürüst alınmadı, tanıklar dinlenmedi, son sözleri sorulmadan onlarca yıl ceza verildi bu arkadaşlarımıza. Nasıl verildi? Gizli tanıklarla verildi ve bu arkadaşlarımız bu coğrafyada avukat olarak halkın haklarını savunmak için mücadele ettiler ve bugün ölüm orucundalar adil yargılanmak için. Peki, iktidarın kulakları sağır ama halklarımız bunun hesabını mutlaka soracaktır.

Evet, biz, bu tablonun gerçekliğini şöyle ortaya koyuyoruz: Bu karanlık mutlaka aydınlanacak, mutlaka bu topraklara güneş doğacak, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. İşte, Halkların Demokratik Partisi olarak başlattığımız demokrasi yürüyüşü tam olarak böyledir. Soluksuzlara soluk olmak için, sesi kısılanlara ses olmak için başlattığımız yürüyüş, bu topraklara mutlaka ve mutlaka özgürlüğü getirecektir. Ne ilk yürüyüşümüzdür ne de son yürüyüşümüzdür. İşte, George Floyd’un katledilmesinden sonra başlatılan yürüyüşler Amerika’nın Gezi’sidir. Tüm dünyada yükselen bu özgürlük sesi tüm halklarımızın umudu olmaya devam edecektir, bundan kimsenin bir şüphesi olmasın. Halkımıza bu açlığı, yoksulluğu, ölümü, cinayeti reva görenler, yarın halklarımızın demokrasi, özgürlük mücadelesinde hesap vermekten kurtulamayacaklar.

Evet, ben de tekrar etmek istiyorum: Bugün iktidara güvenenler, saraya güvenenler ve halkımıza şiddet uygulayanlar bilsin ki bu iktidar gittiğinde, onların uçakları hazır olup kaçtığında, biz bu suçları işleyenlerle mutlaka hesaplaşacağız, bundan kimsenin bir şüphesi olmasın. Tüm halklarımıza cesaretle, umutla ve kararlılıkla mücadele etme çağrısı yapıyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, hatibin dile getirdiği tüm iddiaları reddettiğimizi ifade etmek istiyorum. Kimsenin bir yere kaçtığı yok ancak bu millete ihanet eden teröristlerin ağzıyla konuşan, kendisini onların temsilcisi konumunda hissedenler bu ülkeden kaçacaklardır; bunun kayıtlara geçmesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Terörist sizsiniz, siz!

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Cengiz Gökçel

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Mersin

Antalya

Mersin

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdurrahman Tutdere'nin.

Buyurun Sayın Tutdere. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz çok iyi hatırlarsınız, geçen hafta perşembe günü Genel Kurulda, tütün üreticilerini yakinen ilgilendiren, AK PARTİ tarafından getirilen bir yasa teklifi AK PARTİ'nin oylarıyla kanunlaştı. Bunun üzerine, salı günkü grup toplantısında Sayın Genel Başkanımız çıkan kanuna ilişkin olarak özellikle Adıyaman başta olmak üzere Türkiye'deki bütün tütün üreticilerinin ve tütün esnafının yaşayabileceği mağduriyeti dile getirdi ve bütün tütün üreticilerinin duygularına tercüman oldu. (CHP sıralarından alkışlar) Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun açıklamasından sonra iktidar cephesinde bir tedirginlik, bir telaş; Twitter'a yüklenmeye başladılar, benim Adıyaman'daki milletvekili arkadaşlarım basın açıklaması üstüne basın açıklaması yapmaya başladılar.

Değerli arkadaşlar, Sayın Muş Twitter'da Genel Başkanın açıklamasını eleştiriyor. Adıyaman'daki milletvekili arkadaşım Sayın Ahmet Aydın, Genel Başkanın açıklamalarının doğru olmadığını söylüyor.

Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun grup toplantısında Adıyaman tütün esnafına ilişkin yapmış olduğu açıklama doğrudur, altına da hepimiz imzamız atarız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Genel Başkanın açıklamalarını sağa sola evirerek, çevirerek, yaptığımız yanlış, tütüncüye getirmiş olduğunuz hapis cezasını örtbas edemezsiniz. Halkımız, Türkiye'nin her tarafındaki tütüncüler, tütün esnafı bunun farkındadır, bunun böyle bilinmesi gerekir.

Şimdi, Sayın Aydın açıklıyor “Biz AK PARTİ olarak hep tütüncünün yanında olduk.” diyor. Bakalım, 2002'den bu yana AK PARTİ iktidarı gerçekten tütüncünün yanında olmuş mu? AK PARTİ'nin tütün karnesine bakalım. AK PARTİ 2008 yılında TEKEL'i özelleştirdi mi? Özelleştirdi. 2008 yılında tütünle ilgili 4733 sayılı Yasa'yı çıkardı mı? Çıkardı. Çıkardığı kanunla sarmalık tütün başta olmak üzere bütün tütün üretiminin ticaretine ilişkin idari para cezalarını getirdi mi? Getirdi. 2017 yılında getirdiği teklifle tütünün tohumuna dahi hapis cezasını getiren AK PARTİ, Adıyaman'da halk ayaklanınca, millet meydanlara dökülünce, bütün tütüncüler eylem yapınca teklifini geri çekti mi? Çekti. Adıyaman meydanında tütüncüye gaz sıkın, cop vuran kimdi? AK PARTİ'ydi. Siz bu şekilde mi tütüncünün yanında oluyorsunuz?

2017 yılında yasa çıkardınız, aradan üç buçuk yıl geçmiş henüz bir çalışma yapmamışsınız, kooperatiflere ilişkin kanun çıkarmamışsınız, yönetmeliği çıkarmamışsınız, bugün çıkıyorsunuz “Sayın Genel Başkanın söyledikleri yanlış.” diyorsunuz. Hadi oradan! Sayın Genel Başkanın söyledikleri tam da doğru. Sizin yaptığınızı söylüyor. Siz, ticari amaçla makarona ve sigara kâğıdına tütün konularak satılmasına üç yıl hapis getirmediğiniz mi arkadaşlar? Kim getirdi? Siz getirdiniz. Tütün ticaretine ilişkin üç yıllık hapsi bir yıl kim erteledi? Siz ertelediniz. Bu kanunu 2017 yılında kim çıkardı? Siz çıkardınız arkadaşlar. Kim getirdi? Hiçbir şey yokmuş gibi bugün çıkıp bu hapis cezasını, çiftçinin, üreticinin, esnafın yaşayacağı mağduriyeti örtbas etmek adına Twitter’a sarılmak doğru değil.

Ben Sayın Muş’a buradan sesleniyorum, Adıyaman’a misafir etmek istiyorum. Sayın Muş, buyurun gelin, Adıyaman’da tütüncü pazarını beraber gezelim. Tütüncü pazarını birlikte gezelim, Urfa’daki tütün pazarını birlikte gezelim. Adıyaman’daki tütüncü, tütün üreticisi sizin yapmış olduğunuz çalışmalardan ne derece memnun ne derece şikâyetçi, kendiniz bizzat görün, dinleyin. Niye sorunlarını yok sayıyorsunuz? Bu kürsüden defalarca söyledik. Artık yeter, duyun milletin çılgınlığını, duyun bu esnafın çılgınlığını, bu üreticinin çılgınlığını. Siz, kendi üreticinize üç yıl hapis cezası getiren iktidar olmaktan niye kendinizi kurtaramıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, Abdurrahmançığım, üreticiye kim getirmiş? Beraber konuştuk, böyle bir şey var mı ya?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Şimdi, söylüyorum, AK PARTİ iktidarı döneminde, 2002’de tütün üreticisi sayısı 405 bin iken 2018’de 56 bine düşmüş, tam 349 bin kişi tütünden elini çekmiş değerli arkadaşlar. Ürün olarak 2002 yılında 159.521 ton üretim varken 2018 yılında 82.500’e düşmüş. Ne olmuş bu insanlara, nereye gittiler? Sizin yanlış politikalarınız nedeniyle tarladan, tütünden, üretmekten elini çekmek zorunda kaldılar.

Gelin değerli arkadaşlar, yol yakinken bu işi, bu mağduriyeti gerçekten bitirelim. Bakınız, benim milletvekili arkadaşım Ahmet Aydın, Adıyaman için kıymetli bir insan, çok da gayreti var. AK PARTİ İktidarı AK PARTİ milletvekillerini de mağdur ediyor. Her sabah, insanlar yakalandığımda bizi arıyorlar “O valiyi ara, bu savcıyı ara.” Artık bize de milletvekili arkadaşlarıma da gerçekten gına geldi, yeter artık. Gelin, bu işi hep beraber düzeltelim. Türkiye’de tütün bir gerçekliktir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Başkanım, bir dakikanızı daha alabilir miyim?

BAŞKAN - Alamazsın, başka zaman başımla beraber de...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Hayırdır Sayın Akbaşıoğlu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi açısından...

BAŞKAN – Sayın Başkan, toptan bir geçirin kayıtlara, zaten iki konuşmacı kaldı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Grup Başkan Vekilimiz Mehmet Muş Bey’le ilgili bir açıklamada bulundu.

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, duyamıyorum ki, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuçta, Sayın Mehmet Muş, Sayın Kılıçdaroğlu'nun yanlış yönlendirmeye yanlış bilgi verdiğini kamuoyuyla paylaşmış...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yanlış konuşmuş!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ve bu konuda boş sigarayı saran çiftçiyle ilgili...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, lütfen yeni satışmaya mal olmayacak şekilde kayıtlara geçirirseniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...herhangi bir problem olmadığını ve bu konuda, bu işi ticarete dökererek merdiven altı ticaret yapanlarla ilgili düzenleme olduğunu kayıtlara geçirmiş.

Sonuç itibarıyla, bu konuda Sayın Mehmet Muş'un herhangi farklı töhmet altında bırakıcı bir yaklaşımı değil, tam tersine açıklayıcı bir yaklaşımı söz konusudur.

BAŞKAN – Keşke yerinizden söz verseydim Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuyla ilgili, Adıyaman milletvekillerimizle ilgili de değerli hatip birtakım suçlamalarda bulundu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Suçlama değil!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O konuyla ilgili de Adıyaman Milletvekilimizin açıklık getirmesini istirham ediyorum.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sayın Başkanım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, rica ediyorum, lütfen yani...

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.34

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.48

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve arkadaşlarının önergesinde kalmıştık.

Öncelikle Sayın Akbaşıoğlu’na bir söz vereceğim.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Biz açıklamayı yapmıştık. Adıyaman milletvekillerimizle ilgili bir beyanda bulunmuştu, o konuya açıklık getirmek üzere Adıyaman Milletvekilimiz Ahmet Aydın Bey açıklama yapacaktır.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın’ın, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere’nin görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Evet, çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Az önce, Cumhuriyet Halk Partisi Adıyaman Milletvekilimiz Sayın Abdurrahman Tutdere’nin konuşmasını dinledik. Benzer konuşmayı, maalesef, dün, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı grup toplantısında ifade etti. Şunu gördüm ki keşke Sayın Genel Başkanı doğru bir şekilde bilgilendirselardı de Genel Başkan yalan yanlış beyanlarda bulunmak zorunda kalmasaydı.

Şimdi, öncelikle bir soruyu ben sormak istiyorum Cumhuriyet Halk Partisine ve Sayın Genel Başkanına. Siz, gerçek manada tütün üreticisinin yanında mısınız yoksa aracının, tüccarın yanında mısınız? Bir defa bir karar vermeleri lazım.

İkincisi: Burada, hepimiz tabii ki siyaset yapıyoruz ama o gariban, fakara köylünün, çiftçinin alın teri üzerinde algı operasyonu yapmayalım, alın teri üzerinde siyaset yapmayalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Şimdi, dünkü grup konuşmasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı: “Yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlara yönelik cezai uygulama temmuzda başlayacak. 2020’nin Temmuz ayından itibaren yaprak tütün kullanan, içen, satanlar, satışa arz edenler, bulunduranlar ve nakledenler üç ila altı yıl arasında cezalandırılacak, esnafa öngördükleri bu. Adıyamanlıları da göreceğiz, Urfalıları da göreceğiz, bakalım ne diyecekler?” dedi.

Şimdi, Adıyamanlı şunu diyor: Bu, bir yanlış beyan. Doğrusu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen kanunla birlikte, tütün ticareti yapanlara uygulanacak hapis cezası, bir defa bu temmuzda uygulanmayacak, 2021’e ertelendi.

İkincisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen bu kanunla, tütün çiftçisinin kendi ihtiyacı için ürettiği tütünü kıymasına, satmasına, makarona doldurmasına, taşımasına veya kullanmasına ilişkin hiçbir yasak ve kısıtlama getirmemekte olup bu konuda çiftçiye verilecek hiçbir ceza da bulunmamaktadır.

Yine, vatandaşlarımız kendi ihtiyacı için aldığı sarmalı, kıyılmış tütün mamullerini sarabilir, makarona doldurabilir, taşıyabilir ve tüketebilir. Bu alanda herhangi bir yasaklama ya da kısıtlama bulunmamakta. Kaldı ki, bahsedildiği gibi, Şanlıurfa'da da tütün üretimi yapılmamaktadır aslında. Doğru bilgilenseydi, herhâlde bunları kullanmazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Son, son, bitiriyorum efendim. Sayın Başkan, çok önemli bir konu olduğu için...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – AK PARTİ her zaman tütün üreticisinin yanında oldu. Tütünü kimler bitirdi? 1969 yılından beri getirilen kısıtlamalar ve kanunlar var. Yine, ilgili tüzükte tütünü kıymak devlet tekelinde. Yine, aynı şekilde, 1995'te tütüne ilk defa kota getiriliyor ama tütünü asıl bitiren, TEKEL'in özelleştirilmesine sebebiyet veren ve daha AK PARTİ'nin kurulmadığı tarihlerde, 2001 yılında, Ecevit'in Başbakanlığı döneminde, Özelleştirme Yüksek Kurulunun 5/2/2001 tarihli 2001/06 sayılı Kararıyla TEKEL özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve TEKEL'in özelleştirilme süreci böylece başlamış; yerli tütünü asıl, tümünden bitiren budur.

Yine, aynı şekilde, meşhur Derviş yasaları var, Kemal Derviş yasaları. 4733 sayılı Yasa da o zaman çıktı. 4733 sayılı Tütün Kanunu, IMF'ye verilen taahhütler kapsamında hazırlanan Derviş yasalarından bir tanesiydi. Ekiciye sadece 200 kilogram sözleşme yapma imkânı veriliyor, destekler kaldırılıyor ve TEKEL'in tütün alımından tamamen çekilmesi tütün üretiminin azalmasında en önemli nedenler arasındadır.

Bir de kaldı ki Adıyaman'da tütün üretimi 2011'den 2019'a kadar gittikçe artarak devam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydın...

Açalım mikrofonu da kayıtlara geçsin, stenograf arkadaşlar zorlanmasın.

Buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Yine, bütün bunlara rağmen, AK PARTİ olarak Adıyaman'da tütün üretiminin artırılması amacıyla, Adıyaman tütününün yanında Virginia tütünü, İzmir menşeli tütün ve Katerini tipi tütün üretimine başladık. Aldığımız bu tedbirlerle, 2011 yılında 2.111 üretici 1 milyon 515 bin 689 kilogram tütün üretirken bu sayı 2019 yılında 5.502 üreticiye yükselmiş, üretilen tütün miktarı da 8 milyon 797 bin 826 kilograma çıkmıştır.

Yine, bir müjde olarak, inşallah -teklifi de verdik- sigaralarda kullanılan tütün oranının en az yüzde 30 mecburiyetini getiren bir teklifimiz önümüzdeki hafta Komisyonda görüşülmeye başlanacak.

Sarmalık tütünle ilgili de, ilk defa biz bunu yasal hâle getiriyoruz. Bunun bir gramının satışının yasak olduğu geçmişten beri, CHP zihniyetinden, döneminden beri devam eden bir yasaktı; biz bunu yasak olmaktan, kaçak olmaktan çıkarıyoruz. İnşallah, yönetmelik de yakında yayımlanacak, yayımlanacak yönetmelikle de birlikte bu sarmalık kıyılmış tütünü de tamamen legal bir hâle, yasal bir hâle getiriyoruz.

Söyleyeceklerim şimdilik bunlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, buyurun.

36.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim hoşgörünüze. Meclis Başkan Vekilligimizi ve Grup Başkan Vekilligimizi yapan Sayın Aydın'a gösterdiğiniz hoşgörüyü yürekten teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aynı hoşgörüyü size de göstereceğim, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eksik olmayın.

Sayın Ahmet Aydın'ın bu konuşmasını, işin doğrusu mahcubiyet içerisinde bir telaş, bir panik olarak değerlendirdim. Şunun için: Sayın Aydın bu Mecliste, Meclise kendi partisi tarafından getirilen tütün kanunu görüşülürken hakikaten çok feryat etti, parti içi mekanizmaları çok zorladı. Sezar'ı öldür hakkını ver ama Sayın Aydın'ın söyleyebileceği fazla bir şey de yok. Milletvekilimizin, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin kürsüde söylediği hiçbir rakamı yalanlamadı.

Şunu ben de kabul ederim: Türkiye tütününü AK PARTİ'yle birlikte bitmedi, öncesinde bu bitirildi, ben bunu kabul ediyorum. Ben Karadeniz çocuğuyum. Karadeniz'de tütün üreticisinin ve tütünün nasıl bitirildiğini biliyorum. Bu, sizden önce oldu fakat her yerde tütün bittiydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adıyaman'da gerçekten tütün üreticisi -şimdi Adıyaman Milletvekilimizin de bir söz hakkı doğdu, takdir edersiniz- hâlâ çok güçlü bir şekilde var idi. Kaç yıl oldu o kanun geleli Abdurrahman Bey?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – 2017'de.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Aydın, AK PARTİ'nin tütün politikaları doğru idiye 2017'de bu mesleki feryadınız neydi, telaşınız neydi? Bunları biliyoruz. Ben sizi takdir de ediyorum. Sayın Milletvekilimiz de zaten sizin Adıyamanlılar tarafından da sevdiğinizizi söyledi ama AK PARTİ'nin, daha doğrusu AK PARTİ hükümetlerinin Adıyaman'a karşı ayıbını burada feryat ederek örtemezsiniz. Adıyaman sizin hakkınızı ayrı verir, AK PARTİ'nin cezasını ayrı verir diyorum ve çok polemik olsun da istemiyorum ama Adıyaman Milletvekilimizin konuşmasıyla ilgili de Sayın Aydın'ın “yalan yanlış” beyanından kaynaklı olarak kürsüden iki dakika cevap vermesi uygun diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın yaptığı açıklaması sırasında CHP Genel Başkanına ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Genel Başkanımız konuşmasının başında “esnaf” diyor. Esnaf ne demek? “Bir işin ticaretini yapan, ondan kazanç sağlayan.” diyor, zaten “ticaret” diyor. Orada, arkadaşlarımız, kelime oyunuyla “Genel Başkan yanlış söylüyor.” diyor, kesinlikle doğru değil, konuşmanın başından sonuna kadar bir bütün olarak değerlendirildiğinde ticareti kastettiği açıktır.

Ayrıca, Genel Başkanımızın Adıyaman tütününe “altın sarısı” demesi mi yanlış? Bu, sizleri rahatsız mı ediyor?

Değerli arkadaşlar, biz, burada, milletvekili arkadaşlarımızı eleştirmiyoruz, biz sizin tütün politikanızı eleştiriyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Arkadaşlarımız gayret gösteriyorlar -beraber, ben vekil seçilmeden önce de birlikte bu iş için çok büyük mücadeleler verdik- ancak Adıyaman vekillerini de dinlemiyorsunuz siz. Adıyaman'ın AK PARTİ vekillerini AK PARTİ ve saray dinlemiyor artık. Onlar söylüyorlar zaten oradaki mağduriyeti, dinlemiyorsunuz; büyük sigara şirketleri şu anda büyük sigara şirketleri kazansın diye kendi üreticinize üç yıl hapis getiriyorsunuz arkadaşlar. Ya, üç yıl hapis, bir paket sigara satana üç yıl hapsi hangi vicdan kabul eder? Arkadaşlar, hiçbir vicdan bunu kabul etmez. Cezada ölçülülük diye bir şey var, orantılılık diye bir şey var, bunu kabul etmek mümkün değildir. Şunu en son söylüyorum, Allah kimseyi yanlış savunmak zorunda bırakmasın diyorum.

Teşekkür ediyorum (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok güzel, tamam Ahmet Bey, mesele bitmiştir.

BAŞKAN – Sayın Aydın, açalım mikrofonunuzu. Buyurun, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Beş dakika olsun Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sabahlayacağız öyle anlaşıldı, hadi bakalım!

BAŞKAN – Performansınıza bağlı.

3.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın, Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şunu söyleyeyim: Arkadaşlar, elimizi vicdanımıza koyalım. Bu tütün ne durumdaydı? Kim bu tütünü bitirdi? Kim de bu tütünü aşağıdan alıp yukarılara kadar taşıdı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – On sekiz yıl kim iktidardaydı arkadaşlar?

AHMET AYDIN (Devamla) – Bakın, şunu söylüyorum: Ben az önce rakam söyledim “Adıyaman tütünü bitti.” diyorsunuz. 2011 yılından 2019 yılına kadar 2.111 üreticiden 5.500 üreticiye çıkarmışız. Kim yaptı bunu? AK PARTİ iktidarı yaptı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yeni ürünler getirdiği için yaptı.

İkincisi, bakın, Ahmet Aydın olarak önce şunu söyleyeyim: Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 2007 yılında milletvekili seçildim, bu sarmalık kıyılmış tütünle ilgili ilk önerge, 2008 yılında benim önergemdir, şahsımın önergesidir. 1 gram satışı yasaktı; grubumuzla, Sayın Başbakanımızın da -o zaman ki- onayıyla 50 kilograma kadar serbest hâle getiren bu gruptur, AK PARTİ Grubudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yoksa 1 gramı dahi yasaktı.

Üçüncüsü, cezası çok ağırdı sarmalık kıyılmış tütünün, 5 bin liraydı, 1 kilo da olsa bin kilo da olsa. Bunu 250 kilodan başlatıp, kademelendirip cezasını düşüren yine bu grup oldu.

Bakın, arkadaşlar, üretimi artıran biziz, bu sarmalık kıyılmış tütünle ilgili, bunu ilk defa yasal hâle getireceğiz ama ne olursunuz tüccarı, aracıyı değil gerçek manada çiftçiyi hepimiz takdir edelim, çiftçi için burada gayret edelim ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Edelim...

AHMET AYDIN (Devamla) – Üreticiyi bırakmışız... Üretici için bir düzenleme yapmışız. Üreticiyle ilgili en ufak bir problem değil, üretici kooperatifini kuracak, bu kooperatif üzerinden ürettiği ürünü kayıt altına alarak satacak ve ilk defa son yirmi yılın en düşük vergisini gene Cumhurbaşkanımızın kararıyla bizler verdik. Bakın, bu vergi oranı yüzde 40'a düştü, yüzde 40 oranına düştü. Her şeyde vergi artarken Adıyaman tütününde, bu kıyılmış tütünde vergi yüzde 40'a düştü. O yüzden ne olursunuz elinizi vicdanımıza koyun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET AYDIN (Devamla) - Böyle tütün üzerinden yalan siyasetle bir yere varamazsınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Aydın, iktidarınızda kurulmuş bir tane kooperatif var mı? “Kooperatif kuralım.” diyorsun ya.

AHMET AYDIN (Devamla) – Yalan siyasetle bir yere varamazsınız. Vatandaşımız gerçeği biliyor, üreticinin yanında hep birlikte olalım.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Cezayı kaldıralım cezayı. Hadi, madde ihdasıyla cezayı kaldıralım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Aydın, hemşehrisi, memleketlisi Abdurrahman Tutdere'nin biraz önce kürsüdeki beyanlarını “yalan siyaseti” diye nitelemek suretiyle ve “Tüccarı değil, çiftçiyi düşünün.” demek suretiyle de Sayın Tutdere'nin, Adıyaman tütün üreticisi için yaptığı çalışmalarını göz ardı etmek suretiyle bir itibarsızlaştırma hamlesi yapmıştır, kendisine sataşmıştır, söz talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tutdere. (CHP sıralarından alkışlar)

4.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, biz öyle yalan yanlış beyan kullanmayız; avukatız, delilsiz hiç konuşmayız. Elimde Tütün Eksperleri Derneğinin 2018 yılı tütün raporu var, bu Ahmet Bey'de de var. Bu toplantıdan sonra inşallah tekrar bir inceler.

Değerli arkadaşlar, tekrar açıklıyoruz: AK PARTİ'nin iktidara geldiği 2002 yılında 405 bin tütün üreticisi varken 2018'de 56 bine düşmüştür; yüzde 86 azalma, 349 bin düşüş olmuş.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Adıyaman'da kaçtı? Adıyaman'ı da söylesene.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Değerli arkadaşlar, yine -AK PARTİ iktidarı döneminde- sizin döneminizde siz kendi tütününüze üç yıl hapis getirirken 2019 yılında yurt dışından 106 milyon 938 bin 435 kilogram tütün aldınız, buna karşı 544 milyon 358 bin 364 Amerikan doları Amerika üreticisine para verdiniz. Kendi üreticinize hapis, Amerikalıya da dolar veriyorsunuz; yapmayın, etmeyin!

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Amerika'ya da siz bağladınız, işte TEKEL kapandığı için öyle olur.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Ben Ahmet Bey'in şu şeyine katılıyorum...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, böyle bir üslup olamaz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – TEKEL’i kapattınız.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Gelin, bu sorunu çözelim, bu Meclis bu sorunu çözsün; çözmeliyiz, hepimize sorumluluk düşüyor. Bu konuda bütün gruplardan destek istiyoruz. Adıyamanlılar adına, Türkiye’deki bütün tütüncüler adına destek istiyoruz; gelin, bu çözümü birlikte oluşturalım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Yasal hâle getirdik.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Siz 2017 yılında 4733 sayılı Yasa’ya şerhi kaldırdınız, kaçakçılık kanununa arkadan dolanıp sağ cepten çıkarıp sol cebe koydunuz, üç yıl hapis getirdiniz.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – 2002’de ortadan kaldırdınız zaten.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Bunu siz getirdiniz değerli arkadaşlar, konuşturmayın beni. 50 kilo şeyi satmak için değil, içmek için... Ticaret olarak Türkiye’de şu anda 1 gram tütün satmak suçtur, idari para cezası öngörülüyor değerli arkadaşlar, nerede serbest?

AHMET AYDIN (Adıyaman) - Bu cezayı kim getirdi?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Ahmet Bey, her gün sabahları saat üçte, dörtte yolda yakalanan insanlar seni aramıyor mu, vicdanına söyle. Arıyorlar değerli arkadaşlar, yasak çünkü şu anda da yasak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET AYDIN (Adıyaman) – İşte, yasal hâle getiriyoruz.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) - Yasal hâle getirin.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Getiriyoruz.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – “Getirin.” diyoruz arkadaşlar zaten, biz başka bir şey istemiyoruz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür et işte, getiriyoruz.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Yasal hâle getirin; yetki sizde, halk sizi iktidara getirmiş, getirin diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Maksat hasıl oldu, tamam; konu kapanmıştır, bizim açımızdan kapanmıştır.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sadece sonuç söyleyeceğim Başkanım, söz istemiyorum ben, şunu söyleyeceğim: Zaten bu dediği sıkıntıları gidermek adına bunu yasal bir zemine oturtuyoruz. Tütün, kaçak olmaktan çıkıp yasal bir zemine oturuyor. Ama yasa dışı hareket edenlere ilişkin ceza geliyor. Üretimini de satışını da serbest hâle getiriyoruz, bunu desteklemen lazım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın’ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulun huzurunda Grup Başkan Vekili olarak Adıyaman Milletvekilimize talimat veriyorum efendim: Pazartesi günü Adıyaman tütün pazarında olacak.

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Talimat mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, talimat.

AK PARTİ'mizin Adıyaman milletvekilleri de pazartesi gitsinler, Adıyaman tütün üreticisiyle bir hemhâl olsunlar bakalım; Yüreğiniz yetiyor mu, yetmiyor mu, bu kadar basit, hadi bakalım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Geçen perşembe, cuma günü oradaydım ben.

BAŞKAN – Sayın Aydın, Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pazartesi saat yedide.

BAŞKAN – Arkadaşlar müsaade edin.

Buyurun.

38.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz evvel CHP Adıyaman Milletvekilinin ortaya koymuş olduğu iddialarla ilgili, Sayın Grup Başkan Vekilimiz Mehmet Muş Bey'le ilgili iddialara açıklama getirdik. Adıyaman Milletvekilimiz de bu konuyla ilgili iddialara müdellel bir şekilde, rakamsal bir şekilde uzunca bir açıklama yaptı ve kayıtlara geçirdi.

AK PARTİ kuruluşundan bugüne kadar halkın içerisinde halkın isteklerini yerine getirme iradesini her daim ortaya koyduğu için iktidar olma başarısını ve sonucunu elhamdülillah gerçekleştiriyor. Dolayısıyla Adıyaman'da halkın arasında zaten milletvekillerimiz; pazarda tütüncü esnafının, üreticisinin yanında ve bu konuyla ilgili gerekli yasa teklifini de sunduklarını biraz evvel açıkladılar. Bu konuyla ilgili CHP'nin teklifine her zaman hodri meydan diyoruz!

Teşekkür ediyorum. [CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

39.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O zaman buradan Adıyamanlı hemşehrilerime sesleniyorum: Milletvekilimiz Abdurrahman Tutdere pazartesi günü sabah yedide Adıyaman tütün çarşısında olacak.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Provokasyonun aracı olamayız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim arzum, Ahmet Bey'in de diğer milletvekili arkadaşlarımızın da orada olması; orada kendilerini Adıyaman halkına takdim etsinler, görelim. Var mısınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ederler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Hodri meydan”la olmaz! Geliyor musunuz? Gidiyor musunuz? Pazartesi sabah yedi...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Öyle bir şey yok. Öyle bir şey olamaz! Provokasyonun aracı olamayız biz. AK PARTİ vekilleri her zaman gider, sizin dediğiniz zaman değil!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben her gün oradayım demekle olmaz.

Konu, maksat hasıl olmuştur bizim açımızdan.

BAŞKAN – Burada bir meydan okuma olduğu için Sayın Aydın'a da söz vereceğim.

AHMET KAYA (Trabzon) – Meydan okuma değil davet var, davet!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Provokasyonun aracı olamayız biz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, gidiyor mu, gitmiyor mu? Gidemez ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gidecektir o.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hadi gitsin!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Buyurun Sayın Aydın.

40.- Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben 5 dönemdir milletvekiliyim, ondan önce de beş yıl il başkanıydım ve ömrüm, hayatım hep halkın arasında geçti. Birilerinin “Halka git.” demesiyle gitmem; o provokasyonlara da kimse prim vermesin.

Şimdi, şunu ifade etmek istiyorum: Bu tütüne en çok emek verenlerden biriyim, bütün Türkiye bilir beni; Abdurrahman Bey de az önce söyledi, teşekkür ediyoruz. 2008 yılından itibaren en az benim 3-4 tane önergem farklı farklı tarihlerde bu tütün iyileştirmesiyle birlikte verildi. Şu anda yapmış olduğumuz, tümünden bu tütünün yasal hâle gelmesi. Kaldı ki bu kooperatifler kurulana kadar, yönetmelik yayınlanana kadar bir yıl da erteledik. Neyi erteledik? Üç yıl kime geliyor? Arkadaşlar, tütün üreticisine değil, o makaronu imal etmek de suç değil; boş makaronu alabilirsin, kendi ihtiyacın için doldurup içebilirsin ama makaronu al, git, kayıt dışı doldur, sat; piyasa allak bullak. Abdurrahman Bey de biliyor ki -aslında geri planda da kendisi de diyor- piyasayı bozan bu makarondur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kurallara uygun hareket edilmesi lazım ve bizlerin tümünden bu sarmalık tütünün yasal çerçevesini çizerek yasal zemine oturtmamız, onun dışında yasa dışı hareket edenlere ilişkin de muhakkak ki ceza vermemiz gerekir.

Ben bunun için tekrar teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kifayetimizakere...

Değerli milletvekilleri, bakın, Sayın Tutdere önerge üzerindeki konuşmasını bitirdiğinde saat 23.32'ydi, şu an saat on ikiyi sekiz geçiyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben buradan, Sayın Ahmet Aydın'ın pazartesi günü tütün pazarına gitmeyeceğini anladım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sizin söylemenizle değil Sayın Altay; ben her perşembe, cuma oradayım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Altay, biz her zaman halkımızın içindeyiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gidin, gidemiyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nu bıraktınız, otuz altı dakikadır tütünü konuşuyorsunuz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ama orada ceza var Başkanım, önerge bu.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Kani Beko

Zeynel Emre

Aydın

İzmir

İstanbul

Rafet Zeybek

Servet Ünsal

Cengiz Gökçel

Antalya

Ankara

Mersin

Turan Aydoğan

Fikret Şahin

Ahmet Kaya

İstanbul

Balıkesir

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Turan Aydoğan'ın.

Buyurun Sayın Aydoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Gecenin geç bir saati oldu ama güzel bir tütün tartışmasını hep beraber izledik.

Bugün gazeteciler yargılandı. 3 gazeteci arkadaşımız, Barış Terkoğlu, Aydın Keser, Ferhat Çelik tahliye edildiler. Bunu söylerken böyle çok dikkatli söylüyorum çünkü Türkiye'de her tahliyeden sonra yedi yedi bir zar atılıyor, ertesi gün o tahliyeye itiraz ediliyor, sonra tahliye edilenler birdenbire tekrar içeri alınıyor. Umarım böyle bir şey olmaz. Bize alışkanlık hâline getirtmezsiniz böyle bir tabloyu, mahcup etmezsiniz bu ülkeyi daha fazla. Aynı davadan yargılanan 3 gazeteci arkadaşımız da hâlâ içerideler. Bu da bizim ayıbımız. “Basın özgürlüğü” diyen arkadaşlarımız çıkar bunu açıklarlar.

Bir ayıp daha yaptık burada İnfaz Yasası sırasında. Bu gazetecilerin yargılandığı maddeyi, özel olarak, Türk tarihinde görülmemiş, hukuk tarihinde görülmemiş bir şekilde infazdan istisna hâle getirdik. Ayıplarımız çok, ayıplarımız oldukça fazla.

Konuştüğümüz madde sanal ortamda duruşma yapmayla alakalı. Yalnız başlığa “başka yerde duruşma yapılması” şeklinde de bir ekleme yapılarak hem sanal ortamdaki duruşmanın hem de duruşma hâkiminin, güvenlik açısından tedbir alma ihtiyacı duyduğu zaman, duruşmayı aynı il sınırları içerisinde nakletmesinin eklendiğini görüyoruz.

Sanal ortamda yapılacak olan duruşmayla ilgili ben size önce bir çağrı yapayım. Adliyeleri dışarıdan görüyorsunuz, avukatlar üst üste. O kadar beceriksizsiniz ki UYAP sistemini bile doğru düzgün çalıştırılıp yeterli insan yerleştirilmediğinden dolayı bütün meslektaşlarımızı şu anda Covid salgınına esir etmiş hâldesiniz. Arada bir bakın, adliyelerdeki o yığılmalara bir bakın, ondan sonra böyle çapınıza uygun işler yapın diyeceğim ama önce onu çözün.

Burada yüz yüzelik ilkesine aykırılık getiren bir maddeyi hayata sürüyorsunuz. Bunu defalarca Komisyonda anlattık. Burada, bu konularla ilgili tekrar size eleştiriler yapmayacağım, artık bu saatte size hikâye anlatacağım.

Duruşma nakliyle alakalı şunu söyleyeyim; bunu Komisyonda da söyledik: Böyle bir ihtiyaç hasil olur ise HSYK'nin bilgisi ve koordinesi dâhilinde olsun. Bir hâkim, başka bir mahkemenin duruşma salonunun bile müsait olup olmadığını bilmeden duruşma tarihi vermeye kalkmasın. Ayrıca, aciz hâkimler olabilir, duruşmaların bulunduğu yerde aslında idare edebilecekleri duruşmaları... Çünkü o kadar değişik hâkim tipi ortaya sürdünüz ki şu anda, ortalama üç yıllık hâkimlerle yönetiliyor bu memleketteki duruşmalar. O duruşmaları nakletmeleri rastgele olmasın, bir HSYK kontrolü olsun dedik, dinlemediniz, devam edin.

Ben, hikâyeye geleceğim şimdi. Geçmişe dönersek hikâye 2009 yılıyla alakalı. Devlet Denetleme Kurulu 2009 yılında bir inceleme yapıyor, çok mahir müfettişler var. O müfettişler diyorlar ki: “Türkiye’deki meslek örgütlerinin seçim sisteminin değişmesi lazım.” Sayın Gül Cumhurbaşkanırken bir rapor veriyorlar. Sonra ortaya çıkıyor ki bu raporu veren müfettişler FETÖ’cü, yargılanıyorlar, içeride kalıyorlar; belki de mahkûm oldular, bilmiyorum, masumiyet karinesine aykırı bir şey söylemek istemiyorum ama veryansın ettiğiniz FETÖ’den kurtulma safhasında bu raporu verenlerin FETÖ’cü olduğu ortaya çıkıyor. Hemen o 2009 yılının akabinde 2010 yılında referandum oluyor, referandumla HSYK’yi değiştiriyorsunuz ve hukuk camiasını FETÖ’ye terk ediyorsunuz. Sonra yaşadıklarımızı hep beraber gördük. Bu, 2009 yılındaki Devlet Denetleme Kurulu raporunu uygulamıyorsunuz, uygulayamıyorsunuz -FETÖ’cülerin verdiği rapor- zaman geçiyor, 2012-2014 yıllarında İstanbul Barosunda seçimler oluyor -hatta hatırladığım kadarıyla buradaki seçimlere Sayın Filiz Kerestecioğlu da başkan adayı olarak katılmıştı- FETÖ’cüler, ısrarla o seçimler sırasında bir sızma taktiği hayata geçirmeye çalışıyorlar öncesinde ve devamında. Hatta İstanbul Barosunun bir Yönetim Kurulu üyesi tespit ediliyor ve dışlanıyor ama ona rağmen FETÖ’cülerin sızma taktiğini hayata geçirdikleri süreç içerisinde -bu konular varken- Adalet Bakanlığına bir ihtarname gidiyor. Sizin, o tarihte İstanbul Büyükşehir Belediyesindeki Grup Başkan Vekiliniz Avukat Rıza Saka'nın ihtarnamesi. O da aday oluyor, seçim kaybediyor sonra Adalet Bakanlığına diyor ki: “Balyoz duruşmasını basan İstanbul Barosunun Yönetim Kurulunu görevden alın.” Avukatlık Kanunu'nun 92'nci maddesine göre bunlar yargılanıyor. “Yargılanmaları bitmeden görevden alın ve beni kayyum olarak atayın.” Darbecilik başlıyor yani baroya karşı darbe süreci başlıyor. Öncesinde de bu 2009 yılının hikâyesi var. Sonra ne oluyor biliyor musunuz? Grup Başkan Vekiliniz Sayın Cahit Özkan, o tarihte Hukukçular Derneğinin Başkanı, o da bu çağrıya ayak uyduruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Balyoz davasında diğer tarafta yer alıp onlara destek olurken bu çağrıya ayak uyduruyor ve Balyoz davasını basan İstanbul Barosunun Yönetim Kurulu üyelerine el çektirmenin yani İstanbul Barosunun meşru zemininde seçilmiş olan Yönetim Kurulu üyelerine el çektirmenin yolunu arıyorsunuz.

Hikâye size bir şey anlattı mı? Hikâyeden bir şey çıkardınız mı? Hikâyenin devamını şimdi siz hayata geçiriyorsunuz. O raporu size hatırlatıyorum, FETÖ’cülerin raporu diyor ki: “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçim sistemiyle oynanılması lazım.” Aynen bugün, sizin tartıştığınız tablo o hikâyeye gizli. Bu hikâyeyi avucunuza bırakıyorum; umarım devamını yapmazsınız, kendinizi mahcup etmezsiniz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, Sayın Başkanım, sayın konuşmacının anlattığı hakikaten kendi tasviriyle ve tasvibiyle hikâye.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Rapor orada bakarsın, rapor orada. Ben hikâyeye diye anlattım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz, FETÖ'nün teklifini kabul ediyor değiliz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Uyguluyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 2012 yılında millî iradenin tecelligâhı olan bu Mecliste 6326 sayılı Kanun kabul edilmiş ve bu kanun, Anayasa'nın 135'inci maddesi kapsamında bir meslekle ilgili odanın çoklu olarak oluşabileceğine ilişkin hükümleri ihtiva ediyor. CHP de bunu Anayasa Mahkemesine Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla götürüyor ve Anayasa Mahkemesi oy birliğiyle Anayasa'ya aykırı olmadığını hüküm altına alıyor. Dolayısıyla, çoklu oda Anayasa'ya aykırı değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda zikredilen töhmetler...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, ben seçim sisteminden bahsettim, çoklu odadan bahsetmedim, dikkat etmediniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ancak kendi ortaya koymuş olduğu geçersiz ve gerçek dışı iddialara yöneliktir, bizimle uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hatibimizin biraz önce yaptığı konuşmayı tahrif edip çarpıtmıştır, yerinden söz talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Grup adına söz veriyoruz.

Buyurun Sayın Aydoğan.

42.- *İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, vallahi, çarpıtmanın âlâsını gördüm ben burada. Ben çoklu barodan bahsetmedim çünkü o zaten olmayacak bir şey; o, hikâyenin öbür kısmı. Dünyanın hiçbir yerinde olmayan bir sistemi, Anayasa'nın amir hükmüne rağmen dayatmaya çalışıyorsunuz. “Anayasa Mahkemesinden döner, dönmez.” deyip de bizi buralarda oyalamayın. Çoklu baroyu tartışmaya açmak bir ayıp zaten.

Burada avukatlar var; avukatlık mesleğinin nasıl disipline edilebileceğini, hukukun üstünlüğünün nasıl savunulacağını, çevre hakkının, kadın hakkının, bir şekilde pozitif ayrımcılığın nasıl savunulacağını hepsi biliyorlar. Az önce örnek verdim “İstanbul Barosu Balyoz davasını bastı.” dedim; işte o, hukukun üstünlüğünü savunmaktı, insan haklarını savunmaktı, Türkiye'nin düzenini savunmaktı. Yani insan biraz ders alır ya, o baronun o tarihte yaptığında ders alır. Ama ben onu söylemedim, ben seçim sisteminden bahsettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu, hani, yutturmacalar var ya “Daha demokratik olacak, nispi olacak.” yutturmacaları var ya, o raporun içerisinde aynen var; 2009 yılında, resmî olarak, Sayın Abdullah Gül'ün döneminde DDK'nin yazmış olduğu raporun içerisinde aynen var. Sayın Grup Başkan Vekiline diyorum ki: Eğer onlara yük olacaksa raporun bir örneğini getirip ellerimle teslim edeceğim kendisine ama kendisi de hukukçudur, bu kadar bağnazca bir tartışma yapmamızın da bir anlamı yoktur. Biz hukukçular önümüze dayatılanın ne olduğunu, mesleğimizle ilgili olmadığını; aksine, bu ülkede hak aramanın önünün kesilmesinin olduğunu, hukukun üstünlüğünün yok edilmesinin olduğunu hepimiz biliyoruz; dilsiz şeytani oynamamıza gerek yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

43.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın hatibin biraz evvel kürsüden ifade ettiği hususlara, bizi töhmet altında bırakıcı iddialarına cevabımızı verdik. Biraz evvelki açıklamaları o cevabın üstünü örtmeye, maalesef gerçek dışı birtakım yaklaşımlarla işi saptırmaya yönelik oldu, bizim açıklamalarımıza karşılık gelen bir açıklama olmadı. İşin özü şudur: Sayın CHP sözcüleri, çoklu baroyla ilgili teklife dönük, barolarla ilgili kanun teklifi çalışmalarına ilişkin değerlendirmelerde bulunuyorlar ve sözcüleri, çoklu baro sisteminin Anayasa'ya aykırılığını iddia ediyor. Bunun emsal kanununun 2012'de Meclisten geçtiğini ve CHP'nin de Anayasa Mahkemesine bununla ilgili başvuruda bulunduğunu ifade ettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda çoklu odanın, birden fazla oda kurulması imkânının tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirinde olduğunu ve Anayasa'ya aykırılık teşkil etmediğinin Anayasa Mahkemesince karara bağlandığını ifade ettim. Aynen bu açıklamaları tekrarlıyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Grubumuz adına Turan Bey’e efendim.

BAŞKAN – Efendim?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir dakika istirahat ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aydoğan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Grubumuz adına sınırsız efendim, Turan Bey sınır yok.

44.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, ben hikâyeyi iyi anlatamadım, anlaşılmamış, ısrarcı olmayacağım. Anlayanlar için anlattım hikâyeyi, yeteneklerim sınırlı, bu kadar anlatabiliyorum, daha fazla anlatıp zamanınızı çalmayayım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum o zaman.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ama izin verirsiniz burada AK PARTİ Grubundaki avukat meslektaşlarımı... Aynen, az önce çağırdınız ya Adıyaman'da tütün pazarına...

BAŞKAN – Siz çağırdınız, ben çağırmadım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, hep beraber çağırdık, gelemediler. Ben de buradaki avukat meslektaşlarımı, İstanbul Barosu üyesi olanları önümüzdeki hafta İstanbul Barosunun herhangi bir biriminde, baro yetkilileriyle karşı karşıya gelmeye çağırıyorum. Yüreklere yetiyorsa gelsinler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Cevap vermeye hakikaten lüzum hissetmiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, avukatlar meclisi değil. Bir kere Türkiye Büyük Millet Meclisi...

BAŞKAN - Sizin de mikrofonunuzu açayım Sayın Akçay, kayıtlara geçsin.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamam, ben söylediyimi söyledim.

BAŞKAN – Tamam ben duydum, kayıtlara geçti, teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 17'nci maddesiyle değiştirilen 6100 sayılı Kanun'un 149'uncu maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özlem Zengin	Mehmet Doğan Kubat	Recep Özel
Tokat	İstanbul	Isparta
Ceyda Bölünmez Çankırı	Muhammed Fatih Toprak	Mustafa Levent Karahocagil
İzmir	Adıyaman	Amasya
	Oya Eronat	
	Diyarbakır	

“(4) Mahkeme, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına, yargı çevresi içinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunun uygun görüşünü alarak karar verebilir.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe

Önergeyle, mahkemenin fiilî engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verirken yargı çevresi içinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunun uygun görüşünü alması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 21 ila 43'üncü maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Ayhan Erel'in.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde partim İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz lütfen.

İkinci bölümün de maddelerinin oylamaları ve önerge oylamaları olacak, onu da bilginize sunayım.

Devam edin Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Devamla) – Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin amacına baktığımızda, daha çok yargılamanın hızlandırılması ve yargılamanın bir an önce tecelli etmesi olduğunu görmekteyiz. Ancak mevzuata baktığımızda, mevzuatta aslında çok önemli problemler olmadığını ancak mevzuatı, kanunu uygulayan kişilerin hatalarından kaynaklanan gecikmeler olduğunu görmekteyiz.

Yine, bunların başında -Komisyonda da ifade ettiğim gibi- bilirkişi müessesesine bir çekidüzen verilmesi gerekmektedir. Yine, üst mahkemelerde temyiz aşamasındaki dosyalarda hâkimler tarafından giderilebilecek eksiklikler ve noksanlıklar anında yerel mahkemeye gönderilmekte, bu gidiş gelişler dosyanın bir yılına mal olmaktadır. Dosya tekrar temyiz aşamasında esas numarası almakta, sıraya girmekte, böylece dosya maalesef altı yılda karara çıkmamaktadır. Bu durum da adalete olan güveni ve adalete olan inancı sarsmaktadır.

Yine bu kanun maddesinde, baktığımızda 362/1 (a) bendinde günümüzdeki rakamlarla 72.070 Türk lirasına kadar olan davalar hakkında verilen kararlara karşı temyize gidilemiyor. Dolayısıyla, miktar itibarıyla temyiz yolunun kapalı olması, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi ile Anayasa'mızın 36'ncı maddesine aykırı bir durum meydana getirmekte ve vatandaşların adil yargılanma hakkını zedelemektedir. Dolayısıyla, bu hükmün, sınırlamanın ortadan kaldırılması gerektiği kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, bölgemizde, çarşıda, pazarda gezerken bazı iş yerlerinin duvarlarında Hazreti Ömer'e ait olduğu bilinen: “Bugün Allah için ne yaptınız?” şeklinde bir söz yer almaktadır.

Biz de seçim bölgelerimize gittiğimizde vatandaşlar bize: “Siz, bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde millet için ne yapıyorsunuz, bizim için ne yaptınız?” dediğinde, onları tatmin edecek şekilde, sizin için şu şu olumlu yasaları, şu şu olumlu düzenlemeleri çıkardık diyerek göğsümüzü gere gere cevap verememenin maalesef ezikliğini ve mahcupluğunu yaşamaktayız.

Oysa burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin en üst düzeyde iradesinin temsil edildiği yer. Biz de Türk milleti adına burada onların yerine kanun yapma, onları mutlu etme, huzur ve güven içerisinde yaşatma sevdâ ve kaygısı içerisindeyiz ama baktığımızda, maalesef milletimizin beklentilerine, milletimizin hasretine, milletimizin özlemine cevap verecek -iki yıllık vekillik hayatında- birkaç düzenleme dışında, bir düzenleme olmadığını görmekteyiz. Yani, millet bizi buraya kendilerini mutlu etmek için kendi sorunlarına çözüm bulsun diye gönderiyor. Maalesef bir saattir burada bir kısır çekişmenin, bir kısır kavganın istemeyerek de şahidi olduğumuzu görmekte ve bunu da bir vekil olarak millet adına üzüldüğümüzü beyan etmekteyim.

Vatandaş ne istiyor? Vatandaş iş istiyor, vatandaş aş istiyor, vatandaş adalete istiyor, vatandaş huzur istiyor, vatandaş rahat yaşamak istiyor. Bunlar için bir düzenleme yapılmasını bekliyor. Baktığımızda, siyasi irade günümüzde vatandaşın, milletin huzurunu sağlamak yerine maalesef sanki birileri AK PARTİ'ye kötülük edersesine milletin huzurunu kaçırmak için düzenlemeler yapıyor. Bunlardan bir tanesi, işte barolarla ilgili Avukatlık Yasası'nda bir değişikliğe gidiliyor. Yani, baktığımızda toplumun böyle bir talebi yok, avukatların da böyle bir talebi yok. Bir baro başkanı, bana göre haddini aşan bir açıklamayla gündemi değiştiriyor. Aslında gündemin değiştirilmesi AK PARTİ'nin de işine geliyor ama bu bahane edilerek Barolar Birliğinin yapısını, seçim şeklini değiştirme yoluna gidiliyor ve bu, o meslek mensuplarını huzursuz ediyor.

Bunun yerine, gelin, vatandaşın özlemle beklediği, hepimizin, hepimizin söz verdiği 3600 ek göstergeyi öğretmenlerimiz, sağlıkçılarımız, polislerimiz başta olarak nasıl düzenleyebiliriz, bunun tartışmasını yapalım. Ama bunun tartışmasına hiç kimse girmiyor maalesef iktidar tarafında.

İş bulamayan, atanamayan öğretmenlerimiz var, sağlık personeli var, mühendislerimiz var, iktisadi idari bilimler fakültesi mezunlarımız var. Bunların gençlikleri bitti, ihtiyaçları, saçlarına yıldızlar yağdı, “iş, aş” diye feryatları hâlâ duvarları, dağları deliyor ama siyasi iradeden, AK PARTİ’den maalesef bu konuda bir adım, bir önlem gelmiyor.

Yine, öğrencilerimiz iş bulamadıkları için Kredi Yurtlar Kurumuna olan borçlarını ödeyemiyorlar. Bununla ilgili de bir düzenlememiz yok.

Yine, kamyoncular, otobüsçüler zor şartlardalar “Köprülerden, otobanlardan geçerken bizden para almayın. Uçakta KDV’yi düşürdünüz, otobüslerden de KDV’yi düşürün.” diyorlar ama maalesef bu Meclisten ses çıkmıyor.

Ehliyet affı gündemde. Bir şekilde ehliyetini kaptıran, idari para cezasını ödeyen vatandaşlar, evine, çoluğuna çocuğuna aş götürmek için ehliyetlerini geri istiyor. Buna da duyarsız kalıyoruz.

Esnaf kredi alamıyor. “Sicil affı getirin.” diyorlar ama bu beklentiye maalesef bu Meclis gene duyarsız kalıyor.

Yine, kadroya alınamayan taşeron işçilerimiz mutsuzlar. Aynı yerde aynı işi yapan insanlardan, işçilerden bir kısmı devletin güvencesi altında ama maalesef bir kısmı hâlâ patronun iki dudağının arasına kaderini sıkıştırmış durumda.

Yine -geri çekildi deniliyor ama bilmiyorum- bir kıdem tazminatı olayı var. İşçiler bas bas bağıyorlar: “Kıdem tazminatımıza dokunmayın. O bizim kıdemimizin çeyiz parası, o bizim oğlumuzun düğün parası, o bizim emeklilikte alacağımız iki gözlü bir evin parası, o bizim -Allah nasip ederse- hac farzını yerine getirebileceğimiz bir beklentimiz. Buna dokunmayın.” diyorlar ama maalesef işçinin alın terine, göz nuruna, nasırlı elleriyle elde ettiği gelirine dahi göz dikecek duruma gelmiş bulunmaktayız. Hani hep beraber bağıyorsunuz ya “Tek devlet, tek millet, tek vatan, tek bayrak.” diye, avukatlar da “Tek baro.” diye haykırıyorlar. Lütfen bu sese duyarsız kalmayın.

Sayın milletvekilleri, yine, gençlerimiz bizim geleceğimiz, gençler bizim ümidimiz; gençler varsa, gençler iyi yetişirse, gençler idealleriyle, ülküleriyle, hayalleriyle, düşleriyle bir memleket sevdası kurarlarsa Türkiye Cumhuriyeti devleti de o idealler, ülküler, hevesler, hayaller, hikâyeler, destanlar ölçüsünde büyük olur ama maalesef günümüzde artık gençler ideallerini, heveslerini, hayallerini kaybettiler. Bakın, yapılan araştırmalarda 20 yaş altı 5 milyon gencimizin yüzde 70’i “Eğer iktidara yakın bir tanıdığımız yoksa işe girme imkânımız yok.” gibi bir algının, düşüncenin, kaygının, endişenin içindeler. Yine, bu gençlerimizin yüzde 63’ü, ülkemizde yaşanan gazeteci, haberci ve yazar tutuklamalarından dolayı düşüncelerini ifade etmekten, fikirlerini, duygularını paylaşmaktan, iki arkadaşıyla bir arada fikir tartışması yapmaktan korktuklarını söylüyorlar. Yine, bunların yüzde 20’si, mevcut eğitim sisteminden memnun olmadıklarını, bu mevcut eğitim sisteminin kendilerini mutlu etmediğini söylüyorlar. Yine, bu gençlerin yüzde 70’i, eğer imkân olursa yurt dışında eğitim görmek istediklerini söylüyorlar. Değerli milletvekilleri, yine, bu gençlerimize baktığımızda, bu gençlerimizin 3’ünden 2’si imkân ve fırsat olursa ülkemizi terk etmek istiyorlar. Burası çok önemli, bakınız, 5 milyon gencin 3’ünden 2’si imkân ve fırsat olursa ülkemizi terk edip başka ülkelere gitmek istiyorlar. Yani bu durumda gençliği olmayan bir ülkenin, gençliği bu kadar karamsar olan bir milletin geleceğinden ümitvar olmak, geleceğiyle ilgili güzel şeyler düşünmek acaba mümkün müdür? Niye bu gençler ülkemizi terk etmek düşüncesine kapıldılar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN EREL (Devamla) – Bu gençler, acaba uğruna atalarının kan döktüğü, can verdiği bu vatan topraklarını niçin terk etmek istiyorlar? Analarını, babalarını, bacılarını, kardeşlerini bırakarak gurbet ellerine niye gitmek istiyorlar? Gelin, bunları araştıralım. Bırakın bu kısır çekişmeyi Sayın Grup Başkan Vekillerim, bırakın bu kayıçkı dövüşünü, milletin gündemine dönün yani millet sizi buraya bir saat diğer milletvekillerinin hakkını gasbetmek üzere görevlendirmedir. Siz İYİ PARTİ'nin, tartışmaya katılmayan diğer milletvekillerinin, dolayısıyla bizim temsil ettiğimiz İYİ PARTİ'li 5 milyon seçmenin de hakkını yiyorsunuz diyorum.

Hepinize saygı ve sevgiler sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İkinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Sermet Atay'ın.

Buyurun Sayın Atay.

MHP GRUBU ADINA SERMET ATAY (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 216 sıra sayılı, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu yeni adıyla Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşma yapmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yargılamanın hızlandırılması, adil yargılanma hakkının daha etkin sağlanması amacıyla yargı camiasından gelen talepler, Anayasa Mahkemesi kararları, Yargıtay ve bölge adliye mahkemesi uygulamaları dikkate alınarak hazırlanan bu teklif Genel Kurulda görüşülmek üzere önümüze gelmiş bulunmaktadır. Bu teklif maddeleri incelendiğinde kanunun 3, 20, 102 ve 398'inci maddelerinde yer alan bazı hükümlerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği, boşluk doğan bu hususta yeni düzenlemelerin yapılmasının gerekli olduğu anlaşılmaktadır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2011 tarihinden itibaren kanunun bazı hükümleri, özellikle uygulayıcılar ve doktrin tarafından eleştirildi. Bu hususta mahkeme kararlarında, Yargıtay içtihatlarında, üniversitedeki akademisyenler ile avukatların çeşitli şekillerde kanuna yönelik eleştirileri ve uygulama önerileri bu kanun teklifinde değerlendirilmiş bulunmaktadır.

Bu kanun teklifinin 20'nci maddesiyle, 6100 sayılı HMK'ye 183/A maddesi eklenerek asliye ticaret mahkemesi gibi belirli nitelikteki davaları heyet önünde gören mahkemelerin çalışma yöntemi açıklığa kavuşturulmaktadır. Düzenlemeyle, naiپ hâkim görevlendirilmesine imkân sağlanarak toplu mahkemelerde yapılan yargılamanın hızlanması sağlanacaktır. Bunun yanında, getirilen düzenleme sayesinde 5235 sayılı Kanun'un 5'inci maddesiyle yeknesaklık sağlanmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 21'inci maddesiyle, sözlü yargılama usulünü düzenleyen HMK'nin 186'ncı maddesinde yargılamanın nedensiz yere uzamasını, suistimali engelleyici nitelikte bir düzenleme yapılmaktadır. Her ne kadar sözlü yargılama, hukuk yargılamasının en önemli aşaması kabul edilse de HMK yürürlüğe girdikten sonra, geçen süre zarfında sözlü yargılama aşamasının tahkikat bittikten sonra yargılamayı uzatmak için bir araç olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu düzenlemeyle, sözlü yargılamanın tahkikatın tamamlanmasından itibaren iki hafta içerisinde yapılması sağlanarak bu suistimal engellenmiş olacaktır.

Yasa teklifinin 22'nci maddesiyle, HMK'nin 206'ncı maddesinde değişiklik yapılarak imza atamayan kişiler, okuma yazma bilenler ve okuma yazma bilmeyenler olarak ikili ayrıma tabi tutulmuşlardır. Düzenlemeyle, okuma yazma bildiği hâlde imza atamayanların geçerli bir şekilde senet imzalaması için noterler tarafından onaylama işlemi zorunlu kılınmış olup okuma yazma bilmeden imza atamayanların geçerli bir şekilde senet imzalaması için düzenleme işlemi zorunlu kılınmıştır. Böylelikle her iki durum, korunan menfaat dengesine göre birbirinden ayrılmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 23'üncü maddesiyle, HMK'nin 215'inci maddesinde değişiklik yapılarak adi senetlerin hüküm ifade edeceği tarihle ilgili önemli bir belirleme yapılmaktadır. Doktrin ve yargı uygulaması işbu olumlu düzenlemeyi destekler niteliktedir. Yapılan düzenlemeyle, doktrin ve yargı kararlarıyla sabit olan adi senetlerin geçerli olacağı tarihi belirleyen uygulama kanunlaştırılmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 24'üncü maddesiyle, hukukun önemli bir ilkesi gereği hiç kimse kendi düzenlediği belgeyi kendi lehine delil olarak kullanamaz, dayanamaz. Bu ilkeye rağmen HMK'nin 222'nci maddesinin lafzından, yargılamanın karşı tarafın ticari defterlerinden hiçbir kayıt içermemesi hâlinde kendi ticari defterlerine dayanan taraf lehine delil teşkil edebilmesine imkân tanıdığı sonucu çıkmaktaydı. Bu düzenleme hemen hemen tüm hukukçular tarafından eleştirilmekteydi. HMK'nin 222'nci maddesinde yapılan bu düzenlemeyle, yargılamanın tarafının kendi düzenlediği ticari defterlere bağlayıcı bir delil olarak dayanabilmesinin yolu kapanmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 25'inci maddesiyle, HMK 281 düzenlemesinde değişiklik yapılarak bilirkişi raporlarına, karşı beyan ve itirazlarda bulunmak üzere verilen sürelerin uzayabilmesine imkân tanınmıştır. Dava dilekçesine karşı süre uzatım talebinde bulunulabilmesine rağmen yargılamada büyük öneme sahip, dava ve cevap dilekçelerinden daha kapsamlı olabilen bilirkişi raporlarına karşı süre uzatım talebinde bulunulmaması bir çelişki oluşturmaktaydı, bu düzenlemeyle bu çelişki giderilmiş olmaktadır.

Yasa teklifinin 26'ncı maddesiyle, HMK 290 düzenlemesinde keşif sırasında hâkimin tüm işlemleri yazması gerekliliği belirtilmesine rağmen uygulamada hâkimlerin keşif yeri ve mahalliyle ilgili gözlemlerini keşif tutanağına yazmadığına rastlanılmaktaydı, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri yazması bir zorunluluk olarak düzenlenmiş, böylelikle keşifte yapılacak işlemler açıklığa kavuşturulmuştur.

Yasa teklifinin 27, 28 ve 29'uncu maddeleriyle, değişiklik paketiyle HMK'ye 305/A maddesi eklenerek uzun zamandır eleştirilen bir boşluk giderilmiştir. Mevcut düzenlemeyle hâkimin tarafların taleplerinden biri veya birkaçı hakkında veya talep olmasa dahi hüküm kurulması gereken -yargılama giderleri gibi- hüküm kalemleri hakkında hüküm kurmaması hâlinde bu eksiklik tashih ve tazvih yoluyla giderilmemekteydi. Diğer bir ifadeyle, böyle bir eksiklik olması hâlinde bu eksikliğin giderilmesinin tek yolu istinaf veya temyiz etmektir. Yapılan bu düzenlemeyle, yargı kararlarının sırf bu sebeple istinaf ve temyiz edilebilmesi zorunluluğu ortadan kaldırılmış olmaktadır. Böylelikle kararlar sırf bu sebeple istinaf ve temyiz edilmeyecek, unutulmuş hüküm kalemleri ilk derece mahkemesinin hükmüne eklenebilecektir.

Yasa teklifinin 30 ve 31'inci maddesiyle, feragat, kabul ve sulh işlemlerinin hüküm kesinleşmeden önce yapılabileceği doktrin ve yargı kararlarında kabul edilmekteydi ancak ilk derece mahkemesinde hüküm verildikten sonra feragat, kabul ve sulh işlemleri bulunması hâlinde, feragat, kabul ve sulha yönelik kararın kimin vereceği tartışmalı bir husustu, HMK 310 ve 314'üncü maddesi hükmünde yapılan düzenlemeyle ilk derece mahkemesinde hüküm verilmesinden sonra, bu şekilde bir işlem yapılması hâlinde, bu işleme yönelik kararın kimin tarafından verileceği, yargı kararlarını da kabul edildiği şekliyle açıklığa kavuşturmuş olmaktadır.

Yasa teklifinin 32'nci maddesiyle, HMK 317'nci maddede değişiklik yapılarak uygulamadaki adıyla, dava dilekçesine karşı süre uzatım talebinde bulunulması ve mahkemece bu talebin kabul edilmesi hâlinde sürenin hangi tarihten itibaren uzatılacağına ilişkin tartışma sonlandırılmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 33'üncü maddesiyle, dava açılışında ödenen başvuru harcı esasında yargılama gideri olmasına rağmen HMK 323 düzenlemesinde yargılama gideri olarak kabul edilmemekteydi, 323'üncü maddede yapılan değişiklikle başvuru harcının da yargılama gideri olarak kabul edilmesi olumlu bir gelişme olmuştur.

Yasa teklifinin 35'inci maddesiyle, mevcut düzenlemede, yokluğunda ihtiyati tedbir kararı verilmesi hâlinde, bu karara itiraz üzerine verilen kararın istinaf edilebilmesi mümkün olmasına rağmen yüzüne karşı ihtiyati tedbir kararı verilen tarafın bu karara karşı istinaf hakkı bulunmamaktaydı, HMK 341'de yapılan bu düzenlemeyle "kararların yüze karşı mı yoksa tarafın yokluğunda mı verildiği" şeklindeki gerekli olmayan ayrım ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 36'ncı maddesiyle, yürürlüğe girdiği tarihten bu yana hukuk uyumsuzluklarının çözümleninde olumlu katkıda bulunan bölge adliye mahkemelerinin hangi hâllerde duruşma yapmadan karar verilebileceği doktrinde çeşitli tartışmalara sebep olmuştur, HMK 353 hükmünde yapılan düzenlemeyle uyumsuzluğun çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmış olması hâlinde duruşma yapılmadan karar verilebilecek, böylelikle istinaf yargılaması daha da hızlandırılmış olacaktır.

Yasa teklifinin 37'nci maddesiyle, bölge adliye mahkemesinin uyumsuzluğu duruşma açarak esastan incelemesi hâlinde esastan ret şeklinde hüküm oluşturup oluşturmayacağı tartışmalı bir husustu, HMK 356'ncı madde hükmünde açık bir şekilde düzenleme yapılarak bölge adliye mahkemesindeki yargılama sonucunda "esastan ret" şeklinde karar verilebileceği düzenlenmiş ve böylelikle tartışma giderilmiştir.

Yasa teklifinin 38'inci maddesiyle, mevcut HMK'de 358'nci madde hükmünde giderlerin ne zamana kadar yatırılacağı bilinmemekte ve giderlerin yatırılmaması hâlinde yargılamanın sırf bu sebeple uzamasına sebep olunmaktaydı, maddede yapılan değişiklikle giderlerin yatırılması hususundaki belirsizlik giderilerek istinaf yargılamasının daha hızlı ve etkin bir şekilde yapılabilmesine imkân sağlanmış olmaktadır.

Yasa teklifinin 39'uncu maddesiyle, HMK 359 hükmünde yapılan düzenlemeyle, sırf gerekçe yazmak adına hukuki güvenlik açısından gerekli olmayan hususlara gerekçeli kararda yer verilmesi zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Değişiklikle emek ve zamandan tasarruf sağlanacaktır.

Yasa teklifinin 40'ıncı maddesiyle -güncel hukuk usulü mevzuatında "merci" kavramı yer almamaktadır- HMK'nin 363'üncü maddesinde değişiklik yapılarak "merci" kavramı, doğru bir kullanım olan "yargı yeri" kavramıyla değiştirilmektedir.

Bütün bu değerlendirmeler ışığında, yasa teklifi üzerine yapmış olduğumuz inceleme ve değerlendirmede kanun teklifinin yasalaşması hâlinde, hedeflenen yargılamanın hızlanması, adil yargılanma hakkının daha etkin sağlanması amaçlarının gerçekleştirilebileceği, uygulamada -özellikle avukat meslektaşlarımızın- hukuki anlamda birçok aksayan ve yargılamayı gereğinden fazla uzatan HMK'nin bazı maddelerine açıklık getireceği ve faydalı olacağı kanaatindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERMET ATAY (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

SERMET ATAY (Devamla) – Bu kanun teklifinde emeği geçen milletvekillerimize, yargı mensuplarımıza ve akademisyenlerimize teşekkür ediyoruz.

Kanunun Türk yargısına hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kerestecioğlu, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konu hukuk olunca epey kâğıtlarla geldim elimde, aslında hukuksuzluk olunca biraz da tabii kâğıtlar çoğalıyor. Ben avukatlık yaptığım yıllarda da hukuk usulünü çok fazla sevmezdim, fazla usule uymaya da gayret eden bir insan olmadığım için belki. Ama bugün baktığımız şeyde “Yargılamada ekonomik olacağız, iş yükünü azaltacağız.” diyerek çıkılan yolda yine tasarrufa gidilen yerin hak arama yolları ve adil yargılamanın teminatı olan düzenlemeler olduğunu görüyoruz. Mesela gizli tanıklarla düzmece yargılamalar yetmemiş olacak ki bir de şimdi tarafların katılmadığı gizli duruşma yapılması isteniyor. Bunun kıyası nasıl yapılacak, bunun savunmayı engelleyip engellemediği neye göre ölçülecek, belirsiz. Bir başka madde de dava yeri değişikliğiyle ilgili. Kamuoyunun ilgisine mazhar tartışmalı davalarda toplumsal muhalefeti özellikle engellemek için duruşma yerinin değiştirilmesi zaten çok sık başvurulan bir yöntemdi. Gezi’de Ali İsmail Korkmaz’ın ölümüne neden olanların yargılandığı davadan Demirtaş’ın yargılandığı davaya, bunun pek çok örneğini gördük biz. Şimdi, bu usul tümüyle meşru kılınmak isteniyor. Bunlar gibi, kuralsızlığa kanunilik kazandırmaya yönelik pek çok madde var.

Biliyorsunuz amaç ve araç, yol ve hedef birbirinden ayrı düşünülemez, hukukta da usul esasa ilişkindir. Tüm taraflara eşit şekilde adalete ulaşma adımlarını sağlayan bir yol yordam olmaksızın sağlıklı bir yargılamadan da bahsedilemez. Dolayısıyla “Yargılamada ekonomik olacağız.” diye bu eşitliği bozacak bir düzenleme yaparsanız zaten adil bir sonuç da aramıyorsunuz demektir.

Şimdi, usulü bırakacağım, biraz da hukukun esasına bakmak istiyorum. Şimdi, bugün İçişleri Komisyonundaydık ve İçişleri Komisyonunda hukukun, adaletin, hak aramanın, insan haklarının esasına ilişkin bir yasa teklifi görüşülüyor: Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi. Şimdi, halk da tam bunu bekliyordu yani özellikle, gerçekten bu salgın koşullarında, bu ekonomik koşullarda diyordu ki halkımız: Ya, ne olur bizi biraz daha araştırın yani hakikaten, güvenlik yetmiyor, doymadınız güvenliğe, biraz daha güvenlik soruşturması yapın, biraz daha, hani kendimiz yetmiyoruz, sülalemizin de aynı şekilde herhangi bir geçmişi var mı suça ilişkin, onu da araştırın, bir de arşiv araştırması yapın. Yani, gerçekten, şu Mecliste, salgından sonra açıldığı zamandan beri ele aldığımız yasalara baktığımızda halkın ihtiyaçlarına hiçbir şekilde karşılık vermeyen yasalarla, tekliflerle bizi uğraştırdığınızı görüyoruz.

Evet, şimdi, bu güvenlik konusuna, hakikaten, ister ta 12 Eylül zamanında 1402’likler açısından bakın ister bugünün OHAL ilanından sonra KHK’lerle işten atılanlar ya da soruşturma geçirip aslında beraat ettiği hâlde işe döndürülmeyenler açısından bakın, bunların insanlara ne kadar büyük zararlar verdiğine çok ciddi olarak hepimiz tanık oluyoruz. Dört yılı geçti, dört yılı geçti, insanlar hâlâ adalete erişemiyorlar, işlerinden oldular ve adalete erişim mümkün değil. Üstelik, baktığımızda, mesela bir insanın neden işe alınmadığını, hangi soruşturmanın hangi gerekçesi nedeniyle alınmadığını da öğrenemiyorsunuz. Ancak dava açıyor, dava açtığı zaman görüyorsunuz ki orada gerekçe var. Gerekçe ne mesela? Ailesinden birinin terörle iltisaklı olması.

Şimdi, “iltisak” sihirli bir kavram, “mesafe” sihirli bir kavram, “talimat” sihirli bir kavram, “terör” sihirli bir kavram. Bunlar asla tartışılmayan ve buradan avaz avaz bağrılınca, böyle, diğerlerinin hain olduğu ne kadar net bir şekilde ortaya konularak gururla kürsüden ayrılmın, böyle konuşulan kavramlar. Yani Türkiye’de o kadar fazla “terörist” var ki hakikaten -yani tırnak içerisinde söylüyorum tabii- ve bu insanlar adalete erişemiyorlar. Yani iş aramada sizin babanızın suçunun ne ilişkisi var o insanla, sizin annenizin suçunun ne ilişkisi var o insanla? Hani, nerede kaldı suçların şahsiliği? O yüzden usulden değil esastan konuşalım. Esas bu; suçların şahsiliği yok, masumiyet karinesi yok, tabii hâkim ilkesi yok.

Ben size birkaç örnekle geldim. Şimdi, diyelim ki yargılandı ve ceza aldı, o yüzden şahsi olarak işe alınmadı ve işte, böyle bir uygulamayla karşı karşıya kaldı. Şimdi, yargının durumuna baktığımız zaman, gerçekten trajikomik bir örnek vermek istiyorum. 30 Mart 1972’de Tokat’ın Kızıldere köyünde öldürülen Mahir Çayan’ın 2012 yılında kurulan YPG’nin mensubu olduğunu öne süren savcılık, 1 Haziran 1971’de de İstanbul Maltepe’de öldürülen Hüseyin Cevahir’in 1978’de kurulan PKK ve KCK’nin de üyesi olduğunu iddia etti. Yani gerçekten, neresinden tutsanız, baksanız, hani tarih... İnsan açar bir tarihe bakar, Hüseyin Cevahir kim, Mahir Çayan kim, ne zaman ölmüşler, ne yapmışlar diye. Bunların resimlerini sosyal medyada paylaştan bir sol parti üyesi hakkında, Facebook’ta yaptığı bu paylaşımlar nedeniyle, terör örgütü propagandası yapmak suçlamasıyla iddianame hazırlanıyor, iddianame hazırlanmakla kalmıyor, mahkeme de bu iddianameyi kabul ediyor. E, şimdi... Hani belki bunu duyurmasak bu arkadaş bundan ceza alacak, ondan sonra, aradan zaman geçecek, iş başvurusu yapacak, arşiv araştırması yapılacak “Ha, bunların hem PKK, KCK hem YPG’yle alakalı olarak aslında ilişkileri varmış.” Yani bu yargıya yargı diyemiyoruz arkadaşlar, hakikaten diyemiyoruz. Yani dökülüyor, böyle tiril tiril dökülüyor. Bizim o kadar değerli hâkimlerimiz vardı ki. Hakikaten sıkıyönetim mahkemelerinde de orada bile vardı değerli hâkimler. En azından bazı şeyleri tartışabildiğimiz, müzakere edebildiğimiz insanlar vardı. Bugün bunu bulamıyoruz yani bugün yandaşlıktan başka bir şey bulamıyoruz yargıda ve bunu yaptığımız zaman bu yargılamaları yapanlar ya da o getirdiğiniz güvenlik soruşturmaları, arşiv araştırmalarını yasalastırdığınızda yarın bunun size döndüğünü göreceksiniz. Yani, bunlar bize hakikaten her dönem olur zaten. Bize her gün bayram gibi yani sol olanlara, muhalif olanlara her zaman zaten güvenlik soruşturması vardır, adli sicil vardır, işte arkada bir dolu kuyrukla gezersin, bir de beraat edersin onlar silinmezler, bir de onları sildirmekle de seni uğraştırırlar. Hani bunları hep biz yaşarız ama yani korkarım ki sizler de yaşayacaksınız. İşte, Türkiye’ye bunu yaptığımız zaman, hiçbir zaman bizim demokrasiye ulaşmamız mümkün değil.

Bir başka örnek veriyorum. Evrensel gazetesinden Ender İmrek’in dün duruşması vardı ve şu nedenle yargılandı Evrensel gazetesi yazarı: Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan’a “güzel vasıf atfetmeyerek hakaretten” yargılandı, “Parıl Parıl Parlıyordu Hermes Çanta” başlıklı makalesi yüzünden ve içinde hakaret içeren hiçbir şey yok yani 3 kere okudum yazıyı. Ben de otuz beş yıllık hukukçuyum.

“G20 demek dünyanın gelişmiş 20’si arasında yer almaktır ve elbette bunun çarpıcı biçimde tüm dünyanın gözüne sokulması gerekirdi. Türkiye’nin ne denli gelişmiş bir ülke olduğunu, giden heyetten first lady’nin parıl parıl parlayan Hermes çantasından anlamış oldu. Markaysa marka ve ederi medyada yer aldığına göre tamı tamına 50 bin dolar. Türkiye’de işsizlik varmış, iş bulamadığı için intihar edenlerin sayısı artıyormuş, iş cinayetlerinde her ay onlarca, yüzlerce işçi ölüyormuş, Türkiye kadın cinayetleri işlenen ülkelerin en önünde koşuyormuş, yoksulluk derinleşiyormuş, enflasyon artıyor, borç batağına batmış, ülke ekonomisi kötüymüş, 1 dolar 6 lira ediyormuş -ki daha fazla- bunların bir önemi yok.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – “‘İtibarda tasarruf olmaz.’ demişti Cumhurbaşkanı. Düşünce özgürlüğünde tasarruf olur, hukukta, adalette, eşitlikte, özgürlükte tasarruf olur ama sarayın itibarında tasarruf olmaz. Ancak tarihe ayakkabılarıyla, çantalarıyla, gardiroplarıyla geçenler, saraylarıyla, sarayın itibarıyla övünenler, halklar nezdinde hiç de iyi intiba sahibi olmadılar. Tarihten ders çıkarmakta yarar yok mu?”

Evet, hakaret bunun neresinde? Bunu sadece sizlerin takdirine bırakıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda, millete hizmetle tarihe geçtiğimizi kayıtlara geçirmek istedim.

Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – AK PARTİ'nin millete hizmetleri olmuştur, Türkiye'yi geçmişte yöneten bütün siyasi iktidarların hizmetleri elbette olmuştur -kayıtlara geçsin diye söylüyorum- ama milletimize kötülükleri ve fenalıkları da olmuştur efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gerek yok, tamam, maksat hasıl oldu.

BAŞKAN – Olur mu Sayın Altay!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz, istemeden açmış oldunuz ama...

BAŞKAN – Sizin mikrofonunuzu mu? İstemeden açmadım Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Sayın Grup Başkan Vekili, kötülüklerle ilgili aynaya bakarak geçmişinizi hatırlamış olabilirsiniz.

Teşekkür ederim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, lütfen, istirham ediyorum. Yani lütfen, bu kadar muhavere olmaz yani, her işin bir şeyi var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olmaz ama neden hep son sözü Akbaşıoğlu söylüyor, onu anlamış değilim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz sataşıyorsunuz. Bakın, biz kötülüklerle ilgili değil, hizmetimizle ilgili gelişmeleri söyledik.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 2 Grup Başkan Vekilinin diyalogunu mu dinleyeceğiz?

BAŞKAN – Sayın Akçay, siz de haklısınız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Görüşmelerimize devam edelim efendim.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Rafet Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, eğer İnfaz Yasası'ndaki düzenlemeyi saymazsak bu ikinci yargı paketi olarak geliyor ama -açıkçası arkadaşlar da çok değindi- bunun neresi reform, neler getiriyor? Evet, bizim de desteklediğimiz maddeler var, olabilir ama her zaman yapılan, teknik içerikli düzenlemeler. Bunlar, yargının sorunlarını çözücü falan değil. Bu anlamda lütfen “Reform yapıyoruz.” falan demeyin.

Bakınız, 2011 yılında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda toplu bir değişim yapıldı. O günden bugüne 18 kez değişmiş, bu 20'nci değişiklik. Yani, 20 sefer reform oldu mu, bilmem. Yani, bunlar reform değil. Bakın, yargıda eğer reform yapmak istiyorsanız “olmazsa olmaz” diye ısrarla bağırdığımız yargıyı bağımsız bir hâle getirin, bağımsız. (CHP sıralarından alkışlar) Yani, dünyanın her yerinde böyledir değerli arkadaşlar. Eğer yargı bağımsız değilse, ne kadar iyi yasa çıkarırsanız çıkarın, ne kadar uğraşırsanız uğraşın, ne kadar bağırırsanız bağırın, o ülkede adalet dağıtamazsınız, o ülkede kalkınma sağlayamazsınız, demokrasiyi sağlayamazsınız. Yani, bu gerçeği bilmek lazım.

Değerli arkadaşlar, bakın, 2009 yılında büyük bir yargı reformu yapıldı, yani öyle denildi. 2011'de yapıldı, 2012'de yapıldı, 2013'de yapıldı ama 2010 yılında Anayasa değiştirildi. Bakın, 29 maddeydi 27'sinde o zaman hiç unutmuyorum, MHP dâhil hepsi dediler ki “27 maddeye biz de destek olalım ama 2 madde ileride çok sıkıntı yaratacak, Hakimler ve Savcılar Kurulu ile Anayasa Mahkemesi maddeleri çıkarılsın.” dendi, bu 2 madde için Anayasa değiştirildi o zaman, bu 2 madde için. Ne oldu, o Anayasa değiştirildi? Yargı, FETÖ'ye teslim edildi. Orada “Yanıldık falan.” denildi ama yanılmadı, bilindi, söylendi çünkü. Yani, “Bu yargı bir cemaatin kontrolü altına girer.” dendi, herkes dedi. Ben de o zaman tanıdığım AK PARTİ'li siyasilere “Bu çok tehlikeli, bu 2 maddenin değiştirilmesi, yapmayın.” dedik, yapıldı. Ne zamana kadar 2013 Aralık'ına kadar, 2013 Aralık'ında kendinize dokununca “Eyyvah.” dediniz bu yanlışmış. Arkadaşlar, biz yıllarca bağırdık yanlış diye. Bu sefer ne yaptınız, 2017'ye geldik “Ya bunu cemaatten kurtaralım, FETÖ'den kurtaralım ama yürütmenin emrine alalım”. İnanın, 2010 Anayasa değişikliğiyle yargı ne kadar FETÖ'ye bağlandıysa 2017 değişikliğiyle de o kadar yürütmeye bağlıdır.

Bir de şu çok önemli: Değerli arkadaşlar, bir sorunu çözmek için onu önce teşhis edeceğiz. Eğer siz, “Türkiye'de yargı bağımsız.” diyorsanız asla yargının sorunlarını çöremezsiniz. Ne kadar reform yaparsanız yapın çöremezsiniz. Şu gerçeği görün: Türkiye'de yargı vallahi de bağımsız değildir billahi de bağımsız değildir tallahide bağımsız değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kadar net söylüyorum, bu kadar iddialı söylüyorum. Yirmi yedi yıl, içinde görev yaptım, bağımsız olmadığı zamanlarda görev yaptım, gördüm o yargının sıkıntılarını, o FETÖ'nün neler yaptığının acısını yaşadık biz. Şimdi, bunu siz hâlâ “Yargı bağımsız, yargıya ne yapılacak? İşte adalet dağıtıyor.” Böyle yargı olmaz değerli arkadaşlarımız bir kere.

Bir kere, bir de şu var: Adalet gerçekten herkese lazımdır, herkese yani size karşı olanlara da lazımdır. Eğer adaleti sadece kendinize isterseniz... Daha doğrusu, o, adalet de değildir, şunu isterseniz: “Yahu, mahkemeler bizim istediğimiz gibi karar versin, muhalif insanlara ne yaparsa yapsın.” Eğer bunu dersanız bir gün o yargı gelir, aynı sizin yaptığınız gibi, birilerinin yanında yer alır, sizi karşısına alır; öyle olmuştur tarihte. İnanın, abartısız söylüyorum, ben o görevim sırasında FETÖ'cü hâkim ve savcılara “Arkadaşlar, yapmayın, hukuku bu kadar yıpratmayın, hukuka bu kadar aykırı dava açmayın, işlem yapmayın.” dedim, güldüler, umurlarında değildi. Şunu da söyledim: “Yarın öbür gün, bu hukuksuzluğun bedelini yine hukuk karşısında ödersiniz.” Ödüyorlar, bakın, ödüyorlar.

Buradan AK PARTİ'li arkadaşlara da söylüyorum: Hukuku yok ederseniz, adaleti yok ederseniz -asla şüphenez olmasın- bir gün o kadar çok ihtiyaç duyarsınız. Bugün Türkiye'de maalesef hukuk da yargı da tamamen yürütmenin kontrolü altına alınmış, yürütmeden gelecek talimatlarla, yürütmenin nasıl düşündüğünü düşünerek karar veriyor hâkim ve savcılar. Değerli arkadaşlar, hepimizin tanıdığı hâkim ve savcı vardır. Ben konuşuyorum hâlâ "Acaba böyle bir karar verirsem başıma ne gelir?" diye korkuyor. Şu hep sabittir: Korkan bir hâkim "Tarafsızım, bağımsızım, adalet dağıtıyorum." diyebilir mi? Korkuyor, bugün hâkim ve savcılar korkuyor. Yani "Verdiğim karar birilerinin hoşuna gitmezse başıma ne gelir?" diyor ve haklı olarak korkuyorlar. Çünkü o kararlar beğenilmezse o hâkim ve savcılar hakkında derhâl inceleme başlatılıyor. İşte, en son, Gezi davasında gördük; beraat veriyor "Bu nasıl böyle karar verir? Hemen inceleme başlatın." Ondan sonra da siz bu yargıya diyorsunuz ki: "Yargı bağımsızdır, yargı tarafsız karar veriyor, yargı adil davranıyor." Yapmayın, bu adil yargılama falan değil değerli arkadaşlar. Yani, işte FETÖ'nün yaptıklarını biz söylediğimizde isyan ediyordunuz, "Bu yargı bağımsız, böyle şey mi olur?" Şimdi siz de şu gerçeği görmediniz mi: Evet, FETÖ'nün hâkim olduğu dönemde yargı bağımsız değildi arkadaşlar, değildi; talimatla iş yapıyorlardı. Tamam, o zaman bir örgüt talimatıyla yapıyordu, şimdi yürütme talimatıyla yapmasının ne farkı var? Devletin işte 3 tane gücü; yasama, yürütme, yargı. Yargı bağımsızdır; biz "Yargı Türkiye'de hepimiz için bağımsızdır." dediğimiz gün Türkiye'de adalet dağıtılmaya başlar ama bunu hepimiz diyebileceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, gerçekten Türkiye'de bağımsız bir yargı isteniyorsa yapılması gerekenler çok net. Şimdi, 2010 yılı Anayasa değişikliğinin zararlarını gördük, 2017 Anayasa değişikliğinin zararlarını görmeye devam ediyoruz. Gelin, bir Anayasa değişikliği yapalım, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısını bir değiştirelim -öncelikle Anayasa değişikliği şartı- ondan sonra yasal değişiklikleri yapalım, hâkimlik teminatı getirelim. Bu teminat, mesleğe alınmada olsun, mesleğe alırken bir hâkimlik teminatı olsun. Örneğin, işte, yazılı sınavlarda sorun olmuyor ama mülakatlarda nasıl hâkim alınıyor, kimler alınıyor? Yani bunu objektif kurallara taşımadıktan sonra... Daha alınırken, hâkim olurken referansla hâkim olan bir insan adalet dağıtmaz; dağıtmaz, öyle derdi yoktur onun. (CHP sıralarından alkışlar) O referansla gelmiştir, hangi iktidar döneminde gelirse gelsin; bak, o anlamda da ayırım yapmıyorum ama olmaz.

Yine, hâkim, her an sürüleceğim, her an soruşturma geçireceğim, her an işte disiplin soruşturması sonucunda meslekten atılacağım korkusuyla yaşayabilir mi, adalet dağıtabilir mi? Olmaz. Bu teminatları sağlamak zorundayız. Yoksa boş yere "Yargı bağımsızdır." diye kendimizi belki avuturuz ama ondan sonra bir gün bir bakarız ki yargı bağımsız falan değilmiş, yargı hakikaten Türkiye'de adaleti yok etmiş. Daha doğrusu -en çok sizler söylersiniz AK PARTİ'li arkadaşlarımız- eğer adalet yoksa devlet yoktur, devlet çöker; adalet çökerse devlet çöker. Şimdi adalet çökme noktasına gelmiş, güven o kadar düşmüş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RAFET ZEYBEK (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, yine, bu adalet konusunda, yargı konusunda bir samimiyet gerekiyor. Gerçekten adalet istemek gerekiyor, ama herkes için adalet. Yani evet, içtenlikle "Türkiye'de yargı bağımsız olsun, tarafsız olsun, adalet dağıtsın." demek lazım. "Bu sadece benim istediğim gibi, benim düşüncelerim gibi karar veriyor." diyorsanız bu ülkede asla adaletle hizmet etmezsiniz, adaleti yok edersiniz. Bu nedenle, bu yanlışlardan dönelim. Bunun tek şeyi vardır, ne kadar yasa çıkarırsanız çıkarın, ne kadar reform yaparsanız yapın, eğer hem o dediğimiz Anayasa değişikliğini hem yasal değişiklikleri yapıp bağımsız bir yargı sağlayamazsanız bu ülkede adaleti ayakta tutamazsınız; bu kadar net konuşuyorum, tutamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Altay, arkadaşına bir sorun bakalım, hâkimlik yaparken iktidardan baskı uygulanmış mı kendisine?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Savcıydı o.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Savcıydı, savcılık yaptı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani savcılık yaparken talimat verdi mi iktidar size?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – FETÖ’yle savaştı, FETÖ’yle.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ben, yasaların ve vicdanımın dışında hiçbir güce boyun eğmedim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Anladım da, rica eden oldu mu, baskı uygulayan oldu mu?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Olmaz mı, tabii ki verdi hâkimlere, savcılara.

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz Sayın İshak Gazel’in.

Buyurun Sayın Gazel. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSHAK GAZEL (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üzülerek görüyorum ki CHP’li sözcüler, HDP’li sözcüler kürsüye her çıktıklarında hukukun siyasallaştığından bahsediyorlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Evet. Yalan mı?

İSHAK GAZEL (Devamla) – İktidarın yargının üzerinde tahakküm kurduğundan bahsediyorlar ve bu konuda... (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geçen yıl YSK’nin İstanbul kararını hatırlatayım sana sevgili kardeşim.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Yani bir dinlerseniz ben de... Burada konuştuk, biraz önce sizin sözcünüzün yapmış olduğu konuşmayı dinledik değerli arkadaşlar.

Eğer bizim bir hafızamız olmasaydı, eğer CHP iktidarının geçmiş yıllardaki uygulamalarını görmeseydik...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – CHP ne zaman iktidar oldu?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hangi CHP iktidarı yapmış?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hangi CHP iktidarının uygulaması?

İSHAK GAZEL (Devamla) – ...eğer CHP iktidarının koalisyon ortağı olduğu zamanlarda almış olduğu yetkiyle yargı üzerinde yapmış olduğu o tahrifatı görmemiş olsaydık neredeyse bunlara inanacaktık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ama CHP’nin geçmişi ortada, bu konuda en son söz söylemesi gereken CHP’dir. CHP’nin sicili kabarık bu konuda. Mehmet Moğultay’ı, Seyfi Oktay’ı hatırlatıyorum size. (CHP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hepsi hikâye ya, hepsi hikâye bunların!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kardeşim, FETÖ yargısını görmüşsündür, FETÖ!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

İSHAK GAZEL (Devamla) – Mehmet Moğultay Adalet Bakanıyken...

BAŞKAN – Sayın Gazel, bir dakika...

Sayın milletvekilleri, böyle bir müzakere usulü yok ki. Hatibe saygı göstermek zorundasınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gösteriyoruz. FETÖ yargısını görmüş Başkanım, karıştırmış CHP'yle.

BAŞKAN - Müsaade edin. Eğer itiraz varsa, Grup Başkan Vekiliniz orada, gereken itirazı yapar. Aynen kendisinin söylediği gibi, sizin şu anda yaptığınız taciz, sataşma da değil.

Lütfen devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, keşke...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Böyle bir usul yok, azarlayamazsınız!

BAŞKAN – Müsaade edin lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, uyarınız doğrudur.

BAŞKAN - Sizden alıntı yaptım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama aynı uyarıyı AK PARTİ Grubuna da yapabilmelisiniz. Ben sizi o zaman tarafsız bir Başkan olarak kabul ederim.

BAŞKAN - Sayın Altay, her zaman yapıyorum, onda hiç sıkıntı yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır efendim, yapmıyorsunuz! Oradan taciz gelince yapmıyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, bu konuda gerekli ikazları her zaman yapıyorsunuz. Bununla beraber, biraz evvel gruplar teker teker konuştular, bizim grubumuzdan tek çıt çıktı mı?

BAŞKAN – Çıkmadı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bugün çıkmadı, dün çıktı canım, Allah Allah!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çıkmadı. O kadar. Dolayısıyla, bakın, sonuç itibarıyla Meclis İçtüzüğü'nü herkesin uygulaması gerekiyor Sayın Grup Başkan Vekili.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir CHP'li Adalet Bakanının ismini söyleyebilir mi? Sor bakalım, söyleyebilir mi? Soralım mı Başkan? CHP'li bir Adalet Bakanının ismini söyleyebilir mi, sor bakalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Lütfen grubunuza bunu hatırlatın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen kendin hatırlatsan biz de hatırlatırdık. Bir partinin geçmişine mesnetsiz oradan laf edilmez.

BAŞKAN – Evet, devam edin lütfen.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Mesnetsiz falan değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir tek CHP'li Adalet Bakanı söylemezsen namertsin!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Neyi biliyorsun?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söyle, bildiğini anlat!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir isim söyle, bir isim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Geçmişini biliyoruz.” Ne var geçmişimizde bizim?

BAŞKAN – Sayın Gazel, devam edin.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Şimdi, Mehmet Moğultay SHP’den Adalet Bakanlığı SHP’nin bir il kongresinde sorulan bir soru üzerine ne demişti? Hâkimleri ve savcıları...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O SHP’ydi!

İSHAK GAZEL (Devamla) – SHP sizin geleneğinizden. Sonra CHP oldunuz, sonra CHP oldunuz; birleştiniz SHP’yle. SHP il kongresinde, Adalet Bakanlığı “Hâkimleri ve savcılar SHP örgütünden gelen referansla değil de Refah Partisinden gelen referansla mı alacağım, MHP’den gelen referansla mı alacağım?” demişti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir kişi söyle, bir kişi! CHP örgütünden bir kişi söyle, bir kişi söyle! CHP örgütünden bir kişi söyle!

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, müsaade eder misiniz...

İSHAK GAZEL (Devamla) – Bunları nasıl unuttunuz? Bunlar unutulacak değil. “Milliyetçileri mi alacağım?” demişti. Bu sözü söyleyen bir siyasi geleneğin temsilcilerinin, bu kürsüde yargının siyasallaşmasını eleştirmesini ben samimiyetsiz buluyorum ve tamamen bir pozdan ibaret buluyorum. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından alkışlar (!)]

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben de seni alkışlıyorum, vallahi billahi ya (!)

İSHAK GAZEL (Devamla) – 27 Mayıs’tan itibaren Türkiye’de yargıyı seçim dışında iktidar olmanın bir aparatı hâline getiren CHP’dir, CHP zihniyetinin kendisidir. Bunları ne çabuk unuttunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu ülkede, 28 Şubat döneminde temel insan hakları için yapılan bir mücadele vardı, inanç özgürlüğü için yapılan bir mücadele vardı, başörtüsü mücadelesi vardı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ne alakası var!

İSHAK GAZEL (Devamla) – AK PARTİ iktidara geldikten sonra başörtüsüyle ilgili bütün yasal düzenlemeleri yapmaya başladığında, CHP tarafından Anayasa Mahkemesine götürülerek bütün düzenlemeler, yasakçı anlayışa hukuki bir kılıf bulunmaya çalışılmadı mı? Bunu yapan CHP değil miydi değerli arkadaşlar? [(AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar (!)] Önce bu geçmişi göreceksiniz, ondan sonra samimiyetinizi ortaya koyacaksınız. (CHP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ne alakası var!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ne alakası var!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin!

İSHAK GAZEL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu ülkede mahkemelerin ideolojik aparat hâline getirilmesinden dolayı bir Başbakan idam edildi, 2 Bakan idam edildi; yüreğimiz yanıyor, yüreğimiz yanıyor. Sizlerden bunlara karşı samimi bir eleştiri şimdiye kadar duymadık, bundan sonra da duymayacağız. Bu ülkede partiler kapatıldı, bu ülkede siyasetçiler yasaklandı 28 Şubat döneminde. Hâkimler ve savcılar cübbeleriyle, darbecilerle dayanışmalarını alenileştirmek için, darbecilerle ilişkilerini göstermek için brifinglere gittiler. O zaman hiçbir şey söylediniz mi hâkimlere ve savcılara? Cübbeleriyle brifing alan hâkimlere ve savcılara bir tek kelime ettiniz mi? Ondan sonra da burada söylediğiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika... Hemen sözümü tamamlayacağım.

BAŞKAN – Verdim, verdim, buyurun, siz devam edin.

Sizin bir dakika da alacağınız var, kesintiye uğradı.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Tekrar ediyorum: Değerli arkadaşlar...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Zekeriya Öz ne oldu? Bir anlayalım bakalım, Zekeriya Öz nerede şimdi, bir de onu söyleyin.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Makam aracını ne yaptınız?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. Sayın Antmen, lütfen... Sayın Şahin...

İSHAK GAZEL (Devamla) – Şunun altını çiziyorum: Türkiye’de yargıyı, seçilmeden iktidar olmanın aracı yapan CHP’dir, CHP’nin ideolojisidir. [CHP sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar (!)]

Ve şunu da söylemek istiyorum değerli arkadaşlar: CHP ne zaman yargının siyasallaştığını iddia ediyorsa, bilin ki yargı normal mecrasında yürüyordur, doğal seyrinde yürüyordur. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından alkışlar(!)]

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Eyvallah...

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, bakın, tutanaklara “AK PARTİ ve CHP Grubundan alkışlar” olarak giriyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aynen öyle yazın, aynen öyle yazın, aynen!

İSHAK GAZEL (Devamla) – Bir de, değerli arkadaşlar, şunu söyleyeceğim, hemen ondan sonra sözlerime son vereceğim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Köşeli bakış açınızla o kadar anlatabiliyoruz.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Bugün Canan Kaftancıoğlu çok gündem oldu, bununla alakalı... Canan Kaftancıoğlu, CHP İstanbul İl Başkanı olduğu için ceza almadı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Canan Kaftancıoğlu kahraman olduğu için cezalandırıldı. İstanbul’u alan kahraman!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

İSHAK GAZEL (Devamla) – Canan Kaftancıoğlu, Sakine Cansız lehine yapmış olduğu paylaşımlardan dolayı ceza aldı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Boş boş konuşma! İstanbul’u elinizden aldı, haramilerin elinden aldı!

İSHAK GAZEL (Devamla) – Canan Kaftancıoğlu, CHP İl Başkanı olduğu için ceza almadı, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a hakaret ettiği için ceza aldı. Cumhurbaşkanına alenen hakaret etmek suçundan ceza aldı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hortumunuz kesildi! Hortumunuz kesildi, hortumunuz!

BAŞKAN – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bana söyleyemezsin sevgili Başkanım, ona söyleyeceksin!

İSHAK GAZEL (Devamla) – Canan Kaftancıoğlu'nun “tweet”leri burada. Ben, şimdi, burada Grup Başkan Vekilimize de vereceğim, her birinize vereceğim. Şu “tweet”leri yüzü kızarmadan okuyacak bir CHP’li var mı? Allah aşkına bana söyleyin!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hortumunuz kesildi İstanbul’da, hortumunuz kesildi! Çok konuşma!

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de yerimden bir değerlendirme yapacağım bu konuşmayla ilgili. Çünkü oraya çıkarsam iki dakikayla sınırlı olacak. Biraz geniş bir değerlendirme yapma ihtiyacı duyuyorum. Sayın Akbaşıoğlu’na gösterdiğiniz toleransı herhâlde bize de gösterirsiniz.

BAŞKAN – Siz de Sayın Akbaşıoğlu’na gösterdiğiniz tolerans üzerinden beni sürekli baskı altında tutuyorsunuz. Nasıl bir demokrasi anlayışıdır bu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Estağfurullah Başkanım, baskı ne haddime?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, ben geniş bir değerlendirme yapmadım. Hiç, cevap dahi vermedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Vermedin mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yerimden kayıtlara geçsin diye cevap verdim ama daha gerekçelendirirken gerçek olmayan bir gerekçeye dayandırıyor. Millet huzurunda, her şey huzurda, evet.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bağır, bağır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müsaade edin. Bakın, Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim.

Sizden etraflıca bir değerlendirme bekliyoruz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Kütahya Milletvekili İshak Gazel’in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Milletvekilini biraz uğultu, gürültü arasında dinlemeye çalıştım.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Siz yaptınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben “Siz yaptınız.” demedim ki zaten.

İSHAK GAZEL (Kütahya) – Doğru, doğru, tamam.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siyaset münakaşadır, müzakeredir, bunları biliriz ama şu doğru bir söz değildir: “Efendim, biz sizin geçmişinizi biliyoruz.” Bunu söyleyip gerisini getirmezseniz, bu, töhmet altında bırakmadır; izleyenlerde, insanların kafasında kuşku oluşturmaktan başka bir işe yaramayan bir âcizliktir ve siyasi etiğe de sığmaz. “Kardeşim, siz, geçmişte şunu, şunu, şunu yaptınız.” dersiniz, biz de çıkarız “Geçmişte yapılanlar şu, şu, şu sebeple yapılmıştır, doğrudur.” deriz, “Şu, şu, şu olmasaydı iyiydi.” denebilir. Tıpkı Recep Tayyip Erdoğan’ın yıllarca FETÖ’yü besleyip büyütüp devleti teslim ettikten sonra millet huzuruna çıkıp “Allah’ım beni affet! Milletimden özür diliyorum.” demesi gibi. Bunlar siyasette olabilir de. Geçmişte ne varmış? Yargı bağımsızlığı noktasında geçmişte bir Sayın Bakan, kendisinin çok tahrik edilmesi üzerine yani “Adliyeye Alevileri alıyorsun, solcuları alıyorsun, partilileri alıyorsun.” denmesi üzerine adamcağız demiş ki...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O kadar masum değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika... Dinle, sonunu dinle kardeşim ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama bu kadar masum değil anlattığın ya.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sonunu dinle ya! Refleks. Demiş ki: “Ne yapacaktım? Bunu mu?” Ben bu sözü tasvip etmedim, siyasi hayatım boyunca tasvip etmedim. Kaldı ki Mehmet Moğultay’ın Bakan olduğu dönemde kaç hâkim, savcı alındı biliyor musun Sayın Milletvekili? 800 kişi.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – 2 bin!

HALİL ETYEMEZ (Konya) – 5 bin!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Mehmet Moğultay döneminde 5 bin!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yahu, bir dakika arkadaşlar...

AK PARTİ döneminde yargıya 5 bin teröristi soktunuz, yargıyı teslim ettiniz, sonra bunların aralarında çıkar uyuşmazlığıyla 2013’te yollar ayrılınca, bunlar da alçak bir darbe girişiminde bulununca, yargıya kendi ellerinizle soktuğunuz en üstten ilk dereceye kadar hâkimi, savcuyu temizlediniz, sonra neredeyse 25 bin hâkim, savcı aldınız. Almayacak mısınız? Alacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Fakat burada üniversite 1’incisi olarak çıkmış bir insanı eleyip de AK PARTİ il, ilçe teşkilatlarındakilerle -çalışmış, çabalamış, onların da hakkıdır, bir şey demem-yargıyı doldurursanız ve sonra bu doldurduklarınız şöyle bir şey yaparsa siz yargıya güveni sıfırlamış olursunuz: Bugünkü, sadece bugünkü duruşmada... Barış Pehlivan, Hülya Kılınç ve Murat Ağirel hâlâ cezaevinde, bunlara isnat edilen suç, MİT mensubunun cenazesini haber yapmak suretiyle MİT Kanunu’na karşı muhalefet etmek. Şimdi, ben diyorum ki: Bugün, bu akşam Barış Pehlivan, Hülya Kılınç, Murat Ağirel cezaevinde yatıyorsa bu suçtan Sayın Erdoğan hakkında da bir işlem yapılabilmeli. Neden? Söylüyorum, bugün de söyledim, bugün Genel Kurulda olmayanlar içinde söyleyeyim; ben Libya’da MİT mensubunun cenazesini daha gazetede görmeden Sayın Erdoğan’dan duydum, “Libya’da şehitlerimiz var.” dedi. Demedi mi arkadaşlar? Daha ileri gitti Sayın Erdoğan, dedi ki: “Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu olmayan unsurlarımız Libya’da mücadele ediyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Türkiye’nin, Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu olmayan ama Libya’daki iç savaşta mücadele, müdahale eden unsurları ne olabilir? MİT’ten başka ne olabilir kardeşim?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Libya’da mücadele eden Türk Silahlı Kuvvetleri.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bunu ifşa eden Recep Tayyip Erdoğan’dır ama yargı, evet, üzümlük söylüyorum -tüm hâkim ve savcılar kastetmem mümkün değil ama kahir ekseriyette yargı- yürütmenin basıncı ve vesayeti altındadır ki onun için Sayın Erdoğan’la gidip Rize’de çay toplamışlardır. Onun için, Cumhurbaşkanının karşısında cübbesini ilikleyen hâkime hâkim denmez, cübbesini ilikleyen savcıya da savcı denmez. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Vekilime şu konuda üzüntülerimi sitemlerimi iletteceğim: Adnan Menderes meselesini, daha dün Mecliste görüştüğümüz meseleyi yeniden açarak “Bu konuda samimi bir eleştiri duymadık.” dedi Sayın Milletvekilim.

İSHAK GAZEL (Kütahya) – O dönem için söyledim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yanlış söylüyorsun Sayın Vekilim. O dönemi oku, İsmet Paşa'nın bir kitabı var, sana vereyim de oku. Kaldı ki o dönemde yapılan yanlışla da yanlış deriz. Ben, 27 Mayıs için, Türkiye tarihinin en kara günü demişim. Ben CHP Grup Başkan Vekiliyim, herhâlde bu sözü kendi şahsım adına söylemiyorum ve bunu 2015'ten, daha geri gideyim, 2010'lardan beri söyleyegeliyorum. Partimden bu konuda bir ikaz almamışım, bir uyarı almamışım. Yaptıklarınızı anlatırsınız, eleştirirsiniz ama iftira atmak, insanların kafasında kuşku bırakacak şekilde muğlak sözler söylemek o kürsüde yapılacak iş değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Milletvekili, size bu konuda üzüntülerimi belirtmek istiyorum. Elbette bizi eleştireceksiniz. Türkiye'de başörtüsü meselesinde bizim Anayasa Mahkemesine bir müracaatımız yoktur. Sayın kadın milletvekillerimizin Meclise başörtüsüyle geleceği açılışta -Hangi tarihi? 2012- bize medya mikrofon uzatıyor. Hepiniz bekliyorsunuz, şimdi CHP diyecek ki "Olmaz, burası laik bir ülke." falan. Öyle bekliyordunuz. Ne dedik? "Geç bile kaldılar, buyursunlar gelsinler." dedik ya.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Hay Allah razı olsun sizden, duyan da inanır ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet. Bakın, İstanbul'da bir ilçede birisi bana dedi ki: "Meclise başörtüsü soktunuz." Beni eleştiriyor. Elimi masaya vurdum, keşke otuz sene önce girseydi dedim. Ayıp ediyorsunuz arkadaşlar, ayıp ediyorsunuz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Türban değil, başörtüsü.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bizim anlayışımız budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum mikrofonu Sayın Altay, toparlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Size tavsiyemiz ve ricamız da şudur: İnançlar üzerinden, yaşam tarzı üzerinden, kılıf kıyafet üzerinden, mezhep aidiyeti üzerinde siyaset yapmak bu ülkeye yapılabilecek en büyük kötülüktür.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Biz de onu söyledik işte yıllarca.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Keşke o zaman da böyle söyleseydiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O zaman böyle söylüyordum Hanımefendi ben.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Duymadık, hiç duymadık.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Takip etseydiniz, ne yapayım ben? İstanbul'un göbeğinde söyledim ben bunu.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bağırmadan, sessiz söyleyin. Duyuyoruz, niye bağırıyorsunuz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır ama "O zaman da söyleseydiniz." diyorsunuz, bilerek provoke ediyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Açın, arşivlere bakın.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Biz başka bir yerde mi yaşadık? Siz başka bir yerde mi yaşıyordunuz? Ben onları nasıl yaşadım? Kimler söyledi onları, kimler yaptı?

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu...

46.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Engin Altay, kendi kanaatlerini ortaya koydular, belki şahsi kanaatleri farklı olabilir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır, partimin kanaatleridir söylediklerim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunları ortaya koymuştur ama biraz evvel de gördüğümüz gibi, aslında kendi içindeki çelişkiler de milletin huzurunda biraz evvel beyan edilmiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne çelişkisi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Farklı farklı yaklaşımlarla maalesef kendisi azınlıkta kalan bir görüşü temsil eder noktada olmuş çünkü CHP'nin kurumsal kimliğinin nasıl bir tavır ortaya koyduğu herkesçe malumdur.

Bu konuda, MİT Kanunu'yla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımıza oradan bir suç oluşturmaya dönük çok zorladı Sayın Engin Altay. MİT Kanunu çok açık; MİT Kanunu, MİT mensuplarının ifşasının yasak olduğunu ifade ediyor. Bu ifşayı yapmak gazetecilik değildir. Gazeteciler de suç işleyince cezasını çekerler, herkeste, her vatandaşta olduğu gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla bu konuda biraz evvel hem CHP adına konuşan milletvekili hem de Sayın Grup Başkan Vekili konuşurken FETÖ'nün HSYK'yi ele geçirdiğinden bahsettiler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geçirmedim mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, doğru, HSYK'yi ele geçirdi FETÖ.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayenizde, sayenizde.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Niye?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ele geçirmediler, teslim ettiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yapılan referandum sonucunda oluşturulan çerçevenin bozulmasıyla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine iptal davası açtı ve o çerçeve, iptal davası sonucu bozuldu ve FETÖ'nün istediği denklem böyle oluşturuldu. HSYK'yi FETÖ'ye teslim eden CHP'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuçta...

BAŞKAN – Bitmedi mi konuşmanız?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz lütfen. Bakın, gürültüden takip edemiyorum.

Sayın Akbaşıoğlu, bitirmediniz mi konuşmanızı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zekeriya Öz'ün makam arabasını da biz verdik(!)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşoğlu savcı mı, hâkim mi?

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, bitirmediniz mi konuşmanızı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, mikrofon...

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, biraz evvel FETÖ'yle ilgili zikredilen hususlarda Mehmet Moğultay ve Seyfi Oktay'ın tutum ve davranışları ortadadır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, siz onlara rahmet okuttunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – FETÖ'nün ileri gelen savcılarının mesleğe başladığı tarih, Seyfi Oktay ve Mehmet Moğultay zamanıdır, bu da net ve açık bir durumdur. (CHP sıralarından gürültüler) FETÖ'yle CHP'nin ilişkisi çok eskiye dayanmaktadır.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bilmeden konuşuyorsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek ile FETÖ'nün arasındaki ilişkiyi ortaya koymak gerekir. Bu suçlayıcılar, önce kendi tarihlerine ve aynaya bakarak kendileriyle hesaplaşmak durumundadırlar, ondan sonra ancak söz söyleme hakkına sahiptirler. Bunun kayıtlara geçmesi açısından açıklanmasını gerekli gördüm.

Teşekkürlerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Geçti.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşoğlu, Seyfi Oktay'ın ayağının tozu olamazsın sen!

BAŞKAN - Arkadaşlar, müsaade eder misiniz. Bakın, bir Grup Başkan Vekiline söz verdim, ilk defa söz istedi Sayın Akçay.

Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama Akbaşoğlu kimin avukatı, Akbaşoğlu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hakkın ve halkın avukatı.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Sen kimin avukatısın? Burada ne konuşuyorsun sen?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bağırma!

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yalan söylüyorsunuz!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz lütfen!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bağırma! Otur yerine!

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Sen bağırma! Sabahtan beri vır vır vır!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bağırma!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sen bağırıyorsun!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok bağırınlar FETÖ'cü.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sen bağıryorsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessizlik...

Bakın, Sayın Akçay’a söz verdim. Lütfen, herkes sussun.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Teröristlere ağladığımı bu millet biliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anca gidersin, anca! Taş arabası!

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Teröristlere ağladım sen bu kürsüde.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kim çok bağıryorsa o FETÖ’cüdür!

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Sen bağıryorsun!

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, yaklaşık on iki saattir çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Gece saat 01.30 ve hâlâ daha gereksiz bir tartışma içerisindeyiz ve bir Grup Başkan Vekiline söz verdim. Böyle bir şey yok! En sessiz... Grup Başkan Vekilimize yapıldığı zaman bu saygısızlık, ortalığı ayağa kaldırırsınız. Olur mu böyle şey?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bravo Başkanım!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ceza verin Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

47.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Çorum Milletvekili Tufan Köse’nin görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Antalya Milletvekili Rafet Zeybek’in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sabahtan beri yaptığımız görüşmelerde mümkün olduğunca görüşmelerin sürüncemede kalmaması, gereksiz polemiklere ve tartışmalara girmemek için azami özeni göstermemize rağmen, bu saate kadar geldik. Ancak bugünkü yapılan görüşmelerde dile getirilen bazı görüşlere ilişkin görüşlerimi de kısaca Genel Kurula arz etmek istiyorum Sayın Başkan. Söz verdiğiniz için de ayrıca teşekkür ederim.

Şimdi, efendim, “Cübbesinin düğmesini ilikleleyen hâkimler.” denildi. Bildiğim kadarıyla, hâkimlerin ve avukatların cübbesinde düğme yok dolayısıyla hiçbir hâkim de ilikleme yapmaz; onun için zaten düğme yoktur ve Anayasa Mahkemesi Başkanının Sayın Cumhurbaşkanına Cumhuriyet Bayramı tebrikatındaki bir baş selamını “Yerlere kadar eğildi.” diye söylemek iftira mahiyetindedir ve son derece yanlış söylenmiştir. Yani bir Anayasa Mahkemesinin, mahkeme başkanlarının veya devlet adamlarının birbirlerini baş selamıyla selamlaması, yerlere kadar eğilmek değildir, sadece saygı ifadesidir. Artık, bunu siyasi polemik yapmaktan vazgeçmemiz lazım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de “Adalet Bakanlığına veya adliyeye hâkim olarak, savcı olarak MHP’lileri mi alacaktım, Refah Partilileri mi alacaktım?” sözü, Moğultay’ın bu sözü adliyede, adalet müessesesinde kadrolaşmanın sembol sözü olmuştur, Seyfi Oktay’ın buna benzer açıklamaları da bu minvalde olmuştur. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu talihsiz bir açıklama, şimdi bu bir hafta hâlinde Moğultay’ın üzerinde durmaktadır.

Şimdi, bir de değerli arkadaşımız Antalya Milletvekili Sayın Rafet Zeybek’i de ben dikkatle dinliyorum. Şimdi, genellikle yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığından bahseder haklı olarak, kendisi de bir hukukçu olarak buna önem atfeder dolayısıyla bunu da takdirle karşılarız. Şimdi, yargı bağımsızlığımı ifade ederken yargının yönetime, yönetim erkine yani yürütmeye bağlandığını ifade etti. Bu doğru değil arkadaşlar. Bilhassa 2017 Anayasa referandumuna atıfta bulunarak söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, Anayasa’ya ve kanunlara baktığımızda HSK üyelerinin seçim tarihleri ile Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin farklı tarihlerde olduğunu, aralarında iki yıllık bir fark olduğunu görürüz. Ben arkadaşlarımıza bu hazırlamış olduğumuz tabloyu da arz ederim. Bunu da biz, anayasal sistemin zaman güvencesi olarak ifade ederiz. Dolayısıyla bu konuda da Cumhurbaşkanının seçmesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde seçimin yapılması, yargının yürütmeye veya siyasete bağlanması anlamını taşımaz. Türkiye, bu konuda da yeterince acı tecrübeler yaşamıştır. Dünya örneklerine de baktığımızda, elbette millî iradeyi temsil eden makamların en üst yargı organlarının üyelerini belirlemede belli atama takdirlerinin olduğunu da kabul etmemiz lazım, ikincisi.

Son olarak şunu ifade ediyorum, biraz evvel Rafet Bey konuşmasını bitirdikten sonra -hep bağımsızlıktan bahsetti- sordum: Rafet Bey, bu görev yaptığımız süre içerisinde, savcılık veya hâkimlik yaptığımız süre içerisinde siyasi iktidarlardan bir baskı, telkin ve talep gördünüz mü?” dedim, “Bana kimse talepte bulunup baskı yapamaz.” demekle yetindi. Anladım ki siyasi iktidarlardan kendisine herhangi bir baskı gelmemiş.

Yalnız çok dikkat çekici ve bir hatıra olarak da anlatayım. Yine Rafet Bey arkadaşımızın bundan üç dört ay evvel kürsüde yaptığı konuşmada hafızama nakşeden şu sözlerini de burada sizlere aynen tekrarlamak istiyorum. Şimdi de bu tutanaklara bakmış değilim ama üç dört ay evvelki yaptığı konuşma hafızama kazınmış durumda. Konuşmasının bir yerinde dedi ki: “Ben kırk yıldır siyasetin içindeyim, böyle bağımlı yargı, böyle taraflı yargı görmedim.” Ve ben, tabii, Rafet Bey’i tanımıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şöyle düşündüm: Demek ki Rafet Bey siyasette tecrübeli bir arkadaşımız, bulunduğu yerlerde il, ilçe başkanlığı yapmıştır, belediye meclis üyeliği yapmıştır, il başkanlığı yapmıştır, CHP’nin belli kademelerinde görev yapmıştır, tecrübelidir filan dedim. Fakat üç dört cümle sonra dedi ki: “Ben otuz küsur yıl savcılık yaptım, böyle bağımlı yargı, böyle yargıya baskı yapıldığını görmedim.” Acaba dedim, ben mi yanılıyorum? Tekrar tutanaklara da bir bakmak lazım. Rafet Bey’in savcılık yaptığı zamanlarda siyaset de yaptığı anlaşılıyor. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ben, bunu, bütün samimiyetimle ifade ediyorum ve hafızama nakşolan bir durum var. Tutanaklara da bakarız öyle mi, değil mi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Değil, değil...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Ama iyi hatırlıyorum ben, öyle dedi. “Kırk yıldır siyaset içerisindeyim, siyaseti biliyorum -beş cümle sonra da- otuz küsur yıllık savcıyım, ben böyle yargı görmedim” dedi.

Hepinize teşekkür ediyorum arkadaşlar. Benim söyleyeceğim bu kadar. Biraz da tutarlı olmak gerekıyor iddialarda. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

Açalım mikrofonu...

48.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sadece Sayın Akçay'ın duyması bizim için yeterlidir.

Rafet Bey'in o konuşmasında, Sayın Akçay “Kırk yıldır siyasetin içindeyim.” değil başlangıç “Kırk yıldır mesleğin içindeyim.” şeklindedir. Tutanaklara bakarız, aksi varsa ben sizden yarın özür dilerim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri...

Sayın Gazel, daha görüşmeler devam ediyor...

İSHAK GAZEL (Kütahya) – Buradayım Sayın Başkan, gitmiyorum.

BAŞKAN – Ha, buyurun. Yani aşağı yukarı bir saattir uğraşıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Zeynel Emre

Aydın

Antalya

İstanbul

Fikret Şahin

Yüksel Özkan

Ünal Demirtaş

Balıkesir

Bursa

Zonguldak

Cengiz Gökçel

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Cengiz Gökçel'in.

Buyurun Sayın Gökçel. (CHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin’in Üseli köyünde doğan, hayatını çiftçilikten kazanan bir milletvekili olarak konuşuyorum.

Çocukluğumda, yanımda, yöremde herkes ekmeğini topraktan kazanırdı. İnsanlar, dereden su taşır, tarımsal üretim yapar para kazanırdı, çoluğuna çocuğuna gelecek kurardı. Köylünün kendi arazisi de vardı, hazine arazisi de kullanırdı. Çiftçinin ezilmesine hiçbir zaman izin verilmezdi. Çiftçinin ürettiği, alın teri döktüğü, çoluğunun çocuğunun geleceği olan hazine arazisi elinden alınmazdı, rantyecilere peşkeş çekilmezdi. Bugün ise vatandaşın her biri ayrı dertli, bir dokunup bin ah işitiyoruz. On sekiz yılda iktidar, köylüyü dert yükü altında ezdi, hayatından bezdirdi.

Değerli milletvekilleri, önceki gün Mersin’de tarımın kalesindeydim. Kaleköylü, Çiftlikköylü hemşehrilerim tarım yapmak istedikleri için topraklarını imara açtırmadılar. Atalarından, dedelerinden kalan arazilerde üretim yapıyorlar. Arazilerini sulamak için binbir emek çektiler, sulama birliği kurdular. 24 bin dekar araziye sulamaya başladılar; içinde kendi arazileri de vardı, ecrimisil ödedikleri hazine arazileri de vardı. Ama ne oldu? Güzelim tarım arazilerini ranta kurban ettik; her yer beton oldu, beton toprağı yedi, zehirledi, bitirdi. 24 bin dekar araziden kala kala 9 bin dekar kaldı, 5 bin dekarı Kaleköy’e ait. Kale düşerse bu bölgede tarım diye bir şey kalmayacak.

Köylülerin üzerinde üretim yaptığı hazine arazisine ısrarla birileri el koyma peşinde. Mersin Üniversitesi yakın bölgede 260 dekarlık hazine arazisi var. Kaleköylü, Çiftlikköylü hemşehrilerim yüz yıldır bu hazine arazisinde üretim yapıyor, ecrimisil ödüyor ve üstünde insan sağlığına en faydalı olan limonu üretiyor, zeytin ve şeftali üretiyor. Bu arazinin bir yüzü Akdeniz’i görüyor, diğer tarafı heybetli Toroslara bakıyor. Beton meraklılarının ağzını sulandırıyor bu arazi, rantyecilerin iştahını kabartıyor.

Mersin Üniversitesi yakınındaki 260 dönüm hazine arazisinin TOKİ’ye tahsis edildiğini öğrendik. Köylülerin elinden araziye alıp başkalarına kullandırmak için yapılan bir oyun bu bence. Bu hazine arazisini köylülerin elinden alıp kime kullandıracaksınız? Ben, size söyleyeyim kime kullandıracaksınız: Bu, asla Çiftlikköylü, Kaleköylü hemşehrilerim olmayacak; ancak yandaşlar ve rantyeciler kullanacak bu araziye. Bu araziye tarımdan çıkarıp beton yığımına çevirmek hangi akla, hangi mantığa sığar? Allah’tan korkun! Bu devirde yeni beton yığınlarına mı; tarım ürünlerinin üretildiği, vatandaşın nefes alabileceği alanlara mı ihtiyaç var? Siz, tutup, yüz yıldır limon, zeytin, şeftali yetişirken köylünün arazisini alıp beton yığımına çevirmeye çalışıyorsunuz; yok böyle bir şey, Allah’tan korkun! Yenişehir’e, Mezitli’ye ihanet etmeyin; Mersin’e ihanet etmeyin.

İşinize gelince “hukuk”, işinize gelince “Allah korkusu” diyorsunuz. Hazine arazisini Kaleköylü, Çiftlikköylü hemşehrilerimin elinden alanın Allah korkusu var mıdır? Orada benim Kaleköylü, Çiftlikköylü hemşehrilerimin hiç mi hakkı yok? Tamam, arazi hazine arazisi. Bizim köy yerinde bir deyim var “kadim hakkı” diye. Buradaki hazine arazileri atalarından miras olarak kalmış, tarımsal üretimde kullanmışlar; cefa çekmiş, sulamışlar; ülke ekonomisine katkıda bulunmuşlar, çoluğunun çocuğunun geçimini sağlamışlar. Bu araziler bu köylülerin hakkı, Çiftlikköylülerin hakkı bu. 260 dekar arazinin tahsislerinin derhâl yapıp tapularının köylüye verilmesi gerekiyor. Biz, üretelim diyoruz, çiftçi köylü para kazansın, mutlu olsun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Gökçel.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Değerli arkadaşlar, burada anlatmak istediğim şu: Bu bahse konu olan arazi Kaleköylü ve Çiftlikköylü vatandaşlar tarafından kullanılıyor. AKP’li arkadaşlar, özellikle dinleyin. MHP’li arkadaşlar, özellikle dinleyin. Baki Bey bilir, Kaleköylülerin yüzde 80’i, 90’ı ya AKP’ye oy veriyor ya MHP’ye oy veriyor. Burada bu vatandaşları mağdur etmeyin, bu insanların atalarından kalan bu arazileri ellerinden alıp TOKİ vasıtasıyla birilerine peşkeş çektiirmeyin. Bu insanlar alın teri döküyorlar, içerisinde elli altmış yıllık ağaçlar var, bu ağaçları tarımdan uzaklaştırmayın. Bugün en çok ihtiyaç duyduğumuz limon üretiliyor bu arazide. Bu arazileri, betona peşkeş çektiirmeyelim diyorum.

Ben, ülkemizde, hâlâ içinde insan sevgisi olan, demokrasi ve hukukun üstünlüğüne inancı olan yargı mensuplarının da var olduğunu düşünüyorum ve şunu söylüyorum: Ben bir..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Başkanım, şunu söylememe müsaade edin.

BAŞKAN – Yok, artık etmeyeceğim.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – ...Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak herhangi bir siyasi partiden belediye başkanı adayı olmuş, partinin il başkanı olmuş, ilçe başkanı olmuş ve bir mahkemede hâkim olan, savcı olan birileri tarafından yargılanmak istemiyorum. Evet, ülkenin genel sorunu bu, beğenseniz de beğenmeseniz de bu. Bu gerçek ay gibi, güneş gibi ortada duruyor. Eğer bu ülkede demokrasiyi ve ekonomiyi ayağa kaldırmak istiyorsanız bu gerçekten hareket edersiniz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökçel, teşekkür ediyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Duymuyoruz, biraz daha bağır (!)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sesini kulisten dinlediler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, müsaade eder misiniz! Sayın Demirbağ, lütfen!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biraz da oraya bağırın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, sayın hatip konuşmasında partimizin de adını zikretmek suretiyle, satışma olarak kabul ettiğimiz bazı ifadeler kullandı.

BAŞKAN – Sayın Akçay, satışma yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Var.

BAŞKAN – Yani sadece, Sayın Şimşek’in de bildiğini ve vatandaşların AK PARTİ ve MHP’ye oy verdiklerini söyledi. Ha, grup adına istiyorsa yerinden söz vereyim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Baki Şimşek konuşacak, sağ olun efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şimşek.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, Sayın Başkan, bir köylü ve çiftçi çocuğu olarak biz, her zaman tarım arazilerinin korunmasından, narenciye üreticisinin, Kaleköylülerin ve Çiftlikköylülerin korunmasından yanayız. Kaleköy ve Çiftlikköy'ün bağlı bulunduğu sınırlar, Mezitli Belediyesi, Cumhuriyet Halk Partili bir belediye; Mersin Büyükşehir yine Cumhuriyet Halk Partili bir belediyedir. Burada, hep beraber tarım arazilerinin korunması için mücadele edelim ama imar planlarıyla ilgili yetki Mezitli Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesindedir ve her ikisi de Cumhuriyet Halk Partilidir.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bakanlıkta, bakanlıkta.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sadece bununla da kalınmayıp yine, Akdeniz ilçesi sınırlarında bulunan narenciye bahçelerinin bulunduğu yerde de imar planı yapılarak buranın da lojistik merkezi yapılmasına dönük çalışmalar vardır. Burada da narenciye bahçelerinin korunması gerekmektedir. Biz her zaman dün de bugün de yarın da çiftçinin, köylünün ve emekçinin yanındayız ve her zaman da mücadele etmeye hazırız.

Saygılar sunuyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sataşma yok ki! Cevap vermeyecek mi? Müsaade et, cevap versin yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Devam, devam. Evet, devam edelim.

BAŞKAN – Müsaade edin de nasıl yöneteceğime ben karar vereyim Sayın Akbaşoğlu.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinde geçen “veya” ibaresinin “ya da” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Kemal Bülbül	Ayşe Sürücü
İzmir	Antalya	Şanlıurfa
Filiz Kerestecioğlu Demir	Necdet İpekyüz	Pero Dundar
Ankara	Batman	Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayşe Sürücü'nün.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, iktidara geldiği 2002 yılından beri ciddi insan hakkı ihlallerine imza atmış, kamusal alanda ve siyasette kadına tahammül edemeyip kadın mücadelesini ortadan kaldırmak istemiş, kadın dayanışma ağlarını ve kadın derneklerini teröriize etme çabasına girerek toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmek istemiştir.

Yine, son haftalarda kadınlara yönelik dayanışma ağı ören ve kadın hakları savunuculuğu yapan Rosa Kadın Derneği ve Tevgera Jinen Azad'ın üyeleri siyasi operasyonlarla gözaltına alınıp tutuklanmıştır. Kadın hakları savunucuları başta olmak üzere, düşüncelerinden ve siyasi fikirlerinden dolayı kadınların cezaevlerinde tutulması kabul edilemez bir durumdur. Ve yaşanan bu hukuksuzluk karşısında kadınların derhâl serbest bırakılması gerektiğini bir kez daha buradan vurguluyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de her gün onlarca kadın katledilirken failleri yargılamayan iktidar, kadın hakları savunucularını şafak operasyonlarıyla evlerinden almaktan geri durmuyor ve kadın temsili olan eş başkanlığı hedef hâline getiriyor. Fakat AKP iktidarı şunu da unutmasın ki iktidarda, yargıda, kamusal alanda, temsiliyette ve hayatın her alanında erkek zihniyetini hâkim kılmaya çalışsa da bu anlayışı değiştirecek olan eş başkanlık sistemine asla engel olamayacaklardır. Yükselen kadın özgürlük mücadelesini durduramayan AKP iktidarı, kadın muhalefetine saldırmanın yolunu, kadın temsili olan eş başkanlık sistemini teröriize etmekte buluyor. Şiddete maruz kalan, kamusal hizmet alamayan, siyaset, temsil, ifade ve eylem hakları ellerinden alınan kadınlara yaşatılan antidemokratik durumun tam karşısında eş başkanlık sistemimiz durmaktadır.

AKP, yerel yönetimler noktasında da kadınlara geniş bir dayanışma ağı kuran HDP belediyelerine pandemi sürecinde bile kayyum atamaktan geri durmamıştır. Hukuksuzca tutuklanan belediye eş başkanlarımıza, eş başkanlık uygulaması gerekçe gösterilerek soruşturmalar açılmıştır. Kadın siyasetçilerin, kadın eş başkanlarımızın siyaset ve yönetim hakkını gasbeden bu iktidar, yargıyı siyasallaştırmış, mahkeme heyetlerini yönlendirmiş, kadın temsiliyetine karşı iktidar zırhını giyinerek kadın kazanımlarımıza saldırmaktadır. Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel, Gültan Kışanak, Sara Kaya, Hatice Taş ve tutuklu diğer eş başkanlarımız şu anda AKP iktidarının cezaevlerinde rehin tutulmaktadır. İktidarın yargıya hazırlattığı mesnetsiz, elle tutulmayan, içi boş, halk iradesini gasbetime yönelik iddianameler, kâğıt israfından başka hiçbir şey ifade etmemektedir.

Atadığımız kayyumlarla belediye kaynaklarını, kamu hizmeti yerine çerez ve altın varaklı banyolara harcadığımızı bütün halk biliyor. Kayyumların ilk icraatları kadın kurumlarını mühürleyip müdürlükleri işlevsizleştirmek olmuştur. AKP iktidarı tarafından, eş başkanlığı hedef hâline getiren, teröriize eden açıklamaların yapılması ve kayyumlara gerekçe olarak eş başkanlığın gösterilmesi, AKP'nin kadın iradesinin temsiliyetine tahammül edememesinin bir kanıtıdır. İktidar, istediği kadar eş başkanlık sistemimizi teröriize etmeye çalışsın, bunu gerekçe yaparak eş başkanlarımıza soruşturma açsın, bizler mor çizgimiz olan eş başkanlıktan asla vazgeçmeyeceğiz.

Dünyada bir ilk olan eş başkanlık sistemimiz, kadın iradesini açığa çıkaran ve eşit temsiliyet gücünü yaratan en demokratik temsiliyet biçimidir. Her alanda kadınların temsil gücü olarak eş başkanlık sistemini sonuna kadar savunacağız ve sürdüreceğiz. Mor direnişimizi ve kadın muhalefetimizi

iktidarın müsaadesine bırakmayacağız. Sokaklar bizimdir, tarlalar, fabrikalar, üniversiteler faşizme karşı kadınların direniş alanlarıdır. AKP iktidarı şunu unutmasın: Eş başkanlık mor çizgimizdir, kadın özgürlük mücadelemizden asla vazgeçmeyeceğiz. “Kadın Mücadelesi her yerde.” “...” (x)

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Buyurun Sayın Akçay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Biraz evvel, Cumhuriyet Halk Partisi Antalya Milletvekili Sayın Rafet Zeybek’in geçmişte Genel Kuruldaki “Kırk yıldır siyasetin içinde olan bir kişi olarak...” diye devam ettiği konuşmasına bir atıfta bulunmuştum ve konuşmasının daha sonraki cümlelerindeki “İşte, şu kadar yıl savcılık yaptım.” ifadesine atıfta bulundum. Bugün de “Otuz yıl falan savcılık yaptığımı.” ifade etti. Öncelikle, kendi hafızamı tebrik ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay’ın hafızası kötü.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, Sayın Altay da bu konuşmanın, siyasetin içinde değil de kamunun içinde olarak söylenmiş olacağını ifade etmişti. Aynen okuyorum tutanaklardan; 15/10/2019, Yasama Yılı 3, Birleşim 6: “Kırk yıldır siyasetin içinde olan birisi olarak bu tür kişileri ‘politikannın yüz karaları’ olarak değerlendiriyorum.” diye bir cümle. Birkaç cümle sonra da “Değerli milletvekilleri, 2009 yılında... Ben o zaman cumhuriyet savcısı olarak görev yapıyordum; dikkatle takip ettim...”

Takdirleri yüce milletimize ve Genel Kurulun bilgilerine arz ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)*

BAŞKAN - Önergeyi oylamıştık.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.58

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.59

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 25 Haziran 2020 tarihli Perşembe günü ile 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde çalışılmasına karar verilen 26 Haziran 2020 Cuma günü toplanmamasına ilişkin önerisi

24/6/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 24/6/2020 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda Genel Kurulun 25/6/2020 tarihli Perşembe günü ile 216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde çalışılmasına karar verilen 26/6/2020 Cuma günü toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Özlem Zengin

Adalet ve Kalkınma Partisi

Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay

Milliyetçi Hareket Partisi

Grubu Başkan Vekili

Engin Altay

Cumhuriyet Halk Partisi

Grubu Başkan Vekili

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İYİ PARTİ

Grubu Başkan Vekili

Hakkı Saruhan Oluç

Halkların Demokratik Partisi

Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN – Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

216 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Haziran 2020 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 02.01

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, hamilelerin, doğum sonrası emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personelin idari izin kapsamı dışında tutulmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/29501)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Metin İLHAN
Kırşehir Milletvekili ↗

Cumhurbaşkanlığı'nın normalleşme sürecine ilişkin 2020/8 sayılı genelgesi ile 1 Haziran 2020 tarihi itibarıyla idari izin verilecek personeller yeniden belirlendi. Yayımlanan genelgeye göre sadece 60 yaş üstü personel ile Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen kronik hastalığı bulunan kişilerin 1 Haziran'dan itibaren idari izinli sayılacağı belirtilmiştir. Ancak virüs tehlikesinin ortadan kalkmadığını gerek uluslararası sağlık kuruluşları gerekse de Bilim Kurulu ve Sağlık Bakanlığı yetkilileri sürekli olarak dile getirmektedirler. Bu anlamda hamilelerin, doğum sonrasında emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personellerin idari izin kapsamı dışında tutulması büyük tedirginlik yaratmıştır. Fiziki ortam ve koşullar nedeniyle çok zor olmasına rağmen iş yerlerinde hijyen kurallarına uyulacak olsa dahi bu süreçte hamilelerin, doğum sonrasında emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personellerin iş ortamında bulunması bile başlı başına stres sebebidir. Bu bağlamda;

1. Virüsün ikinci dalgasının gelme ihtimali yüksek olmasına rağmen hamilelerin, doğum sonrasında emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personellerin idari izin kapsamı dışında tutulmasının sebepleri nelerdir?

2. Hamilelerin, doğum sonrasında emzirme döneminde olan çalışanların ve engelli durumda olan personellerin idari izin kapsamına alınması ile ilgili hükümetinizce bir çalışmanız var mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.22124

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 03.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.657846 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/29501 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek : Önerge cevabı

EK

Önergeyi Veren Milletvekili: Metin İLHAN

Kırşehir Milletvekili

Önerge Esas No : 7/29501

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

29/5/2020 tarihli ve 31139 sayılı Resmî Gazete (Mükerrer)'de yayımlanan 2020/8 sayılı Genelge çerçevesinde, kamu kurum ve kuruluşlarında (Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı hariç) istihdam şekline bakılmaksızın görev yapan hamile personelin; gebeliğinin yirmi dördüncü haftasından otuz ikinci haftasına kadar olan süre içerisinde idari izni sayılmasının Sayın Cumhurbaşkanımızca uygun görüldüğü hususu, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğünün 2/6/2020 tarihli ve 66836956-010.07.01-E.19531 sayılı yazısı ile duyurulmuştur.

2.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Diyanet İşleri Başkanlığının Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/29910)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

7/26743 esas numarası ile 13.03.2020 tarihinde başkanlığınıza ulaşmış olan ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca 15 gün içerisinde yanıtlanması gerektiği halde yanıtlanmamış olan aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 21.05.2020

Aydın Adnan SEZGİN
Aydın Milletvekili

Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği tarafından 26.02.2020 tarihinde yapılan basın açıklamasında, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen faaliyetlere ilişkin bilgiler paylaşılmıştır.

Bu çerçevede;

- 1) Diyanet İşleri Başkanlığı'nın basın açıklamasında bahsi geçen "Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi" kapsamında, personele verilen eğitimlerin içeriği kimler tarafından hazırlanmaktadır? Bu kişilerin uzmanlık alanları nelerdir?
- 2) Söz konusu proje kapsamında personele eğitim veren kişiler kimlerdir?
- 3) Aile ve Dini Rehberlik bürolarında çalışan personelin uzmanlık alanları ve eğitim durumları nedir?
- 4) Yürütüldüğü söylenen farkındalık çalışmalarının kapsamı nedir?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21636

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 27.03.2020 tarihli ve
43452547-120.07-E.639660 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/26743-7/29910 esas numaralı yazılı soru önergelerine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek : Önerge Cevabı

EK

Önergeyi Veren Milletvekili: Aydın Adnan SEZGİN
Aydın Milletvekili

Önerge Esas No : 7/26743-7/29910

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Diyanet İşleri Başkanlığının; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile birlikte yürüttüğü "Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Katkısının Sağlanması Projesi" kapsamında personele yönelik düzenlenen eğitimlerin içeriği, alan uzmanları, akademisyenler ve ilgili kurum temsilcilerinin katılımıyla oluşturulmuştur.

Mezkur proje kapsamındaki faaliyetler Başkanlığın internet sitesinde yer alan ve kamuoyu ile paylaşılan yıllık faaliyet raporlarında yer almaktadır.

Aile ve Dinî Rehberlik Bürolarında görev yapan personelin çalışma usul ve esasları; 633 sayılı Kanun ile Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan "Aile ve Dinî Rehberlik Büro veya Merkezleri Çalışma Yönergesi" ile belirlenmiştir.

3.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bir siyasi parti binasına yapıldığı iddia edilen saldırılara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30194)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Hüseyin KAÇMAZ
Şırnak Milletvekili

24 Haziran 2018 yılında Türkiye geneli yapılan seçimlerde yüzde 11.06 oy alan Halkların Demokratik Partisi(HDP), temsil gücü olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Türkiye'nin 3.büyük siyasi partisidir. Buna rağmen milletvekilleri,yöneticileri ve üyeleri neredeyse her gün saldırıya uğramakta,gözültüne alınmakta ve tutuklanmaktadır. Milletvekilleri ve üyelerine yapılan haksız ve hukuksuz saldırıların yanı sıra bir çok yerde parti binalarına saldırılar yapılmaktadır.Halkların Demokratik Partisi(HDP) Cizre İlçesi Binası daha önce iki kez kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından saldırıya uğramış ve ateşe verilmeye çalışılmıştır.Yaşanan çatışmalı süreç ve akabinde başlayan sokağa çıkma yasaklarından sonra yurttaşların neredeyse her anının gözetim altına alındığı Cizre gibi küçük bir ilçede saldırıyı yapan kişi veya kişiler bulunmamış ve haklarında herhangi bir işlem yapılmamıştır.En son 28.05.2020 tarihinde parti ilçe binamızın güvenlik kamerasına yansıyan görüntülerde bir kişinin parti binasını ateşe vermeye çalıştığı görüntüleri ortaya çıkmıştır.Partimizin güvenlik kameralarına yansıyan görüntülerde ilçe binamıza girmeye çalışan bir kişi daha sonra içeri giremeyince bina kapısını ateşe vererek kolayca yerinden uzaklaşmıştır.

Bu bağlamda

- 1) Türkiye'nin 3.büyük siyasi partisi olan Halkların Demokratik Partisi(HDP)'ye yapılan sistematik saldırıların amacı nedir?
- 2) Daha önce Cizre ilçe binamıza saldırıda bulunan kişi ve ya kişiler hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır?Saldırı ile alakalı gözültüne alınan veya tutuklanan kişiler var mıdır?
- 3) 28.05.2020 tarihinde HDP Cizre İlçe binasını ateşe vermeye çalışan ve güvenlik kamerasında görüntülenen kişi kimdir?Bu kişi hakkında bir soruşturma başlatılacak mıdır?
- 4) Cizre gibi küçük bir ilçede siyasi bir partiye yapılan bu saldırıların müsebbiblerinin bulunmamasının izahı nedir?
- 5) Türkiye'nin 3.büyük siyasi partisine bu saldırıyı yapan kişi veya kişilerin ve bu saldırı emrinin verenlerin açığa çıkarılıp yargılanmaları için bir girişimde bulunacak mısınız

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21871

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Şırnak Milletvekili Sayın Hüseyin KAÇMAZ tarafından verilen 7/30194 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa ilinde trafikte seyir halindeyken bir kişinin silahla ateş etmesi sonucu yaşamını yitiren kişiye ve olayın soruşturulma sürecine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30195)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ayşe SÜRÜCÜ
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde yaşayan 23 yaşındaki Sidar Uygurlar, 12 Mart günü trafikte tartıştığı kişi tarafından öldürüldü. Cinayet anı kameralara çok net yansıdığı halde, üzerinden aylar geçmesine rağmen adaletin sağlanmasına ilişkin bir adım atılmadığı görülmektedir. Kamera kayıtları ve tanık anlatımlarına göre olay şu şekilde gelişiyor;

Sidar Uygurlar, iki arkadaşıyla birlikte 12 Mart'ta arabayla Siverek Seyfioğlu Caddesi'nden geçerken başka bir arabayı solluyor. Sidar Uygurlar ve arkadaşları yola devam ediyor ancak diğer araçtaki Yılmaz Geyik takibini sürdürüyor. Seyfioğlu Caddesi'nde تنها bir yer bulunca aracını Sidar Uygurlar'ın kullandığı aracın önüne kırıyor. Aracının içinden silahla çıkıyor, Sidar Uygurlar'a 'Sen kimsin ki beni solluyorsun, havan kime!' diyerek saldırmaya başlıyor. Yılmaz Geyik önce silahın kabzasıyla saldırıyor daha sonra araç içindeki Sidar Uygurlar'ın kafasına bir el ateş ediyor. Sidar Uygurlar'ı vurduktan sonra diğerlerine de silah doğrultuyor ancak silah tutukluk yaptığı için ateşlenmiyor. Bunun üzerine saldırıya uğrayan kişilerden biri hemen araçtan uzaklaşırken, diğeri de saldırganın elinden kurtularak koşmaya başlıyor. Ayrıca olaydan beş gün sonra saldırganın aracı ağabey Sinan Uygurlar tarafında bulunup, polislere haber veriliyor. Sidar Uygurlar'ın ailesinin adalet arayışı devam ederken yine sosyal medyaya ve basına yansıyan görüntü ve ifadelerle göre Yılmaz Geyik Siverek'te bulunan ev ve iş yerlerine sık sık uğramaktadır. Yılmaz Geyik'in kaldığı ev ihbar ediliyor ve olay yerine gelen jandarmaya ateş açılıyor fakat jandarmaya ateş açanlar hakkında herhangi bir işlem dahi yapılmadığı, Yılmaz Geyik'in ise o anlarda tekrar kaçtığı aktarılıyor. Üstelik soruşturma savcısının Sidar Uygurlar'ın ailesine 'Her kurumda olduğu gibi emniyette de çürük elmaların olması doğal.' ifadesi kullanıldığı idda edilmektedir. Sidar Uygurlar'ın ailesinin defalarca yetkililere başvurmasına rağmen ivedilikle hareket edilmemesi kolluk güçlerinin görev bilinci noktasında ciddi eksiklikler yaşadığı gözlemlenmektedir.

Bu Bağlamda;

1. Sidar Uygurlar cinayetinde bugüne kadar Yılmaz Geyik adlı şahsın ifadesi neden alınamamıştır?
2. Mobeselerin olduğu Siverek'te plakası bilinen bir aracın beş gün boyunca polislerce bulunmamış olması ve maktulün abisi tarafından bulunması normal midir?
3. Yılmaz Geyik'in bulunduğu ev ve iş yeri anlık olarak ihbar edilmesine rağmen kolluk kuvvetleri neden saatler sonra gelmiştir?
4. İhmallerle ilişkili olarak gerekli kişilere soruşturma başlatacak mısınız?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21869

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ayşe SÜRÜCÜ tarafından verilen 7/30195 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Adalet Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

5.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Türkiye'nin nükleer silah programı dâhilinde bir çalışması olup olmadığına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30196)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından Anayasanın 98'inci, Meclis İçtüzüğü'nün 96'nci ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla arz ederim. 28.05.2020

Deniz Yavuzylmaz
Zonguldak Milletvekili

Amacı, nükleer silahların ve silah teknolojisinin yayılmasını önlemek, nükleer enerjinin barışçıl kullanımlarını arttırmak olan, Türkiye'nin de taraf olduğu "Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması" (NPT) gereğince, nükleer silahlara sahip ülkeler; ABD, Rusya, Birleşik Krallık, Fransa, Çin olarak belirlenmiştir. Bunların haricinde Hindistan, Pakistan, Kuzey Kore, İsrail gibi ülkelerin de nükleer programlara sahip olduğu ve nükleer silah denemeleri yapmakta oldukları bilinmektedir.

Ayrıca NATO'nun nükleer caydırıcılık politikası gereği, ABD'nin nükleer silahları Almanya, İtalya, Belçika, Hollanda ve Türkiye'de konuşlandırılmıştır.

NPT'nin amacı her ne kadar nükleer silahların yayılmasını kontrol altına almak olsa da, nükleer silahsızlanma konusundaki etkisi oldukça zayıf ve tartışmalı olmakla birlikte, anlaşmaya taraf devletler arasında giderek büyüyen kutuplaşma devam etmektedir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 4 Eylül 2019 tarihinde Sivas'ta düzenlenen Orta Anadolu Ekonomi Forumu toplantısında, Türkiye'nin nükleer silahlarla ilgili politikasında önemli bir değişikliğe gidebileceği mesajını vermiş, nükleer başlıklı füze sahibi ülkelere gönderme yaparak "ben de yapacağım, şu anda çalışmamızı yürütüyoruz" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'nin nükleer silah programı dâhilinde yürütmekte olduğu bir çalışması var mıdır?
2. Türkiye'nin, tarafı olduğu BM Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'ndan (NPT), değişen ve artan güvenlik tehditlerini gerekçe göstererek çekilme, çıkma planı var mıdır?
3. NATO'nun nükleer caydırıcılık politikası gereği Türkiye'de konuşlandığı ABD'ye ait nükleer silahlar hangi ülkelerin tehdidine karşı caydırıcılık etkisi yaratmaktadır? Ülkemizde konuşlandırılmış olan bu silahların kullanımı üzerinde Türkiye'nin bir yetkisi var mıdır? ABD'ye ait bu silahların Türkiye için bir tehdit haline dönüşme ihtimaline karşı alınan tedbirler nelerdir?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21870

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ tarafından verilen 7/30196 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Dışişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, narenciye üreticilerinin sorunlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30197)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 28.05.2020

Ayhan BARUT
Adana Milletvekili

Narenciye bölgemiz ve ilimiz Adana'nın en önemli gelir kaynaklarının başında gelmektedir. Ancak son yıllarda yaşanan gerek olumsuz hava koşulları gerekse hükümetin yaptığı yanlış tarım politikaları girdi maliyetlerini dahi karşılamakta zorlanan üreticiyi kan ağlatmıştır.

Maalesef ki Çukurova bölgemiz bu yıl içinde aşırı don ve aşırı yağıştan ovaların su basması, aşırı sıcaktan meyvelerin dalında yanması gibi birçok olumsuz olayların başrolünde olmuştur. Buna rağmen tarım için pembe tablo çizenler, yardım anam diyen üreticiyi görmemiş feryatlarına kulak asmamıştır.

Son olarak da pandemi süresinde dahi canını hiçe sayarak üreten çiftçimizin narenciye ürünlerinde, ani değişiklik gösteren hava durumları ve kuzeyden esen poyraz, yeni yeni meyve vermeye başlayan ağaçlardaki narenciyelerin dökülmesine sebep olmuş ve buna bağlı olarak yüzde otuz'dan yüzde seksen'e varan oranlarda hasar meydana gelmiştir.

Narenciye üreticisinin hasarının karşılanması üreticinin yüzünü güldürüp bu sektörün tüm paydaşlarından geçimini sağlayan birçok insanın mağduriyetinin ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

Bu bağlamda;

1-Bölgede narenciye üreticisinin ürünlerinde oluşan hasarın karşılanması için hasar tespiti yapılacak mı? Söz konusu mağdur üreticilerin zararlarının karşılanması için bir çalışmanız olacak mı?

2- Bugüne dek bölgemizde yaşanan doğal afetler nedeniyle narenciye üreticilerinin yaşadığı mağduriyeti ve uğradıkları zararlara yönelik hangi tespitlerde bulunulmuştur?

3-Narenciye üreticisinin mevsimsel etkilerden kaynaklanan zararları nedeniyle Tarım Kredi Kooperatiflerine, Ziraat Bankasına ve özel bankalara olan kredi borçlarının faizsiz ve en az iki yıl olarak ertelenmesine yönelik bir girişimde bulunacak mısınız?

4-Söz konusu bölgeyi afet bölgesi ilan edip üreticinin zararlarını karşılayacak mısınız?

5-Zarara uğrayan çiftçilerimiz için düşük faizli kredi ya da teşviklerde bulunacak mısınız?

6-Mevsim normallerinin üzerinde oluşan kavurucu çöl sıcaklarının ve kuzeyden esen poyrazın tespiti verileri Meteoroloji Genel Müdürlüğünden alacak mısınız?"

7- Aşırı sıcak ve poyrazın da sigorta kapsamına alınması için TARSİM üzerinden bir düzenleme yapılacak mıdır?

8- Yeni dönem geldiği halde 2019 yılından beri bekleyen çiftçilerimizin yağlı tohumlarda uygulanan destekleme primleri halen verilmedi. Ne zaman ödemeyi düşünüyorsunuz?"

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21875

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Adana Milletvekili Sayın Ayhan BARUT tarafından verilen 7/30197 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Tarım ve Orman Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

7.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, üniversitelerde açılan kadro ilanlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30198)

TÜRKİYE BÜTÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğün 96'nci ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

Son dönemde kamu kurumlarının, özellikle üniversitelerin açtığı kadro ilanlarında aranan kriterlerin spesifikliğı, aranan kriterlere uygun çoğunlukla tek kişinin ya da çok az sayıda kişinin oluşu ilanların kişiye özgü açıldığı izlenimi yaratmaktadır. Barış imzacısı oldukları gerekçesiyle akademisyenlerin görevlerinden uzaklaştırılması neticesinde nitelik kaybına uğrayan üniversiteler, liyakat ilkesine bağdaşmayan yöntemlerle kadrolaşmaya ve akademik etikle uyuşmayan haberlerle gündeme gelmeye devam etmektedir.

Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne alınacak doçent için “Rus Ortodoks kilisesi konusunda çalışmaları olmak” özel şartı konulmuş, bu şartı taşıyan ve aynı üniversitede çalışan tek akademisyen Şir Muhammed Dualı göreve atanmıştır. Yine İlahiyat Fakültesi için alınacak doçent için “Alevilik üzerine çalışmaları olma” özel şartı getirilmiş, üniversitede bu şartı taşıyan tek kişi olan Hasan Coşkun göreve alınmıştır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'na alınacak doçentlik kadrosuna, “Müzik öğretmenliğine güdülenme çalışmaları olmak” şartını taşıyan tek kişi Özlem Onuk kadroya alınmıştır. Göz Anabilim Dalı'na alınacak bir profesör için, “Psoriasis ve KOAH da görsel uyarılmış potansiyel ve görme alanı üzerine çalışmalar yapmış olmak” koşuluna sahip tek kişi olan Helin Deniz Demir göreve atanmıştır. Tıp Fakültesi'ndeki doçent kadrosu için “Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı üzerine moleküler seviyede çalışmaları olmak” özel şartı aranmış bu şartı taşıyan Umut Safiye Şay Coşkun atanmıştır. Gıda Mühendisliği doçent kadrosunda “Temel işlemler, kinetik ve modelleme alanında çalışmaları olmak” şartını sağlayan Hilal İşleroğlu getirilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu'nun daha önce tüm üniversitelere gönderdiği “öğretim üyesi kadro ilanları” konulu yazıda bilimsel, objektif ve denetlenebilir nitelikte olmayan, kişiye özgü, adayı tanımlayan şartlara yer verilmemesi gerektiği belirtilmesine rağmen Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 20.05.2020 tarihinde yayınlanan öğretim üyesi kadro ilanında yer alan pek çok koşulun YÖK talimatlarına aykırı olduğu, bilimsel gelişmeyi amaçlayan, denetlenebilir ve objektif ölçütler olmaktan uzak, bir kişiyi tarif eder nitelikte oldukları görülmektedir. Toplamda 240 kadro için açılan ilanların içinde çok sayıda kişiye özel

kadro ilanı vardır. Örneğin İç Hastalıkları Uzmanı için Ramazan ayında obestatin hormonu düzeyleri konusunda çalışmış olmak, Göğüs Hastalıkları Uzmanı için ötenaziye yaklaşımı içeren çalışmaya sahip olmak, Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı için akrep venomunun gebeler ve yavruları üzerinde etkileri konusunda deneysel çalışmaya sahip olmak, Genel Cerrahi Uzmanlığı için altın nano parçacıklarının düşük şiddette lazer etkisi altında hidatik kist protoskoleksleri üzerine etkisi konusunda çalışması olmak gibi koşullar istenmiştir.

Üniversitelerin çıkmış olduğu ilanlarda belirlediği ek koşulların kişiyi tanımlamaya yönelik olarak rekabeti önleyecek nitelikte olması Anayasanın eşitlik ilkesine ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na aykırıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Gaziosmanpaşa Üniversitesi ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi rektörlüklerince açılan ilanlarda belirlenen koşulları YÖK onayından geçmiş midir?
- 2- Kişiyi özel açılan kadrolar hakkında YÖK soruşturma açacak mıdır?
- 3- Kişiyi özel açıldığı tespit edilen kadro koşulları iptal edilecek midir?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21874

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Batman Milletvekili Sayın Necdet İPEKYÜZ tarafından verilen 7/30198 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

8.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde polis dur ihtarına uymayan bir kişinin gözaltına alınmasıyla ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30199)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. İle 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Bağlar İlçesi 5 Nisan Mahallesi'nde "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen M.E.C olay yerinden kaçarken polise ateş açmış, yaralanan polis memuru kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirmiştir. Olayın ardından gözaltına alınan M.E.C'nin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne götürülürken ve emniyet müdürlüğünde olduğu sırada fotoğrafları sosyal medyada paylaşılmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Mersin Milletvekili Olcay Klavuz'un danışmanı Emre Soylu'ya ait bir twitter hesabından paylaşılan birinci fotoğrafta M.E.C., gözaltına alındıktan sonra, polis aracında iki polis arasında otururken görüntülenmekte, ikinci fotoğrafta ise M.E.C., bir odada yüzükoyun yere yatırılmış ve üzerindeki kıyafetlerinin olmadığı görülmektedir. Fotoğraf kadrajında polis jop'unun da olduğu görülürken, odada sadece ayakları görünen 3 kişi bulunmakla birlikte, bu üç kişiden birinin M.E.C.'nin sırtına bastığı da görüntüde yer almaktadır. Gözaltında tutulan M.E.C'nin işkence ve coplu tecavüze maruz kaldığı da iddia edilmiştir?

Bu bağlamda

- 1) Gözaltına alınan M.E.C 'nin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde işkenceye maruz kaldığı iddiaları doğru mudur?
- 2) Gözaltında tutulan M.E.C'nin coplu tecavüz ve işkenceye maruz kaldığı iddia edilmektedir. Buna iddialara ilişkin bir araştırma yapılacak mıdır?
- 3) İşkence ve kötü muamele iddiaları doğru ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca insanlara insanlık dışı veya onur kırıcı muamele edilemez.Maddesine istinaden yetkililer hakkında soruşturma başlatılacak mıdır?
- 4) Söz konusu fotoğrafları Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Mersin Milletvekili Olcay Klavuz'un danışmanı Emre Soylu'ya kim hangi amaçla göndermiştir?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21872

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Remziye TOSUN tarafından verilen 7/30199 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

9.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Odunpazarı Belediyesinin aşevi hesaplarına bloke konmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30201)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Jale Nur SÜLLÜ

Eskişehir Milletvekili

İç İşleri Bakanlığının genelgesi ile Eskişehir Büyükşehir ve Eskişehir Odunpazarı Belediyelerinin aşevi hesaplarına bloke konulmuştur. Orta Asya Türk Devletleri'ndeki toy ve şölen geleneğinden, Selçuklu'ya, Osmanlı'ya, Türk İslam dünyasına köklü bir geçmişi olan aşevlerine katkı sağlanmasını engellemek kamuoyu vicdanını derinden yaralamıştır. Aşevlerimize bağış kabul edilmesi, Covid 19 küresel salgını nedeni ile yeni başlatılan bir kampanya değildir. Eskişehir Büyükşehir Belediyemizin Aşevi, belediyenin kendi bütçe imkânları ile 25 yıldır Eskişehir'de on binlerce hemşerimize sıcak yemek sağlamakta, ihtiyaç sahiplerine 15 günde bir erzak paketi dağıtmaktadır. Hayırsever vatandaşlarımızın yıllardır kendi rızalarıyla sürdürdüğü katkıları ile daha çok vatandaşımıza hizmet verme imkânı bulan belediyelerimizin Aşevinin hesaplarına bloke koyulması, toplumsal yardımlaşma geleneğinden uzaklaşmak anlamına gelmektedir. Bu uygulamanın tüm yönleri ile açığa kavuşması için sorularımın yazılı olarak cevaplanmasını talep ediyorum.

Bu bağlamda;

- 1- İç İşleri Bakanlığı genelgesi ile hesaplarına bloke konulan AKP'li belediye var mıdır?
- 2- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi hesabında bloke edilerek hazineye aktarılan para hangi yöntemle, nereye harcanmıştır?
- 3- Belediye Aşevleri hesaplarına maddi yardım yapılma sürecinin yeniden başlaması ile ilgili bir planlamanız var mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Sayı : 48360949-610-E.21873

23.06.2020

Konu : Soru Önergeleri-212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.661439 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığımızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Eskişehir Milletvekili Sayın Jale Nur SÜLLÜ tarafından verilen 7/30201 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 3

104'ÜNCÜ BİRLEŞİM
24 HAZİRAN 2020 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun,

24, 25, 30 Haziran 2020 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

24, 25, 30 Haziran 2020 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24:00’a kadar çalışmalarını sürdürmesi;
önerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.06.2020 tarihli 93’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 216 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 20 nci maddelerden, ikinci bölümünün 21 ila 43 üncü maddelerden, üçüncü bölümünün 44 ila 66 ncı maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 09.06.2020 tarihli 96’ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

*** İçişleri Komisyonu**

24.06.2020 Çarşamba - Saat: 11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

104'ÜNCÜ BİRLEŞİM 24 HAZİRAN 2020 ÇARŞAMBA SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 216) İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2020) (**)

2.- (S. Sayısı: 163) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2020) (X)

3.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

4.- (S. Sayısı: 195) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2499) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

5.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 141) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nın Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

8.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

9.- (S. Sayısı: 66) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

10.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

12.-**(S. Sayısı: 76)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

13.-**(S. Sayısı: 88)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

14.-**(S. Sayısı: 33)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

15.-**(S. Sayısı: 54)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

16.-**(S. Sayısı: 21)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

17.-**(S. Sayısı: 23)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

18.-**(S. Sayısı: 25)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

19.-**(S. Sayısı: 26)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

20.-**(S. Sayısı: 30)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

21.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

22.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekretaryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanın Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kıgali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somalî Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayınlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 156) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 157) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 164) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

67.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

68.- (S. Sayısı: 166) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2222) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

69.- (S. Sayısı: 167) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1583) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

70.- (S. Sayısı: 168) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Kalkınma İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1795) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

71.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

72.- (S. Sayısı: 170) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması'na Ek Altıncı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

73.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

74.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

75.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

76.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

77.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

78.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

79.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

80.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

81.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

82.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

83.- (S. Sayısı: 185) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

84.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

85.- (S. Sayısı:187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

86.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

87.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

88.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

89.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

90.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

91.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

92.- (S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

93.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

94.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

95.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

96.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

97.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

98.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

99.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

100.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

101.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 216

İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2735 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	7
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri.....	8
• Adalet Komisyonu Raporu.....	27
• Muhalefet Şerhleri	34
• Teklif Metni.....	59
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	59

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Abdullah Güler</i>	<i>Özlem Zengin</i>	<i>Ramazan Can</i>
İstanbul	Tokat	Kırıkkale
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Salih Cora</i>
Afyonkarahisar	Samsun	Trabzon
<i>İshak Gazel</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Kütahya	Bartın	Tokat
<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Atay Uslu</i>
Samsun	İstanbul	Antalya
<i>Kemal Çelik</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Yakup Taş</i>
Antalya	Antalya	Adıyaman
<i>Ziver Özdemir</i>	<i>Hacı Turan</i>	<i>Necip Nasır</i>
Batman	Ankara	İzmir
<i>Abdulahat Arvas</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>İsmail Tamer</i>
Van	Osmaniye	Kayseri
<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>
Düzce	Malatya	Diyarbakır
<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Fehmi Küpçü</i>	<i>Adil Çelik</i>
Adıyaman	Bolu	Balıkesir
<i>Serkan Bayram</i>	<i>Ebubekir Bal</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
İstanbul	Diyarbakır	Çankırı
<i>Selim Yağcı</i>	<i>Metin Yavuz</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Bilecik	Aydın	Kocaeli
<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Bursa	Karabük	Balıkesir
<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Balıkesir	Ağrı	Denizli
<i>Osman Ören</i>	<i>Hakan Kahtalı</i>	<i>Halil Özşavlı</i>
Siirt	Malatya	Şanlıurfa

<i>Selman Özboyacı</i>	<i>Recep Akdağ</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Konya	Erzurum	Ankara
<i>Fatma Aksal</i>	<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Abdullah Doğru</i>
Edirne	Erzurum	Adana
<i>Cengiz Demirkaya</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Cumhur Ünal</i>
Mardin	Bursa	Karabük
<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>
İzmir	Sivas	Hatay
<i>Zemzem Gülemler Açanal</i>	<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Mustafa Kendirli</i>
Şanlıurfa	Hatay	Kırşehir
<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Tamer Dağlı</i>
Konya	Gaziantep	Adana
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Müslüm Yüksel</i>	<i>Yücel Menekşe</i>
Niğde	Gaziantep	Nevşehir
<i>Yunus Kılıç</i>	<i>İffet Polat</i>	<i>Sermin Balık</i>
Kars	İstanbul	Elâzığ
<i>Halil Etyemez</i>	<i>Orhan Erdem</i>	<i>Selami Altınok</i>
Konya	Konya	Erzurum
<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Nazım Maviş</i>	<i>Canan Kalsın</i>
Amasya	Sinop	İstanbul
<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Refik Özen</i>
İstanbul	Konya	Bursa
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>
Ankara	Uşak	Tokat
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>
Yozgat	Bursa	Kahramanmaraş
<i>Hasan Çilez</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
Amasya	Diyarbakır	Bingöl
<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Aydın	Aydın	İstanbul
<i>Zeynep Yıldız</i>	<i>Selman Oğuzhan Eser</i>	<i>Meliha Akyol</i>
Ankara	Karaman	Yalova
<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Polat Türkmen</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
Mersin	Zonguldak	Afyonkarahisar

<i>Murat Baybatur</i>	<i>Şirin Ünal</i>	<i>İmran Kılıç</i>
Manisa	İstanbul	Kahramanmaraş
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Fuat Köktaş</i>
İzmir	Gümüşhane	Samsun
<i>Mustafa Açıkgöz</i>	<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Uğur Aydemir</i>
Nevşehir	İstanbul	Manisa
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>
Balıkesir	Gaziantep	Bursa
<i>Şahin Tin</i>	<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Arife Polat Düzgün</i>
Denizli	Niğde	Ankara
<i>İsmail Kaya</i>	<i>Habibe Öçal</i>	<i>Ali Şahin</i>
Osmaniye	Kahramanmaraş	Gaziantep
<i>İrfan Kartal</i>	<i>Ahmet Zenbilci</i>	<i>Mehmet Ali Cevheri</i>
Van	Adana	Şanlıurfa
<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Emine Zeybek</i>
Elâzığ	Ankara	Kocaeli
<i>Çiğdem Koncağül</i>	<i>Oğuzhan Kaya</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Tekirdağ	Çorum	Burdur
<i>Ahmet Salih Dal</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Kilis	Kırklareli	Erzurum
<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Cemil Yaman</i>
Konya	Giresun	Kocaeli
<i>Mehmet Altay</i>	<i>Ahmet Akay</i>	<i>Ergün Taşcı</i>
Uşak	Şanlıurfa	Ordu
	<i>Şenel Yediyıldız</i>	
	Ordu	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2735 esas numaralı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

23 Mart 2020

Süleyman Karaman

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında” Kanun Teklifine katılıyorum.

23.03.2020

Harun Karacan

Eskişehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/2735) Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

03.06.2020

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2735 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

23.03.2020

Ahmet Sorgun

Konya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/2735)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

18 Haziran 1927 tarihinde kabul edilen mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu yerini 1 Ekim 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa bırakmıştır. Hukuk yargılamasının daha hızlı ve etkin yürütülmesi ile yargılama sürelerinin kısaltılmasına hizmet etmesi beklenen 6100 sayılı Kanun, sekiz yılı aşkın süredir uygulanmaktadır.

Kabul edildiği günden bugüne kadar 6100 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca Kanunun 3, 20, 102 ve 398 inci maddelerinde yer alan bazı hükümler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

6100 sayılı Kanunun uygulandığı süre içinde Kanunun bazı hükümleri uygulayıcılar ve doktrin tarafından eleştirilmiş ve çeşitli görüş ve öneriler dile getirilmiştir. Mahkeme kararlarında, Yargıtay içtihatlarında ve akademisyenler ile uygulayıcıların makale ve eserlerinde dile getirilen bu eleştiri, görüş ve öneriler bu teklifte değerlendirilmiştir.

6100 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükümlerinden, Kanunda düzenlenen yargılama aşamalarının her biri için tebligat yapma zorunluluğuna; ıslah uygulamasından, toplu mahkemelerin sevk ve idaresine; davaya son veren taraf işlemlerinde verilecek karar türünden, geçici hukuki korumalara kadar pek çok düzenleme; yargılamayı uzattığı, gereksiz emek ve mesai sarfına sebep olduğu, uygulamada belirsizlik ve tereddüt oluşturduğu gibi gerekçelerle eleştirilere konu olmuştur.

Öte yandan 1086 sayılı Kanuna 5236 sayılı Kanunla eklenen istinaf ve temyize ilişkin hükümler 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiş ve bu hükümler 6100 sayılı Kanunda aynen muhafaza edilmiştir. Bilindiği üzere bölge adliye mahkemeleri 20 Temmuz 2016 tarihinde tüm yurttaki faaliyete geçmiştir. Ancak istinaf hükümleri bölge adliye mahkemelerinin göreve başladığı tarihe kadar uygulanmadığından bu hükümlerin değiştirilmesine yönelik eleştiriler, 20 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla başlayan uygulamadan sonra gündeme getirilir olmuştur.

Bu çerçevede 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun, hukuk yargılamasına hâkim olan ilkeler kapsamında gözden geçirilmesi, yargılamanın daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi, uygulayıcıların ve akademisyenlerin dile getirdiği yargılama sorunlarının çözüme kavuşturulabilmesi amacıyla iş bu Teklif hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Kanunun 20 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddede yapılan birinci değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin 10/2/2016 tarihli, 2015/96 Esas ve 2016/9 Karar sayılı iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. İptal edilen hükme göre ilk derece mahkemesinin görevsizlik veya yetkisizlik kararının, verildiği anda kesin olması durumunda, karar tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurulması ve dosyanın görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesinin talep edilmesi gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, ilk derece mahkemesinin kesin nitelikli kararının taraflara tebliğ edilmeden iki haftalık hak düşürücü sürenin başlatılmasını hak arama hürriyetine aykırı bularak iptal etmiştir. Yapılan değişiklikle, görevsizlik veya yetkisizlik kararının kesin olması halinde de kararın taraflara tebliğ edilmesi, dosyanın görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine ilişkin iki haftalık sürenin tebliğ tarihinden itibaren başlaması açıkça hükme bağlanmaktadır. Birinci fıkrada yapılan diğer değişiklikle, Kanunda öngörülen süre içinde dosyanın görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi için gerekli başvurunun yapılmaması durumunda davanın Kanun gereği açılmamış sayılacağı ve mahkemenin bu konuda resen karar vereceği hususu daha açık bir şekilde düzenlenmektedir.

Madde 2- Maddeyle, Kanunun 28 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, duruşmaların bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılması halleri arasına “yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin bulunması” hali de eklenmektedir. Buna göre mahkeme yargılamaya ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin bulunduğunu tespit ederse duruşmanın bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılmasına karar verecektir. Düzenlemeyle duruşmaların aleni olarak yapılmasına ilişkin ilkeye kişilerin haklarının korunması için bir istisna getirilmektedir.

Madde 3- Maddeyle, Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ibare eklenmektedir. Düzenlemeyle, hâkimin reddi sebeplerine daha önce aynı uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış olma halleri eklenmektedir. Arabulucu veya uzlaştırmacının daha önce taraflarla uyuşmazlık konusuyla ilgili temas kurması, davada delil olarak değerlendirilmesi yasak olan bir takım bilgi veya belgelere bu görevi nedeniyle vukufiyet kesbedecek durumda bulunması böyle bir düzenleme yapmayı gerekli kılmıştır.

Madde 4- Maddeyle, Kanunun 38 inci maddesinin altıncı, yedinci ve dokuzuncu fıkraları maddeden çıkarılmaktadır. Maddenin mevcut altıncı ve yedinci fıkraları, ret talebinin incelenmesine ilişkin usulü düzenlemektedir. Usule ilişkin bu düzenlemeler, ret talebinin incelenmesi konusuyla doğrudan ilgili olduğundan bu fıkralar teklifle 42 nci maddeye eklenmektedir. Bu nedenle, ilgili hükümler maddeden çıkarılmaktadır.

Maddenin mevcut dokuzuncu fıkrasında hâkimin reddine ilişkin kararlar aleyhine ancak hükümler birlikte kanun yollarına başvurulabileceği belirtilmiştir. Diğer taraftan 6100 sayılı Kanunun “Ret talebine ilişkin kararlara karşı istinaf başlıklı 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, esas hüküm bakımından istinaf yolu açık bulunan dava ve işlerde ise ret talebi hakkındaki merci kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde istinaf yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir. Merci kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvuranın amacı, yargılamayı yapacak hâkimin bir an önce belirlenmesinin sağlanmasıdır. Her iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde, merci kararına karşı esas hükümler birlikte mi yoksa merci kararının tebliğ tarihinden itibaren mi kanun yoluna başvurulacağı ve yine hangi kanun yoluna başvurulacağı noktasında çelişki bulunmaktadır. Merci kararlara karşı esas hükümler birlikte kanun yoluna başvurulacağına ilişkin hükmün kabul edilmesi halinde, esas yargılama bittikten sonra davaya bakacak olan hâkim kanun yolu incelemesi neticesinde belirleneceğinden bu durum, yargılamanın tekrar edilmesini gerektirecektir. Dolayısıyla, davaların gereksiz yere uzamasının önlenmesi ve çelişkinin giderilmesi amacıyla dokuzuncu fıkra maddeden çıkarılmaktadır. Buna göre, hâkimin reddine ilişkin merci kararlara karşı dava konusunun miktar ve değerine göre derhal istinaf kanun yoluna başvurulabilecektir.

Madde 5- Maddeyle, Kanunun 42 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifle, Kanunun 38 inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarının 42 nci maddeye taşınması amacıyla bu fıkralar 38 inci maddeden çıkarılmaktadır. Bu değişikliğin sonucu olarak maddeye yeni ikinci ve üçüncü fıkralar eklenmektedir.

Madde 6- Maddeyle, Kanunun 94 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, hâkim tarafından kesin süre verilen hallerde yine hâkim tarafından yapılacak açıklama ve ihtarata ilişkin hüküm getirilmektedir. Yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmasını ve bu kapsamda kesin sürenin kanunun öngördüğü şekilde uygulanmasını sağlamak için maddenin ikinci fıkrasına eklenen cümleyle, kesin süreye konu olan işlemin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklanması ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarının ihtar edilmesi öngörülmektedir. Kanunun aradığı şartlara uyularak verilen kesin süre içinde kesin süreye konu işlem, kendisine kesin süre verilen tarafça yerine

getirilmezse bu kişiye aynı işlemi yerine getirmesi için bir daha süre verilmez. Yargılama bir disiplin içinde yürütülürken hâkimin ilk kez kesin olarak tayin ettiği veya hâkim tarafından ikinci kez verildiği için kesin olan sürede, tarafların hukuki dinlenilme haklarının ihlal edilmemesi ilkesi doğrultusunda, yapılması gereken işin net bir şekilde açıklanması ve sonuçlarının ihtar edilmesi gerektiği hükme bağlanmaktadır. Düzenlemeyle ayrıca, yargılamanın uzamasına sebep olan uygulama hatalarının da önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, Kanunun 107 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, uygulamada belirsiz alacak davasıyla ilgili görülen sorunlara çözüm bulunması amaçlanmaktadır.

Belirsiz alacak davasında alacağın tamamı dava edilmekte, ancak davanın açıldığı tarihte alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi davacıdan beklenememekte veya bu belirlemeyi yapmak davacı açısından imkânsız bulunmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasındaki düzenleme gereğince belirsiz alacak davasının davacının, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğu “an”da talebini artırmayı gerektirmektedir. Uygulamada sorun yaşanan ve doktrinde de tartışılan konu, alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu “an”ın tespitine yöneliktir, ikinci fıkrada yapılan değişiklikle, bu “an”ın, bir başka ifadeyle alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün hale geldiğinin tespiti mahkemece yapılacaktır. Hâkim, alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenmesinin “mümkün olduğu anda” talebini tam ve kesin olarak belirlemesi için davacıya iki haftalık kesin süre verecektir. Bu süre verme işlemi tahkikat aşaması sona ermeden yapılacaktır. Bu hüküm bölge adliye mahkemesince tahkikat yapıldığı hallerde de uygulanabilecektir. İsviçre hukukunda da kabul edilen genel görüş, hâkimin davacıya talebini belirlemesi için süre vermesi gerektiği yönündedir. Ayrıca 107 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve davacının, davanın başında belirtmiş olduğu talebini “artırabileceğine” ilişkin hüküm, yapılan diğer değişikliğin zorunlu sonucu olarak davacının talebini tam ve kesin olarak “belirleyebileceği” şeklinde değiştirilmektedir. Aynı fıkraya eklenen son bir cümleyle, hâkim tarafından verilen kesin süreye rağmen alacağın miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenmemesi durumunda davanın talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanacağı açıkça hükme bağlanmaktadır.

Maddede yapılan diğer değişiklikle, maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu fıkra, “Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir.” şeklindedir. Soyut bir şekilde değerlendirildiğinde fıkra hükmünün kısmi dava veya tespit davasına ilişkin hükümler arasında yer alması gerektiği düşünülebilir. Ancak fıkra, belirsiz alacak davasını düzenleyen 107 nci madde içinde düzenlenmiş ve “Ayrıca” ibaresiyle başlayarak maddenin birinci ve ikinci fıkralarıyla bağlantı kurulmuştur. Bu düzenleme tarzı ve fıkraya ilişkin gerekçe metni sebebiyle fıkra bahsedilen tespit davasının mahiyeti doktrinde eleştirilmiş ve uygulamada da hangi davaların bu kapsamda kaldığı tereddüde yol açmıştır. Belirsiz alacak davası olarak nitelenebilecek bir davanın kısmi dava şeklinde açılmasının mümkün olup olmadığından, eda davası açılacak hallerde tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunup bulunmadığına kadar pek çok konu bu kapsamda tartışılmaktadır. Belirsiz alacak davasında, alacak miktarının tam ve kesin olarak belirlenmemesi, dava açılırken asgari bir miktar ya da değer belirtilmesiyle alacağın tamamının talep edilmiş (hukuken himaye görmüş) sayılması ve alacağın tamamı için zamanaşımının kesilmesi karşısında, belirsiz alacak davasının kısmi dava şeklinde açılmasının mümkün olmadığı ifade edilmekte ve alacağın tamamının dava edildiği bu durumda tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığı belirtilmektedir. Buna karşılık belirsiz alacak davasına ilişkin talebin, kısmi dava şeklinde de ileri sürülebileceği, çünkü kısmi dava için alacağın bölünebilir olmasının yeterli olduğu da dile getirilmektedir. Üçüncü fıkranın konumu ve lafzı sebebiyle, kısmi eda davasının açılabilirdiği her

durumda tespit davası da açılabilceği; kısmi eda davası ile birlikte kısmi tespit davası açılabilceği; kısmi eda davası yerine bütünüyle külli tespit davası açılabilceği; kısmi eda davası ile birlikte aynı zamanda kısmi tespit davası açılmayacağı; eda davası açılabilcek her durumda değil, ancak belirsiz alacak davasının koşulları oluşmuşsa kısmi eda davasıyla birlikte külli tespit davası açılabilceği gibi pek çok farklı görüş uygulamada ve doktrinde ileri sürölmektedir. Bütün bu tartışmalar ışığında üçüncü fıkrada düzenlenen tespit davasının tam olarak hangi alanı düzenlediği konusunda netlik olmadığı değerlendirildiğinden, bu fıkranın yürürlükten kaldırılmasında fayda görölmüőtür. Fıkra yürürlükten kaldırıldığında bu kapsamda dava açmak isteyenlerin hakları, mevcut düzenlemeler çerçevesinde korunabilecektir. Yapılan değişiklikle 107 nci maddenin üçüncü fıkrası hükmü yürürlükten kaldırıldığından, madde başlığı da buna uygun olarak “Belirsiz alacak davası” şeklinde değiştirilmektedir.

Madde 8- Maddeyle, Kanunun 116 nci maddesinde değişiklik yapılmakta ve iş bölümü itirazı ilk itirazlar arasından çıkarılmaktadır. 6100 sayılı Kanun 12/1/2011 tarihinde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ise 13/1/2011 tarihinde kabul edilmiştir. Kabul tarihi itibarıyla asliye ticaret mahkemesi ve asliye hukuk mahkemesi arasındaki ilişki “iş bölümü” ilişkisi olarak kurgulanmıştır. Ne var ki 6102 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası, 2012 yılında 6335 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi arasındaki ilişki iş bölümü ilişkisi olmaktan çıkarılarak görev ilişkisi haline getirilmiştir. Bunun dışında 6100 sayılı Kanunda herhangi bir iş bölümü ilişkisi de öngörölmediğinden 116 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine ihtiyaç kalmamıştır. Bu sebeple bent yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, Kanunun 120 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Uygulamada davanın açılması sırasında hem bu maddede öngörölen gider avansının hem de Kanunun 324 üncü maddesinde düzenlenen delil avansının peşin olarak tahsil edildiği gözlemlenmektedir. Delil avansı, bilirkişi, keşif ve tanık gideri gibi kalemleri ihtiva eden ve kullanılıp kullanılmayacağı davanın başında henüz belli olmayan giderlere ilişkin olup gider avansına kıyasla yüklü bir miktarı oluşturmaktadır. Delil avansının davanın başında alınması dava açan kişilere ağır bir mali yük getirmektedir. Bu yük sebebiyle hak arama hürriyetinin ihlal edilmesi ihtimali söz konusu olabilir. Uygulamada şikâyetlere neden olan bu sorunu çözmek amacıyla maddenin başlığı “Harç ve gider avansının ödenmesi” şeklinde değiştirilmekte ve maddeye üçüncü bir fıkraya eklenerek delil avansının bu madde kapsamında alınmayacağı, bir başka ifadeyle delil avansının dava açarken mahkeme vizesine yatırılmasının zorunlu bulunmadığı hükmeye bağlanmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, Kanunun davanın geri alınmasına ilişkin 123 üncü maddesinde değişiklik yapılmakta ve bu halde mahkemece verilecek kararın mahiyeti düzenlenmektedir. Davanın geri alınması hususunda uygulamada birbirinden farklı kararların verildiği görölmektedir. Bu kapsamda davanın açılmamış sayılmasına veya davanın konusuz kalması sebebiyle esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair kararlar verilebilmektedir. Davanın geri alınması kurumunun teorik alt yapısı ile uygulamada verilen karar türlerinin mahiyetleri birlikte değerlendirildiğinde ve özellikle Kanunun “Esastan sonuçlanmayan davada yargılama gideri” başlıklı 331 inci maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, davanın geri alınması durumunda, davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesinin uygun olduğu kabulüyle fıkraya cümle ilave edilmektedir. Davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi durumunda 331 inci madde gereği yargılama gideri davacı üzerinde bırakılacaktır. Davanın konusuz kalması nedeniyle esastan karar verilmesine yer olmadığı şeklinde bir karar verilmesi durumunda mahkemenin, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumunu araştırması ve buna göre yargılama giderine hükmetmesi gerekecektir ki, bu sonuç, davanın geri alınması kurumunun bünyesiyle uyuşmamaktadır.

Madde 11- Maddeyle, Kanunun 125 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasına eklenen cümleyle, dava konusunun davacı tarafından devri ile davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda hem devreden hem de devralanın yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olması hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile de uyumludur. Bu bentte davalının dava konusunu devretmesi ve davanın davalı aleyhine sonuçlanması hali düzenlenmiş olup devreden ve devralanın yargılama giderlerinden müteselsil sorumluluğu kabul edilmiştir.

Madde 12- Maddeyle, Kanunun 127 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ek cevap verme süresinin hangi andan itibaren başlayacağı hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Cevap dilekçesinin iki haftalık süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, davalının ek süre talebinde bulunması halinde verilecek ek sürenin başlangıç tarihi konusunda uygulamada duraksama bulunmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, ek sürenin iki haftalık cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, Kanunun 139 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, taraflara çıkarılacak davetiyede yer alan unsurlardan biri kaldırılarak bunun yerine yeni bir unsur ilave edilmektedir. Davetiye içeriğinden kaldırılan unsur, Kanunun 141 inci maddesiyle ilgilidir. Teklifte değiştirilen 141 inci madde uyarınca dilekçeler aşamasının tamamlanmasından sonra iddia veya savunma genişletilemeyecek veya değiştirilemeyecektir. Bu değişikle uyumlu olarak, çıkarılacak davetiyede yer alan ve ön inceleme duruşmasına gelmeyen tarafın yokluğunda onun muvafakati olmadan iddia ve savunmanın genişletilebilmesine veya değiştirilebilmesine imkân veren ihtarat, madde metninden çıkarılmaktadır.

Maddede düzenlenen ihtarata ilave edilen unsur ise Kanunun 140 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan husustur. 140 ıncı maddenin beşinci fıkrası, 139 uncu madde uyarınca çıkarılacak davetiye içeriğine dercedilmekte ve 140 ıncı maddeden ilga edilmektedir. Buna göre ön inceleme duruşması için çıkarılacak davetiyede, davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği ihtar edilecektir. Böylece ön inceleme duruşmasının daha etkin bir şekilde icrası ve bu aşamadan beklenen faydanın artırılması amaçlanmaktadır. Değişiklikle ön inceleme duruşmasında tarafların bildirdiği deliller azami ölçüde toplanmış ve uyuşmazlığın çözümü için ihtiyaç duyulan yol haritası daha erken aşamada netleşmiş olacaktır. Bu düzenleme sayesinde tahkikata vakit kaybetmeksizin ve bir an önce geçilmesi de sağlanmış olacaktır.

Madde 14- Maddeyle, Kanunun 140 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle, hukuk yargılamasında sulh ve arabuluculuğun etkinliğinin artırılması amacıyla hâkime, sulhun ve arabuluculuğun esasları süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatma ve böylece bu müesseseleri teşvik görevi verilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrası, teklifle 139 uncu maddede yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak değiştirilmektedir. Beşinci fıkraya göre, 139 uncu madde uyarınca ön inceleme duruşması için yapılan ihtar rağmen taraflar dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmaması veya belgelerin getirilmesi için gerekli açıklamayı yapmaması halinde bu delile dayanmaktan vazgeçilmiş sayılmasına ilişkin karar verilecektir.

Madde 15- Maddeyle, Kanunun 141 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, dilekçeler aşaması tamamlandıktan sonra, islah ve karşı tarafın açık muvafakati hariç olmak üzere, iddia veya savunma genişletilemeyecek veya değiştirilemeyecektir. Mevcut hükme göre ön inceleme duruşmasına katılmayan tarafın yokluğunda, onun muvafakati olmaksızın iddia veya savunma genişletilebilmekte veya değiştirilebilmekteydi. Sırf ön inceleme duruşmasına katılım sağlanmadığı için aleyhte iddia veya savunmanın rahatlıkla genişletilebilmesi veya değiştirilebilmesi, silahların eşitliği ilkesinin ihlalini gündeme getirmektedir. Bu ihlal, davayı takip etmediğinde davayı inkâr ettiği kabul edilen ve duruşmaya katılma zorunluluğu bulunmayan davalı taraf bakımından çok daha güçlü bir şekilde ortaya çıkabilmektedir. Düzenleme, silahların eşitliği ilkesine hizmet etmesi bakımından adil yargılanmanın sağlanmasına da yardımcı olacak niteliktedir.

Öte yandan düzenleme, uyuşmazlığın ön inceleme aşamasında netleşmesine yardımcı olacak ve bu aşamanın, yargılamanın yol haritasını belirleme özelliğini güçlendirecektir. Ayrıca, ön inceleme duruşmasına mazeretsiz olarak gelmeyen tarafın muvafakati aranmaksızın, iddia veya savunmanın genişletilmesine veya değiştirilmesine imkân tanınması, gelmeyen tarafın genişletilmiş veya değiştirilmiş iddia ve savunma karşısında beyanda bulunup açıklama yapmak için dilekçe vermesine, diğer tarafın da bu dilekçeye karşı beyanda bulunmasına neden olmakta ve dilekçeler teatisi aşaması sona erdiği halde üst üste verilen bu dilekçeler Kanunun sistematığına aykırı bir uygulamanın gelişmesine sebep olmaktadır. Bu dilekçelerin kabul edilip edilmemesi, kabul edileceklerse hangi ölçüye göre kabul edilecekleri uygulamada tartışmalara yol açma ve yargılamayı çetrefil hale getirerek uzatma potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ön inceleme duruşmasına gelen tarafın ön inceleme tutanağının düzenlenmesine katılarak tahkikata ilişkin yol haritasına şekil verebilme imkânını elde etmesinin bir “ödül” olarak yeterli sayılması gerektiği kabul edilmektedir.

Madde 16- Maddeyle, Kanunun 147 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, tarafların duruşmaya davetine ilişkin usul yeniden düzenlenmektedir. Mevcut hükümde ön inceleme aşaması tamamlandıktan sonra tarafların tahkikat için duruşmaya davet edileceği belirtilmektedir. Teklifte 186 ncı maddede yapılan değişiklikle tahkikat duruşmasından sonra sözlü yargılamaya geçilmesi kural haline getirilmekte, ancak taraflardan birinin talebi üzerine iki haftadan az olmamak üzere duruşmanın ertelenebileceği, bu durumda da taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği hükme bağlanmaktadır. Bu değişikliğin gereği olarak 147 nci maddenin birinci fıkrasına ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra, tarafların sadece tahkikat için değil sözlü yargılama için de duruşmaya davet edileceğine ilişkin ibare ilave edilmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle ise tahkikatın sona erdiği duruşmada kural olarak sözlü yargılamaya geçileceği, ancak sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi halinde ayrıca taraflara davetiye gönderilmeyeceği, tarafların sözlü yargılama için belirlenen duruşmaya gelmemesi halinde yokluklarında hüküm verileceği hususlarının davet yazısında ihtar edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Yargılamanın her aşamasında tebligat zorunluluğunun getirilmesi, gereksiz masrafa ve yargılamanın uzamasına sebebiyet vermekte ve uygulamada şikâyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle Teklifte 186 ncı maddede yapılan değişiklikle, sözlü yargılama aşaması için taraflara davetiye tebliğ edilmesi zorunluluğu ortadan kaldırılmaktadır. Ancak hukuki dinlenilme hakkının korunması amacıyla, tahkikat duruşmasına davette, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi halinde bu duruşma için ayrıca davetiye gönderilmeyeceği hususunun taraflara ihtar edilmesi gerekli görülmektedir. Yapılan bu değişikliğin 186 ncı maddedeki değişiklikle birlikte mütalaa edilmesi, ayrıca 150 nci madde hükmünün de saklı olduğunun dikkate alınması gerekmektedir.

Madde 17- Maddeyle, Kanunun 149 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, ses veya görüntü nakli yoluyla duruşmanın yapılması usulü yeniden düzenlenmektedir. Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, taraflardan birinin talebi üzerine talep eden tarafın ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla bulunduğu yerden duruşmaya katılması ve usulü işlemleri yapabilmesi düzenlenmektedir. İkinci fıkrada yapılan değişiklikle, mahkemenin resen ya da taraflardan birinin talebi üzerine tanığın, bilirkişinin veya uzmanın ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla dinlenilebilmesine olanak sağlanmaktadır. Üçüncü fıkrayla, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemedikleri dava ve işlerde mahkemenin resen tüm ilgilileri aynı usulle dinleyebilmesine imkan tanınmaktadır. Dördüncü fıkrayla, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın mahkemenin bulunduğu yerde yapılamaması halinde il sınırları içinde başka bir yerde duruşmanın icrasına imkan tanınmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, Kanunun duruşma düzenine ilişkin 151 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hâkimin duruşma düzenini bozan kimseyi bunu yapmaktan men edeceği ve gerekirse avukatlar hariç derhal duruşma salonundan çıkarılmasını emredeceğine ilişkin mevcut hüküm, maddenin düzenleniş amacına uygun olarak, salondaki tüm avukatları değil, sadece o davada taraflardan birinin vekilliğini yapan avukatları hariç tutacak şekilde değiştirilmektedir. Yapılan değişiklikle, duruşma salonunda bulunmakla birlikte, görülen davada taraf vekili sıfatı bulunmayan avukatlar, duruşma düzenini bozmaları halinde, duruşma salonundan çıkarılabilecektir. Görülmekte olan bir davada taraf vekili olmayan, ancak duruşma düzenini bozan kimsenin sadece avukat kimliği nedeniyle duruşma salonundan çıkarılmaması, Anayasada düzenlenen yargı yetkisinin mahkemelerce kullanılması ilkesiyle bağdaşmayacağı gibi tarafların hak arama özgürlüğüne de aykırılık teşkil edebilecektir. Söz konusu düzenleme, bu aykırılıkların giderilmesi ve uygulamadaki tereddütlerin ortadan kaldırılması amacıyla yapılmaktadır.

Madde 19- Maddeyle, Kanunun ıslahın zamanı ve şeklini düzenleyen 177 nci maddesine ikinci fıkraya ilave edilmekte ve ıslahın kanun yolu incelemesinden sonra hangi şartlarda yapılabileceğine ilişkin hüküm getirilmektedir. Mevcut metinde ıslahın “tahkikatın sona ermesine kadar” yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak ilk derece mahkemesi kararının istinaf incelemesi sonucunda kaldırılması veya temyiz incelemesi sonucunda bozulmasından sonra ilk derece mahkemesince tahkikata yönelik bir işlemin yapılması durumunda, ıslahın caiz olup olmadığı hususu, birinci fıkrada yer alan “tahkikatın sona ermesine kadar” ibaresi sebebiyle doktrin ve uygulamada ciddi şekilde tartışılmıştır. Bu kapsamda, Yargıtay’ın bozma ilamından sonra ıslahın yapılamayacağına ilişkin 4/2/1948 tarihli ve 10/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararının, Kanunun 177 nci maddesi hükmü karşısındaki durumu Yüksek Mahkemece tartışılmış ve 6/5/2016 tarihli ve 1/1 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararıyla, mevcut düzenlemeler itibarıyla 1948 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararının geçerli olduğuna karar verilmiştir.

Düzenlemeyle, iş yükünün azaltılması ve usul ekonomisi ilkesinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla; Yargıtay tarafından bozulan veya bölge adliye mahkemesi tarafından kaldırılan hükme ilişkin olarak, ilk derece mahkemesince tahkikata ilişkin bir işlem yapılması durumunda, tahkikat sona erinceye kadar ıslahın yapılabileceği hüküm altına alınmaktadır. Ancak bu durum tarafların aynı davada ancak bir kez ıslah yoluna başvurabileceği kuralını değiştirmeyecektir.

Bununla birlikte maddeye eklenen ikinci fıkranın son cümlesine göre, bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum, ıslah hakkının kullanılmasıyla ortadan kaldırılamayacaktır. Bu ifadeyle kastedilen, Yargıtay’ın bozma kararından sonra ilk derece mahkemesinde yapılan yargılamada dikkate alınması gereken ve kanun hükümleriyle düzenlenmemiş olan usuli kazanılmış hak ve aleyhe hüküm verme yasağı gibi kurumlarıdır. Bu kapsamda Yargıtay’ın bozma kararına uyulması sonucunda, ilk derece mahkemesinin hüküm fıkralarından biriyle ilgili olarak usuli kazanılmış hak oluşmuşsa bu

hakkı bertaraf edecek şekilde ıslah yapılamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Örneğin ilk derece mahkemesinin anapara ve faizin tahsiline ilişkin kararına karşı istinaf yoluna başvurulmuş, bu başvuru reddedilmiş, ret kararı aleyhine temyiz yoluna müracaat edilmiş, karar sadece faizin yanlış oran uygulanarak hesaplanması noktasından bozulmuş ve ilk derece mahkemesince bozmaya uyulmuş ise bozmaya uyulmasından sonra yapılacak tahkikatta anapara miktarını artıracak şekilde ıslah yapılamayacaktır.

Madde 20- Maddeyle, Kanuna “Toplu mahkemelerde tahkikat” başlıklı 183/A maddesi eklenmektedir.

Kanunda toplu mahkemelerde tahkikatın nasıl yürütüleceği, bu kapsamda mahkeme başkanının görev ve yetkileri, tahkikat hâkimi veya naip hakim tarafından yapılabilecek işlemleri düzenleyen müstakil bir madde bulunmamaktadır. Ancak Kanunda, hâkimin reddi talebinin incelenmesi (m.41), ilgililere soru yöneltilmesi (m. 152), tahkikatın sona ermesi (m. 185), tanığın dinlenmesi (m.261), hükmün oylanması (m.296), hükmün yazılması (m.298) ve hükmün imza edilememesi (m.299) konuları toplu mahkemeler bakımından ele alınmıştır. Bunun gibi toplu mahkeme olarak da görev yapan asliye ticaret mahkemelerinin baktığı işlerden hangilerinin tek hâkim tarafından, hangilerinin heyet olarak karara bağlanacağı konusunda 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da heyet halinde bakılacak işler yönünden çalışma usulünün ne şekilde olacağına dair hüküm bulunmamaktadır. Bu konuda uygulamada yaşanan sorunların çözülmesi için Kanunun “Yazılı Yargılama Usulü” başlıklı Üçüncü Kısımının “Tahkikat ve Tahkikat Sırasındaki Özel Durumlar” başlıklı Beşinci Bölümüne, “Toplu Mahkemelerde Tahkikat” başlıklı Yedinci Ayırım ve bu ayırım altında “Toplu mahkemelerde tahkikat” başlıklı 183/A maddesi ilave edilmektedir. 183/A maddesiyle, toplu mahkemelerin düzenli, verimli ve uyumlu çalışmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Birinci fıkrada, geçici hukuki korumalar da dâhil olmak üzere toplu mahkemelerin görevine ilişkin tüm yargılama aşamalarında verilmesi gereken kararların heyet tarafından verileceği hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkrada, mahkeme başkanına iş veya davanın özelliğine göre tahkikatın heyetçe veya tahkikat hâkimi olarak görevlendirilecek bir üye tarafından yürütülmesine karar verme yetkisi tanınmaktadır. Başkan tarafından görevlendirilen tahkikat hâkimi, tahkikatın yürütülmesi ve tamamlanmasıyla ilgili olarak 6100 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda mahkemeye ve hâkime verilen yetkileri kullanacaktır. Bu kapsamda, duruşma yapabilecek, tarafları istevap edebilecek, tanık dinleme, bilirkişi incelemesi, keşif icrası gibi tüm delil toplama işlemlerini yapabilecektir. Bu fıkra, dava öncesi yapılan delil tespiti gibi talepler hakkında da uygulanabilecektir. Tahkikat hâkimi tarafından yürütülen yargılama sırasında geçici hukuki koruma talep edilmesi halinde tahkikat hâkimi, bu konuda karar verilmek üzere dosyayı mahkeme heyetine sunacak, konu heyet tarafından karara bağlandıktan sonra tahkikat hâkimi, tahkikati yürütmeye devam edecektir.

Üçüncü fıkrada, tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş ve davalarda mahkeme başkanının bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere üyelerden birini naip hâkim olarak görevlendirebileceği hüküm altına alınmaktadır. Mahkeme başkanı keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması, tanığın bulunduğu yerde veya mahkemede dinlenmesi gibi bazı tahkikat işlemlerini belirleyerek bu işlemlerin üye hâkimlerden birine yaptırılmasına karar verebilir. Bu durumda o üye, naip hâkim olarak nitelenir ve naip hâkim sadece görevlendirildiği tahkikat işlem ya da işlemlerini yapar. Naip hâkim, görevlendirildiği tahkikat işlemini tamamladığında, dosyayı, tahkikata devam edilmek üzere heyete tevdi eder.

Dördüncü fıkrayla, mahkeme başkanının mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlayacağı ve bu yolda uygun göreceği önlemleri alacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 21- Maddeyle, Kanunun 186 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçilmesi kural haline getirilmekte, ancak taraflardan birinin talebi üzerine sözlü yargılamamanın icrası için iki haftadan az olmamak üzere duruşmanın ertelenebileceği hüküm altına alınmaktadır. Bu durumda usul ekonomisi dikkate alınarak taraflara ayrıca duruşma gününü bildirir davetiye gönderilmeyeceği hükme bağlanmaktadır. Teklifte, Kanunun 147 nci maddesinde yapılan değişiklikle ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra tarafların tahkikat ve sözlü yargılama için duruşmaya davet edilmesi öngörülmekte; davetiyede tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi halinde ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve tarafların yokluklarında hüküm verileceği hususlarının ihtar edilmesi hüküm altına alınmaktadır. Düzenlemenin, teklifte 147 nci maddede yapılması öngörülen değişiklikle birlikte değerlendirilmesi gerekir. 147 nci madde uyarınca yapılması öngörülen ihtar sebebiyle tarafların hukuki dinlenilme hakkının zedelenmeyeceği değerlendirilmektedir.

Madde 22- Maddeyle, Kanunun 206 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, imza atamayanların yapacağı hukuki işlemlere ilişkin senetlerin ne şekilde tanzim edileceği hususu yeniden düzenlenmektedir. İmza atamayanlar; okuma ve yazma bilenler ve bilmeyenler olarak iki grupta mütalaa edilerek bunların; mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, okuma ve yazma bilmeyenler bakımından noterler tarafından düzenleme biçiminde oluşturulması; okuma ve yazma bilenler bakımından ise noterler tarafından onaylanması şartına bağlanmaktadır.

Madde 23- Maddeyle, belgelerin halefler aleyhine kullanılmasını düzenleyen Kanunun 215 inci maddesinde değişiklik yapılmakta, adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesine ilişkin esaslar madde kapsamına dâhil edilmekte ve madde başlığı da buna göre revize edilmektedir. Yapılan düzenlemede, 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 299 uncu maddesinin ikinci fıkrası esas alınmaktadır. Buna göre adi senet, notere veya yetkili memura ibraz edilerek noter ya da yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmışsa ibraz tarihinde; resmi bir işleme konu olmuşsa işlem tarihinde; imza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihinde; imza edenlerden birinin yeniden imza atmasına fiilen imkân kalmamışsa bu imkânsızlığın gerçekleştiği tarihte, üçüncü kişiler bakımından hüküm ifade edecektir. Adi senedin içeriğinde bahsedilen başka senetlerin tarihleri de ancak son senet tarihinin onaylanmış sayıldığı tarihte üçüncü kişiler hakkında hüküm ifade edecektir. Bu düzenlemeyle, uygulamadaki tereddütlerin ortadan kalkacağı düşünülmektedir. Adi senetlerin üçüncü kişiler bakımından hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceğine ilişkin açık bir düzenlemenin yapılması, hukuki işlem güvenliği, üçüncü kişilerin hukukunun korunması ve ispat hukuku açısından gerekli görülmektedir.

Madde 24- Maddeyle, Kanunun ticari defterlerin ibrazı ve delil olmasına ilişkin 222 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut metne göre diğer tarafın defter kayıtlarında ilgili hususta hiçbir kayıt bulunmaması halinde, ibraz eden tarafın ticari defterindeki kayıtlar, sahibi lehine delil olarak kabul edilebilmektedir. Ticari defteri ibraz edenin tek taraflı işlemiyle oluşturduğu kayıtların, bu kayıtlardan hiçbir şekilde haberi olmayan karşı taraf aleyhine delil teşkil ediyor olması hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurabileceği gibi hukuk güvenliği ilkesine de aykırılık teşkil edebilmektedir. Bu sebeple maddede yapılan değişiklikle, ticari defter kayıtlarının sahibi ve halefleri lehine delil olarak kabul edilebilmesi için öngörülen unsurlardan biri olan, diğer tarafın ticari defterlerindeki kayıtların “ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi” hali, madde metninden çıkarılmaktadır. Kural tersine çevrilmekte ve karşı tarafın maddede belirtilen usule uygun olarak tuttuğu ticari defterini ibraz ettiği halde ileri sürülen hususta hiçbir kayıt içermemesi halinde ticari defterin, sahibi lehine delil olarak kullanılamayacağı açıkça hükme bağlanmaktadır. Madde metni dışına çıkarılan “ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi” durumunun

yerine, “diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi” durumu maddeye ilave edilmektedir. Buna göre ticari defterde yer alan herhangi bir kaydın, sahibi lehine delil teşkil edebilmesi için diğer tarafın ticari defterini ibraz etmemesi gerekecektir. Bu düzenlemenin hakkaniyete ve hukuk güvenliği ilkesine uygun olduğu düşünülmektedir. Zira ticari defteri ibraz edenin defterinde yer alan ve diğer tarafı muhatap alan kayıt, diğer tarafa sunulmakta ve diğer tarafın kendi defterindeki kayıtlara dayanarak karşı delilini ileri sürmesi beklenmektedir. Diğer tarafın ticari defterini ibraz etmemesi hali, ileri sürülen delili hükümden düşürecek başka herhangi bir kayda sahip olmadığı anlamına gelecektir. Belirtilmelidir ki defter ibraz etmeyen tarafın, diğer tarafın ticari defterindeki kayıtların aksini senet veya diğer kesin delillerle ispatlama hakkı saklıdır.

Madde 25- Maddeyle, Kanunun bilirkişi raporuna itirazı düzenleyen 281 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında bilirkişi raporunun tebliğinden itibaren iki haftalık süre içinde tarafların rapora itiraz kapsamında, raporda eksik görülen hususların tamamlattırılmasını, raporda belirsizlik gösteren hususların açıklattırılmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebilecekleri belirtilmektedir. Ancak uygulamada iki haftalık sürenin, bilirkişi raporunun incelenmesi ve yukarıda bahsedilen taleplerin hazırlanması bakımından yetersiz olduğu şikâyeti dile getirilmektedir. Bu nedenle maddede belirtilen ve bilirkişi raporuna itiraz niteliğinde olan taleplerin iki haftalık süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkansız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi durumunda tarafların, itiraz süresi içinde mahkemeden ek süre isteyebilecekleri hükme bağlanmaktadır. Yapılan düzenlemeye göre ek süre, itiraz süresinin son gününden itibaren işlemeye başlayacak ve iki haftayı geçmeyecek şekilde bir kez verilebilecektir.

Madde 26- Maddeyle, keşfin yapılmasına ilişkin Kanunun 290 ncı maddesinde değişiklikler yapılmaktadır.

Birinci fıkraya eklenen ibareyle, keşfin kapsamının mahkeme tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümüne yönelik incelemelerin yapılması, uyuşmazlığın çözümüne herhangi bir etkisi olmayan gereksiz incelemelerin yapılmaması ve bu mahiyetteki bilgilerin dosyaya girmemesi sağlanmış olacaktır.

İkinci fıkraya eklenen cümleyle, hâkimin keşif tutanağına keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemlerini yazacağı hükme bağlanmaktadır. Hâkimin keşif konusu ve mahalline ilişkin gözlemlerini keşif tutanağına aktarması, keşfi yapan hâkimin veya daha sonra dosyayı ele alacak hâkim ya da hâkimlerin bilirkişi raporunu denetlemesini kolaylaştıracaktır. Öte yandan bu düzenleme toplu mahkemelerde keşfe katılmayan hâkimlerin keşif konusu ve mahalli hususunda aydınlatılmasını sağlayacaktır. Bu sayede keşif konusu ve mahallini görmeyen ve kanun yolu incelemesinde kararı denetleyen hâkimlerin yapacakları inceleme kolaylaşacaktır.

Madde 27- Maddeyle, Kanunun Beşinci Kısımının İkinci Bölümüne “hükümün tamamlanması”na ilişkin 305/A maddesi eklendiğinden bölüm başlığı buna uygun olarak düzeltilmektedir.

Madde 28- Maddeyle, Kanuna 305/A maddesi eklenmektedir. Uygulamada, esas hakkında hüküm verildikten sonra çeşitli sebeplerden dolayı taleplerden bir veya birkaçı hakkında karar verilmediği görülmektedir. Kanunun mevcut hükümlerine göre, dava konusu olup talepte yer alan ancak hükümden yer verilmeyen bir hususun hükme eklenmesi ancak kanun yolunda ileri sürülebilmektedir. Düzenlemeyle, nihai kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde tarafların başvurusu şartıyla yargılamada ileri sürülen veya mahkemece kendiliğinden hükme geçirilmesi gereken ancak hüküm verilmeyen talepler hakkında mahkemece ek karar verilmesi açıkça hüküm altına alınmaktadır. Bu kararlara karşı kanun yoluna başvurulabilecektir.

Madde 29- Maddeyle, Kanunun 306 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, teklifle Kanuna eklenen 305/A maddesiyle hükmün tamamlanması kurumu getirildiğinden bu düzenlemeye uyum sağlanmaktadır.

Madde 30- Maddeyle, Kanunun 310 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddeye eklenen ikinci fıkrada feragat veya kabulün, ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince hükmün verilmesinden, bir başka ifadeyle anılan mahkemelerin dosyadan el çekmelerinden sonra yapılması hali düzenlenmektedir. Bu durumda hüküm aleyhine taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, hükmü veren ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek bir karar verileceği ve dosyanın kanun yolu incelemesi için ilgili merciye gönderilmeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrada ise feragat veya kabulün dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılması halinde Yargıtay'ın temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye göndermesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır. Düzenlemeyle, mevcut hükümden kaynaklanan ve feragat veya kabulün hükmün verilmesinden sonra gerçekleşmesi halinde yapılan farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Yargıtay'ın, davaya son veren taraf işlemleri olan feragat ve kabulün kanun yolu süresi içinde yapılması halinde, hükmü veren mahkemenin davadan el çekmiş olması sebebiyle dava hakkında bir karar veremeyeceği, dosyanın temyiz incelemesi için Yargıtay'a gönderilmesi gerektiği şeklindeki içtihadı ile feragat veya kabulün dosya Yargıtay'da iken yapılması halinde kararın bozularak gerekli kararın verilmesi için dosyanın hükmü veren mahkemeye gönderilmesi yönündeki içtihadından kaynaklanan usul ekonomisine aykırılığın da önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Madde 31- Maddeyle, Kanunun 314 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kanunun sulhun zamanını düzenleyen 314 üncü maddesine, Teklifte Kanunun 310 uncu maddesine eklenen fıkralarla uyumlu olmak üzere ve aynı gerekçelerle iki fıkra ilave edilmektedir.

Madde 32- Maddeyle, Kanunun 317 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, ek cevap süresinin hangi andan başlayacağı hususu açıkça düzenlenmektedir. Uygulamada cevap dilekçesinin iki haftalık süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, davalının ek süre talebinde bulunması halinde verilecek ek sürenin başlangıç tarihi konusunda uygulamada duraksama bulunmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, ek sürenin iki haftalık cevap süresinin son gününden itibaren işlemeye başlayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 33- Maddeyle, Kanunun 323 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda celse harcı yargılama giderleri kapsamında çıkarılmaktadır. Zira 492 sayılı Harçlar Kanununun 12 nci maddesinde, usul işleminin ertelenmesine sebebiyet veren tarafların veya vekillerinin celse harcının mükellefi olduğu düzenlenmiştir. Buna göre celse harcı bir yargılama gideri olmayıp yaptırım olarak ilgili tarafa yükletilen bir mükellefiyettir. Oluşan tereddütlerin giderilmesi amacıyla, celse harcı yargılama giderleri arasından çıkarılmaktadır. Bu kapsamda birinci fıkranın (a) bendinde yer alan celse harcı kaldırılmakta ve bunun yerine başvurma harcı eklenmektedir. Düzenlemeyle, başvurma harcının yargılama gideri olduğu açıklığa kavuşturulmakta ve uygulamada oluşan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 34- Maddeyle, Kanunun 331 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, maddenin ikinci fıkrasında yer alan “veya gönderme” ibareleri, Teklifte Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin yürürlükten kaldırılmasının zorunlu bir sonucu olarak madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 35- Maddeyle, Kanunun istinaf yoluna başvurulabilen kararları düzenleyen 341 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklikler yapılarak istinafin kapsamı genişletilmektedir.

Mevcut durumda ihtiyati tedbir talebinin reddi kararına ve yokluğunda tedbir kararı verilenin itirazı üzerine verilen karara karşı istinaf yolu açık olup yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati tedbir kararı verilen tarafın bu karara karşı doğrudan veya itiraz üzerine istinaf kanun yoluna başvurma hakkı bulunmamaktadır. Teklifte, 391 inci maddede yapılan değişiklikle yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati tedbir kararı verilen tarafa da bu karara karşı doğrudan istinaf kanun yoluna başvurma imkânı tanınmaktadır. Yine Teklifte, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 258 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, kendisi dinlenerek aleyhine ihtiyati haciz kararı verilen tarafın istinaf kanun yoluna başvurabileceği düzenlenmektedir. Bu kapsamda 341 inci maddenin birinci fıkrası revize edilmekte ve istinaf kanun yoluna başvurma imkânını veren bu hal metne işlenmektedir. Yapılan değişiklikle özetle, aleyhine ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz kararı verilen taraf; bu karar yüzüne karşı verilmişse doğrudan istinaf kanun yoluna başvurabilecek; yokluğunda verilmişse öncelikle kararı veren mahkemeye itiraz edebilecek ve itirazın reddi durumunda istinaf kanun yoluna başvurabilecektir.

Madde 36- Maddeyle, Kanunun duruşma yapılmadan verilecek kararlara ilişkin 353 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Birinci fıkranın (a) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan “delillerin hiçbirini toplanmadan” ve “deliller hiç değerlendirilmeden” ibarelerinin uygulamada düzenlemenin amacına uygun olmayan bir yorumla hatalı uygulamalara ve bir takım sorunlara sebebiyet verdiği müşahede edilmiştir. Yapılan düzenlemeyle, “delillerin hiçbirini toplanmadan” ibaresi “uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış” şeklinde, “deliller hiç değerlendirilmeden” ibaresi ise “uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin değerlendirilmemiş olması” şeklinde değiştirilmektedir. Yine bende “talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması” hali de eklenmektedir. Düzenlemeyle, söz konusu hatalı uygulamaların ve sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Birinci fıkranın (b) bendinin (3) numaralı alt bendinin mevcut halinde yargılamada bulunan eksikliklerin duruşma yapılmaksızın tamamlanması halinde “başvurunun esastan reddine” karar verilebilmesi imkanı bulunmamaktadır. Düzenlemeyle eksikliğin duruşma yapılmaksızın giderilmesi neticesinde başvurunun esastan reddine kanaat getirilmiş olması halinde bu yönde karar verilmesi imkanı getirilmektedir.

Madde 37- Maddeyle, Kanunun 356 ncı maddesinde yapılan değişiklikle istinaf yargılamasında incelemenin duruşmalı olarak yapılması halinde bölge adliye mahkemesinin vereceği kararlar açıkça düzenlenmektedir. Kanunun 352 ve 353 üncü maddelerinde istinaf incelemesinin duruşmasız olarak yapılacağı haller düzenlenmiştir. Bu haller haricinde bölge adliye mahkemesi istinaf incelemesini duruşmalı olarak yapacaktır. Bölge adliye mahkemesinin incelemenin duruşmalı olarak yapılmasına karar vermesinden sonra 352 nci veya 353 üncü maddelerde belirtilen hallerin mevcudiyetinin tespiti halinde ne şekilde karar vereceği konusunda Kanunun mevcut halinde açık bir hüküm bulunmamaktadır. Uygulamada duruşma açılmasından sonra istinaf başvurusunun esastan reddi kararı ile 352 nci ve 353 üncü maddelerdeki hallerde gerekli kararların verilip verilemeyeceğine ilişkin tereddütler oluştuğundan bölge adliye mahkemeleri arasında çelişkili kararlar verilmektedir. Uygulamanın yeknesaklaştırılması ve durumun açıklığa kavuşturulması için 356 ncı maddeye ikinci fıkraya eklenmekte ve madde başlığı da buna uygun olarak değiştirilmektedir. Düzenlemeyle, incelemenin duruşmalı olarak yapılmasına karar verilmesinden sonra 352 ve 353 üncü maddeler de dahil olmak üzere bölge adliye mahkemesinin başvurunun esastan reddine karar vermesine açıkça imkan sağlanmaktadır. Böylelikle; bölge adliye mahkemesi istinaf yargılamasının her aşamasında istinaf incelemesinin gerektirdiği her türlü kararı verebilecektir.

Madde 38- Maddeyle, Kanunun 358 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

358 inci maddenin birinci fıkrasına göre; taraflara, usulüne uygun olarak çağrıldıkları duruşmaya gelmeseler bile tahkikatın yokluklarında yapılarak karar verileceği, ayrıca istinaf yoluna başvuran tarafa; tahkikat için bölge adliye mahkemesince belirlenen gideri avans olarak yatırması gerektiği açıkça ihtar edilmektedir. Mevcut hükme göre, bölge adliye mahkemesince belirlenen giderin avans olarak duruşma gününe kadar yatırılması mümkündür. Giderin duruşma gününe kadar yatırılıp yatırılmayacağı bilinmeyeceğinden, giderin yatırılmaması halinde bölge adliye mahkemesi duruşma gününe kadar hiçbir tahkikat işlemi yapamamakta ve bu durum istinaf yargılamasının uzamasına neden olmaktadır. Düzenlemeyle; belirlenen giderin, bu konudaki ihtarın tebliği tarihinden itibaren iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde yatırılabilceği hüküm altına alınmaktadır. Böylece bölge adliye mahkemesinin, duruşmadan önce bazı tahkikat işlemlerini yapabilmesi ve duruşmaya eksiksiz olarak hazırlanabilmesi mümkün hale getirilerek istinaf yargılamasının hızlı ve etkin bir şekilde yapılması sağlanmış olacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasının mevcut lafzı; istinaf yoluna başvuranın, gideri avans olarak yatırmasına rağmen duruşmalara gelmemesi halinde, tahkikata devam edilemeyeceği ve dosyanın mevcut durumuna göre karar verileceği anlamının çıkarılmasına müsaittir. Ancak, Kanun bir bütün olarak değerlendirildiğinde, giderin avans olarak yatırıldığı durumlarda, istinafa başvuran duruşmaya katılmasa bile, istinaf mahkemesinin başvuranın yokluğunda tahkikat işlemlerini yaparak incelemeyi sonuçlandırması daha uygun olacaktır. Bölge adliye mahkemelerinin genel uygulaması da bu yönde olmakla birlikte, uygulamada bu konuda tereddütler de yaşanmaktadır. Düzenlemeyle maddenin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak istinaf kanun yoluna başvuran tarafın, belirlenen gideri avans olarak yatırması halinde, duruşmaya gelmesi dahi bölge adliye mahkemesinin tahkikatı tamamlayarak sonuca göre karar vereceği açıkça hüküm altına alınmaktadır. Böylece, birinci fıkradaki ihtarın içeriği ile uyum sağlanarak üçüncü fıkranın lafzından kaynaklanan tereddütler giderilmektedir.

Madde 39- Maddeyle, Kanunun 359 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla, istinaf talebinin esastan reddine karar verilmesi halinde, bölge adliye mahkemesi, kararında, ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebilecektir. Böylece istinaf sebepleriyle sınırlı inceleme yapan bölge adliye mahkemesinin belirtilen fıkraya göre verdiği kararların gerekçesinde istinaf sebeplerini karşılaması ve bu kapsamda bir gerekçe yazması yeterli olacaktır. Zira istinaf talebinin reddi kararıyla ilk derece mahkemesinin gerekçeli kararı doğrulanmış olacaktır. Bu şekilde hukuki güvenlik açısından gerekli olmayan unsurları kararında göstermek zorunluluğundan kaynaklanan emek ve zaman kaybı önlenecektir.

Uygulamada bölge adliye mahkemesince verilen kararların resen tebliğ edilip edilmeyeceği hususunda tereddüt oluşmuştur. Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, oluşan tereddütlerin giderilmesi için bölge adliye mahkemesince verilen kararların resen tebliğ edileceği açıkça ifade edilmiştir. Buna göre bölge adliye mahkemesinin, verildiği anda kesin olan kararları ilk derece mahkemesince, temyizi kabil kararları ise kararı veren bölge adliye mahkemesince resen tebliğe çıkarılacaktır.

Madde 40- Maddeyle, Kanunun 362 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Birinci fıkranın (c) bendinde yapılan değişiklikle, Kanunda terim birliğini sağlamak amacıyla “merci tayinine” ibaresi “yargı yeri belirlenmesi” şeklinde düzeltilmektedir. Ayrıca ilk derece mahkemelerinin yetkiye ve göreve ilişkin kararları hakkındaki hükmün lafzı düzeltilerek oluşan tereddütler giderilmektedir.

Kanunun 353 üncü maddesinde bölge adliye mahkemelerinin hangi hallerde duruşma yapmadan karar vereceği düzenlenmiştir. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren durumlarda bölge adliye mahkemesi, kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği başka bir yer mahkemesine ya da görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar vermektedir. Hükümden anlaşılacağı üzere bölge adliye mahkemelerinin Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren kararları kesindir. Fıkraya eklenen yeni (g) bendiyle, 353 üncü madde hükmü ile uyum sağlanarak kanunun bütünlüğünün korunması amacıyla 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararların temyiz edilemeyeceği açıkça hüküm altına alınmaktadır.

Madde 41- Maddeyle, Kanunun ihtiyati tedbir talebini düzenleyen 390 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bir uyuşmazlıkta yabancı bir devlet mahkemesinin veya yabancı bir hakem veya hakem kurulunun görevli ve yetkili olması, o uyuşmazlığın esası bakımından Türk mahkemelerinin milletlerarası yetkisini ortadan kaldırmaktadır. Buna bağlı olarak uygulamada, esas hakkında yabancı bir mahkemenin veya yabancı bir hakem veya hakem kurulunun görevli ve yetkili olduğu hallerde, Türk mahkemelerinin, esas hakkında yetkili mahkeme olmadıkları gerekçesiyle ihtiyatî tedbir talepleri bakımından kendilerini yetkili görmedikleri kabul edilmektedir. Yabancı mahkemelerde açılan davalar veya yabancı ülkelerde yürütülen tahkim yargılamalarında, Türk mahkemelerinin tedbir kararı veremeyeceği yönündeki sonuç, yargılama hukukunun amaçları ile bağdaşmamaktadır. Yabancılık unsurlu işlemlerin taraflarına ihtiyati tedbir korumasının sağlanması, bizatihi hukukun gayesi içindedir.

Diğer taraftan ihtiyatî tedbir kararları, geçici nitelikte bir hukuki koruma sağladığından, yabancı mahkemelerde veya hakem heyetlerince verilen ihtiyatî tedbir kararlarının tanınması ve tenfizi de mümkün değildir. Bu durumda, esas davaya bakmakta olan yabancı mahkemenin veya hakemin ya da hakem heyetinin, Türkiye'deki mal ve alacaklarla ilgili olarak vereceği tedbir kararı, Türkiye'de bir etkiye sahip olmayacak ve dolayısıyla yabancı mahkeme veya hakem heyetindeki davanın nihaî hedefi bakımından davacıya bir koruma sağlamayacaktır. Düzenlemeyle, esas hakkında yabancı bir devlet mahkemesinin veya hakemin ya da hakem kurulunun görevli ve yetkili olması halinde, ihtiyati tedbir istemine konu hak veya şeyin bulunduğu yerdeki Türk mahkemelerinden ihtiyati tedbir talep edileceği hükmü bağlanmaktadır.

Madde 42- Maddeyle, Kanunun ihtiyati tedbir kararını düzenleyen 391 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Kanunun 391 inci maddesinde ihtiyati tedbir kararında bulunması gereken hususlar açıkça belirlenmiştir. Buna göre tedbirin, açık ve somut olarak hangi sebebe ve delillere dayandığı verilecek ihtiyati tedbir kararında belirtilecektir. Ancak ihtiyati tedbir talebinin reddi kararına ilişkin açık bir hüküm bulunmamakta, bu husus uygulamada tedbir talebinin reddi kararlarının gerekçesiz olarak verilmesine neden olmaktadır. Yapılan değişiklikle, ihtiyati tedbir talebinin reddine ilişkin kararın da gerekçeli olacağı hükmü bağlanarak bu konuda yaşanan sorun giderilmektedir.

Kanunun 394 üncü maddesinde karşı taraf dinlenmeden verilen ihtiyati tedbir kararlarına karşı, öncelikle kararı veren mahkemeye itiraz edilebileceği, itirazın reddi halinde kanun yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak yüzüne karşı aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen tarafın, bu karara karşı itiraz veya kanun yoluna başvurma imkânını düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum hakkaniyete aykırı ve hak arama hürriyetini ihlal eden uygulamalara sebebiyet vermektedir. Düzenlemeyle, yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati tedbir kararı verilen tarafa da kanun yoluna başvurma imkânı tanınarak yaşanan sorunların önlenmesi amaçlanmaktadır. Düzenleme, Teklifte değiştirilen 341 inci maddeyle de uyumludur.

Madde 43- Maddeyle, Kanunun 393 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmasını talep etme süresinin, kararın tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden itibaren işlemeye başlayacağı hüküm altına alınmaktadır. Mevcut durumda, ihtiyati tedbir kararının uygulanmasını talep etmek için öngörülen bir haftalık süre, ihtiyati tedbir kararının verildiği tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır. Bu hüküm özellikle dava açılmadan önce veya celse arasında dosya üzerinden ya da istinaf incelemesinde yine dosya üzerinden ihtiyati tedbire karar verilmesi hallerinde, kararın geç öğrenilmesi nedeniyle hak kayıplarının yaşanmasına neden olmaktadır. Düzenlemeyle, ihtiyati tedbir kararının uygulanmasının, bu kararın tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde talep edileceği hüküm altına alınarak, ihtiyati tedbir kurumundan beklenen faydanın daha etkin bir şekilde sağlanması ve hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 44- Maddeyle, Kanunun ihtiyati tedbir kararına karşı itirazı düzenleyen 394 üncü maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklenmektedir. İhtiyati tedbir kararının uygulanması sırasında ihtiyati tedbirin şartlarına, mahkemenin yetkisine ve teminata ilişkin olarak yapılan itirazların, dava açılmayan ancak ihtiyati tedbir kararını veren mahkemeye mi yoksa esas hakkında dava açılan mahkemeye mi yapılacağı konusunda Kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Uygulamada genellikle ihtiyati tedbir kararını veren mahkemede esas hakkındaki yargılamaya görülmektedir. Özellikle dava açıldıktan sonra ihtiyati tedbire yönelik itirazların esas davaya bakmayan mahkemeye incelenmesinde bir hukuki yarar bulunmamaktadır. Oluşan tereddütlerin giderilmesi ve dava açıldıktan sonra esas yargılamayı yapan mahkemenin ihtiyati tedbir kararına yapılan itirazları da inceleyebilmesi amacıyla, esas hakkında dava açıldıktan sonra itirazlar hakkında bu davaya bakan mahkemeye karar verileceği hükmüne bağlanmaktadır.

Madde 45- Maddeyle, Kanunun 397 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle, Kanunun 390 ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, esas hakkında yabancı bir devlet mahkemesinin, hakemin veya hakem kurulunun görevli ve yetkili olması halinde, ihtiyati tedbir kararının uyuşmazlığın esas bakımından görevli veya yetkili Türk mahkemesinden talep edilebileceği hükmüne bağlanmaktadır. Bu düzenlemenin tabii bir sonucu olarak, Türk mahkemesinden alınan ihtiyati tedbir kararının etkisinin yabancı devlet mahkemesi veya hakem yargılamasının sonuna kadar devam edebilmesi için Türk mahkemesince verilen ihtiyati tedbir kararını tamamlayan işlemlerin ne şekilde yapılacağı hususunun da düzenlenmesi gerekmektedir. Maddeye eklenen fıkrayla, tedbir talep eden, ihtiyati tedbir kararının uygulanmasını talep ettiği tarihten itibaren bir ay içinde esas hakkındaki davasını yabancı devlet mahkemesi, yetkili hakem veya hakem kurulu nezdinde açmak ve davayı açtığına ilişkin evrakı tedbir kararını uygulayan memura ibraz etmek zorundadır. Aksi hâlde Türk mahkemesince verilen tedbir kararı kendiliğinden kalkacaktır.

Madde 46- Maddeyle, Kanunun 398 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi, Anayasa Mahkemesinin 11/7/2018 tarihli ve 2018/1 E. 2018/83 K. sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Maddeyle, iptal kararında belirtilen gerekçeler doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Bu kapsamda; ihtiyati tedbire muhalefet teşkil eden eylemlere ilişkin yargılama usulü, şikâyet olunanın hakları, yargılama sonucunda verilecek karar türleri, karara karşı itiraz süresi ve itiraz merci, kararın kesinleşmesi durumunda infazı yerine getirecek makam ve cezanın düşeceği hâllere ilişkin usul ve esaslar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir.

Madde 47- Maddeyle, Kanunun 402 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddeye eklenen fıkrayla, delil tespitinin yapılmasından sonra tespit tutanağı ve varsa bilirkişi raporunun bir örneğinin mahkemeye karşı tarafa resen tebliğ olunacağı düzenlenmektedir. Böylece hem mahkemeye yapılan delil tespiti işlemiyle ilgili olarak tarafların bilgi sahibi olması sağlanacak hem de fıkrada düzenlenen konularda açık bir hüküm bulunmamasından kaynaklanabilecek sorunlar giderilebilecektir.

Madde 48- Maddeyle, Kanunun hakem kararının şekli, içeriği ve saklanması düzenleyen 436 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, bir tahkim kurumu bünyesinde yapılan tahkim yargılamalarında hakem tarafından verilen kararın, hakem veya hakem kurulu başkanına ilave olarak ilgili tahkim kurumu tarafından da taraflara bildirilebilmesine imkân verilmektedir.

Madde 49- Maddeyle, Kanunun 440 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında hakem kararının düzeltilmesi, yorumlanması veya tamamlanması hallerinde ek hakem ücreti ödenmeyeceği düzenlenmiştir. Değişiklikle, bu kuralın aksinin taraflarca kararlaştırılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 50- Maddeyle, Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ibare değişikliği yapılmaktadır.

26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla, 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa istinaf kanun yoluna ilişkin hükümler dercedilmiş ve bu kapsamda tashihi karar yoluna ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Kanunun geçici 3 üncü maddesinde, istinaf kanun yolu incelemesine ilişkin hükümlerin, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçeceği tarihe kadar uygulanmayacağı ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı düzenlenmektedir.

Geçici 3 üncü maddede, 2016 yılında yapılan değişiklikle bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerinin uygulanması ilkesi kabul edilmiştir. Bu düzenlemeyle bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında istinaf yolunun uygulanmaması; temyiz ve tashihi karar yolunun uygulanması amaçlanmıştır. Bölge adliye mahkemelerinin göreve başladığı tarihten sonra verilen kararlar hakkında ise istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulabilecek; tashihi karar kanun yolu mülga kılındığı için bu yola başvurulamayacaktır.

İlk derece mahkemesinin yargılamanın yenilenmesi talebi konusunda verdiği karar da diğer kararlar gibi kanun yolu incelemesine tabidir. Bu kararların da geçici 3 üncü madde kapsamında bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce veya sonra verilmesine göre tabi olacağı kanun yolu değişecektir. Bir başka ifadeyle, yargılamanın yenilenmesi talebi hakkında ilk derece mahkemesince verilen kabul veya ret kararı, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilmişse temyiz ve tashihi karar yoluna; sonra verilmişse istinaf ve temyiz yoluna tabi olacaktır.

Geçici 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında 1086 sayılı Kanunun 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı belirtilmiştir. 427 ilâ 444 üncü maddeler temyiz ve tashihi karar kanun yoluna ilişkin hükümleri; 445 ilâ 454 üncü maddeler ise yargılamanın yenilenmesine ilişkin hükümleri içermektedir. 6100 sayılı Kanun 1/10/2011 tarihinde yürürlüğe girerken yargılamanın yenilenmesine ilişkin hükümler de sevk etmiştir. 1/10/2011 tarihinden bölge adliye mahkemelerinin göreve başladığı tarihe kadar geçen sürede vaki yargılamanın yenilenmesi taleplerinin 6100 sayılı Kanun hükümleri uyarınca değerlendirileceği kuşkusuzdur. Ancak bu yargılama sonucunda verilen kararın tabi olduğu kanun yolu anlamında geçici 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında kıstas alınan tarih önem arz etmektedir. Yoksa bu yargılamanın 6100 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yapılacağı konusunda kuşku bulunmamaktadır.

Madde 51- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 258 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 ve 391 inci maddelerinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla ve aynı gerekçelerle yapılan bu değişiklikle, ihtiyati haciz kararlarının gerekçeli olarak verilmesi öngörülmekte ve yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati haciz kararı verilen tarafın da istinaf kanun yoluna başvurulabilmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 52- Maddeyle, 2577 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına ibare eklenmektedir. 2577 sayılı Kanunda dava dosyasının taraflarca ve ilgililerce incelenmesi usulüyle ilgili açık hüküm bulunmamaktadır. Düzenlemeyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun “Dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi” başlıklı 161 inci maddesinin idari davalar hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 53- Maddeyle, 3402 sayılı Kanuna madde eklenmektedir. Uygulamada; kadaströ mahkemesinin veya otuz günlük askı ilan süresinden sonra, kadaströ öncesi nedene dayalı olarak açılan davalarda genel mahkemelerin verdiği kararlar ile orman kadaströsuna ilişkin davalarda bu mahkemelerce verilen kararların miktar veya değerine göre istinaf veya temyiz kanun yoluna tabi olup olmadığıyla ilgili tereddüt bulunmaktadır. Düzenlemeyle, oluşan tereddütlerin giderilmesi amacıyla bu davalarda verilen kararların miktar veya değeri dikkate alınmaksızın istinaf veya temyiz incelemesine açık olduğu hükme bağlanmaktadır.

Madde 54- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun hukuk mahkemelerinin kuruluşunu düzenleyen 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Fıkarda yapılan birinci değişiklikle, ticaret mahkemelerinde tek hâkimle görülebilen dava ve işlerin parasal sınırı “üç yüz bin” Türk lirasından “beşyüz bin” Türk lirasına çıkarılmaktadır.

Maddenin mevcut üçüncü fıkrasında, asliye ticaret mahkemelerinin heyet halinde bakacakları işler ile bu mahkeme üyelerinin tek başına bakacakları işler belirtilmiştir. Bu hükme göre, asliye ticaret mahkemelerinin heyet halinde göreceği davaların “tüm yargılama safhaları”nın heyetçe yürütülmesi ve sonuçlandırılması da düzenlenmiştir. Düzenlemeyle, ticaret mahkemelerinin heyetçe yürüteceği iş ve davalarda mahkeme başkanına, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere üyelerden birini naip hakim olarak görevlendirebilmesine imkan verilmektedir. Mahkeme başkanı keşif yapılması, bilirkişi incelemesi yapılması, tanığın bulunduğu yerde veya mahkemede dinlenmesi gibi bazı tahkikat işlemlerini belirleyerek bu işlemlerin üye hâkimlerden birine yaptırılmasına karar verebilir. Bu durumda o üye, naip hâkim olarak nitelenir ve naip hâkim sadece görevlendirildiği tahkikat işlem ya da işlemlerini yapar. Naip hâkim, görevlendirildiği tahkikat işlemini tamamladığında, dosyayı, tahkikata devam edilmek üzere heyete tevdi eder.

Madde 55- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan hukuk mahkemelerinin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenebilecektir. Bu yetkiyi sadece büyükşehir belediyesi bulunan iller bakımından düzenleyen ikinci fıkra yürürlükten kaldırılarak yetkinin, tüm iller için kullanılabilmesi amaçlanmaktadır. Böylece hem büyükşehir statüsündeki illerde hem de diğer illerdeki hukuk mahkemelerinde ihtisaslaşmanın sağlanması hedeflenmektedir.

Madde 56- Maddeyle, 5684 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin onaltıncı fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Kanunun mevcut hükmünde hakem tarafından verilen kararın aslının, dosya ile birlikte Sigorta Tahkim Komisyon Müdürünce Komisyonun bulunduğu yerdeki görevli mahkemeye gönderileceği ve mahkemece saklanacağı düzenlenmiştir. Hakemlerce yılda yaklaşık yüz bin kararın verildiği dikkate alındığında dosyanın mahkemelerce saklanması, gereksiz emek ve mesai sarfına neden olduğundan değişiklikle, dosyanın Komisyonca saklanması kabul edilmektedir.

Madde 57- Maddeyle, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa madde eklenmektedir. Uygulamada sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da Güvence Hesabından talep edilecek tazminat alacağı kapsamında hak sahibi olanlardan veya bunların mirasçılarında alınan vekâletname, temsil

yetkisi veya alacağın temlikıyla, tazminat alacağıyla ilgili işlemler yapılmaktadır. Bu işlemlerin çoğu zaman ehil olmayan kişiler vasıtasıyla yapılması neticesinde hak sahipleri, tazminat alacaklarına tam olarak kavuşamamakta ve buna bağlı olarak hak kayıpları meydana gelebilmektedir. Hükümle, hukuki işlem güvenliği sağlanarak hak sahiplerinin korunması amaçlanmakta ve tazminat alacaklarının takibini yapabilecek kişiler belirlenmektedir. Buna göre tazminat alacağı; alacaklı tarafından bizzat, alacaklının kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat vekâlet verdiği avukatı ya da alacaklının bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya avukatı vasıtasıyla takip edilebilecektir. Bu takip yetkisi, sadece sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar yada Güvence Hesabı nezdinde yapılacak işlemleri kapsamaktadır. Tazminat alacağı sadece hak sahibine veya avukatına ödenebilecektir. Ayrıca tazminat alacağı birinci fıkrada belirtilen kişiler dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemeyecektir.

Madde 58- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ticari davalarda uygulanan basit yargılama usulüne ilişkin parasal sınır “yüzbin” Türk lirasından “beşyüz” bin Türk lirasına çıkarılmaktadır.

Madde 59- Maddeyle, 6502 sayılı Kanuna 73/A maddesi eklenmektedir. Düzenlemeyle dava şartı arabuluculuğa tabi uyuşmazlıkların kapsamı genişletilmektedir. Buna göre, tüketici hakem heyetlerinin görevi kapsamında olmayan ve doğrudan tüketici mahkemelerinde açılması gereken davalarda dava şartı arabuluculuk usulünün uygulanması kabul edilmektedir. Ancak tüketici hakem heyeti kararlarına yapılan itirazlar, 73 üncü maddenin altıncı fıkrasında belirtilen davalar, 74 üncü maddede belirtilen davalar ile tüketici işlemi mahiyetinde olan ve taşınmazın aynından doğan uyuşmazlıklarda dava şartı arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

İkinci fıkrayla, tüketicinin korunması amacıyla, geçerli bir mazeret göstermeksizin arabuluculuk görüşmelerine katılmayan tarafın son tutanakta belirtileceği ve bu tarafın, davada lehine karar verilmiş olsa bile, yargılama giderinin tamamını ödemeye mahkûm edileceğine dair 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin onbirinci fıkrası hükmünün tüketici aleyhine uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya tarafların anlaşmaları ya da anlaşamamaları halinde tüketicinin ödemesi gereken arabuluculuk ücretinin tüketicilere ilave yük getirmemesi amacıyla Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı ve arabuluculuk ücretinin iki saatlik ücret tutarını geçmeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, tarafların dava şartı olarak arabuluculuk kapsamında anlaşmaması nedeniyle açılan davanın tüketici lehine sonuçlanması halinde Adalet Bakanlığı tarafından karşılanan arabuluculuk ücretinin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedileceği düzenlenmektedir.

Madde 60- Maddeyle, 6502 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Teklifte, Kanuna eklenen madde dikkate alınarak geçiş hükmü düzenlenmektedir.

Madde 61- Maddeyle, 6769 sayılı Kanunun 156 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Birinci fıkrayla, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesinin Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hakimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulacağı ve bu mahkemelerin yargı çevresinin, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla; fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemelerinin kurulmadığı yerlerde ise bu mahkemelerin görev alanına giren dava ve işlere asliye hukuk veya asliye ceza mahkemelerince bakılacağı, bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresinin de il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirleneceği hüküm altına alınmaktadır. Bu düzenlemeler, Kanunda belirtilen dava ve işlere tüm yurttan uzman hâkimler tarafından bakılmasına hizmet edecektir.

Madde 62- Yürürlük maddesidir.

Madde 63- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

8/6/2020

Esas No: 2/2735

Karar No: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735)” 20/3/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanvekili Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 3/6/2020 ve 4/6/2020 tarihli toplantılarında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay, Danıştay, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Sema Taşpınar Ayvaz ile İstanbul Medipol Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Serdar Kale’nin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Balıkesir Milletvekili Belgin Uygur, Giresun Milletvekili Sabri Öztürk ile İstanbul Milletvekili Abdullah Güler özel sözcü seçilmişlerdir.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun bazı hükümleri yürürlüğe girdiğinden günümüze kadar eleştirilmiş ve daha hızlı ve daha etkin yargılama bakımından çeşitli görüşler ortaya konmuştur. Getirilen düzenleme, Yargıtay içtihatları, mahkeme kararları ve akademisyenler tarafından dile getirilen bu eleştiri ve önerilerin Yargı Reformu Strateji Belgesinin temel amaçlarından biri olan “Hukuk Yargılamasının Sadeleştirilmesi ve Etkinliğinin Artırılması” başlığı kapsamında adaletin tesisi, yargıda etkinliğin ve verimliliğin artırılması ve yargılamaların makul sürede tamamlanması amacıyla bugüne kadar gerçekleştirilen reformların devamı niteliğinde, reform niteliğinde bir düzenlemedir. Bugüne kadar ki reform süreçlerinin en önemli unsurlarından ve en kapsamlı değişikliklerinden biri şüphesiz istinaf mahkemeleridir ve işin esası hakkında karar verme yetkisi yönüyle adalete erişim açısından çok önemli bir işlev görmektedirler. İlk derece mahkemelerin iş yükü fazlalığı ve uzun yargılamaların yargıya olan güveni azalttığı da herkesin bilgisi dâhilindedir. Bu yönüyle, uygulamadaki tespitler ve ortaya çıkan görüşler dikkate alınarak istinaf hükümlerinin gözden geçirilmesine ilişkin hususlar metinde yer almıştır. Yine bu kapsamda belirsiz alacak davası, ihtiyati tedbir, feragat, sulh ve kabul, tebligat, delil tespiti, heyetli mahkemelerin çalışma usulü gibi hukuk yargılaması ile ilgili pek çok müessesenin revize edilmesine ilişkin önemli değişikliklere yer verilmiştir.

Teklif, hazırlık süreci bakımından uzun bir geçmişe sahiptir ve detaylı bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu süreçte çok sayıda uygulayıcı, ilgili kamu kurum ve kuruluşu ile akademisyenlerin görüşüne başvurulmuştur. Dolayısıyla ilgili paydaşların görüşünün alınmaması veya alelacele hazırlanması gibi bir durum kesinlikle söz konusu değildir.

Hukuk yargılamasında ön planda olan kişisel menfaatlerdir ve taraf iradeleri ön plandadır. Getirilen düzenlemede bu esaslar gözetilerek, birçok ülke düzenlemeleriyle benzer şekilde ailenin korunması ve çocuğun üstün yararı ilkesinin gözetilmesi gereken davalar, babalık ve ticari sırrı ilgilendiren davalar

gibi kişisel hakların korunması için önem arz eden davalar bakımından duruşmaların aleniyetine istisna getirilmektedir. Düzenleme Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6'ncı maddesinde yer alan “*Karar aleni olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veyahut, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemeye bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir.*” hükmüyle de uyumludur ve Anayasaya aykırı bir husus barındırmamaktadır.

Mahkemelerin fiili engel ve güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içerisinde başka bir yerde yapılmasına karar verebileceğine ilişkin düzenleme, çok taraflı davalarda yüz yüzelik ilkesi ve adil yargılanma hakkı kapsamında uygulamadan gelen taleplerin neticesidir. Burada yapılan kesinlikle bir dava nakli değildir; aynı il içerisinde duruşma nakli söz konusudur.

Belirsiz alacak davası, davanın açıldığı tarihte alacağın kesin olarak belirlenemediği hâllerde kişilerin menfaatlerini korumak amacıyla getirilmiş faydalı, uygulamada da çok ilgi görmüş bir dava türüdür. Ancak uygulamada çok kolay bir şekilde belirsiz alacak davası açma isteği ön plana çıkmış ve hangi davaların bu kapsama girdiği ve özellikle davacının alacağının miktar veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anın tespitine yönelik sorunlar ve tartışmalar ortaya çıkmıştır. Düzenlemeyle, alacağın kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğunun tespiti mahkeme tarafından yapılacaktır. Hâkim yetkisini kanundan aldığı için bu durum ihsas-ı reye ilişkin “kanunen gerekmediği hâlde görüşünü açıklamış olması” hükmü kapsamında değerlendirilemeyecektir. Bu aynı zamanda 6100 sayılı Kanununun 31'inci maddesindeki aydınlatma görevinin bir gereğidir ve kanunen hâkime yüklenen bir görev niteliğindedir.

Tüketici hakem heyetlerinin görevi kapsamında olan davalar, tüketici hakem heyeti kararlarına yapılan itirazlar, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 73'üncü maddenin altıncı fıkrasında ve 74'üncü maddesinde belirtilen davalar ile tüketici işlemi mahiyetinde olan ve taşınmazın aynından doğan uyuşmazlıklarda dava şartı arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmayacak ve geçerli bir mazeret göstermeksizin arabuluculuk görüşmelerine katılmayan tarafın son tutanakta belirtileceği ve bu tarafın, davada lehine karar verilmiş olsa bile, yargılama giderinin tamamını ödemeye mahkûm edileceğine dair 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin onbirinci fıkrası hükmü tüketici aleyhine uygulanmayacak ve arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması, tarafların anlaşmaları/anlaşamamaları durumunda arabuluculuk ücreti Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır. Dolayısıyla düzenlemede, tüketicinin korunmasına yönelik tüm mekanizmalar yer almıştır. Getirilen düzenlemeyle tüketici ve üretici dava açmadan önce sorunlarını barışçıl yollarla, temelden, kısa sürede ve az maliyetle arabulucu nezaretinde çözüme imkânına sahip olacaklardır. Bazı tüketici davaları bakımından arabuluculuk dava şartı hâline getirilmekle birlikte taraflar sürece katılma, arabuluculuk yöntemiyle sorunlarını çözme veya çözmek istemediklerinde süreci sonlandırma ve sorunlarını yargı yoluna taşıma konusunda ise serbesttirler. Bu nedenle yargı yolunun kapatılarak hak arama hürriyetinin engellenmesi söz konusu değildir.

Danıştay'ın ihtiyacı dikkate alınarak görevlendirilecek tetkik hâkimleri, mesleklerini icra ettikleri süre zarfında Danıştay'ın kültürü içerisinde tecrübelerini tamamlayabileceklerdir.

İhtiyati tedbir kararına muhalefetin neticesi olarak verilen hapis, ceza hukuku anlamında bir hapis cezası değil, disiplin hapsidir. Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararı hükmün kendisine değil, yargılama usulü, şikâyet olunanın hakları, karara itiraz süreci gibi hükmün uygulanmasında belirliliğe

ilişkindir. Hüküm de, tam olarak Mahkemenin taleplerini karşılayan ve kişi hukukunu güvence altına alınan düzenlemeleri içermektedir. Dolayısıyla kişilerin hukuki güvenliğini sağlayan hükümler açısından düzenlemede bir Anayasaya aykırılık bulunmamaktadır.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Getirilen düzenleme her ne kadar bir reform olarak nitelendirilse de, geçmişte de bir çok kez yargılamanın hızlandırılması vb. amaçlarla reform adı altında düzenlemeler getirilmiş ancak uygulamada sorunların çözümü mümkün olmamıştır. Teklif, bazı olumlu düzenlemeler içermesine karşın bağımsız ve tarafsız yargının tesisi, yargıya güvenin artırılması, hak ve özgürlüklerin korunması, kuvvetler ayrılığının sağlanması ve hâkimlik ve savcılık teminatı gibi temel konularda sorunlar çözüme kavuşturulmadan sık sık yapılan değişikliklerle getirilen bu tür kısmi düzenlemeler, bugüne kadar olduğu şekliyle bundan sonra da yargılamanın hızlandırılması ve diğer konularda yaşanan sorunları gidermeyecektir. Aksine alelacele ve ilgili kurum, kuruluş ve kişilerin görüşleri alınmadan getirilen bu düzenlemelerle mevcut düzenlemelerin sistematığı bozulmakta ve uygulamalar yerleşmeden yeni değişikliklerin yapılması zorunlu hâle gelmektedir.

Anayasanın 141’inci maddesine göre mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır ve ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde duruşmaların kapalı yapılmasına karar verilebilir. Ancak getirilen düzenlemeyle, bu hükme aykırı olarak “yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaati” gibi muğlak, üçüncü bir istisna getirilmektedir. Bilgi edinme ve haber alma hakkını ihlal eden, gelecekte kişiye göre farklı yorumlandığı gerekçesiyle tartışmalara neden olabilecek aleniyet ilkesine aykırı hüküm metinden çıkarılmalıdır.

Mahkemelerin fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına da karar verebileceğine ilişkin hüküm uygulamada, belli bir takım önlemlerle üstesinden gelinebilecek durumlarda kolaylıkla başvuru bir yöntem hâline gelerek tartışmalara neden olabilecektir; bu tür bir düzenlemeye gidilmesine gerek bulunmamaktadır. Düzenleme getirilecekse duruşma nakli, Hâkimler ve Savcılar Kurulu vasıtasıyla yapılmalıdır.

Yeni bir müessese olmasına rağmen belirsiz alacak davası, zamaşımı tehlikesi olmaksızın dava değerini artırma imkânı vermesi yönüyle faydalıdır. Ancak Teklifte getirilen düzenlemeyle müessese; hâkimin tarafa talebini tam ve kesin olarak belirlemesi için süre vermesinin ihsas-ı rey niteliği taşıyıp taşımayacağı, verilen süre nedeniyle davanın olumlu sonuçlanacağı kanaatiyle davacının talebini artırması fakat sonrasında davanın reddi hâlinde ortaya çıkacak sonuçlar, belirsiz alacak davası açılmayacak konularda belirsiz alacak davası açılması durumunda ne olacağı, hâkimin verdiği süreye rağmen dava değerinin artırılmaması durumunda ek dava açılıp açılmayacağı, açılırsa derderstlik/kesin hüküm itirazıyla karşılaşılacağı gibi zaten uygulamada var olan tartışmalı konulara yenilerinin eklenmesiyle daha karmaşık hâle gelebilecektir. Bu haliyle düzenleme en temel sorun olan hangi davaların belirsiz alacak davası olarak nitelendirileceği noktasındaki uygulamada yaşanan tereddütleri de giderecek mahiyette değildir.

Avukatlar yargılamanın bir parçasıdır ve duruşma salonları ile adliye koridorları avukatların çalışma alanlarıdır. Taraf avukatı haricindeki avukatların duruşma salonlarından çıkarılmasına olanak tanıyan hüküm, aleniyet ilkesini ve savunma hakkını ihlal eder nitelikte, mahkeme bakış açısıyla hazırlanmıştır. Hak ihlallerini önleme ve toplumsal davalarda gözlemci olarak önemli görevler ifa eden avukatlar aleyhine olan hüküm metinden çıkarılmalıdır.

Arabuluculuk özü itibarıyla uyuşmazlıkların çözümünde ihtiyari bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir. İş uyuşmazlıkları, ticari uyuşmazlıklar ve yapılmak istenen tüketici uyuşmazlıklarında zorunlu arabuluculuğa ilişkin hükümlerle adeta alternatif bir yargıya doğru gidiş söz konusudur. Bilhassa iş uyuşmazlıklarıyla ilgili uygulamadaki eleştiriler ve sorunlar ortada iken tüketici uyuşmazlıklarında zorunlu arabuluculuk uygulamasının getirilmesiyle Anayasa ile özel olarak hakları teminat alınmış tüketiciler, haklarına tam olarak elde demeyecek, maddi olarak külfet altına girecek ve haklarına ulaşmada zaman kaybına uğrayacaklardır. Özel koruma alanı olan tüketici uyuşmazlıklarında zorunlu arabuluculuğun kabul edilmesi durumunda aynen iş uyuşmazlıklarında olduğu gibi, arabuluculuk sürecinin zayıf tarafı tüketiciler olacak, taraf menfaatleri korunamayacak ve tüketiciler haklarını tam olarak elde edemeyeceklerdir. Tüketici hukukuna vakıf, tüketici mahkemelerindeki hâkim sayısının artırılması, tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve Avukatlık Kanunu ile usul kanunundaki mevcut mekanizmalara işlerlik kazandırılması durumunda tüketici hukukuna ilişkin uygulamadaki birçok sorun çözüme kavuşacak ve bu tür bir düzenlemeye gerek kalmayacaktır.

Mesleki tecrübe edinmemiş hâkimlerin doğrudan Danıştay’da tetkik hâkimi olarak görevlendirilebilmelerine olanak tanınması, ileride görevlendirmelerde suistimallere yol açabilecek ve hali hazırdaki hukuk fakültelerindeki eğitimde dikkate alındığında Danıştay’da görülecek önemli davalarda telafisi zor zararlara neden olabilecektir.

Disiplin hapsi, hürriyeti kısıtlayıcı özelliği nedeniyle esasen ceza yargılamasının konusudur. Maddi gerçeği araştırma ilkesinin geçerli olduğu ceza yargılaması sistemi, hukuk yargılamasından nitelik bakımından farklılık arz etmektedir. Kişilerin hukuki güvenliği bakımından sakıncalar içeren ihtiyati tedbir kararına uymayan/tedbir kararına aykırı davranan kişiler için disiplin hapsini içeren düzenleme, özellikle Anayasa’da yer alan adil yargılanma ilkesine aykırıdır.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Teklifin çerçeve 1’inci maddesi, 6100 sayılı Kanununun 20’nci maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verecek mahkemenin, görevsizlik veya yetkisizlik kararını veren mahkemenin olduğu tereddüde sebebiyet vermeyecek şekilde açıkça hükme bağlanması amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 2 ila 13’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 14’üncü maddesi, hükme açıklık getirmek amacıyla ibare eklenmesine ilişkin önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 15 ila 17’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Duruşma düzenini bozan taraf avukatları olmayan avukatların hâkim tarafından duruşma salonundan çıkarılabilmesine olanak tanıyan 6100 sayılı Kanununun 151’inci maddesinin birinci fıkrasında değişikliği düzenleyen Teklifin çerçeve 18’inci maddesi, verilen önerelerin kabul edilmesi neticesinde Teklif metninden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 19 ve 20’nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 18 ve 19’uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 21'inci maddesi, 6100 sayılı Kanunun 186'ncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümleyle, sözlü yargılamada şartları oluşmuş ise taraf tasarruf ilkesi dikkate alınarak Kanunun 150'nci maddesinin uygulanması gerektiğini hükme bağlayan ve uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 20'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 22 ila 50'nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 21 ila 49'uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 78'inci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeyle alacaklıya, borçlunun mal, hak veya alacaklarının mahiyet ve detayını sorgulama imkânı getirilmektedir. Söz konusu detayların sorgulanmasının icra müdüründen talep edilmesine gerek kalmaması sebebiyle buna imkân veren düzenlemenin madde metninden çıkarılması amacıyla verilen madde ihdasına ilişkin önerenin kabul edilmesi neticesinde, çerçeve 50'nci madde olarak metne eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Önergeyle, 2004 sayılı Kanunun 78'inci maddesinin birinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir. Düzenlemeyle alacaklı, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden borçlunun mal, hak veya alacağının bulunup bulunmadığını sorgulayabilecek; sorgulama sonunda sistem, varsa borçlunun malvarlığının mahiyeti ve detayı hakkında bilgi verecektir. Şayet sistemde borçlunun mal varlığı kaydına rastlanırsa alacaklının talebi üzerine icra dairesince elektronik ortamda haciz işlemi tesis edilebilecektir. Ayrıca hükümle, sorgulama ve haciz işlemlerinin yürütülebilmesi için kamu kurum veya kuruluşlarına, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3'üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarına ve finansal kuruluşlara, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi ile kendi sistemleri arasında entegrasyonu sağlama yükümlülüğü getirilmektedir. Son olarak düzenlemeyle Adalet Bakanlığına sorgulamanın tür, kapsam ve sınırı ile diğer hususları belirleme yetkisi verilmektedir.

Yeni madde ihdasına ilişkin yukarıdaki gerekçelerle verilen önerge kabul edilmiş, çerçeve 51'inci madde olarak metne eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 51'inci maddesi, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 52'nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Danıştay tetkik hâkimliğine atama yapılabilmesi için gerekli olan beş yıllık mesleki kıdem şartının, Danıştay'ın ihtiyacı dikkate alınarak, üç yıl süreyle aranmaması amacıyla madde ihdasına ilişkin önerenin kabul edilmesi neticesinde, çerçeve 53'üncü madde olarak metne eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 52 ila 60'ınci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 54 ila 62'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 61'inci maddesi, maddenin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 63'üncü madde olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifle, 2004 sayılı Kanunun 78'inci maddesinde değişiklik yapılmakta ve alacaklının, borçlunun mal, hak ve alacaklarının mahiyet ve detayını sorgulayabilmesine imkân tanınmaktadır. Önergeyle, 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunun 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak 2004 sayılı Kanunun 78'inci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanmaktadır.

Yeni madde ihdasına ilişkin yukarıdaki gerekçelerle verilen önerge kabul edilmiş, çerçeve 64'üncü madde olarak metne eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin yürürlük ve yürütmeye ilişkin 62 ve 63'üncü maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda 65 ve 66'ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Gülay Samancı</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Bartın	Konya	Balıkesir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ayhan Erel</i>	<i>Abdullah Koç</i>	<i>Hasan Subaşı</i>
Aksaray	Ağrı	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Rafet Zeybek</i>	<i>Süleyman Bülbül</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>
Antalya	Aydın	Bursa
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tufan Köse</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>
Çorum	Giresun	Hatay
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Turan Aydoğan</i>	<i>Zeynel Emre</i>	<i>Abdullah Güler</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Züleyha Gülüm</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Ramazan Can</i>
İstanbul	İzmir	Kırıkkale
(Muhalefet şerhimiz vardır)		

Üye
Halil Öztürk
Kırıkkale

Üye
Alpay Antmen
Mersin
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Orhan Kırçalı
Samsun

Üye
Mustafa Arslan
Tokat

Üye
Yusuf Başer
Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin genel değerlendirme ile maddelere ilişkin görüşlerimiz şöyle:

I. GENEL DEĞERLENDİRME:

İktidar partisi milletvekillerince 20 Mart 2020 tarihinde Meclis Başkanlığı'na sunulan ve esas komisyon hüviyetiyle Adalet Komisyonu'na sevk edilerek, 25 Mart 2020 tarihinde görüşmelerine başlanması planlanan (2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, COVID-19 salgı nedeniyle gündeme getirilen af niteliğindeki ceza infaz hükümlerinde değişiklik öngören düzenleme nedeniyle komisyonun gündeminden geçici olarak çıkarılmış, görüşmeleri ertelenmişti. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, salgının etkisini artırması nedeniyle 1.5 ayı aşkın bir süre ara verdiği çalışmalarına 2 Haziran 2020 tarihinde tekrar başlamasının ardından söz konusu teklifin görüşmelerine 3 Haziran 2020 tarihinde Adalet Komisyonu'nda başlandı. Teklifin görüşmeleri, iki günde 9 saat 14 dakika süren çalışma sonucu dört yeni madde ihdası, bir maddenin tekliften çıkartılması ile üç maddede de değişiklik yapılarak tamamlandı.

Görüşmelerin başlangıcında çalışmanın, partili saflaşmalara kurban edilmeden, karşıt fikirlerin demokratik saygı çerçevesinde müzakere edildiği, yapıcı önerilerin dikkate alınarak düzenlemenin olgunlaştırıldığı bir seyirde geçirilmesi yönündeki temennimiz ne yazık ki yine karşılık bulmadı. Teklifin görüşmeleri sırasında 18'inci madde hariç – iktidar partisi temsilcilerinin de değişiklik önergesi vardı – hiçbir maddede muhalefet milletvekillerinin görüşleri kayla alınmamıştır. 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimleri ile Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ardından komisyonumuzun teşekkül ettirilmesinin üzerinden geçen yaklaşık 2 yıllık süreçte, 6 kanun teklifini görüşerek Genel Kurul'a sevk eden Adalet Komisyonu'muzdaki bu antidemokratik tutum bir alışkanlık haline gelmiş durumdadır. Aralarında; 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası geçici olarak ilan edileceği söylenen ancak iki yılı aşkın süre devam ettirildikten sonra kaldırılan OHAL'e ilişkin bazı düzenlemeleri kalıcı hale getiren değişikliklerle af niteliğindeki düzenlemenin de yer aldığı 6 kanun teklifi

kapsamında toplam 196 maddede değişikliğe gidilirken, müzakerelerin bazen günlerce sürdüğü – en sonuncusu olan af düzenlemesi kesintisiz 18 saat sürdü – görüşmeler sırasında, muhalefet partilerinin verdiği değişiklik önergelerinin bir tekinin bile kabul edilmediğini tarihi bir not olarak burada kayda geçirmek, hem parlamenter hem de ana muhalefet partisi milletvekili sorumluluğumuzdur.

İktidar temsilcilerinin içine düştükleri “her şeyin en doğrusunu biz biliriz” anlayışının, bu teklifin görüşmeleri sırasında tekerrür eden marazi görüntülerinden biri de, her an sergilenmesi söz konusu olan agresif yaklaşımlardır. (2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gibi ağırlıkla teknik düzenlemeleri içeren bir metin üzerinde bile muhalefetin en küçük eleştirisine, anlama çabasına girmeksizin savunma tutumu takınılması, iktidar olgunluğuna ulaşamadığının net göstergesidir.

Sergilenen bu menfi yaklaşım, iktidar partisinin neredeyse tek umarı haline gelen yönetim şeklidir. Hak, hukuk, adalet, yasa, anayasa tanımayan; üzerine yemin edilerek göreve gelinen anayasamızın ‘erkler ayrılığı’ ilkesini yok sayan ve parlamenter rejimi fiilen sonlandıranlar, gerçek anlamda bir beka sorunu yaratmaktadır. ‘Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ adı altında getirilen ancak evrensel ölçekte bir benzerini bulunmayan; belki de tek özelliği ‘hesap vermemek’, ‘denetlenmemek’ olan sistemin bugün Ülkemizin toplumsal, hukuksal ve ekonomik işleyişinde yarattığı ağır tahribatlar gittikçe büyümüştür. 83 milyonun kaderi bir kişiye, Recep Tayyip Erdoğan’a endeksli bir hale getirilmiş ve bir kişinin düşünsel-duygusal dünyası kararlarda belirleyici hale gelmiştir. Her gün yeni bir örneğine şahitlik ettiğimiz bu durumun en son örneği ise, malum olduğu üzere COVID-19 salgı nedeniyle getirilen dışarı çıkma yasaklarındaki medcezirlerdir. Bir kişinin ‘gönlünün elverip vermemesi’ne bağlı kararlar alınmakta, sorunların da çözümlerin de kolektif yaklaşımla değerlendirilmesi imkansız bir hale gelmektedir.

Ülkemiz, son yıllarda daha da fazla artan ciddi düzeyde kronik sorunlar yaşamaktadır. Bunların başında, parlamenter rejime vurulan darbe ve yargı bağımsızlığı gelmektedir. Bu iki kritik konu, ifade ettiğimiz totaliter yönetim anlayışının kurbanı, hedefi seçilmiş durumdadır. Ağır bedeller ödeyip koruyarak bugünlere getirdiğimiz; hatta AKP’ye siyasi iktidar yolunu açan parlamenter düzenimizin kökleri, her geçen gün topraktan sökülmemektedir. Tüm yasa tekliflerinde olduğu gibi (2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin de asıl sahibi ne yazık ki parlamenterler değildir. Teklifin Cumhurbaşkanlığı bünyesinde oluşturulan Hukuk Politikaları Kurulu ve

Adalet Bakanlığı'nın birkaç bürokrati tarafından hazırlandığı bir gerçektir. Bunun doğruluğu için nitelikli kanıt arayışına girmek gereksizdir; her düzenleme öncesi ya Cumhurbaşkanı ya da Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün verdiği demeçler söz konusudur. Çalışma tamamlandıktan sonra bir AKP Grup Başkan Vekili eliyle de Meclis Başkanlığı'na sunulması; içerikle ilgili Meclis basın kapısının önünde basın açıklaması yapılması da yine 'yeni normalimiz' haline dönmüş durumdadır. Bu da göstermektedir ki muhalefet partileriyle olan ilişki kopukluğu, iktidar partisine mensup milletvekilleriyle daha saygısızca yaşanmakta ve neredeyse milletvekillerinin tamamı, teklif Meclis Başkanlığı'na sunulana kadar konudan bihaber durumdadır. Teklifin komisyon ve Genel Kurul'da görüşmeleri sırasında savunulması ise, o vakte kadar kayla bile alınmayan iktidar partisi milletvekillerine düşmektedir. Hem komisyon hem de Genel Kurul aşamalarında iktidar partisi milletvekillerinin konuşma süreleri ile konuşmalarının içeriklerine bakıldığında bir tiyatronun oynandığı çok iyi anlaşılacaktır. Geçmişte cumhurbaşkanlığı makamına 'noter' kıyafeti giydirmek isteyenler, bu makama oturmalarının ardından parlamentoya bu misyonu yükleme çabasındadır. İyi bilinmelidir ki demokratik hukuk devletlerinde ne parlamento 'noter'dir, ne de komisyonlar 'teklif keşidecisi'.

Kişiler üzerine kurulu işle(me)yen bu sistemde; toplumun gerçekleri, öncelikleri ve ihtiyaçlarının görmezden gelmesi de kaçınılmazdır ki öyle de olmaktadır. Bugün Türkiye'nin birinci derecede öncelikleri içinde yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı yer alırken, böyle bir sorun yokmuş gibi iktidar temsilcileri, süslü cümlelerle 'sözde reform strateji belgeleri' açıklamakta, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığını daha da yok eden içerikte paketleri yürürlüğe sokmaktadır. Parlamentoyu talimatla yönetme arzusunda olanlar, yargı üzerinde de vesayet kurmuş durumdadır. Yakın zamanda yaşadığımız Adana'nın Yüreğir ilçesinde Partimizin Gençlik Kolları Başkanı Eren Yıldırım'ın bizzat AKP Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı konumundaki Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla tutuklanması; Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un İstanbul'da imar düzenlemelerine aykırı iş ve işlemlerinin haberleştirilmesinin ardından Cumhuriyet gazetesine yönelik 'terör suçlamalı' soruşturma açılması ile aynı konu bağlamında parti yöneticilerimize yönelik yargı üzerinden kurulan baskılar; İzmir'de camilerden yabancı sözlü bir müzik parçasının okunmasının ardından eski bir parti yöneticimizin – üstelik bu durumu eleştirmesine karşın – hedef gösterilerek tutuklanması.. Bu ve daha birçok yaşanan olay, hem bireysel özgürlüklerimizin hem de toplumsal düzenimizin sigortası konumundaki yargıda kimlik

sorunları yaşanmasına; yargının siyasallaşması, siyasetin yargısallaşması ve nihayetinde sigortanın atmasına neden olmuştur.

Yargının siyasallaşmasının, vesayet altına sokulmasının ağır sonuçlarını 2016 yılındaki darbe girişimiyle tecrübe etmemize karşın mevcut iktidar, yargıdaki kadrolaşmasına son sürat devam etmektedir. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında, Türkiye'de hâkim, savcı sayısı yaklaşık 7 bin civarındayken bugün bu sayı 25 binler civarında. 2002 yılında görevde olan hakim ve savcılarının neredeyse yarısı emekli olurken, alımlarla artan yargı mensubu sayısından 2016 yılındaki darbe girişimi sonrası 5 bin civarında da ihraç yaşandı. Bu sayılar göz önüne alındığında, Cumhuriyet tarihi boyunca hiçbir iktidarın almadığı kadar hâkim, savcı alımı AKP iktidarı döneminde yapılmıştır. 'Kim bunlar?' diye sorduğunuzda, azımsanmayacak oranda AKP kökenli isimlerin olduğu görülmekte. Yer yer ulusal basına da yansıyan bu isimler kamuoyu tarafından yakından bilinmektedir. Yargıda siyasi kadrolaşmanın geldiği aşama; 'Hakyolcu', 'Pelikancı', 'Menzilci', son günlerde basına yansıdığı kadarıyla bir de 'Adalet ve Medeniyet Dernek'çileri şeklinde organize edilmektedir.

Yargının içine çekildiği girdabın toplumsal düzeydeki bir değer sonucu da güven yitimidir. Yargıya güven toplum nezdinde yüzde 20'ler seviyesindedir. Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde yargıya güven bu denli düşük olmamıştır. Siyasal iktidar tarafından yargıya yapılan müdahaleler, adil yargılanmanın önünü açacak düzenlemelerin yapılamaması, yargının siyasallaşması, muhaliflerin sindirilmesinde yargının bir araç olarak kullanılması, uzun tutukluluk sürelerinin cezaya dönüşmesi, yargı içindeki birtakım gruplaşma ve çıkar odaklarının varlıkları, savunma hakkının engellenmesi Türkiye'de yargının öncelikle çözülmesi gereken sorunlardır.

II. TEKLİFİN GENELİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

(2/2735) sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, 63 maddeden oluşan 'torba' kanun niteliğindedir. Öncelikle; her 'torba' kanun düzenlemesinde olduğu üzere bu teklif de "kanun yapma tekniği" açısından sorunlar içermektedir. Değişikliklerin, mevzuat ve uygulamadaki bütünsellikler göz ardı edilerek hayata geçirilmesine yol açan 'torba' kanun uygulaması, komisyon ve Genel Kurul'da sağlıklı müzakere yapılmasını da engellemektedir.

Kanun teklifi, Hukuk Muhakemeleri Kanunu başta olmak üzere, İcra ve İflas Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Kadastro Kanunu, Adli Yargı İlk derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Sigortacılık Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Sınai Mülkiyet Kanunu ile birlikte dokuz ayrı Kanun'da usul hukuku hükümlerine ilişkin değişiklikler getirmektedir.

Teklifin bütününe bakıldığında öncelikle hukuk yargılamalarında ön inceleme müessesinin yargılama süresi konusunda yarattığı sakıncaları giderme amacına matuf olduğu ancak bunun da tam anlamı ile sağlanamadığı görülmektedir. Daha da önemlisi teklifle, 'Yargı Reformu Strateji Belgesi' kapsamında hazırlanan ve 'ikinci paket' olarak adlandırıldığı göz önüne alındığında, hukuk yargılamalarında ön inceleme müessesesini (süreler açısından) değiştirerek yargının hızlandırılmasını (o da sadece bir ya da en çok iki celse) sağlama amacı 'reform' olarak sunulmaktadır. Yani dağın fare dahi doğurmadığı görülmektedir.

Teklifin maddeleri yeni Hukuk Muhakemeleri Kanununun uygulamasında salt yargı makamlarının gözü ile ortaya çıkan aksaklıkların düzeltilmesine yönelik hükümler içermekte olup, teklif; savunmayı temsil eden barolar ve avukatlarla yeterince tartışılmadan hazırlanmıştır.

Bu teklif, diğer temel kanunlarda da görüldüğü gibi anayasal ve hukuk düzenimiz açısından aykırılık içerecek şekilde aceleyle kanunlaştırılmak istenmektedir. Teklifin, mahkemelerin yargı çevresi hakkındaki hükümleri Anayasa'da hükme bağlanan ve yargılamaya esas olması gereken "Doğal Hakim İlkesi" ile bağdaşmamaktadır. Aynı şekilde SEGBİS sisteminin hukuk yargılamalarında uygulanması "Yüz Yüzelik İlkesine" aykırıdır.

Hukuk Muhakemeleri Kanununun 01.10.2011 yılında yürürlüğe girmesinden bu yana bu teklif ile bu değişiklik sayısı 19'a çıkacaktır. Bu değişiklikler Kanunun sistematüğünü, amacının ve ruhunu bozmak yanında, ilgi kişi ya da kurumlarla hiç tartışılmadan yürürlüğe konulmaktadır.

Bugüne kadar Hukuk Muhakemeleri Kanununda yapılan değişikliklerin çoğu, "reform" adı altında ve yargılamanın hızlandırılması amacıyla yapılmışsa da, bu değişikliklerden sonra yargının hızlanması mümkün olmamış, sorunlar çözülememiş, hatta bazen daha da ağırlaşmıştır. Bu kadar tecrübeden sonra, sadece kanun değişikliği ile yargının hızlandırmayacağına anlaşılması beklenirken ve yargının çok temel diğer sorunları ortada iken, sadece kanun değişikliği yaparak yargının hızlanması düşüncesi, beyhude bir çaba

olmaktan öte gitmeyecektir. Hatta henüz bir kanuna yeni alırken yeniden değişiklik yapılması karşısında mevzuat karışıklığı sebebiyle farklı sorunlar doğuracaktır.

Yargıda yapılan değişikliklerle beklenen amaç, makul sürede yargılamanın sağlanması ise, öncelikli olarak bugüne kadar çözülmemiş olan sorunlardan işe başlanması gerekmektedir. Bu sorunlardan ilki, hukuk fakültelerindeki eğitimin ele alınması ve artık yeni hukuk fakültesi açılmamasıdır.

Daha da önemlisi yargının en büyük sorunu yargıç bağımsızlığının sağlanmaması ve bilakis, yürütmenin olabildiğince yargıyı ve yargıçları hegemonyası altına almaya çalışmasıdır. Özellikle FETÖ'ÇÜ hakim ve savcıların yargıdan ayıklanmasından sonra son 4 yılda mesleğe alınan hakim ve savcıların hukuk nosyonlarının tartışmalı olması ile AKP il ve ilçe teşkilatlarında görev yapmış avukatların hakim ve savcı yapılması yoluyla gerçekleştirilen kadrolaşma sonucu, yargı iyiden iyiye yürütmeye bağımlı hale getirilmiştir.

Teklifte, usûl hukukunda bazı konularda “neler yapılmamalı” denilirse adeta onlar yapılmakta; mevcut kazanımı artırmak ve güçlendirmek yerine, geriye doğru gidiş, yanlış uygulamaları meşrulaştırma ve kanunilik kazandırma şeklinde öneriler yer almaktadır. Taraf ve vekilleriyle, yargının diğer bileşenlerinden çok, mahkeme odaklı bir öneri sistemi ile karşı karşıya bulunuyoruz. Bu düzenleme önerileri, hak arayan taraf ve onların vekillerinin menfaatlerini koruyan ve hak aramayı kolaylaştıran değil, mahkemelerin bakış açısıyla iş yükü azaltmaya yönelik, ancak bu yapılırken de hak aramanın sağlıklı yargılamanın ikinci plana itildiği bir öneri silsilesidir. Hatta belirli yerlerde engelli koşu alanı oluşturularak hak arayanların bu engelleri ayrıca aşması gerekmektedir. Oysa hak arama ve adalete erişimi; mümkün olduğunca engelsiz ve tehlikesiz, koşulacak mesafenin belirli olduğu bir hale getirilmelidir.

Önerilerin bütününe bakıldığında, mahkemelerin yanlış uygulamalarına kapı aralayan, onların daha az usülle bağlantılı olacak işlemler yapması sonucunu doğuracak bir yola girildiği görülmektedir. ‘Her hâkimin ayrı bir usûlü var’ şeklinde uygulamadaki sözün tezahürü sonucunu doğuracak değişiklikler yapılmaktadır.

Teklifle değiştirilen maddelere ve değişiklikte izlenen yönteme bakıldığında, bunların bir kısmının hem kanun tekniği hem de temel yorum ilkeleri gibi noktalarda sorunlu olduğu görülmektedir:

• Bazı değişiklikler, uygulamada istikrar kazanmış olan ve artık tereddüt edilemeyen hususların kanun maddesi haline getirilmesi çabasıdır. Bu çabanın uygulama ve doktrine hiçbir faydası olmadığı açıktır. Zaten üzerinde mutabakat olan istikrar kazanmış konularda madde ihdas etmek kanunu yönetmelik haline getirmek sonucunu doğuracaktır. Bunun sadece daha fazla ve fakat gereksiz kanun maddesi üzerinde oynanarak bir kanun değişikliği ihtiyacı varmış görüntüsü yaratmaktan başka yararı da yoktur. Bilinen ve üzerinde ittifak edilen, çoğunluğun zaten kabul ettiği, hatta içtihatların da istikrar kazandığı konuları kanun maddesi haline getirmek, sadece lafzî yorumla yorum yapabilecek, başkaca yorum yöntemini bilmeyen ve uygulayamayan hukukçuları kabul etmek demektir. Lafzî yorum, yorum kuralları içinde en basit yorumdur, çoğu kez hâkim ya da hukukçu olmaya da gerek yoktur. Bunun yanında bilinen ve öyle kabul edilen şeyler için kanun maddesi düzenlemek, bunun için zaman, emek ve para harcamak fazlaca lüks ve gerçekten Ülkemizin ihtiyaç duyacağı en son çabadır.

• Bazı değişiklikler kazuistik bir metod içinde yapılmıştır. Bu metod günümüzde kanun yapma tekniğine aykırı bir düzenlemedir. Kanunda yer alan maddeden kolaylıkla anlaşılabilir hususlar ayrıca düzenleme yapılmasını gerektirmez. Bu yol izlendiğinde adeta yasama yorumuna benzer şekilde yüzyıl geride kalmış bir yöntemi izlemek sonucunu doğuracak, içtihat ve doktrinin bu konudaki gelişimi göz ardı edecektir. Bunun daha çok statik hüküm ortaya çıkartacağı, gelişmelere uyum sağlayacak hükümlerden uzaklaşacağı da aşikârdır. Yukarıda da zikredildiği üzere kanunlar temel düzenlemeler getirip uygulamanın ihtiyaçlarına göre doktrin ve içtihatlarla gelişir. HMK'nın yürürlüğe girmesinden bu yana, başlangıçta bazı konularda tereddüt olmuş ise de, birçok hüküm için uygulamanın sorunsuz hale geldiği bilinmesine rağmen, kullanma talimatı formatında ya da yönetmelik hükmü içeriğinde kanun maddesi hazırlamak kanun yapma tekniğine ve hatta yüzyılı aşkın süreden beri yerleşmiş Türk kanun yapma geleneğine de uygun değildir. Bunun için Mecelle-i Ahkam-ı Adliyeye bakmak bile yeterlidir. Orada dahi uygulanmayan bir yöntemin, yüzyıl sonra uygulanmak istenmeyeceği, bu kadar geriye gitmeyeceğimiz umudunu taşıyoruz.

• Bazı maddeler zaten açık olan hükümlerin, tekrar açıklanmasına yöneliktir. İnsan davranışları kanunla düzeltilemez; kanun, bir ders kitabının fonksiyonunu da üstlenemez. Bu yola girildiğinde hem sonu gelmeyen değişikliklerin yolu açılmış, hem de istense de başarıyla tamamlanamayacak bir yola girilmiş demektir. Kanunu anlama ve yorumlama hukukçunun bilgisi dahilinde olmalıdır. Yüzyıllardır oluşan ve hukuk fakültesinin başlangıcında öğretilen metodoloji ve yorum kuralları bunun için vardır. Aksi yolun

izlenmesi, yukarıda da zikredildiği üzere yüzyıl önce terkedilmiş yasama yorumuna benzer bir yol izlenmesi anlamına gelecektir. Kanunlar, insanları ve hukukçuları bu anlamda düzeltme aracı da değildir. Uzmanlığı gerektirmeyecek kadar açık olan ve ortalama bir hukukçunun anlayabileceği hususların ayrıca maddeye yazılması yine kanun yapma tekniğine aykırıdır.

• Bazı değişiklikler yeteri kadar tartışılmamış hükümlerin tercihi biçimdedir. Böyle bir durum, kendisi düzeltme yapma ve tartışmalara son verme amacını taşıyan düzenleme önerilerinin yeni pek çok soruna yol açması, ardından yeniden değiştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkaracaktır. Bu ise emek, para ve zaman kaybından başka bir şey değildir. Şayet değişiklik yapılacaksa ya gerçekten ihtiyaç ve belirsizlik olan hususlarda veya üzerinde değiştirilmesi konusunda mutabık kalınmış önemli ölçüde ittifak bulunan konularda değişiklik yapılmalıdır. Ancak yapılan değişiklikte uygulamanın yanlışlarını düzeltmekten çok, uygulamadaki bazı yanlış alışkanlıkları kanunun içine taşıma şeklinde bir yaklaşım da görülmektedir. Şayet böyle bir yol izlenecekse, o zaman zaten kanunlara, o konudaki gelişmeleri takip etmeye, gerçek ihtiyaçlara ve doğru olana göre değil, uygulamanın (o da sadece bir kısmının) yanlış da olsa isteğine bırakılmış bir kanunlaştırma söz konusu demektir. Bu ise hukuk bilimini, kanun yapma tekniğini yok saymaktır. Bu gelişmeye kapalı, bilimsel olmayan yöntem sebebiyledir ki, çelişkiler ortaya çıkmakta, en basit tutarlılık dahi kaybolmaktadır. Yanlış uygulama, doğru amaca, tutarlılığa ve mantık kurallarına göre değil, o andaki akla gelen kolaycılığa göre şekillenmektedir.

• Yapılan değişikliğin yeterince tartışılmadığı ve titizlik gösterilmediğinin bir göstergesi de cümle ve ifadelere, gerekçeye yansıyan çelişkiler ile bazı maddelerin düzenleniş şekli ve sistematığıdır. Basit ve çarpıcı bir örnek olarak, kesin süreyi düzenleyen 94. maddede değişiklik yapılarak mevcut hükümde yer almayan “kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar” şeklinde “hiçbir” olarak kesinlik ifade eden bir ekleme yapılmıştır. Ancak diğer yandan da istinafta duruşmasız karar verilen halleri düzenleyen 353. maddede (m. 353/1-a-6) yer alan “delillerin hiçbirini toplanmadan” ve “deliller hiç değerlendirilmeden” ifadelerindeki “hiçbir” ve “hiç” ifadelerinin, uygulamada sorunlara yol açtığı belirtilerek, daha da muğlak bir ifade olan “uyuşmazlığın çözümüne etkili olabilecek önemli” ifadesi kabul edilmiştir. Bir hükümde belirsiz olan diğerinde belirli midir? Şayet bu ifade uygulamada sorunlu ve anlaşılması zor ise, bir hükümde kaldırılırken diğerinde neden yeniden kullanılmaktadır? Kaldı ki, şayet ‘hiç’ ifadesi muğlaksa, ondan daha muğlak olan “çözümü etkili olabilecek önemli” neden kabul edilmiştir? “Hiç” aslında çok belirli bir şeydir: hiç, hiçtir, yani matematiksel olarak sıfırı ifade eder. Ama “önemli” ifadesi bu kadar

kesinlik taşımayan bir belirlemedir, yaklaşık ve sübjektif bir değer ifade eder. Kime göre, ne, ne kadar “önemli”dir? Aynı ifadelerin ne anlam ifade ettiği üzerinde dahi mutabakat olmayan bir düzenleme yapılmaya çalışılmaktadır. Oysa yukarıda zikredildiği üzere, düzenleme daha önce yeterince tartışılmış olsaydı, bu kadar açık çelişkilere engel olmak mümkün olurdu. Unutmamak gerekir ki, kanun şeklindeki düzenlemeler tüm toplum için ve Türk Milleti adına yapılan düzenlemelerdir. Şüphesiz belirli tercihlerde bulunulacaktır. Ancak bu tercihlerin de tutarlı olması, en azından mantık ilkelerine aykırılık taşımaması, amaca hizmet etmesi, daha yeni daha çağdaş ve doğru hükümleri içermesi gerekir. Bu ve bunun gibi örnekler, kanun yapma tekniğine ve kanunların hazırlanmasında izlenmesi gereken metodolojiye de aykırıdır.

- Teklifteki düzenlemede, ilginç ve bugüne kadar çok da rastlanmayan bir değişiklik yönteminin de uygulandığı görülmektedir. Bazı maddelerde maddelerin veya fıkraların yeri değiştirilerek, uygulamadaki sorunun çözüleceği şeklinde gerekçe oluşturulmuştur. Bu tür hükümlerde zaten uygulama bir istikrar kazanmıştır. Ancak, bundan öte maddelerin yerini değiştirerek gerçek anlamda bir değişiklik yapıldığı ve yarar sağlanacağı düşünülüyorsa, bunu sık sık yaparak uygulamadaki yanlışları düzeltmek gerekir. Ancak bu alışılmamış kanunlaştırma yöntemiyle uygulamanın düzeltilmesini ummak, bugüne kadar hiçbir yerde başarısız olan bir şey başarmayı beklemekten öte bir çaba değildir.

- Düzenlemede sistematik ve kanun estetiği diyeceğimiz yapının da bozulmaya başlandığı görülmektedir. Buna tipik örnek olarak madde aralarına harf eklenen madde ihdas edilmesi gösterilebilir. Öncelikle zaten aynı konuda başka bir kanunda benzer hüküm bulunmaktadır, şayet düzenleme yapılacaksa da mevcut hükümler içinde fıkra eklenerek bu sorunun çözülmesi mümkündür. Bu tür düzenlemede çifte düzenleme yapıldığının fark edilmediği ve maddelerin yerinin dahi tam doğru tespit edilemediği görülmektedir. Örneğin, toplu mahkemelerde tahkikata ilişkin 183/A hükmü ihdas edilmiştir. Oysa, madde gerekçesinde bu konuda hüküm bulunmadığı için düzenleme yapıldığı söylene de 5235 sayılı Kanunda benzer bir düzenleme vardır. Ayrıca hiç ihtiyaç olmamasına rağmen yine de ısrarla böyle bir madde ihdas edilecekse, somut tahkikat işlemlerinden sonra değil, doğrudan tahkikata ilişkin genel düzenlemenin yer aldığı 146. maddeden sonra düzenlenmesi gerekirdi. Kaldı ki buna dahi gerek bulunmamaktadır. “Tahkikat konusu” kenar başlıklı 143. maddenin kenar başlığı “tahkikatın konusu ve yürütülmesi” şeklinde değiştirilerek, önce konusu sonra da şu anda düşünülen fıkralarla toplu mahkemelerde nasıl yürütüleceği belirtilebilir. Hem düzenleme şekli hem sistematik hem de kanun tekniğine daha uygun bir düzenleme yapılmış olacağı gibi, tabiri caizse kanunun estetiği de bozulmamış olur.

II. TEKLİFİN BAZI MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME:

Teklifin 2. Maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 28'nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ifadeyle; duruşmaların bir kısmının veya tamamının, "yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kaldığı haller"de de gizli yapılabileceği kaydedilmiştir. 'Korunmaya değer üstün menfaat' tanımlaması belirsizdir ve hukuk devleti, hukuki belirlilik ve öngörülebilirliğe aykırıdır. Yanlış yorumlarla hatalı sonuçlara yol açacağından teklif metninden çıkartılması uygun olacaktır.

Teklifin 13. Maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 'Ön inceleme duruşmasına davet' başlıklı 139'uncu maddesinin ikinci cümlesinde değişiklik yapılarak, davetiyede yer alacak unsurlar yeniden düzenlenmiş. Buna göre; davetiyenin tebliğinden sonra iki haftalık sürede taraflar, dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmamaları halinde o delile dayandırmaktan vazgeçmiş sayılacakları yönünde uyarılacak. Düzenlemeyle duruşma çağrı kağıdı ayrıntılandırılmakla birlikte tebligat ile kesin mehiller getirilmekte, bu da uygulamada hak mağduriyetlerine yol açma ihtimalini içermektedir.

Teklifin 17. Maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 'Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşma icrası' başlıklı 149'uncu maddesinde, başlık da dahil olmak üzere değişikliğe gidilmiş. Başlık 'Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla veya başka yerde duruşma icrası' başlığı şekline çevrilmiş ve ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşmaya katılımı 'tarafların rızası' şartı kaldırılmış, 'tarafların birinin talebi' yeterli görülmüş. Ayrıca mahkeme, tarafların üzerinde 'serbestçe tasarruf edemeyecekleri dava ve işlemlerde' bu kararı resen verebilecek. Maddenin dördüncü fıkrasında ise mahkeme, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına da karar verebilecek. Yapılan değişikliklerin uygulamada farklılıklara yol açması kaçınılmaz olup, duruşmayı izleyecek kişilerin duruşmadan uzak tutulması yönünde bir uygulamaya dönüşmesi, kimi duruşmaların kamuoyu ve ilgililerin takibinden uzaklaştırılması; vatandaşın mahkemeye ve adalete erişiminin güçleştirilmemesi sonuçlarını doğurabilecektir. Yargılamada hakimle olan yüz yüzelik ilkesi de ihlal edilmektedir. Savunma hakkı ve ilkelerine aykırı bu düzenlemenin teklif metninden çıkartılması uygun olacaktır.

Teklifin 23. Maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 'Belgelerin halefler aleyhine kullanılması' başlıklı 215'inci maddesinde, başlık değişikliği ve bir fıkra eklenmesi yapılmış. Maddenin başlığı "Belgelerin halefler aleyhine kullanılması ve adi

senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi" şeklinde değiştirilerek, eklenen ikinci fıkrayla adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesine ilişkin esaslar madde kapsamına dâhil edilmiş. Değişiklik, adi senetlerin üçüncü kişiler hakkında olumsuz ve hakkaniyet ölçülerini aşan sonuçlar doğuracak nitelik taşımaktadır.

Teklifin 40. Maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362'nci maddesinin birinci fıkranın (c) bendindeki, "merci tayinine" ibaresi "yargı yeri belirlenmesi" şeklinde değiştirilmiştir. İstinafin görev ve yetki hakkındaki kararlarda temyiz yoluna istisna getirmesi olumsuzdur, bu açıdan maddenin teklif metninden çıkartılması uygun olacaktır.

Teklifin 59. Maddesi ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a 73/A maddesi eklenerek, tüketici uyuşmazlıkları için zorunlu arabuluculuk öngörülmektedir. Arabuluculuk dostane bir alternatif çözüm yoludur ve prensip olarak ihtiyaridir. Arabulucunun yegane görev ve yetkisi, görüşmelerin sağlıklı yapılabilmesini sağlamak olup, karar vermek gibi bir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu çözüm yolunun ancak eşitler arasında elverişli sonuçlar verebileceği açıktır. Ancak ülkemizde arabuluculuk, Mahkemelerin iş yükünü azaltmak üzere bir yol olarak kullanılmakta ve "zorunlu/dava şartı" arabuluculuk düzenli bir şekilde teşvik edilmektedir. Aynen İş Hukukunda olduğu gibi Tüketici Hukukunda da temel prensip "tüketici"nin yani zayıf tarafın korunmasıdır. Çoğu kez avukatı bile olmayan, bilgi ve ekonomik olarak karşısındaki profesyonel satıcı veya sağlayıcıya göre dezavantajlı olan tüketicinin karşı tarafla eşitmiş gibi müzakere masasına oturmaya zorlanması hukuka aykırıdır. Bu uygulamanın aynen İş Hukukunda olduğu gibi tüketicinin değil, karşısındaki tarafın işine geleceği, tüketicinin ya hakkından daha azına razı olacağı ya da yargılama sürecini uzatacağı açıktır. Daha da vahimi, Tüketici Hakem Heyetlerine bile nasıl başvuracağını bilmeyen tüketicinin hakkını aramaktan vazgeçmesi söz konusu olabilecektir. Bu nedenlerle mahkemelerin yetersiz kaldığı her alanda, o alanın kendine özgü prensipleri dikkate alınmaksızın; mahkemelerin nitelik ve niceliğini artırmak yerine, yurttaşların Anayasa'da yer alan "doğal hakim" ilkesine aykırı şekilde arabuluculuğa zorlanmasına yönelik bu düzenlemenin kabulü mümkün değildir. Anayasa'nın öncelikle sosyal devlet ve hukuk devleti ilkesine, ardından tüketicinin korunmasına yönelik 172. Maddesine aykırıdır ve dosya sayısının arttığı her alanda yargının arabuluculuk yoluyla özelleştirilmesi anlayışı, erkler ayrılığıyla çelişmektedir. Maddenin teklif metninden çıkartılması uygun olacaktır.

Teklifin 60. Maddesi ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a geçici madde eklenerek, bir önceki maddeyle tüketici uyuşmazlıklarına yönelik getirilen zorunlu

arabuluculuk müessesinin geçiş sürecinde uygulanma şekli düzenlenmiştir. Sakıncalarıyla ifade ettiğimiz ve teklif metninden çıkarılmasını önerdiğimiz arabuluculuk müessesinin uygulamasına ilişkin bu maddenin de teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

8/6/2020

Zeynel Emre

İstanbul

Turan Aydoğan

İstanbul

Tufan Köse

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

Rafet Zeybek

Antalya

Süleyman Bülbül

Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

2/2735 Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine İlişkin Muhalefet Şerhimiz Ektedir.

2/2735 Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 61 kanun maddesinde değişiklik öngörmektedir. Evrensel hukuk normlarını çiğneyen bir anlayış söz konusudur bu değişikliklerde. Evrensel hukuk ilkelerinin ihlali olan torba yasa yöntemi, AKP tarafından 2010 yılından bu yana sistematik olarak kullanılmaktadır. Bilindiği üzere AKP iktidarından önce TBMM'ye sadece 1 adet torba yasa gelmiştir. AKP iktidarının ilk döneminde iki ayrı torba yasa Meclis'e gelirken, 2010 yılından sonra ise bu sayı hızla artarak 2011 yılında 35'e çıkmıştır. Torba yasa sayısındaki artış ile AKP'nin anti demokratik politikalarının giderek şiddetlenen bir seyir izlemesi durumu rastlantı değildir. Torba yasalar, AKP'nin gittikçe otoriterleşen yönetiminin yasama alanındaki somut çıktılarıdır. Ülkede her alanda yaşanan otoriterleşme ve tekelleşme, yasama alanında da yaşanmakta, yasama süreci teknik bir formata dönüştürülerek, toplumsal etkileşim ve müzakere kanalları ne meclis içinde ne de dışında STK'lara ve meslek örgütlerine yönelik işletilmemektedir. Bu da parlamentonun işlevsizleşmesi ve itibar kaybetmesine yol açmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte TBMM'nin itibarsızlaştırılması süreci son hızla devam etmektedir. Saray'da hazırlanan torba yasalar, kanun teklifinin altında imzası olan milletvekilleri tarafından önce komisyonlara, ardından da virgülüne dokunmadan TBMM Genel Kurulu'na sunulmaktadır. Sadece teknik prosedür yerine getirilerek, bu vesileyle idari onay ofisi haline getirilen Meclis'e yasama sürecinde bir araç rolü biçiliyor. Yeni sistemle birlikte torba yasalarla götürülen yasama süreci Meclis'ten uzak tutulmaktadır. Yasama sürecinde Meclis'i devre dışı bırakan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, "Torba Yasa Hükümet Sistemi"ne dönüşmüş durumdadır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte yasamanın tek formatı haline getirilmiş olan torba yasalar, "yasama kurnazlığını" ve keyfiligi de ifade ederler.

1927 yılından bu yana uygulanan ve köklü bir içtihatla günümüze kadar sirayet eden 1086 Sayılı Yasa'da, AKP Hükümeti tarafından 1 Ekim 2011 yılında kapsamlı bir değişiklik yapılmıştır. Bu kanun, ilk uygulama tarihinden itibaren içinde çelişik hükümler barındırmasından dolayı kısmi değişikliklere uğramıştır. Bazı maddeleri ise Anayasa'ya aykırılıkları nedeniyle kanundan çıkarılmışlardır. Bu kanuna eklenen Bölge Adliye Mahkemeleri de yargılama açısından ciddi sorunların ortaya çıkmasına yol açmışlardır. Yargıtay öncesi kanun yolu olarak öngörülen bu mekanizma; adeta dosyaları arada bir rafta bekletme aracına dönüştürülmüştür. Davaların karara bağlanma süreci temyiz aşaması da gözetildiğinde adeta bu süreci iki kat uzatmıştır. Bu husus makul sürede karar verme ve hakkın tecelli etmesini sağlama ilkesini ihlal eder hale gelmiştir.

Bu tekli bir torba, halk arasındaki tanımı ile "çorba" bir tekliftir. Anayasa'ya bağlılık, demokratik ve hukuk devleti ilkesi ile bağdaşır bir yanı yoktur. Bu torbanın içerisine, HMK, İİK, Kadastro Kanunu, Sigortacılık Kanunu, TTK, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Sınai Mülkiyet Kanununda düzenlemeler getirmektedir. İşte tam da bu noktada AKP / MHP bloğunun; ülkeye, Kanuna ve Meclis'e bakış açısını yansıtmaktadır.

Bu düzenlemenin yenilik doğuran bir yönü de yoktur. Türkiye’deki tüm temel yasalar bir kez daha yap-boz tahtasına dönüştürülmüştür. Bu temel Yasaların çoğunda, temel Kanun değişikliği ile AKP Hükümetleri döneminde gerçekleştirilmiştir. Halkları, toplumun iradesini yansıtmayan bu yasaların hepsi başta olmak üzere uygulanamaz haldedirler.

Anayasa Md. 36’ya göre; “herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir”. 6100 Sayılı Kanunda, ihtiyati tedbir kararına muhalefet edilmesi sebebiyle verilecek,

- a) Disiplin hapsi
- b) Başvuru yolu

Düzenlemede yer almıştır. Bu aşamada disiplin hapsi her ne kadar uygulamada hapis cezası niteliği olarak kabul edilmiyor olsa bile, Maddi Hukuk açısından bir hapis cezasıdır. Başka bir anlatımla; Ceza Yargılamasının konusu dâhilindedir. Bir mahkeme öngörülüyor ve hürriyeti kısıtlayıcı özelliğe sahiptir. Her ne kadar yapılacak olan yargılamaya ilişkin usul ve esaslar belirtilmişse de Hukuk Mahkemesi yönetim ve karar verme safhası açısından yargılama, Ceza Mahkemesi yargılaması, karar Hukuk Mahkemesinin yürütme ve çalışma şekli ve nihayetinde Ceza Mahkemesinin kararını, sonuçlarını doğuran hüküm mevcuttur.

Ceza yargılama sisteminde sınırsız araştırma, soruşturma ve kovuşturma ilkesi mevcuttur. Hukuk Mahkemesi ile Ceza Mahkemesinin Anayasa bakımından nitelik ve tarz farklılığı mevcuttur. Maddi gerçeği araştırma ilkesi sadece yargılamanın seyrini kanun metnine almakla sağlanamaz. Kişilerin hukuki güvenliği bakımından ve hak arama açısından sakınca yaratacak bir düzenlemedir. “Doğal Hâkim” ilkesi ile bağdaşan bir yönü de yoktur. Bu yönüyle Anayasa’nın hukuk devletini düzenleyen 2. Md ve 36. Maddede düzenlenen adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelecektir. Bu açıdan bakıldığında, öncelikle bu düzenlemenin Anayasa’ya aykırı olduğunu ileri sürebiliriz.

Evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde bu teklife baktığımız zaman yine, mevcut olan Anayasa’nın bir tarafa bırakıldığı ve teknik anlamda da kanun yapma tekniğine de aykırı olan bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Elbette bu yargı paketi olarak, bir reform olarak kamuoyuna sunulan ikinci paketin gerçek anlamda meslek kuruluşlarının, gerçek anlamda hukuk profesörlerinin ve kürsülerinin bu konudaki görüşleri, bu konudaki eleştirileri ve katkılarının olmadığını bilinen bir gerçektir. Türkiye’de yürürlüğe giren, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yasama organının ne denli devre dışı bırakıldığı, yasama organının yasa yapma tekniğinden ne denli uzaklaştırıldığı başka bir versiyonunu da biz bu kanun teklifinde görüyoruz. Yine bir torba yasayla biz karşı karşıyayız.

1927 yılından 2011 yılına kadar süregelen ve köklü bir içtihatla o tarihe kadar uygulanan hukuk yargılama sisteminde 1 Ekim 2011 yılında yine, AKP hükümetleri tarafınca temel yasalarda ciddi değişiklikler yapılmak suretiyle gündeme alınmıştı. O süreçten bu yana çok ciddi şekilde yine kanun maddeleri arasında uygulamada ciddi çelişkiler olması hasebiyle gerek Anayasa Mahkemesi tarafından kısmi iptale uğradı ve gerekse de uygulama açısından çok ciddi şekilde hak kayıplarına neden oldu. Kanun yapma süreçlerinin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini vurgulamak gerekiyor. Diğer torba kanunlarda olduğu gibi, bu kanun teklifinde de birden fazla alanda değişikliği kapsamına aldığını söyleyebiliriz. Teknik anlamda Anayasa’ya uygunluk açısından da doğru olmayan bir yöntemle kanun teklifi hazırlandığını görüyoruz.

Bu kanuna eklenen özellikle çok önemli bir husus olan bölge adliye mahkemeleri de yargılama açısından ciddi sorunlar yaratacaktır. Yargıtay öncesi kanun yolu olarak öngörülen bu mekanizma âdeta dosyaları bekleten, süreci uzatan ve zamanında yargılamanın sonuçlanmasını engelleyecek nitelikte dosyaların raflarda bekletildiği bir aşama hâline gelmiştir. Yargıtay süreci, 3-4 yıllık olan süreç şu an itibarıyla bu kanunun, özellikle bölge adliye mahkemeleri sisteminin uygulanmasıyla birlikte bu, 2 kata çıkmış durumdadır ve neredeyse 7-8 yıllık bir sürece tekabül etmektedir. Bu, hukuk kürsülerinin, bu konuda uzman olan meslek kuruluşlarının özellikle baroların ve üniversitelerin görüşlerinin alınmaması da ayrı bir meşruiyet sorununa yol açmaktadır. Dolayısıyla, biz kanun yapma tekniği açısından yasama organının çok etraflıca bu tür kanunları, özellikle temel yasaları değiştirirken bir bütün olarak ele almaları gerektiğini, bir bütün olarak değerlendirme yapmak gerektiğini bir kez daha burada vurgulamak istiyoruz.

Bu kanun teklifi çok açık bir şekilde kanun yapma tekniğine aykırı olduğu gibi bir de Anayasa'ya aykırılık da söz konusudur. Anayasa'ya aykırılık hususunu şu şekilde 1-2 tane madde üzerinde belirtmek gerekirse: Kanun yapma şekli bir yapboz tahtasına dönüşmüş durumdadır çünkü reform olarak önümüze konulan bu değişiklik aynı zamanda temel insan haklarının da zedelenmesine neden olabilecek yeni uygulamaları önümüze koymaktadır. Bu kanun teklifi içerisinde olumlu bazı maddeler de vardır. Bu temel yasalarda, özellikle, Anayasa'nın 36'ncı maddesine bir aykırılık olduğunu belirtmek istiyoruz. Anayasa'da "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." deniliyor. Yani, adil yargılanma hakkı esastır ve bu, Anayasa hükmüdür.

Her şeyden önce disiplin hapsi, hürriyeti bağlayıcı bir niteliğe büründürülmüş durumdadır. Maddi hukuk açısından baktığımız zaman, şekli hukuk açısından baktığımızda elbette üzerinde çok düşünülmeyebilir ama maddi hukuk açısından bir hapis cezasıdır bu.

Bir hapis cezasının, hürriyeti bağlayıcı bir cezanın da ciddi şekilde çok detaylı bir yargılama sistemiyle ancak verilebileceğini öngörüyoruz. Çünkü bu, bir zorlama hapsi olsa bile hürriyeti bağlayıcı niteliğe sahiptir. Başka bir anlatımla, ceza yargılamasının konusu dâhilindedir. Bu ceza yargılaması maddi bütün vakaları araştıran ve detaylı bir soruşturma, kovuşturma sürecini kendi içinde barındıran bir aşamadır. Bir mahkeme öngörülür ve hürriyeti kısıtlayıcı özelliğe sahiptir bu, özellikle disiplin hapsi buna örnektir. Her ne kadar yapılacak olan yargılamaya ilişkin usul ve esaslar belirtilmişse de hukuk mahkemesi yönetimi ve karar verme safhası ceza mahkemesinin yönetim ve karar verme safhasından farklıdır ve eksiktir. Bu nedenle özellikle bu hususun Anayasa'ya aykırı olacağı ve bu nedenle de bizim özellikle ilk itirazımız olarak bu kanun teklifinin Anayasaya aykırılığının oylanması gerektiridir. Mahkemenin yürütme ve çalışma şekli de yine hukuk mahkemesinin çalışma şekil ve idaresinden farklıdır ve maddi gerçeği ortaya çıkarma olanağından ne yazık ki mahrumdur ve eksiktir. Sonuçları itibarıyla hürriyeti bağlayıcı niteliği taşıması nedeniyle de temel hak ve hürriyetlere de aykırılık teşkil edeceği düşüncesini taşıyoruz. Maddi gerçeği araştırma ilkesi de gözetildiği zaman bu anlamda da eksiklik olduğunu özellikle vurgulamak istiyoruz.

Son günlerde özellikle kamuoyu önünde de çok ciddi tartışma konusu olan barolara, meslek kuruluşlarına olumsuz bir yaklaşım meselesi var. Avukatlara bakış açısı, yargılamanın ve özellikle adaletin önemli unsurlarından, önemli kurucu unsurlarından olan, avukatlara bakış açısının da nedenli sakat olduğunu, nedenli hukuka uygun düşmediğini bu teklifin özellikle

18'inci maddesinde çok net bir şekilde görüyoruz. Yaptığımız muhalefet sonrasında 18. Maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını olumlu bir adım olarak görüyoruz. Türkiye'de 80 yıldır uygulanan bir sistem var, iyi ya da kötü yürüten bir sistem söz konusudur. Bu sistemde avukatın duruşmalarda yer alması, duruşma salonunda oturması, duruşma salonuna girip çıkması, kendi dosyasını takip etmesi olanağı söz konusu. Avukat, bu mesleği yürüten kişidir aynı zamanda mahkemeler kendi çalışma alanlarıdır, başka bir anlatımla mahkeme salonları, mahkemenin koridorları iş yerleridir.

Büyük illerde ortalama günde 20 bin avukat adliyeye giriş çıkış yapıyor, fakat adliyelerin yönetimine baktığımız zaman, adliyelerdeki avukatlara bakış açısına baktığımız zaman adliyenin yönetiminden dahi avukatlar mahrum bırakılıyor ve avukatların söz sahibi olduğunu söylemek mümkün değildir. Teklifte yer alan bir diğer husus ise aleniyet ilkesine aykırı olan gizli duruşma yapmaya ilişkin olan teklif maddesinde başka bir kanun maddesinin getirilmiş olmasıdır. Özellikle muhalefetin siyaset kurumunun veya iktidarın taraf olduğu davalarda mevcut olan vakayı, mevcut olan durumu kamuoyundan kaçırmak, halktan kaçırmak gibi bir sonucu da doğuracaktır. Son dönemlerde tartışma konusu olan Man Adası ile ilgili olan bir davada tarafları ve mevcut olan siyasal iktidarı etkileyeceği kanaatiyle mahkeme burada bir gizlilik kararı verebilecek. Gizlilik kararı verilmesi kimin yararına, yargılama yapma yükümlülüğünde olan yargı makamlarının en büyük sorunu doğru karar vermeye ilişkin olan husus değildir. En büyük sorun şu olacak; halkın, kamuoyunun, vatandaşın adaletten kuşku duyacak olmasıdır. Siz yüzde 100 doğru karar verseniz bile, bir mahkeme yüzde 100 bir olayda doğru karar verse bile eğer halkın adaletle olan inancı zedelendiyse, halkın adaletle güveni kalmadıysa o mahkeme kararının o verilen kararın hiçbir hükmü ve meşruiyeti olmayacaktır.

Toplumun ihtiyaç duyduğu bir yasama faaliyeti yürütmemiz gerekir. Her şeyden önce bağlı bulunduğumuz Anayasanın demokratik bir şekilde değiştirilmesine yönelik bir çalışmanın içerisine girmeliyiz. Yargının tarafsız ve bağımsız kılınmasına ilişkin ciddi bir çalışma yapmak ve onun arkasında temel yasalarda köklü değişikliklerde bulunmamız gerekir.

Şu anda Türkiye'de ikili bir hukuk sistemi uygulanıyor. Demokratik muhalefete karşı, gazetecilere karşı, iktidara karşı, eleştiri yapan herkes hukuki olmayan yaptırımlarla karşı karşıya bırakılıyor. Eğer bir ülkede ceza yargılaması yanlıysa, taraflı bir tavır sergiliyorsa ve bundan dolayı binlerce düşünce suçlusu cezaevlerindeyse o ülkede hukuk yargılamasında, o ülkede yargılamanın, yargının diğer mecralarında adaletli bir tasarruf bekleyemeyiz. Adaleti bir bütün olarak ele almamız gerekiyor. Ceza yargılamasında eğer hâkim, önüne gelen bir dosyada siyasi erki elinde bulunduran, kamu gücünü elinde bulunduran bir kesim tarafından yönlendiriliyorsa, verilecek olan karar âdeta kendisine talimatla bildiriliyorsa ve bu çerçevede, bir karara varılıyorsa, böyle bir yargılamadan adalet bekleyemezsiniz. Yani ezcümle, esasında şöyle bir tabloyla biz karşı karşıyayız: Siz, bir halkın, bir kentlin iradesine saygı göstermiyorsunuz ve tasarrufla bulunuyorsunuz. Şöyle bir örnek vereyim: En yakın tarihte Iğdır Belediyesine ve Siirt Belediyemize kayyum atandı, Belediye Eş Başkanlarımız gözaltına alındı ve görevden alındı, yargılamaları devam ediyor. Cezanın şahsiliği ilkesi dahi bu ülkede artık bir karşılık bulamıyor ve siyasallaşan yargı sistemi, hukuk dışı kararlara her gün yenisini ekliyor.

1927 yılından bu yana gelen bir hukuk sistemi vardı ve bir içtihat şekli vardı. Kazuist bir yöntemle "Her şeyi kanunla, her şeyi kanun maddesiyle belirtelim." dersiniz adaleti sağlayamazsınız. Bilimsel ölçülerde yargılamanın ve hâkimin gelişmesinin önünü de kapatmış

olursunuz. İctihat diye bir şey var, doktrin diye bir şey var. Şimdi "Her şeyi biz kanunla düzenleyelim." derseniz, geleceği nokta budur ama her şeyden önce daha demokratik, daha insan haklarına saygılı ve toplumun tüm kesimlerini, toplumun tüm renklerini kapsayan ve herkesin haklarını koruma altına alan bir toplumsal sözleşme yapmak zorundayız.

Bu kanun teklifi içerisinde aynı zamanda iktisadi şiddet olarak da değerlendirebileceğimiz bazı hükümlerin de olduğunu görüyoruz. Tüketici Yasası'na ilişkin olan kısım bize göre bir iktisadi şiddettir. Son dönemlerde kolluk kuvvetlerinin vatandaşlarımıza dönük uyguladığı şiddeti tasvip etmiyoruz ve kolluğun toplumsal taleplere müdahalesini de iktisadi ve siyasi bir şiddet olarak değerlendiriyoruz. Bugün sokaklara taşan şiddete, topluma uygulanan şiddete, basın üzerindeki şiddete, savunmanın üzerindeki şiddete, seçilmişlerin üzerindeki şiddete, eğer biz toplum olarak topyekûn karşı duramazsak, toplumsal barışı sağlayamayız ve bir arada yaşamının gereklerini yerine getiremeyiz.

Madde Değerlendirmesi:

1- Teklifin bu maddesi hem teklifte zikredilen Anayasa Mahkemesi kararına hem de Evrensel hukuk ilkelerine uygundur. Tarafların, görevsizlik veya yetkisizlik kararının içeriği hakkında bilgi sahibi olmalarına imkân sağlayan tebligat işlemlerinden sonra iki haftalık hak düşürücü sürenin başlaması genel hukuk ilkelerine de uygundur.

2- Yalnızca hukuki uyumsuzlukların çözümü için hükümler içeren HMK'da yargılamaların aleni olmasına imkân sağlayan 28. maddede değişiklik öneren bu teklifin bazı sakıncalı yönleri söz konusudur. Kanunun mevcut hali ile yalnızca genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde yargılamanın gizli yürütülmesi mümkün iken, sunulan teklifte yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin söz konusu olması durumunda da yargılamanın gizli yürütülmesine imkân sağlanmaktadır. Hali hazırda muhalefet ve iktidar mensuplarının taraf olduğu soruşturma ve ceza davalarında yürütme erkinin güçlü bir hissedilirliği mevcut iken bu teklif ile hukuk mahkemeleri yoluyla bazı belgelerin kamuoyunda tartışılmasına imkân sağlayan düzenlemelerin hedef alındığı söylenebilir. Kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin zarar görmesinin söz konusu olması durumunda somut olayın ceza yargılaması dışında kalan yönleriyle ancak hukuk muhakemesine konu olabileceği gerçeği karşısında bu teklifin anılan siyasi gerekçelerle sunulduğu söylenebilir. Teklifte sunulan değişikliğin uygulama alanı bulabileceği davalarda kamuoyunu yakından ilgilendiren önemli bilgi ve belgelerin tartışılmasının önüne geçileceği endişesini taşımak demokratik ülkelerde gayet olağandır. Kaldı ki mevcut madde metni ile ilgili ne üst yargı mercilerinde ne de doktrinde kayda değer bir tartışma yürütülmüştür.

3- Teklifin bu maddesi ile kanunun 36. maddesinde belirtilen hâkimin reddi sebeplerine hâkimin uyumsuzlukta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunmasının da eklenmesi istenmektedir. Kanunların, anlaşılır ve olabildiğince sade düzenlenmesi gerekliliği karşısında mevcut maddede hâkimin tarafsızlığından şüpheyi gerektiren önemli bir sebebin bulunması hâli hâkimin reddi için yeterli iken sunulan teklifin gerekliliği tartışmalıdır.

6- Bu teklifle önerilen değişiklik, hukuk yargılamalarında taraflara bir işlemin yapılması için hâkim tarafından verilen kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek

şekilde açıklaması ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar etmesi ödevini hukuk hâkimine yüklemektedir.

7- Hukuk yargılama mantığı çerçevesinde bakıldığında hâkimin; hükmün kurulduğu ana kadar görüşünü belirtmemesi ihsas-ı rey yasağı ve zaman aşımı sorunu olmayan davalarda, dava açmaya zorlama ve ayrıca daha maddi olguların araştırılmadığı sorumluluğun değişebileceği gerçeği de gözeticilerle farklı mağduriyetlere neden olacağı hasebiyle uygun değildir.

8- Asliye hukuk mahkemeleri ile ticaret mahkemeleri arasındaki iş bölümünün de yüksek yargı mercilerince tam ve kesin olarak belirlenmediği veya hızla değiştiği göz önüne alındığında bu maddenin tekliften çıkarılmasını uygun olacaktır.

9- Gerekçede belirtilen kaygıların tam olarak giderilmesi ve vatandaşın dava açılış aşamasında yüklü yargılama giderleri karşısında hak aramaktan vazgeçmemesi için bu maddenin tekliften çıkarılması gerekmektedir.

10- Bu maddeyle sunulan teklif yerinde olup eklenmesi önerilen cümle uygulamada davanın geri alınması durumunda hâkimlerin usulen hangi kararı vermesi gerektiği ile ilgili yaşanan sorunun çözümüne katkı sunacaktır.

11- Bu teklifle önerilen değişiklik yerinde olup, davalının dava konusunu devretmesi durumunda öngörülen hükümlerin davacı için de aynı koşullarla düzenlenmesi isabetli olmuştur.

12- Bu teklifle önerilen değişiklik yerinde olup gerekçede de belirtildiği üzere kanunla belirlenen ek cevap süresinin ne zaman başlayacağına ilişkin uygulamadaki sorunu gidermesi mümkündür.

15- Bu teklifle önerilen değişiklik yerinde olup sırf ön inceleme duruşmasına gelmediği için gelmeyen tarafın ağır bir şekilde cezalandırılmasının önüne geçilmesi isabetlidir.

17- Teklifle maddenin 4. fıkrasında belirtilen 'Mahkeme, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına da karar verebilir.' hükmünün ceza yargılamalarındaki örnekleri gibi kötüye kullanılması söz konusudur. Bu maddenin tekliften çıkarılması uygun olacaktır.

18- Bu teklifle önerilen değişiklik, özellikle hâkimlerin son dönemde gündeme gelen skandal davranışları ile hukuka aykırı tutum ve kararlarının duruşma salonunda bulunan taraf vekilleri dışındaki avukatlar tarafından tespit edilmesinin önüne geçilmesini sağlayacaktır. Bu teklifin gerekçede belirtilen hiçbir hukuk ilkesiyle ilgisi olmadığı gibi yargının kurucu unsuru olan avukatları duruşma salonlarından uzaklaştırmak için hâkimlere imkân sağlayacaktır. Bu yönüyle teklif sakıncalıdır. Duruşmaları takip eden avukatlara yönelik bir saldırının ya da mesleki anlamda bir eşitsizliğin olduğuna ilişkin mahkemenin oturma düzeninden tutun da adliyelerin yönetimine kadar, adalet sisteminin ve yargılamanın önemli sacayağından biri olan avukatlık mesleğine bakış açısının ne kadar sakıncalı olduğunu doğrulamaktadır. Bu maddenin oybirliğiyle tekliften çekilmesi olumlu karşılanmıştır.

19- Bu teklifle önerilen değişiklik uzun zamandır ilk derece mahkemesinin verdiği karardan sonra ıslah yapılamaması sorununu giderecektir.

21- Düzenlemenin, teklifle 147 nci maddede yapılması öngörülen değişikliklerle birlikte değerlendirilmesi gerekir. 147 nci madde uyarınca yapılması öngörülen ihtar sebebiyle

tarafının hukuki dinlenilme hakkının zedelenmeyeceği değerlendirilmektedir. Teklif yerindedir.

23- Bu teklifle önerilen değişiklik adi senetlerin üçüncü kişiler bakımından hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceğine ilişkin açık bir düzenlemenin yapılması hukuki işlem güvenliği, üçüncü kişilerin hukukunun korunması ve ispat hukuku açısından gerekli görülmektedir.

25- Ek itiraz hakkının kötüye kullanılmaması, yargılamanın sebepsiz yere uzamaması ve talepte bulunan yönünden hak kaybı yaşanmaması için düzenlemeye 'ek süre talebinin açıkça kötüye kullanıldığının ve yargılamayı uzatma amacı taşıdığıının anlaşılması durumunda dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda bu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

26- Her ne kadar bu teklifle önerilen değişiklik yerinde ise de keşfe katılan hâkimin yanında varsa taraf vekillerinin de keşif konusu ve mahalliyle ilgili objektif gözlemlerinin tutanağa geçirilmesi isabetli olacaktır.

36- Bu teklifle önerilen ilk değişiklik, uyuşmazlığın çözümü için tarafların gösterdiği delillerin değerlendirilmesi hususunda hukuk hâkimine geniş yetkiler vermekte bu durum ise tarafların uyuşmazlığın çözümündeki rolünü zayıflatmaktadır. Bu nedenle metnin tekliften çıkarılması gerekmektedir.

46- Bu düzenlemenin Anayasaya aykırı olduğunu öne sürebiliriz.

59- Bu teklifle önerilen değişiklikte tüketici mahkemelerinin görev alanına giren birçok dava ve işlerde arabuluculuğa başvurunun dava şartı olması istenmektedir.

Bu düzenleme doğrudan arabuluculuk faaliyetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi ile ilgilidir. Büyük şirketlere karşı hukuken ve madden daha zayıf konumda olan tüketicilerin herhangi bir hak kaybına uğramaması için bu kapsamda adli yardım uygulama alanının genişletilmesi elzemdir.

Züleyha Gülüm

İstanbul

Abdullah Koç

Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

“Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıda sunulmuştur.

Basında İkinci Yargı Reformu Paketi olarak yer alan Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi 9 ayrı kanunun maddelerinde değişiklikler yapmaktadır.

Teklifin “Hukuk Muhakemeleri Kanununun, hukuk yargılamasına hâkim olan ilkeler kapsamında gözden geçirilmesi, yargılamanın daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi, uygulayıcıların ve akademisyenlerin dile getirdiği yargılama sorunlarının çözüme kavuşturulması amacını” taşıdığı ifade edilmiştir. Bu amaçla da 9 farklı kanunda değişikliklere gidilmiştir.

Her ne kadar teklif edilen kanunun gerekçesi yukarıda belirtildiği gibi olsa da öncelikle devlet kurumunu tesis eden üç temel erkten biri olan yargı erkini işleyişindeki yapısal sorunlar ve teklif edilen kanunun bahse konu sorunları ortadan kaldırmak konusundaki yetersizliği nedeniyle bu muhalefet şerhini tanzim etme zorunluluğu doğmuştur.

YARGI ERKİNİN KARŞI KARŞIYA KALDIĞI YAPISAL SORUNLAR

Devletin gölgesi tüm beşerî faaliyetlerin üstüne düşer: Sosyal refah, iç düzen, halk sağlığı için uğraşır, bundan meşruiyet kazanır. Kural koyar, düzenler, yetkilendirir, yasaklar. Esasa ilişkin soru nelerin devlet kontrolüne bırakılması gerektiği, nelerin ise bireye bırakılması gerektiğidir.

Tarihin başından beri siyasî gücün, fiilen kullanılsın ya da kullanılmasın, muazzam bir cebir yetkesinin üstüne oturduğu, buna karşılık cebir başta olmak üzere iktidar yetkilerinin kısıtlanması amacıyla “*insanların değil yasaların hükümeti*” formülünde billurlaşan hukukun kutsallığına dayalı sınırlı bir yönetim anlayışının modern siyasal düşüncenin özünde yerini almış bulunduğu aşıkardır. Anayasalar ve ilgili hukuk metinleri, kendilerine ihtiyaç duyulduğu ilk günden bu yana, belli bir rejimde yöneten gücü dizginlemek veya ehlileştirmek amacı taşımaktadır. İktidarın “*politik özellik taşıyan takdir hakkı yerine, hukuki meşruluğa göre yönetimini icra etmesi*” manasına gelen ve köklerini 1215 Magna Carta’dan alan hukukun üstünlüğü ilkesine göre idare anlayışında esasen amaçlanan, siyasetin hukukla kontrolünün sağlanması, siyasal çoğunluğun belirli bir normatif alanın dışına taşmasının engellenmesidir.

Hukukun üstün olduğu devletlerde hükümet ve devlet kurumları birinden tamamen ayrıdır. Ülkemizde devlet ve iktidar kavramları, siyasi saiklerle birbirleri ile özdeşleştirilmekte ve bu nedenle hukukun üstünlüğü deforme edilerek adil yargılanma hakkı askıya alınmaktadır. Bu sorunun temel tezahürü 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile başlamış ve Anayasa Mahkemesinin ve HSYK’nın

kurumsal yapılarak değiştirilerek siyasi otoriteye tabi hale getirilmiştir. Bu kapsamda, 2010 Anayasa değişikliği, Cumhurbaşkanı'na, 17 asıl üyeden 14 üyeyi doğrudan atama yetkisini vermiş; Anayasa Mahkemesi üyelerinin seçim usulünde yetkiyi tek elde toplayarak yargı yetkisini dilediği şekilde kullanma hakkı tanınmıştır. Netice itibarıyla, Yargı erkinin en önemli iki kurumu olan Anayasa Mahkemesi ve HSYK, bu süreç ile siyasi otoritenin egemenliği altına girmiştir.

Yargının bağımsızlığının önemi, otoriter rejimler ile liberal demokratik rejimler arasındaki fark göz önünde bulundurulduğunda daha net anlaşılmaktadır. Bağımsız bir yargı organının, siyasal iktidarın sınırlarını çizen iki temel anayasal ilkeyle, “*hukuk devleti*” ve “*kuvvetler ayrılığı*” ilkeleriyle doğrudan ilişkisi, yargı bağımsızlığının temel hak ve özgürlüklerin güvencesidir. Bir başka deyişle, yargı bağımsızlığı kavramının anayasa metinleri ile güvence altına alınması gerekirken, 2010 değişikliği ile gelecekte yargı erkine müdahale edilmesinin önü açılmıştır. Şüphesiz bu durum, temel hak ve özgürlüklerin teminatı noktasında olumsuz bir görünüme neden olmuş ve yargının politizasyonunun önünü açmıştır.

Benzer şekilde, 2017 yılında hayata geçirilen Anayasa değişikliği ile Türk Anayasal düzeni suiistimal edilmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri kısıtlanmış, denge ve denetleme mekanizmaları yok edilmiş, denetimsiz bir yürütme organı ve iktidar yaratılmış, Cumhurbaşkanlığı makamı kararnameler yoluyla meclisin yasama yetkisine fiilen ortak olmuş, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı büyük darbe almıştır. İşbu değişiklik ile Partili bir Cumhurbaşkanlığı makamı tanzim edilmiş, bu makam tarafsız hareket etmeyerek sistemin denge unsuru olmaktan çıkmıştır. Bu yetkilere haiz Cumhurbaşkanına daha önce 2010 değişikliği ile verilen Anayasa Mahkemesi ve HSK üyelerini atama yetkisi sebebiyle yargı sistemi tek ve mutlak bir siyasi otoriteye bağlanarak araçsallaştırılmış ve “*hukukun üstünlüğü ilkesi*” askıya alınarak “*adil yargılanma hakkı*” ortadan kalkmıştır. Bu sorunlar varken yargı sisteminden kaynaklanan bir kısmı sosyolojik ve hatta patolojik olan eksikliklerin infaz kanunu değişikliği ile ortadan kaldırılması mümkün değildir.

KANUN DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFİNİN GENELİNE DAİR GÖRÜŞLERİMİZ

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan 63 maddelik değişikliğin yargının hızlandırılması adına desteklenmesi gereken birçok maddesi bulunmakta ama, işin temeline indiğimizde mutlaka göz ardı edilmemesi gereken hususlar da bulunmaktadır.

Bir buçuk yıl önce Adalet Bakanı Sayın Gül hâkimevinde Adalet Komisyonu üyelerine yaptığı sunumda “Türkiye’de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda ciddi sorunlar yaşandığını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesiyle uyumda sorunlar yaşandığını, yargının güven kaybettiğini ve yargının hızlandırılması gerektiğine ilişkin” çok doğru tespitlerde bulunmuş, bununla ilgili de peş peşe yargı reformları yapılması gerektiğini ileri sürmüştü.

Türkiye'nin en önemli sorununun başta yargı ve adalet sistemindeki aksaklıklar olduğunu ama bunun doğru teşhisinin yapılması gerektiğini İYİ PARTİ Grubu olarak her platformda dile getirdik. Doğru teşhis gerekirse de yargının siyasallaşmaya başlaması, siyaset kurumunun yargı üzerindeki baskısının esas mesele olduğunu, bu düzelmediği sürece yapılacak bütün çalışmaların aksayacağını, bir türlü doğru sonuç vermeyeceğini ifade etmiştik.

Bürokrasiden gelen bu yasa teklifleri doğrusu hem katılım fikrinden çok uzak hem de yasamanın asıl unsur olması, yasama görevi olması gerçeğiyle çelişmektedir. İlgililer ve katılımcılardan yeterince istifade edilmediği düşünülmektedir. Yani, muhalefet, katılımcılar ve diğer taraflar art niyetli görüldüğü için doğrudan, belirli makamlardan geldiği gibi kanunlar çıkmaktadır. Bu da aksaklıkların devamına, yine aynı tarafsızlık, bağımsızlık ve adaletteki gecikmelere, adaletteki sorunlara ve yargı güvenilirliğindeki sorunların derinleşmesine neden olmaktadır. Örnek vermek gerekirse barolar ve avukatlık, bu sistemin en önemli ayaklarından birisidir. Düşünün ki barolarla ilgili bir yasa teklifi hazırlanmakta ama Türkiye'deki bütün barolar ayaklanmış durumda yani baroların sistemiyle ilgili çoklu baro sistemi seçim yasası değiştirilmektedir. Bu yasa hazırlanırken bunun içinde barolar olmadığı gibi hatta barolar hasım gibi bir yasa teklifi hazırlanmaktadır. Şimdi, bunlar yasaları hazırlama mantığını açıklamaktadır. Bir ülke bu şekilde yasalarını yapıyorsa ne kadar yasa yaparsa yapsın bunlar reform değil kanun olma özelliğini bile kaybeder. 80 Baro buna itiraz ettiği gibi açıklama yapıyorlar.

Bir başka örnek, Osman Kavala'dır. Gezi olaylarına siyasi erk terör demiştir ama yargı ve mahkemeler yıllarca incelemeyen sonra "Terör değildir" demiştir ama bunu örtmek adına olsa gerek Osman Kavala tek kalmıştır ve hâlâ tutukludur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar vermiştir, davaya bakan yargı karar vermiştir. Belki de hâlâ iddianamesi yazılmadan yıllardır tutukluluğu devam etmektedir. Bunun gibi birçok örnek varken Türkiye'de sağlıklı yargı reformları yapıldığından bahsetmek son derece zordur.

Mecliste bir bekçi kanunu var. Evet, üniversite mezunları var; lise mezunları var, ilkokul mezunları var. Binlerce gence hangi yöntemle olduğu belirsiz şekilde yetki veriyoruz, adaleti ve güvenliği, huzuru sağlaması için beline de silahı takıp ortaya çıkarıyoruz. Bir örnek vermek gerekirse: Amerika'da belki de çok tecrübeli, iyi yetişmiş bir polis ama adalet duygusundan, insan hakları ve insanlık duygusundan mahrum olması nedeniyle yarattığı tahribata bakın. Amerika'da 100 şehirde sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Amerika yanıyor, bütün insanlar sokakta. Huzuru, güvenliği, adaleti sağlamakla görevli polis Amerika'nın cayır cayır yanmasına ve büyük bir bunalıma girmesine neden olmuştur. Biz bunlardan hiç örnek almadığımız gibi öylesine yetkilerle donatıp adaleti, hukuku ve güvenliği tesis et diye öyle bir gözü karalıkla gençleri salıveriyoruz. Nasıl sağlanır? Nasıl biz adaleti tesis ederiz? Nasıl reformlar yaparız?

Sözün özü tabii ki geciken adalet adalet değildir. Adaletin hızlanması noktasında birçok maddenin yeniden zaten mecburen değiştirilmek gereği bulunmaktadır. O maddelerle ilgili değişiklikler tabii ki desteklenir ama ifade etmek istediğimiz yasaları yaparken artık muhalefeti hasım sayarak tarafları ve kendinizden başkalarını hasım göyerek, art niyetli göyerek yasa hazırlayıp Türkiye’yi huzur ve güvene kavuşturamayız. Onun için demokratik ülkelerde ve hatta geçmişte Türkiye’nin yaptığı gibi katılımcılarla, ilgilileriyle, sivil toplumla ve muhalefetle ama en önemlisi yaşamayı işlevine kavuşturarak gerçekten bütünsel yargı reformunu yeniden başlatmak zorundayız. Parça parça yapılan şeyler her an yeni yeni torba yasaları davet etmekte, kanun sistematığı de bozulduğu gibi tamamen bir kargaşa sisteminin içine girmektedir. Bunu başta işin zihniyetini değiştirmek suretiyle yeni baştan başlamak gerekir.

Kanunla amaçlanan en önemli unsur “yargılamaların makul sürede bitirilmesi” olarak açıklanmıştır. Ancak uygulamalara baktığımızda, yargılamaların hangi kanallarda tıkandığı yolunda çok önemli tespitlerin maalesef kanun metninde yer almadığını görüyoruz. Taşrada yıllarca avukatlık yapmış biri olarak bu tıkanmanın en büyük sebeplerinden bir tanesinin bilirkişi müessesesi olduğunu bilmekteyim ama bu kanun metninde bilirkişilikle ilgili herhangi bir düzenlemenin olmaması yine adaletin gecikmesini beraberinde getirecektir. Çok basit örnek verecek olursak mesela Aksaray’dan, Ankara nöbetçi iş mahkemesine gönderilen bir dosya önce orada kayda giriyor, nöbetçi iş mahkemesine gönderiliyor. Nöbetçi iş mahkemesi bir bilirkişi tayin ediyor. Bilirkişi yemin ediyor. Bilirkişi dosyayı alıyor veya bilirkişiye davet gönderiliyor. Bilirkişi “Benim kotam doldu, ben bu dosyayı kabul edemeyeceğim.” veya “Bu konu benim uzmanlık alanım dışında.” diyor, bilirkişiliği kabul etmiyor. Tekrar dosya geriye gidiyor, yeni bir mahkeme, yeni bir bilirkişi ve süreç uzuyor. Hatta zaman zaman nöbetçi mahkeme bu dosyayı doğrudan doğruya taşradaki yerel mahkemeye gönderiyor, bu süreç bir seneyi buluyor yani bir senelik bir süre boşa gidiyor. Şimdi, bu çok basit bir hadise. Taşradan bilirkişiye gönderilen dosyalar için adliyelerde bir tevzi bürosu oluşturulup başına bir hâkim tayin edip oradaki bilirkişi listesine göre, uzmanlık alanlarına göre bu dosyalar kendilerine tevdi edilemez mi yani bu çok mu zor? Yine, istinafta, Yargıtay’da dosya incelenirken farzımuhal dosyada bilirkişi inceleme yaparken “Dosyada şu belgeyi gözden kaçırmıştır.” diyor ve dosyayı tekrar yerel mahkemeye geri gönderiyor. Zaten dosyanın arşivden incelemeye gelmesi 21’inci ve 22’nci İş Hukuk Mahkemesinde dört sene sürüyor. Hani şairin dediği gibi “Bu dava bana dedemden kaldı, oğlumun da oğlu oldu, gözün aydın hâkim bey.” Yani beş yıldır Yargıtay’da bir dosya ne yapar, anlamak mümkün değil. Tam, dosya incelemeye geliyor, tetkik hâkimine geliyor, burada diyor ki “Bilirkişi inceleme yaparken mesela şu evrakı görmemiş.” Tekrar dosyayı yerel mahkemeye gönderiyor, yerel mahkeme dosyaya duruşma yapıyor, bilirkişiye gönderiyor, bilirkişi tekrar hesaplıyor, tekrar karşı taraf temyiz ediyor, Yargıtay’a geliyor, bir dört sene daha dosya arşivden hâkimin huzuruna çıkmasını bekliyor. Artık ne bizim vatandaşa meramımızı anlatacak bir durumumuz oluyor ne de vatandaşı artık biz

ikna edemiyoruz. Yargıtay'daki hakim doğrudan doğruya oradaki bir bilirkişiye bu yetkiyi verir. Bir daha bunu yerel mahkemeye gönderme, bunun gidişi gelişi bir seneyi buluyor, bir seneden sonra, temyizden sonra tekrar Yargıtay incelemesine gelmesi dört seneyi buluyor, bunu Ankara'daki istinaf veya Yargıtay doğrudan bir bilirkişiye göndersin hesabı yaptırması gerekir. Çok basit bir hesap, oradaki çok değerli tetkik hâkimleri ve üyeler bu hesabı yapabilecek kapasitede ki bazı istinaf mahkemeleri bu hesabı da yapmaktadır. "Her ne kadar bilirkişi böyle böyle hesaplamışsa da bu böyle böyle değil böyle olacak diyor." Kararı veriyor gönderiyor. Doğru veya yanlış önemli olan yargılamanın makul sürede bitirilmesidir. Türkiye'de dünya kadar hukuk fakültesi açıldı. 20 tane sandalye bulup iki profesörle, iki hocayla hukuk fakültesi açtık. Artık avukatlar, asgari ücretin altında bir ücretle bürolarda çalışmaya, icra kâtibi gibi iş yapmaya başladı. Madem ki hâkimlerimizin dosya yoğunluğu çok fazla, oturup bir hesap kitap yapacak durumda olmayabilirler. O zaman şu yapılamaz? Adliyelere sosyolog atanıyor, psikolog atanıyor, büyük adliyelere bu işlerin uzmanı olan bilirkişilik müessesesini getirilebilir. Bir bilirkişi birimi kurulsun, dosyalar mahkemeler arasında gidip gelmesin. Resmî bilirkişi olsun hem vatandaşın kafasındaki soru işaretleri de ortadan kalksın. Madem ki birinci amaç yargılamayı makul sürede bitirmek yargılamayı hızlandırmaksa bu soruna çözüm bulmak gerekmektedir. Sürelerin uzamasının en büyük sebebi bilirkişi müessesinin ve adliyelerin kendilerine tanınmayan yetkiden dolayı dosyası inceleyememesi ve geri göndermesinden kaynaklanmaktadır. Bununla ilgili bir düzenleme olursa hatta yönetmeliklerle bile bu düzenlenebilir, yargısal süreçlerin işleminde kolaylık sağlayacaktır.

MADDELERE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ŞERHLERİMİZ

Kanun değişikliği teklifinin maddelerine ilişkin görüş ve şerhlerimiz aşağıda belirtilmiştir;

Madde 18; Teklif edilen Maddenin teklif metninden çıkarılması teklifimiz kabul edilmiştir.

Madde 40: 6100 sayılı Kanununun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kanun metninden çıkarılması ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmesi teklif edilmiştir. Zira Aynı kanununun 362/1-a bendi gereğince miktar veya değeri 40 bin Türk lirasını geçmeyen davalara ilişkin bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamayacağı düzenlenmiştir. 40 bin Türk lirası olan sınır yeniden değerlendirme oranıyla her yıl güncellenmekte olup 2020 yılı için 72.070 Türk lirasına kadar olan davalar hakkında verilen kararlara karşı temyiz yolu kapalıdır. Söz konusu uygulama, adalete erişimi kısıtlamakta, adil yargılamayı zedelemektedir. Yargılama sürelerini kısaltmak için uygulanan bu hüküm yargılama adaletini olumsuz yönde etkileyerek miktara bağlamaktadır.

Dolayısıyla biz bu hükmün kaldırılmasını ve vatandaş isterse temyiz yoluna gitme yolunun açılmasını uygun görüyoruz. Böylece hak arama özgürlüğünün kısıtlanmaması gerektiği düşüncesindeyiz.

Hasan Subaşı
Antalya

Ayhan Erel
Aksaray

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ABDULLAH GÜLER VE ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ TOKAT MİLLETVEKİLİ ÖZLEM ZENGİN İLE 128 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına “tarafardan birinin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden,” ibaresi eklenmiş, fıkroda yer alan “, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına” ibaresi “dava açılmamış sayılır ve mahkemece bu konuda resen” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6100 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, taraflardan birinin talebi” ibaresi “yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6100 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “etmiş olması.” ibaresi “etmiş olması; uyumsuzlukta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 6100 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin altıncı, yedinci ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- 6100 sayılı Kanunun 42 ncı maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir.

(3) Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz.”

MADDE 6- 6100 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına “tarafardan birinin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden,” ibaresi eklenmiş, fıkroda yer alan “, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına” ibaresi “dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6100 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, taraflardan birinin talebi” ibaresi “yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6100 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “etmiş olması.” ibaresi “etmiş olması; uyumsuzlukta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 6100 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin altıncı, yedinci ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- 6100 sayılı Kanunun 42 ncı maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir.

(3) Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz.”

MADDE 6- 6100 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Hâkim, tayin ettiği sürenin kesin olduğuna karar verebilir. Bu takdirde hâkim, tayin ettiği kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar eder. Kesin olduğu belirtilmeyen süreyi geçirmiş olan taraf yeniden süre isteyebilir; bu şekilde verilecek ikinci süre kesindir ve yeniden süre verilemez.”

MADDE 7- 6100 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin başlığı “Belirsiz alacak davası” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hakim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.”

MADDE 8- 6100 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 6100 sayılı Kanunun 120 ncı maddesinin başlığı “Harç ve gider avansının ödenmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Taraflardan her birinin ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen delil avansına ilişkin 324 üncü madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 10- 6100 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Hâkim, tayin ettiği sürenin kesin olduğuna karar verebilir. Bu takdirde hâkim, tayin ettiği kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar eder. Kesin olduğu belirtilmeyen süreyi geçirmiş olan taraf yeniden süre isteyebilir; bu şekilde verilecek ikinci süre kesindir ve yeniden süre verilemez.”

MADDE 7- 6100 sayılı Kanunun 107 ncı maddesinin başlığı “Belirsiz alacak davası” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.”

MADDE 8- 6100 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 6100 sayılı Kanunun 120 ncı maddesinin başlığı “Harç ve gider avansının ödenmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Taraflardan her birinin ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen delil avansına ilişkin 324 üncü madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 10- 6100 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 6100 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “davacı davayı kazanırsa” ibaresi “dava davacı lehine sonuçlanırsa” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa, dava konusunu devreden ve devralan yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.”

MADDE 12- 6100 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin birinci fıkrasına “başvuran davalıya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13- 6100 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çıkarılacak davetiyede aşağıdaki hususlar ihtar edilir:

a) Duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar.

b) Tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları.

c) Duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği.

ç) Davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirtilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği.”

MADDE 14- 6100 sayılı Kanunun 140 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulhe veya arabuluculuğa” ibaresi “sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 6100 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “davacı davayı kazanırsa” ibaresi “dava davacı lehine sonuçlanırsa” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa, dava konusunu devreden ve devralan yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.”

MADDE 12- 6100 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin birinci fıkrasına “başvuran davalıya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13- 6100 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çıkarılacak davetiyede aşağıdaki hususlar ihtar edilir:

a) Duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar.

b) Tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları.

c) Duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği.

ç) Davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirtilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği.”

MADDE 14- 6100 sayılı Kanunun 140 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulhe veya arabuluculuğa” ibaresi “sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

aydınlatarak” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) 139 uncu madde uyarınca yapılan ihtara rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan veya belgelerin getirtilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verilir.”

MADDE 15- 6100 sayılı Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.”

MADDE 16- 6100 sayılı Kanununun 147 nci maddesinin birinci fıkrasına “tahkikat” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve sözlü yargılama” ibaresi ile ikinci fıkrasına “itiraz edemeyecekleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi halinde taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve 150 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, yokluklarında hüküm verileceği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 6100 sayılı Kanununun 149 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla veya başka yerde duruşma icrası

MADDE 149- (1) Mahkeme, taraflardan birinin talebi üzerine talep eden tarafın veya vekilinin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden duruşmaya katılmalarına ve usul işlemleri yapabilmelerine karar verebilir.

(2) Mahkeme resen veya taraflardan birinin talebi üzerine; tanığın, bilirkişinin veya uzmanın aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine karar verebilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) 139 uncu madde uyarınca yapılan ihtara rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan veya belgelerin getirtilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verilir.”

MADDE 15- 6100 sayılı Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.”

MADDE 16- 6100 sayılı Kanununun 147 nci maddesinin birinci fıkrasına “tahkikat” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve sözlü yargılama” ibaresi ile ikinci fıkrasına “itiraz edemeyecekleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi hâlinde taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve 150 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, yokluklarında hüküm verileceği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 6100 sayılı Kanununun 149 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla veya başka yerde duruşma icrası

MADDE 149- (1) Mahkeme, taraflardan birinin talebi üzerine talep eden tarafın veya vekilinin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden duruşmaya katılmalarına ve usul işlemleri yapabilmelerine karar verebilir.

(2) Mahkeme resen veya taraflardan birinin talebi üzerine; tanığın, bilirkişinin veya uzmanın aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine karar verebilir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Mahkeme, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri dava ve işlerde ilgililerin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine resen karar verebilir.

(4) Mahkeme, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına da karar verebilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 18- 6100 sayılı Kanunun 151 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Hâkim, duruşmanın düzenini bozan kimseyi, bunu yapmaktan men eder ve gerekirse, taraf avukatları hariç, derhâl duruşma salonundan çıkarılmasını emreder. Taraf avukatları hakkında ise 79 uncu madde hükmüne göre işlem yapılır.”

MADDE 19- 6100 sayılı Kanunun 177 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması halinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.”

MADDE 20- 6100 sayılı Kanunun Beşinci Bölümüne, Altıncı Ayırımından sonra gelmek üzere “Toplu Mahkemelerde Tahkikat” başlıklı Yedinci Ayırım ile aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Toplu mahkemelerde tahkikat

MADDE 183/A- (1) Dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep edilen delil tespiti, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir gibi geçici hukuki koruma tedbirleri de dâhil olmak üzere toplu mahkemenin görevine giren dava ve işlerde tüm yargılama aşamaları heyet tarafından yerine getirilir ve karara bağlanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Mahkeme, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri dava ve işlerde ilgililerin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine resen karar verebilir.

(4) Mahkeme, fiili engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına da karar verebilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 18- 6100 sayılı Kanunun 177 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.”

MADDE 19- 6100 sayılı Kanunun Beşinci Bölümüne, Altıncı Ayırımından sonra gelmek üzere “Toplu Mahkemelerde Tahkikat” başlıklı Yedinci Ayırım ile aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Toplu mahkemelerde tahkikat

MADDE 183/A- (1) Dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep edilen delil tespiti, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir gibi geçici hukuki koruma tedbirleri de dâhil olmak üzere toplu mahkemenin görevine giren dava ve işlerde tüm yargılama aşamaları heyet tarafından yerine getirilir ve karara bağlanır.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

(2) Heyet, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş veya davanın özelliğine göre tahkikatın, tahkikat hâkimi olarak görevlendirilen bir üye tarafından yapılmasına karar verebilir.

(3) Tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş veya davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere, üyelere birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.

(4) Mahkeme başkanı, mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlar ve bu yolda uygun göreceği önlemleri alır.”

MADDE 21- 6100 sayılı Kanununun 186 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Mahkeme, tahkikatın bittiğini tefhim ettikten sonra aynı duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçer. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine duruşma iki haftadan az olmamak üzere ertelenir. Hazır bulunsun veya bulunmasın sözlü yargılama için taraflara ayrıca davetiye gönderilmez.”

MADDE 22- 6100 sayılı Kanununun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İmza” ibaresi “Okuma ve yazma bilmediği için imza” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasına “noterlerce” ibaresinden sonra gelmek üzere “onaylanacak veya” ibaresi eklenmiştir.

“(2) Okuma ve yazma bildiği halde imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından onaylanmasına veya düzenlenmesine bağlıdır.”

MADDE 23- 6100 sayılı Kanununun 215 inci maddesinin başlığı “Belgelerin halefler aleyhine

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Heyet, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş veya davanın özelliğine göre tahkikatın, tahkikat hâkimi olarak görevlendirilen bir üye tarafından yapılmasına karar verebilir.

(3) Tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş veya davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere, üyelere birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.

(4) Mahkeme başkanı, mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlar ve bu yolda uygun göreceği önlemleri alır.”

MADDE 20- 6100 sayılı Kanununun 186 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(1) Mahkeme, tahkikatın bittiğini tefhim ettikten sonra aynı duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçer. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine duruşma iki haftadan az olmamak üzere ertelenir. Hazır bulunsun veya bulunmasın sözlü yargılama için taraflara ayrıca davetiye gönderilmez.”

“Şu kadar ki, 150 nci madde hükmü saklıdır.”

MADDE 21- 6100 sayılı Kanununun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İmza” ibaresi “Okuma ve yazma bilmediği için imza” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasına “noterlerce” ibaresinden sonra gelmek üzere “onaylanacak veya” ibaresi eklenmiştir.

“(2) Okuma ve yazma bildiği hâlde imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından onaylanmasına veya düzenlenmesine bağlıdır.”

MADDE 22- 6100 sayılı Kanununun 215 inci maddesinin başlığı “Belgelerin halefler aleyhine

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

kullanılması ve adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bir adi senet bakımından, kendisine ibraz olduğu noter veya yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmış ise ibraz tarihi, resmi bir işleme konu olmuşsa işlem tarihi, imza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihi, imza edenlerden birinin imza etmesine fiilen imkân kalmamışsa bu imkânı ortadan kaldıran olayın meydana geldiği tarih üçüncü kişiler hakkında da hüküm ifade eder. Adi senette bahsedilen diğer senetlerin tarihleri, üçüncü kişiler hakkında ancak son senet tarihinin onaylanmış olduğunun kabul edildiği tarihte hüküm ifade eder.”

MADDE 24- 6100 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ilgili hususta hiç bir kayıt içermemesi” ibaresi “diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Diğer tarafın ikinci fıkrada yazılan şartlara uygun olarak tutulan ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi halinde ticari defterler, sahibi lehine delil olarak kullanılamaz.”

MADDE 25- 6100 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bilirkişi raporuna karşı talebin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi halinde yine bu süre içinde mahkemeye başvuran tarafa, sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.”

MADDE 26- 6100 sayılı Kanunun 290 inci maddesinin birinci fıkrasına “yeri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kapsama” ibaresi ile ikinci fıkrasına ikinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tutanağa, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri de yazılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kullanılması ve adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bir adi senet bakımından, kendisine ibraz olduğu noter veya yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmış ise ibraz tarihi, resmi bir işleme konu olmuşsa işlem tarihi, imza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihi, imza edenlerden birinin imza etmesine fiilen imkân kalmamışsa bu imkânı ortadan kaldıran olayın meydana geldiği tarih üçüncü kişiler hakkında da hüküm ifade eder. Adi senette bahsedilen diğer senetlerin tarihleri, üçüncü kişiler hakkında ancak son senet tarihinin onaylanmış olduğunun kabul edildiği tarihte hüküm ifade eder.”

MADDE 23- 6100 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ilgili hususta hiç bir kayıt içermemesi” ibaresi “diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Diğer tarafın ikinci fıkrada yazılan şartlara uygun olarak tutulan ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi hâlinde ticari defterler, sahibi lehine delil olarak kullanılamaz.”

MADDE 24- 6100 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bilirkişi raporuna karşı talebin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi hâlinde yine bu süre içinde mahkemeye başvuran tarafa, sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.”

MADDE 25- 6100 sayılı Kanunun 290 inci maddesinin birinci fıkrasına “yeri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kapsama” ibaresi ile ikinci fıkrasına ikinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tutanağa, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri de yazılır.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 27- 6100 sayılı Kanunun Beşinci Kısımının İkinci Bölümünün başlığı “Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 6100 sayılı Kanuna 305 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hükümün tamamlanması

MADDE 305/A- (1) Taraflardan her biri, nihaî kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 306 ncı maddesinin başlığı “Tavzih ve tamamlama talebi ile usulü” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Tavzih” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibaresi ile birinci ve üçüncü fıkralarına “ tavzih” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 310 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Feragat veya kabul, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Feragat veya kabul, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Sulh, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 26- 6100 sayılı Kanunun Beşinci Kısımının İkinci Bölümünün başlığı “Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 6100 sayılı Kanuna 305 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hükümün tamamlanması

MADDE 305/A- (1) Taraflardan her biri, nihaî kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 28- 6100 sayılı Kanunun 306 ncı maddesinin başlığı “Tavzih ve tamamlama talebi ile usulü” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Tavzih” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibaresi ile birinci ve üçüncü fıkralarına “ tavzih” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 310 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Feragat veya kabul, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Feragat veya kabul, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Sulh, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince sulh doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Sulh, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı sulh hususunda ek karar verilme üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 317 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “davalıya, bir defaya mahsus” ibaresi “davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 6100 sayılı Kanunun 323 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Celse” ibaresi “Başvurma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 34- 6100 sayılı Kanunun 331 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme” ibareleri “Görevsizlik veya yetkisizlik” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 6100 sayılı Kanunun 341 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

a) Nihai kararlar.

b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar.”

MADDE 36- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) bendinin (3) numaralı alt bendine “tamamlanmasından sonra” ibaresinden sonra gelmek üzere “başvurunun esastan reddine veya” ibaresi eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince sulh doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Sulh, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı sulh hususunda ek karar verilme üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 317 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “davalıya, bir defaya mahsus” ibaresi “davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 323 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Celse” ibaresi “Başvurma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 6100 sayılı Kanunun 331 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme” ibareleri “Görevsizlik veya yetkisizlik” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 34- 6100 sayılı Kanunun 341 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

a) Nihai kararlar.

b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar.”

MADDE 35- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) bendinin (3) numaralı alt bendine “tamamlanmasından sonra” ibaresinden sonra gelmek üzere “başvurunun esastan reddine veya” ibaresi eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

“6) Mahkemece, uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış veya değerlendirilmemiş olması ya da talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması.”

MADDE 37- 6100 sayılı Kanunun 356 ncı maddesinin başlığında yer alan “yapılmasına” ibaresi “yapılması ve” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddetmek veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurmak dahil gerekli kararları verir.”

MADDE 38- 6100 sayılı Kanunun 358 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gideri duruşma gününe kadar” ibaresi “gideri, iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Belirlenen giderin, verilen kesin süre içinde yatırılmış olması kaydıyla, taraflar mazeretsiz olarak duruşmaya katılmadıkları takdirde tahkikat yokluklarında yapılarak karar verilir. Belirlenen gider, süresi içinde yatırılmadığı takdirde, dosyanın mevcut durumuna göre karar verilir. Şu kadar ki, öngörülen tahkikat yapılmaksızın karar verilmesine olanak bulunmayan hâllerde başvuru reddedilir.”

MADDE 39- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir ve mevcut üçüncü fıkrasına “bölge adliye mahkemesi tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “resen” ibaresi eklenmiştir.

“(3) Bölge adliye mahkemesi, başvurunun esastan reddi kararında, ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“6) Mahkemece, uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış veya değerlendirilmemiş olması ya da talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması.”

MADDE 36- 6100 sayılı Kanunun 356 ncı maddesinin başlığında yer alan “yapılmasına” ibaresi “yapılması ve” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddetmek veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurmak dâhil gerekli kararları verir.”

MADDE 37- 6100 sayılı Kanunun 358 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gideri duruşma gününe kadar” ibaresi “gideri, iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Belirlenen giderin, verilen kesin süre içinde yatırılmış olması kaydıyla, taraflar mazeretsiz olarak duruşmaya katılmadıkları takdirde tahkikat yokluklarında yapılarak karar verilir. Belirlenen gider, süresi içinde yatırılmadığı takdirde, dosyanın mevcut durumuna göre karar verilir. Şu kadar ki, öngörülen tahkikat yapılmaksızın karar verilmesine olanak bulunmayan hâllerde başvuru reddedilir.”

MADDE 38- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir ve mevcut üçüncü fıkrasına “bölge adliye mahkemesi tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “resen” ibaresi eklenmiştir.

“(3) Bölge adliye mahkemesi, başvurunun esastan reddi kararında, ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebilir.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 40- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.”

“g) 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.”

MADDE 41- 6100 sayılı Kanunun 390 ıncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esas hakkında yabancı devlet mahkemesinin, hakemin veya hakem kurulunun görevli ve yetkili olması halinde, ihtiyati tedbir, bu talebe konu hak veya şeyin bulunduğu yer Türk mahkemelerinden talep edilir.”

MADDE 42- 6100 sayılı Kanunun 391 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) İhtiyati tedbir talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen taraf da kanun yoluna başvurabilir. Bu başvurular öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.”

MADDE 43- 6100 sayılı Kanunun 393 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “verildiği tarihten” ibaresi “bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 6100 sayılı Kanunun 394 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esas hakkında dava açıldıktan sonra yapılan itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.”

MADDE 45- 6100 sayılı Kanunun 397 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 39- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.”

“g) 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.”

MADDE 40- 6100 sayılı Kanunun 390 ıncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esas hakkında yabancı devlet mahkemesinin, hakemin veya hakem kurulunun görevli ve yetkili olması hâlinde, ihtiyati tedbir, bu talebe konu hak veya şeyin bulunduğu yer Türk mahkemelerinden talep edilir.”

MADDE 41- 6100 sayılı Kanunun 391 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) İhtiyati tedbir talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen taraf da kanun yoluna başvurabilir. Bu başvurular öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.”

MADDE 42- 6100 sayılı Kanunun 393 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “verildiği tarihten” ibaresi “bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 43- 6100 sayılı Kanunun 394 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esas hakkında dava açıldıktan sonra yapılan itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.”

MADDE 44- 6100 sayılı Kanunun 397 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) İhtiyati tedbir kararı, yetkili yabancı devlet mahkemesi, hakem veya hakem kurulu nezdinde dava açılmasından önce verilmişse, tedbir talep eden, bu kararın uygulanmasını talep ettiği tarihten itibaren bir ay içinde esas hakkındaki davasını yetkili yabancı devlet mahkemesi, hakem veya hakem kurulu nezdinde açmak ve dava açtığına ilişkin evrakı, kararı uygulayan memura ibrazla dosyaya koydurtmak ve karşılığında bir belge almak zorundadır. Aksi hâlde tedbir kendiliğinden kalkar.”

MADDE 46- 6100 sayılı Kanunun 398 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 398- (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.

(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.

(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.

(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkraya uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) İhtiyati tedbir kararı, yetkili yabancı devlet mahkemesi, hakem veya hakem kurulu nezdinde dava açılmasından önce verilmişse, tedbir talep eden, bu kararın uygulanmasını talep ettiği tarihten itibaren bir ay içinde esas hakkındaki davasını yetkili yabancı devlet mahkemesi, hakem veya hakem kurulu nezdinde açmak ve dava açtığına ilişkin evrakı, kararı uygulayan memura ibrazla dosyaya koydurtmak ve karşılığında bir belge almak zorundadır. Aksi hâlde tedbir kendiliğinden kalkar.”

MADDE 45- 6100 sayılı Kanunun 398 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 398- (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.

(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.

(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.

(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkraya uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Taraflar, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.

(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercî, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi halinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.”

MADDE 47- 6100 sayılı Kanunun 402 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Tespitin yapılmasından sonra, tespit tutanağı ve varsa bilirkişi raporunun bir örneği mahkemece karşı tarafa resen tebliğ olunur.”

MADDE 48- 6100 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Hakem kararı, hakem, hakem kurulu başkanı veya ilgili tahkim kurumu tarafından taraflara bildirilir. Ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte mahkemece gönderilir ve mahkemece saklanır.”

MADDE 49- 6100 sayılı Kanunun 440 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Hakem kararının” ibaresi “Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Taraflar, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.

(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercî, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi halinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.”

MADDE 46- 6100 sayılı Kanunun 402 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Tespitin yapılmasından sonra, tespit tutanağı ve varsa bilirkişi raporunun bir örneği mahkemece karşı tarafa resen tebliğ olunur.”

MADDE 47- 6100 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Hakem kararı, hakem, hakem kurulu başkanı veya ilgili tahkim kurumu tarafından taraflara bildirilir. Ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte mahkemece gönderilir ve mahkemece saklanır.”

MADDE 48- 6100 sayılı Kanunun 440 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Hakem kararının” ibaresi “Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının” şeklinde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 50- 6100 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “454” ibaresi “444” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 51- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 258 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İhtiyati haciz talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati haciz kararı verilen taraf da istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi bu başvuruları öncelikle inceler ve verdiği karar kesindir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 49- 6100 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “454” ibaresi “444” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 50- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 8/a maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “veya sorgulanmasını talep edebilir” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 51- 2004 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ödeme emrindeki müddet geçtikten ve borçlu itiraz etmiş ise itirazı kaldırıldıktan sonra mal beyanını beklemezsizin alacaklı haciz konmasını isteyebilir. Ancak, alacaklı dilerse haciz talebinde bulunmaksızın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden, bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağını sorgulayabilir. Sorgulama sonunda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi, varsa borçlunun mal, hak veya alacağının mahiyeti ve detayı hakkında bilgi verir ve bu durumda sistem üzerinden de haciz talep edilebilir. Sorgulama sonunda edinilen bilgiler hukuka aykırı olarak paylaşamaz. Sorgulama ve haciz işlemlerinin yürütülebilmesi için kamu kurum veya kuruluşları ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi ile kendi sistemleri arasında entegrasyonu sağlar. Sorgulamanın tür, kapsam ve sınırı ile diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 52- 2004 sayılı Kanunun 258 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İhtiyati haciz talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati haciz kararı verilen taraf da istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi bu başvuruları öncelikle inceler ve verdiği karar kesindir.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 52- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “ tarafların vekilleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 53- 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- Kadastro mahkemesinin veya otuz günlük askı ilan süresinden sonra, kadastro öncesi nedene dayalı olarak açılan davalarda genel mahkemelerin verdiği kararlar ile orman kadastro suna ilişkin davalarda bu mahkemelerce verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 54- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç yüz bin” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu iş ve davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere üyelerden birini naip hakim olarak görevlendirebilir.”

MADDE 55- 5235 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 53- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle Danıştay tetkik hâkimliğine yapılacak atamalarda, 11 inci maddenin birinci fıkrasındaki beş yıllık hizmet süresi aranmaz.”

MADDE 54- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “ tarafların vekilleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 55- 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6- Kadastro mahkemesinin veya otuz günlük askı ilan süresinden sonra, kadastro öncesi nedene dayalı olarak açılan davalarda genel mahkemelerin verdiği kararlar ile orman kadastro suna ilişkin davalarda bu mahkemelerce verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 56- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç yüz bin” ibaresi “beş yüz bin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu iş ve davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere üyelerden birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.”

MADDE 57- 5235 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

“Ancak özel kanunlarla kurulanlar da dâhil olmak üzere, hukuk mahkemelerinin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenebilir.”

MADDE 56- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 30 uncu maddesinin onaltıncı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon Müdürünce karar en geç üç iş günü içinde taraflara bildirilir; ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte Komisyonca saklanır.”

MADDE 57- 5684 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6 - (1) Bu Kanun uyarınca sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da Hesaptan talep edilecek tazminat alacağı ancak;

- a) Alacaklı tarafından bizzat,
- b) Alacaklının kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat vekâlet verdiği avukat vasıtasıyla,

c) Alacaklının bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya avukatı vasıtasıyla,

takip edilebilir. Takip yetkisi, sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da Hesap nezdinde yapılacak işlemleri kapsar.

(2) Tazminat alacağı, sadece hak sahibine veya avukatına ödenir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 58- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yüz bin” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Ancak özel kanunlarla kurulanlar da dâhil olmak üzere, hukuk mahkemelerinin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenebilir.”

MADDE 58- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 30 uncu maddesinin onaltıncı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon Müdürünce karar en geç üç iş günü içinde taraflara bildirilir; ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte Komisyonca saklanır.”

MADDE 59- 5684 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6 - (1) Bu Kanun uyarınca sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da Hesaptan talep edilecek tazminat alacağı ancak;

- a) Alacaklı tarafından bizzat,
- b) Alacaklının kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat vekâlet verdiği avukat vasıtasıyla,

c) Alacaklının bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya avukatı vasıtasıyla,

takip edilebilir. Takip yetkisi, sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da Hesap nezdinde yapılacak işlemleri kapsar.

(2) Tazminat alacağı, sadece hak sahibine veya avukatına ödenir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 60- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yüz bin” ibaresi “beş yüz bin” şeklinde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 59- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna 73 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 73/A- (1) Tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Şu kadar ki aşağıda belirtilen hususlarda dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmaz:

- a) Tüketici hakem heyetinin görevi kapsamında olan uyuşmazlıklar.
- b) Tüketici hakem heyeti kararlarına yapılan itirazlar.
- c) 73 üncü maddenin altıncı fıkrasında belirtilen davalar,
- ç) 74 üncü maddede belirtilen davalar.
- d) Tüketici işlemi mahiyetinde olan ve taşınmazın ayınından doğan uyuşmazlıklar.”

(2) 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin onbirinci fıkrası tüketici aleyhine uygulanmaz.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya tarafların anlaşmaları ya da anlaşamamaları halinde tüketicinin ödemesi gereken arabuluculuk ücreti, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak belirtilen hâllerde arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin Birinci Kısımına göre iki saatlik ücret tutarını geçemez.

(4) Arabuluculuk faaliyeti sonunda açılan davanın tüketici lehine sonuçlanması halinde arabuluculuk ücreti, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 60- 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 61- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna 73 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 73/A- (1) Tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Şu kadar ki aşağıda belirtilen hususlarda dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmaz:

- a) Tüketici hakem heyetinin görevi kapsamında olan uyuşmazlıklar.
- b) Tüketici hakem heyeti kararlarına yapılan itirazlar.
- c) 73 üncü maddenin altıncı fıkrasında belirtilen davalar.
- ç) 74 üncü maddede belirtilen davalar.
- d) Tüketici işlemi mahiyetinde olan ve taşınmazın ayınından doğan uyuşmazlıklar.”

(2) 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin onbirinci fıkrası tüketici aleyhine uygulanmaz.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya tarafların anlaşmaları ya da anlaşamamaları hâlinde tüketicinin ödemesi gereken arabuluculuk ücreti, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak belirtilen hâllerde arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin Birinci Kısımına göre iki saatlik ücret tutarını geçemez.

(4) Arabuluculuk faaliyeti sonunda açılan davanın tüketici lehine sonuçlanması halinde arabuluculuk ücreti, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 62- 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Teklifi)

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 61- 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 156- (1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hakimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 62- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 63- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 63- 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 156 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 64- 6/12/2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 65- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 66- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.